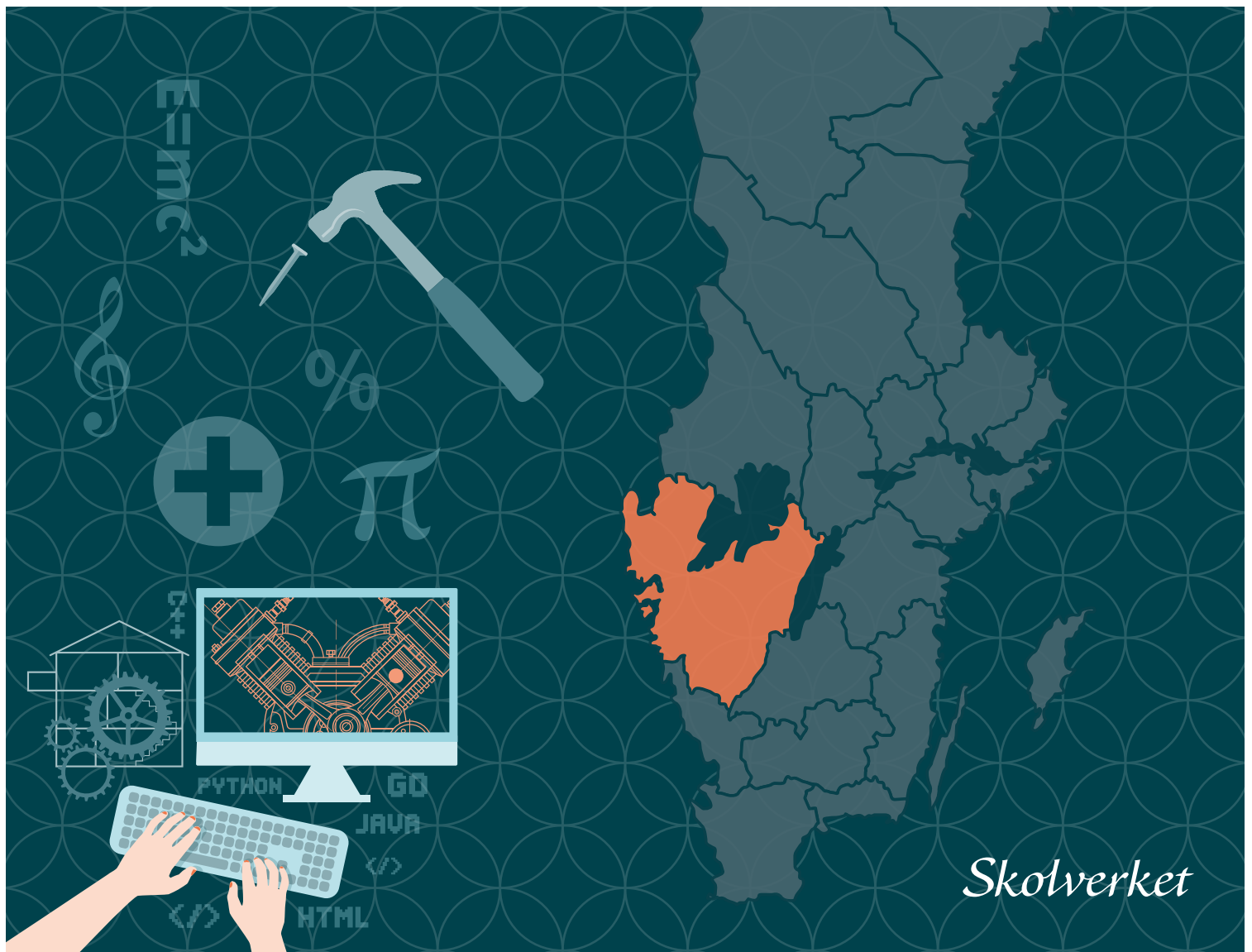

REGIONALA
PLANERINGSUNDERLAG

Planeringsunderlag för gymnasial utbildning

Västra Götalands län

Skolverket

Planeringsunderlag för gymnasial utbildning

Västra Götalands län

Publikationen finns att ladda ner som kostnadsfri PDF
från Skolverkets webbplats: skolverket.se/publikationer

Diarienummer: 2022:1840

Grafisk form och illustrationer: Typoform
Grafik och kartor: Skolverket

Skolverket, Stockholm 2023

Innehåll

Inledning	5
Sammanfattning av Skolverkets bedömning	6
Gymnasieskolan	6
Komvux	9
Kort om Västra Götalands län	10
Befolkningsstruktur	10
Arbetsmarknad	10
Del 1. Arbetsmarknadens behov, unga och vuxnas efterfrågan och utbildningsutbud i länet	11
Arbetsmarknadens behov av utbildad arbetskraft	12
Behov av arbetskraft med gymnasial yrkesutbildning	12
Behov av arbetskraft med högskoleförberedande utbildning och högskoleutbildning	17
Regionens bedömning om behovet av arbetskraft	18
Ungdomars och vuxnas efterfrågan på och behov av gymnasial utbildning	20
Förväntad utveckling av elevantalet i gymnasieskolan	20
Ungdomars efterfrågan på utbildning i gymnasieskolan	21
Vuxnas efterfrågan på och behov av yrkesutbildning inom komvux	24
Gymnasial utbildning i länet	26
Gymnasieskolan: nationella program i länet	27
Gymnasieskolan: introduktionsprogram i länet	33
Komvux: yrkesinriktad vuxenutbildning i länet	38
Anpassad gymnasieskola i länet	43
Del 2. Fördjupning per utbildningsområde	47
Bilaga 1. Yrkesstatistik Västra Götalands län	191
Bilaga 2. Definitioner och förklaringar	192

Inledning

Riksdagen har fattat beslut om ändringar i skollagen som innebär att arbetsmarknadens behov ska få betydelse vid planering och dimensionering av vissa utbildningar inom gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning (komvux). Ändringarna ska öka det tillgängliga utbudet av utbildning på gymnasial nivå, underlätta ungdomars och vuxnas etablering på arbetsmarknaden samt förbättra kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv.¹ Lagändringarna ska tillämpas första gången för utbildning som påbörjas 2025.

För att stärka förutsättningarna för en ändamålsenlig planering och dimensionering av gymnasial utbildning ska Skolverket ta fram regionala planeringsunderlag.² Planeringsunderlagen ska stödja huvudmännen i att planera utbildningsutbudet så att det möter både ungdomars efterfrågan, vuxnas efterfrågan och behov samt arbetsmarknadens behov.

Detta planeringsunderlag avser Västra Götalands län och innehåller beskrivningar av:

- Skolverkets bedömning om behov av förändringar i länets utbildningsutbud
- arbetsmarknadens behov av gymnasialt utbildade i länet och nationellt
- ungdomars efterfrågan på gymnasial utbildning och vuxnas efterfrågan på och behov av yrkesutbildning inom komvux³
- de utbildningar som erbjuds i länet och elevernas pendlingsmönster.

För gymnasieskolan ska planeringsunderlagen användas för utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. För yrkesutbildning inom komvux ska underlagen användas för utbildning som påbörjas efter den 31 december 2024.

I underlaget använder Skolverket statistik från flera olika källor. När inget annat anges kommer statistiken från Skolverket.

1. Prop. 2021/22:159 s. 1.
2. 6 a § förordning (2015:1047) med instruktion för Statens skolverk.
3. Med yrkesutbildning avses i lagstiftningen yrkesämnen och sammanhållna yrkesutbildningar inom komvux på gymnasial nivå.

Sammanfattning av Skolverkets bedömning

Skolverkets bedömning baseras på planeringsunderlaget. Här följer en övergripande sammanfattning. Det finns en mer detaljerad bedömning för varje utbildningsområde i respektive fördjupningsdel.

Gymnasieskolan

För att möta arbetsmarknadens behov och ungdomars efterfrågan bör platser i Västra Götalands län omorganiseras från högskoleförberedande program till yrkesprogram.

Yrkesprogram

Skolverket anser att andelen erbjudna platser bör öka för 5 yrkesprogram.

Det gäller

- bygg- och anläggningsprogrammet
- el- och energiprogrammet
- fordons- och transportprogrammet
- industritekniska programmet
- vård- och omsorgsprogrammet.

Enligt Statistiska Centralbyrån (SCB) riskerar det på sikt att bli brist på utbildade från bygg- och anläggningsprogrammet, el- och energiprogrammet och fordons- och transportprogrammet, samtidigt som andelen förstahandssökande har varit något högre än andelen erbjudna platser under de senaste åren.

Det väntas också bli brist på arbetskraft med gymnasial utbildning inom industriteknik, restaurang och livsmedel samt vård och omsorg enligt SCB.

För industritekniska programmet samt vård- och omsorgsprogrammet bedömer Skolverket att andelen erbjudna platser bör öka. De som har läst dessa program har relativt hög total etableringsgrad, det vill säga att de antingen är etablerade på arbetsmarknaden eller har fortsatt sina studier i högskolan.

För restaurang- och livsmedelsprogrammet bedömer Skolverket att andelen erbjudna platser bör behållas på nuvarande nivå. Medan det enligt SCB väntas bli brist på arbetskraft, är etableringsgraden låg bland tidigare elever och en liten andel arbetar inom yrken som matchar deras utbildning, jämfört med andra utbildningsgrupper.

Det kommande frisör- och stylistprogrammets⁴ andel erbjudna platser bör vara lägre än för hantverksprogrammet läsåret 2023/24. De som har läst det tidigare hantverksprogrammet har en låg etableringsgrad jämfört med de som läst flera andra yrkesprogram. Andelen förstahandssökande till programmet har varit relativt stabil de senaste åren.

För övriga yrkesprogram bedömer Skolverket att andelen erbjudna platser bör behållas på nuvarande nivå.

Högskoleförberedande program

I Västra Götalands län finns en risk för överskott av arbetskraft med högskoleförberedande utbildning som högsta utbildningsnivå, enligt SCB:s prognos.

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser bör minska på samhällsvetenskapsprogrammet, ekonomiprogrammet och estetiska programmet, eftersom utbildade på dessa tre program fortsätter till högskolestudier i lägre utsträckning jämfört med personer som har läst övriga högskoleförberedande program.

Även för teknikprogrammet och naturvetenskapsprogrammet bedömer Skolverket att andelen erbjudna platser bör minska, för att bättre matcha andelen förstahandssökande. En relativt stor andel av eleverna från dessa program fortsätter till högskolestudier, men andelen förstahandssökande har minskat.

För humanistiska programmet bedömer Skolverket att andelen platser bör behållas på nuvarande nivå. Programmet är en liten del av utbildningsutbudet, och en relativt stor andel av eleverna fortsätter till högskolan.

---

4. Från och med hösten 2025 upphör hantverksprogrammet och ersätts av ett nytt nationellt program som heter frisör- och stylistprogrammet. Skolverkets bedömning gäller det kommande frisör- och stylistprogrammet, medan andelen erbjudna platser läsåret 2023/24 gäller hantverksprogrammet.

Tabell. Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet för nationella program i gymnasieskolan i länet.

Nationellt program	Andel erbjudna platser läsåret 2023/24 ⁵	Skolverkets bedömning andel platser	Förändringsriktning
Yrkesprogram totalt	35 %	42 %	↑
Barn- och fritidsprogrammet	3 %	3 %	→
Bygg- och anläggningsprogrammet	4 %	6 %	↑
El- och energiprogrammet	4 %	6 %	↑
Fordons- och transportprogrammet	4 %	6 %	↑
Försäljnings- och serviceprogrammet	4 %	4 %	→
Frisör- och stylistprogrammet ⁶	2 %	1 %	↓
Hotell- och turismprogrammet	1 %	1 %	→
Industri tekniska programmet	2 %	4 %	↑
Naturbruksprogrammet	3 %	3 %	→
Restaurang- och livsmedelsprogrammet	2 %	2 %	→
VVS- och fastighetsprogrammet	1 %	1 %	→
Vård- och omsorgsprogrammet	3 %	5 %	↑
Högskoleförberedande program totalt	65 %	58 %	↓
Ekonomiprogrammet	16 %	15 %	↓
Estetiska programmet	8 %	5 %	↓
Humanistiska programmet	<1 %	<1 %	→
Naturvetenskapsprogrammet	13 %	12 %	↓
Samhällsvetenskapsprogrammet	17 %	15 %	↓
Teknikprogrammet	11 %	10 %	↓

Programinriktat val och yrkesintroduktion

Skolverket bedömer att det finns skäl att se över vilka utbildningsområden som finns som yrkesintroduktion och programinriktat val utformade för en grupp elever.

En utmaning vid planering av gymnasieskolans introduktionsprogram utformade för en grupp elever är att i förväg veta hur många elever som kommer att söka till respektive nationellt program och hur många som kommer att bli behöriga. Ofta erbjuds programinriktat val och yrkesintroduktion inom utbildningsområden där det finns plats efter den ordinarie antagningen till gymnasieskolan. Detta riskerar att begränsa elevers möjlighet att välja utbildning.

5. Avrundat till heltal. Summerar i vissa fall inte till 100 procent på grund av avrundningar.
6. Från och med hösten 2025 upphör hantverksprogrammet och ersätts av ett nytt nationellt program som heter frisör- och stylistprogrammet. Skolverkets bedömning gäller det kommande frisör- och stylistprogrammet, medan andelen erbjudna platser läsåret 2023/24 gäller hantverksprogrammet.

För att bättre svara mot ungdomarnas efterfrågan på utbildning och arbetsmarknadens behov bör huvudmännen följa Skolverkets bedömning av de nationella programmen även vid planering och dimensionering av programinriktat val och yrkesintroduktion utformade för en grupp elever.

Komvux

För att möta arbetsmarknadens behov och vuxnas efterfrågan och behov anser Skolverket att antalet elever bör öka på flera yrkesinriktningar inom komvux.

Om det inte finns möjlighet att öka det totala antalet elever inom komvux, kan det behövas en omfördelning av platser mellan yrkesinriktningarna för att bättre tillgodose hela arbetsmarknadens behov.

Fler utbildningsplatser bör tillkomma främst inom el och energi, industriteknik samt vård och omsorg. Antalet platser bör också öka inom bygg och anläggning samt fordon och transport.

Skolverket bedömer att antalet platser inom försäljning och service samt hotell och turism bör minska, eftersom behovet av arbetskraft inte är lika stort och etableringsgraden efter utbildningarna är relativt låg. Även antalet utbildningsplatser inom det kommande yrkesområdet frisör och stylist bör minska i förhållande till antalet utbildningsplatser inom hantverk 2022.

För övriga yrkesområden bedömer Skolverket att antalet utbildningsplatser bör behållas på nuvarande nivå.

Tabell. Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet för yrkesområden inom komvux i länet.

Yrkesområden	Antal elever 2022	Förändringsriktning
Barn och fritid	1 374	→
Bygg och anläggning	350	↑
El och energi	280	↑
Fordon och transport	470	↑
Försäljning och service	70	↓
Frisör och stylist ⁷	200	↓
Hotell och turism	30	↓
Industriteknik	400	↑
Naturbruk	214	→
Restaurang och livsmedel	403	→
VVS och fastighet	153	→
Vård och omsorg	3 200	↑

7. Skolverkets bedömning gäller det kommande yrkesområdet frisör och stylist, medan antalet utbildningsplatser 2022 gäller för yrkesområdet hantverk. För mer information se fördjupningskapitlet om hantverk.

Kort om Västra Götalands län

Invånarantal (2022)

ca 1 760 000

Andel arbetslösa som saknar gymnasial utbildning (2023)

I länet: 35 %

I riket: 35 %

Utbildningsnivå i länet (2022)

Förgymnasial: 10 %

Gymnasial: 41 %

Eftergymnasial: 47 %

Utbildningsnivå i riket (2022)

Förgymnasial: 10 %

Gymnasial: 41 %

Eftergymnasial: 46 %

Kommuner

Ale, Alingsås, Bengtsfors, Bollebygd, Borås, Dals-Ed, Essunga, Falköping, Färgelanda, Grästorp, Gullspång, Göteborg, Götene, Herrljunga, Hjo, Härryda, Karlsborg, Kungälv, Lerum, Lidköping, Lilla Edet, Lysekil, Mariestad, Mark, Mellerud, Munkedal, Mölndal, Orust, Partille, Skara, Skövde, Sotenäs, Stenungsund, Strömstad, Svenljunga, Tanum, Tibro, Tidaholm, Tjörn, Tranemo, Trollhättan, Töreboda, Uddevalla, Ulricehamn, Vara, Vårgårda, Vänersborg, Åmål, Öckerö

Befolkningsstruktur

I dag bor cirka 1 760 000 i Västra Götalands län. Antalet väntas öka till 1 900 000 år 2040. Andelen yngre och andelen i de mest förvärvsaktiva åldrarna väntas bli lägre samtidigt som andelen äldre väntas bli högre jämfört med i dag.

Andelen utrikesfödda i länet är 20 procent. Länet har en större utflyttning än inflyttning sett enbart till flyttströmmar inom landet, men detta vägs upp av en större invandring till länet från utlandet.⁸

Arbetsmarknad

Den relativa arbetslöshetsnivån i Västra Götalands län var under det andra kvartalet 2023 lägre än i Sverige som helhet.⁹ I Västra Götalands län var arbetslösheten högre för kvinnor än för män.

Personer med som högst förgymnasial utbildning utgjorde 35 procent av det totala antalet inskrivna arbetslösa i Västra Götalands län. Det är samma nivå som i Sverige som helhet. Den relativa arbetslöshetsnivån bland personer med högst en förgymnasial utbildning i Västra Götalands län var 17 procent. I Sverige som helhet var motsvarande andel 20 procent.

I Västra Götalands län arbetar en högre andel inom industrin än i riket totalt sett. Tjänstesektorn står för en lägre andel av sysselsättningen än i riket som helhet.¹⁰

8. SCB Demografiska rapporter 2021:3 Den framtida befolkningen i Sveriges län och kommuner 2021–2040.

9. Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingens arbetslöshetssiffror skiljer sig från SCB:s. Det beror på att Arbetsförmedlingen och SCB utgår från olika dataunderlag och definitioner. SCB utgår från Arbetskraftsundersökningen och deras arbetslöshetssiffror omfattar sysselsatta respektive arbetslösa i hela gruppen 15–74 år. Det betyder att exempelvis heltidsstudierande ungdomar kan definieras som arbetslösa. Arbetsförmedlingens statistik bygger på de personer som är inskrivna vid Arbetsförmedlingen.

10. Arbetsförmedlingen Analys 2023:10, Arbetsmarknadsläget i Sveriges län kvartal 2 2023.

DEL 1

Arbetsmarknadens behov, unga och vuxnas efterfrågan och utbildningsutbud i länet

Arbetsmarknadens behov av utbildad arbetskraft

Enligt skollagen ska huvudmän ta hänsyn till arbetsmarknadens behov vid planering och dimensionering av viss gymnasial utbildning. För denna utbildning handlar det om tre typer av behov:

- behovet av gymnasialt yrkesutbildade som har läst ett yrkesprogram inom gymnasieskolan eller har en yrkesutbildning inom komvux
- det generella behovet av gymnasialt utbildad arbetskraft på den del av arbetsmarknaden där arbetsgivare rekryterar brett (personer som har läst yrkesprogram eller högskoleförberedande program)
- behovet av högskoleutbildad arbetskraft.

Syftet med detta kapitel är att beskriva behovet på arbetsmarknaden i Västra Götalands län utifrån ovanstående tre perspektiv.

Behov av arbetskraft med gymnasial yrkesutbildning

Utbildningsväxling Kompetenskraven ökar inom många yrken där det tidigare har varit tillräckligt med en kortare utbildning.

Nationellt väntas efterfrågan på arbetskraft med gymnasial yrkesutbildning öka fram till år 2035. Det beror dels på att befolkningen växer, vilket i sig leder till ett ökat behov av arbetskraft, dels på att samhället genomgår en stor utbildningsväxling. Utbildningsväxlingen innebär att kunskapskraven ökar inom många yrken. Det kan till exempel leda till att fler arbetsgivare efterfrågar arbetskraft med specifik utbildningsbakgrund till yrken där det tidigare har varit tillräckligt med en kortare eller mer generell utbildning. I vilken utsträckning behovet av gymnasialt yrkesutbildade kommer att öka varierar över landet.

Statistiska centralbyrån (SCB) bedömer i sin prognos hur tillgång och efterfrågan på gymnasialt utbildade i Västra Götalands län kan utvecklas på lång sikt. I sju utbildningsgrupper på gymnasial nivå bedöms det vara risk för brist på utbildad arbetskraft år 2035. Det handlar om personer med utbildning inom bygg, el-, automation-, dator- och kommunikationsteknik, fordon, industriteknik, restaurang- och livsmedel, transport samt vård och omsorg.

När det gäller utbildningar inom barn och fritid, handel och administration, naturbruk samt VVS, drift, underhåll och energiteknik bedöms arbetsmarknadsläget vara i balans 2035.

I stort skiljer sig inte prognosen för Västra Götalands län åt från prognosen för hela Sverige, förutom i tre fall. Tillgång och efterfrågan på utbildade inom barn och fritid utvecklas till ett balanserat läge i Västra Götalands län 2035, medan det finns risk för överskott i riket. Tillgång och efterfrågan på personer med naturbruksutbildning beräknas vara balans i Västra Götalands län 2035, medan det finns risk för brist på utbildade i riket som helhet. Tillgång och efterfrågan på personer med transportutbildning beräknas utvecklas till fortsatt brist i Västra Götalands län 2035, medan det finns risk för överskott på utbildade i riket som helhet.

För tre av utbildningsgrupperna (el-, automations-, dator- och kommunikationsteknisk utbildning, fordonsutbildning och transportutbildning) gör SCB en bedömning av arbetsmarknadsläget i dag, och för alla tre råder det en brist i dagsläget. I Västra Götalands län beräknas denna brist fortsatt gälla 2035 för alla tre utbildningsgrupper.

Tabell. Arbetsmarknadsläget år 2035.

Utbildningsgrupp ¹¹	Prognos Västra Götalands län	Prognos riket
Barn- och fritidsutbildning		
Byggutbildning		
El-, automations-, dator- och kommunikationsteknisk utbildning		
Fordonsutbildning		
Handels- och administrationsutbildning ¹²		
Industri teknisk utbildning		
Naturbruksutbildning		
Restaurang- och livsmedelsutbildning		
Transportutbildning		
VVS-utbildning samt utbildning inom drift, underhåll och energiteknik		
Vård- och omsorgsutbildning		

 Överskott Balans Brist Varierat arbetsmarknadsläge

KÄLLA: SCB

Som framgår av tabellen saknas prognoser för utbildningsgrupper som omfattar personer som har läst hantverksprogrammet¹³ och hotell- och turismprogrammet. Skälet är att dessa utbildningsgrupper är mycket svårångade, inte minst för att de finns i så många olika branscher. Dessutom skapar tidigare förändringar i gymnasieprogrammets inriktningar gränsdragningsproblem mellan industri tekniska programmet och hantverksprogrammet, samt restaurang- och livsmedelsprogrammet och hotell- och turismprogrammet.

11. Svensk utbildningsnomenklatur (SUN) är en klassifikation för att redovisa utbildningsbakgrund. I den Statistiska centralbyråns rapporter Trender och prognoser med sikte på år 2035 aggregerar SCB SUN 2000 i ett antal olika utbildningsgrupper. Denna klassificering skiljer sig något från uppdelningen av de nationella gymnasieprogrammen.

12. I denna utbildningsgrupp ingår personer som har en utbildning inom handel och administration på gymnasial nivå. Den 1 juli 2022 ändrades handels- och administrationsprogrammet till försäljnings- och serviceprogrammet. Förändringen innebar bland annat att programstruktur och examensmål förändrades. Förändringarna gäller även motsvarande utbildning inom komvux.

13. Från och med 1 juli 2025 upphör hantverksprogrammet och ersätts av frisör- och stylistprogrammet. De övriga inriktningarna från hantverksprogrammet finsnickeri, florist, textil design och övriga hantverk, har möjlighet att efter godkänd ansökan bedrivas som riksrekryterande utbildningar med egna examensmål.

Etableringsgrad För att räknas som etablerad krävs att man är sysselsatt, har en årsinkomst om minst 202 400 kronor och inte har varit arbetslös eller studerat under året.

Etablering efter yrkesprogram: arbete eller högskolestudier

Ett sätt att beskriva hur väl de gymnasiala yrkesutbildningarna motsvarar arbetslivets behov är i vilken utsträckning de utbildade etablerar sig på arbetsmarknaden efter avslutad utbildning.¹⁴ En låg etableringsgrad kan bero på flera faktorer, exempelvis bristande utbildningskvalitet eller ett för stort antal utbildade i relation till den lokala arbetsmarknadens behov. Etableringsgraden ger dock en indikation på hur attraktiv en utbildningsbakgrund är på arbetsmarknaden.

Personer som har gått ett yrkesprogram i gymnasieskolan kan även vidareutbilda sig till ett yrke som kräver eftergymnasial utbildning. Inom vissa yrken, exempelvis inom hälso- och sjukvård, är det vanligt att studenterna har läst en gymnasial yrkesutbildning innan de påbörjar högskolestudier inom samma område. För att beskriva yrkesprogrammets bidrag till kompetensförsörjningen är det därför viktigt att även titta på hur stor andel som studerar vidare inom högskolan efter gymnasieskolan.

Mellan år 2011 och 2023 kunde elever på yrkesprogrammen välja till de kurser som krävs för grundläggande behörighet till högskolestudier. För utbildning som påbörjas från och med höstterminen 2023 ska dock alla yrkesprogram i gymnasieskolan innehålla dessa kurser.¹⁵

Som figuren nedan visar varierar det mellan programmen hur stor andel av ungdomarna som är etablerade på arbetsmarknaden respektive studerar vid högskola eller universitet tre år efter avslutad gymnasieutbildning.¹⁶ Elever från industritekniska programmet samt VVS- och fastighetsprogrammet har högst etableringsgrad, medan hotell- och turismprogrammet samt naturbruksprogrammet har de lägsta andelarna. Kopplar man detta till SCB:s prognos kan man konstatera att VVS- och fastighetsprogrammet har en relativt sett hög etableringsgrad samtidigt som prognosen på sikt till 2035 spår ett balanserat läge. Utbildade inom industriteknik har en relativt hög etableringsgrad, och prognosen på sikt till 2035 spår risk för stor brist. Utbildade inom naturbruk har en relativt låg etableringsgrad, samtidigt som prognosen på sikt till 2035 spår ett balanserat läge.

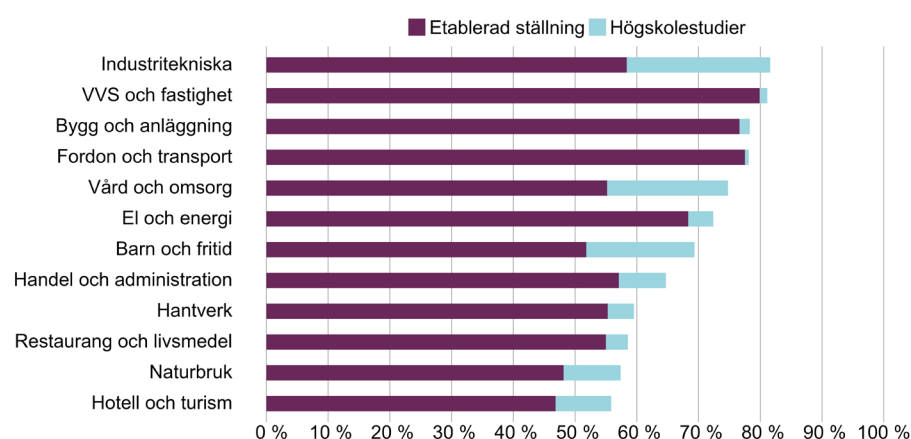
Det varierar också mellan de olika programmen hur stor andel av ungdomarna som studerar vid högskola eller universitet efter avslutade gymnasiestudier. Andelen elever som går vidare till högskolestudier är relativt sett hög för utbildade inom industriteknik, vård och omsorg samt barn och fritid.

14. Skolverket använder SCB:s mått "etableringsstatus" för att följa upp ungdomars och vuxnas sysselsättning efter avslutad utbildning. Se mer i Bilaga 2 Definitioner och förklaringar.

15. 16 kap. 3 § Skollagen (2010:800). En elev ska dock ha rätt att välja bort delar av det som krävs för grundläggande behörighet enligt vad som framgår av bilaga 2 till skollagen.

16. Observera att statistiken omfattar elever som gått yrkesprogram under perioden då kurser som ger behörighet till högskolan inte ingick i programstrukturen.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.¹⁷

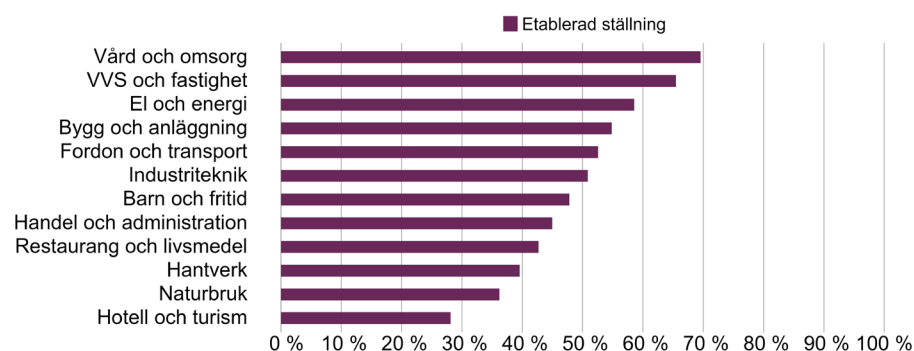
Etablering efter yrkesinriktad utbildning inom komvux

Etableringsgrad efter avslutad yrkesutbildning inom komvux kan, precis som för yrkesprogram i gymnasieskolan, ge en indikation om hur efterfrågad en viss utbildningsbakgrund är på arbetsmarknaden. Figuren nedan visar hur stor andel av personer som har avslutat en yrkesutbildning inom komvux som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter utbildningen. Etableringsgraden efter studier inom komvux är generellt sett något lägre än för gymnasieskolan. En annan skillnad är att efter studier inom komvux är etableringsgraden högst för personer utbildade inom vård och omsorg, vilket inte är fallet för personer med en utbildning från gymnasieskolan.

Etableringsgraden efter yrkesutbildning inom komvux varierar mellan cirka 30 och 70 procent.

17. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2500 poäng läsåren 2014/15–2016/17. Värt att notera är att covid 19-pandemin pågick under uppföljningstiden för personerna som avslutade gymnasieskolan 2016/2017. Eftersom pandemin drabbade sektorer där många unga får sitt första jobb är det troligt att detta påverkade deras förutsättningar att etablera sig. År 2020 var det en relativt kraftig nedgång av andelen ungdomar med etablerad ställning på arbetsmarknaden jämfört med året innan. Läs mer i Skolverkets rapport 2022:38 Etablering på arbetsmarknaden och fortsatta studier år 2020 efter gymnasieskolan.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.¹⁸

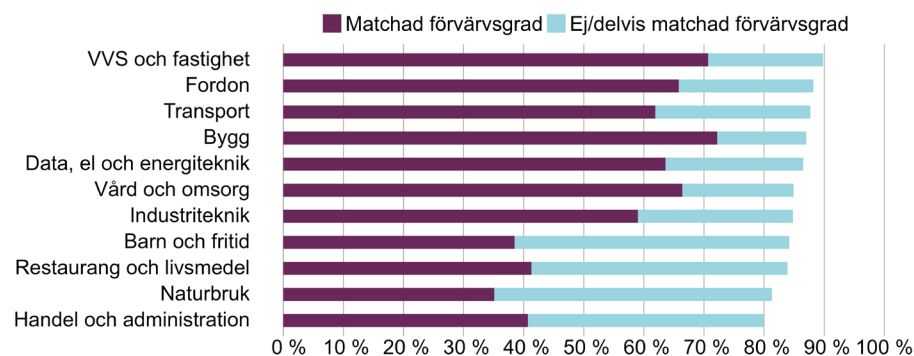
Matchning mellan utbildning och arbete

Matchad förvärvsgrad Ett mått på matchningen mellan utbildning och yrke.

Ytterligare en relevant aspekt är hur stor andel som har ett yrke som matchar deras utbildningsbakgrund, så kallad matchad förvärvsgrad. Är den matchade förvärvsgraden hög tyder det på ett stort arbetsmarknadsbehov av personer med denna utbildning. Är den matchade förvärvsgraden låg, samtidigt som en hög andel arbetar, innebär det att personerna är i arbete men inte inom yrken som är mest relevanta utifrån deras utbildningsbakgrund. Det kan i sin tur tyda på ett mindre arbetsmarknadsbehov eller på att dessa personer arbetar på en del av arbetsmarknaden där arbetsgivarna inte efterfrågar specifik kompetens.

Figuren nedan visar förvärvsgrad och matchad förvärvsgrad för personer som har en gymnasial yrkesutbildning (i gymnasieskolan eller komvux). I princip alla utbildningsgrupper har en förvärvsgrad på 80–90 procent. Skillnaden är större om man jämför matchad förvärvsgrad. Exempelvis är den matchade förvärvsgraden relativt låg för personer som har gått en naturbruksutbildning, medan den är relativt hög för dem som har gått en byggutbildning.

Figur. Förvärvsgrad och matchad förvärvsgrad bland personer med gymnasial yrkesutbildning i åldrarna 20–39 år i länet.

Källa: SCB

18. Statistiken omfattar personer som avslutade sina studier under åren 2017–2019. Eftersom covid 19-pandemin pågick under uppföljningstiden för de som avslutade sina komvux-studier år 2019 kan det inte uteslutas att det har påverkat förutsättningarna för arbetsmarknadsetablering. Skolverkets statistik visar att avgångseleverna 2019 har haft svårare att etablera sig på arbetsmarknaden jämfört med tidigare elevgrupper. Läs mer i Skolverkets rapport 2022:1486 Etablering på arbetsmarknaden eller fortsatta studier år 2019 och 2020 efter avslutad kommunal vuxenutbildning.

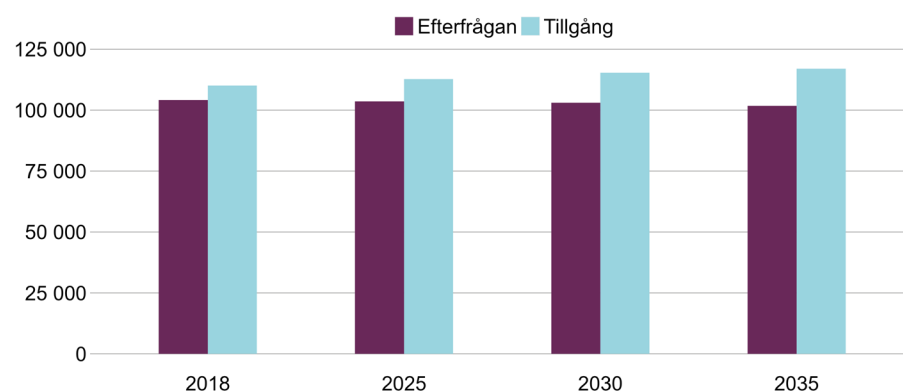

Behov av arbetskraft med högskoleförberedande utbildning och högskoleutbildning

Personer som har gått ett högskoleförberedande program i gymnasieskolan bidrar till kompetensförsörjningen på två sätt. För det första är de relevanta på den del av arbetsmarknaden där arbetsgivare rekryterar brett och har ett generellt behov av gymnasialt utbildad arbetskraft. För det andra utgör de den huvudsakliga grunden för den högskoleutbildade arbetskraften.

Tillgången på arbetskraft med högskoleförberedande utbildning som högsta utbildningsnivå överstiger i dag efterfrågan både i länet och riket i stort. Som figuren nedan visar bedömer SCB att skillnaden mellan tillgång och efterfrågan i länet kommer att öka fram till år 2035. Det betyder att det finns en risk för överskott av personer med högskoleförberedande utbildning på arbetsmarknaden.

Figur. Tillgång och efterfrågan på personer med högskoleförberedande utbildning som högsta utbildningsnivå i länet.

Källa: SCB

De högskoleförberedande programmen bidrar även till att möta arbetsmarknadens behov av högskoleutbildad arbetskraft. Enligt SCB beräknas arbetsmarknadsläget för eftergymnasialt utbildade variera framöver. Inom vissa utbildningsgrupper väntas ett överskott på utbildade samtidigt som det väntas bli brist inom andra. Arbetsmarknadsläget väntas också se olika ut i olika delar av landet. Nationellt väntas ett överskott på eftergymnasialt utbildade inom bland annat humaniora och samhällsvetenskap. Samtidigt väntas det nationellt bli en brist på eftergymnasialt utbildade inom bland annat hälso- och sjukvård samt pedagogik och lärarutbildning.¹⁹

Prognosen för högskoleutbildade i Västra Götalands län skiljer sig inte i stort från den nationella prognosen. Bland annat finns det risk för brist inom flera pedagogiska utbildningsgrupper på civilingenjörer, högskoleingenjörer, veterinärer, biomedicinska analytiker och flertalet utbildningsgrupper inom vården.

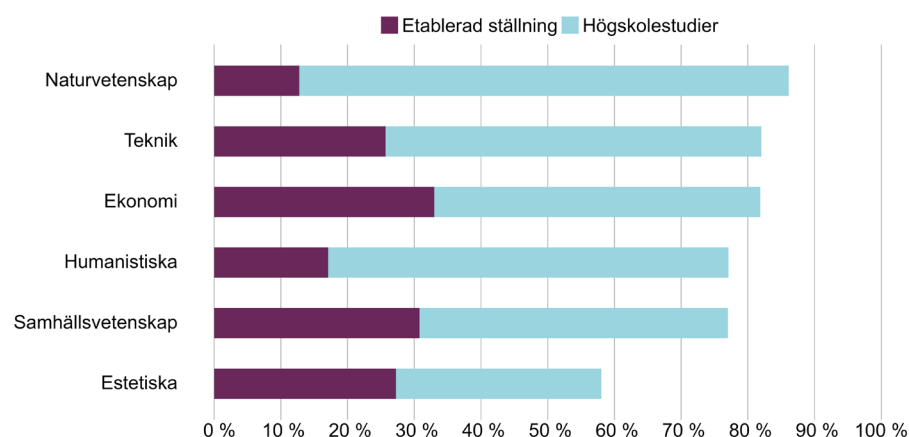
19. SCB, Bedömning av arbetsmarknadsläget år 2020 och år 2035 per utbildningsgrupp, eftergymnasial nivå.

Etablering efter högskoleförberedande program: arbete eller studier

Personer som har läst ett högskoleförberedande program är etablerade på arbetsmarknaden i lägre utsträckning än de som har läst ett yrkesprogram tre år efter avslutad utbildning. Detta är förväntat, givet att programtyperna har olika syften. De högskoleförberedande programmen ska i första hand förbereda eleverna för högskolestudier.

Figuren nedan visar att andelen som etablerat sig på arbetsmarknaden tre år efter avslutad gymnasieutbildning är betydligt större inom ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet jämfört med framför allt naturvetenskapsprogrammet och humanistiska programmet. Detta ligger i linje med andelen elever som går vidare till högskolestudier, där andelen som går vidare från naturvetenskapsprogrammet är betydligt högre (73 procent) jämfört med samhällsvetenskapsprogrammet (46 procent). I jämförelse med riket är andelen etablerade på arbetsmarknaden efter naturvetenskapsprogrammet i Västra Götalands län 13 procent och i riket 12 procent. Görs samma jämförelse för samhällsvetenskapsprogrammet kan man se att andelen etablerade i Västra Götalands län är 31 procent medan det för riket ligger på 30 procent.

Figur. Andel ungdomar i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter att de lämnat gymnasieskolan.²⁰

Regionens bedömning om behovet av arbetskraft

Sveriges 21 regioner ska tillhandahålla bedömningar av länets kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt. För att få en bredare bild av behoven i länet har Skolverket efterfrågat inspel från regionerna, som komplement till SCB:s prognos. Skolverket har även efterfrågat synpunkter från nationella branschföreträdare om kompetensbehoven på nationell nivå. Både regionerna och branschföreträdarna har fått möjlighet att kommentera SCB:s arbetsmarknadsprognos. Branschföreträdarnas inspel tas upp i fördjupningsdelen, i de avsnitt där det är relevant.

20. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde högskoleförberedande program med examen eller studiebevis om 2500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

Vad gäller utbildningar inom barn och fritid menar Västra Götalandsregionen att det är brist på utbildade med kompetens inom funktionshinder, och att denna brist riskerar att öka på sikt.

Västra Götalandsregionen menar att bristen på utbildade inom bygg, transport, industriteknik samt vård och omsorg är större än vad som visas i SCB:s prognos, och att denna brist kommer att bli än större på sikt.

För el-, automations-, dator- och kommunikationsteknisk utbildning skriver regionen att det finns behov av blandkompetenser som blir viktigare i framtiden, vilket nuvarande gymnasieprogram inte kan tillfredsställa. Med detta avses kompetens inom både el och mekanik.

Vad gäller fordonsutbildningar menar regionen att SCB:s prognos stämmer väl överens med regionens bild, men att det också finns behov av nya kompetenser inom elektrifiering.

Inom naturbruk bedömer regionen att SCB:s prognos inte stämmer, utan att det kommer vara brist på lång sikt.

Vad gäller restaurang och livsmedel menar regionen att det på lång sikt framför allt finns en risk för brist på kockar.

För VVS-utbildning menar regionen att prognosen inte verkar stämma. Det fattas utbildade personer inom detta område redan i dag. På lång sikt ser regionen att det kommer finnas en betydande brist.

Vad gäller hotell och turism ser regionen en akut brist på utbildade i dagsläget. På lång sikt tror regionen att flera yrken med koppling till hotell- och turismutbildning kommer att efterfrågas.

Ytterligare kommentarer som regionen har lämnat för varje utbildningsgrupp presenteras i fördjupningsdelen om respektive utbildningsområde. Där finns också inspel från branschföreträdare om nationella kompetensbehov.

Ungdomars och vuxnas efterfrågan på och behov av gymnasial utbildning

Utöver arbetsmarknadens behov ska huvudmän för gymnasieskolan även ta hänsyn till ungdomars efterfrågan när de planerar sitt utbildningsutbud.²¹ På liknande sätt ska huvudmän för komvux också ta hänsyn till vuxnas efterfrågan och behov av utbildning när de beslutar vilka yrkesutbildningar och hur många platser som ska erbjudas.²²

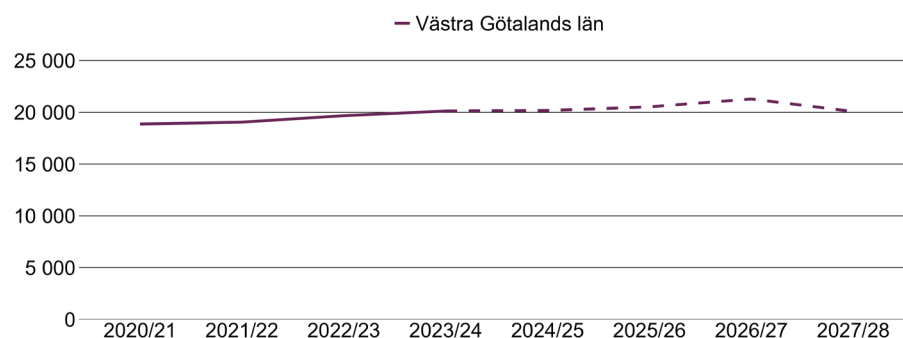
När ungdomar ska söka gymnasieprogram är det många olika faktorer som påverkar. Tidigare studier har visat att valet bland annat påverkas av den sökandes eget intresse och socioekonomiska bakgrund samt sociala normer och tillgängligt utbud.²³

I detta underlag använder Skolverket förväntad utveckling av elevantal och ungdomars sökmönster för att beskriva ungdomars efterfrågan på utbildning inom gymnasieskolan. För att beskriva vuxnas efterfrågan på och behov av yrkesutbildning inom komvux använder vi ett flertal olika faktorer, till exempel andel arbetslösa i länet som saknar en gymnasieutbildning och andel elever i länet som lämnar gymnasieskolan utan en examen.

Förväntad utveckling av elevantalet i gymnasieskolan

En central faktor för planering och dimensionering av utbildning i gymnasieskolan är elevkullarnas storlek. I figuren nedan visar vi hur antalet nybörjar-elever förväntas utvecklas fram till och med läsåret 2027/28. I Västra Götalands län är den förväntade elevutvecklingen relativt stabil läsåren 2023/24–2027/28.

Figur. Faktisk och förväntad utveckling av antal nybörjarelever i gymnasieskolan läsåren 2020/21–2027/28 i länet.

21. 15 kap. 30 b, 31 a och 32 a §§ skollagen.

22. 20 kap. 16 a § skollagen.

23. Skolverkets rapport *Kunskapsöversikt om faktorer som har betydelse för elevers val av utbildning på gymnasial nivå* (Dnr. 2021:501).

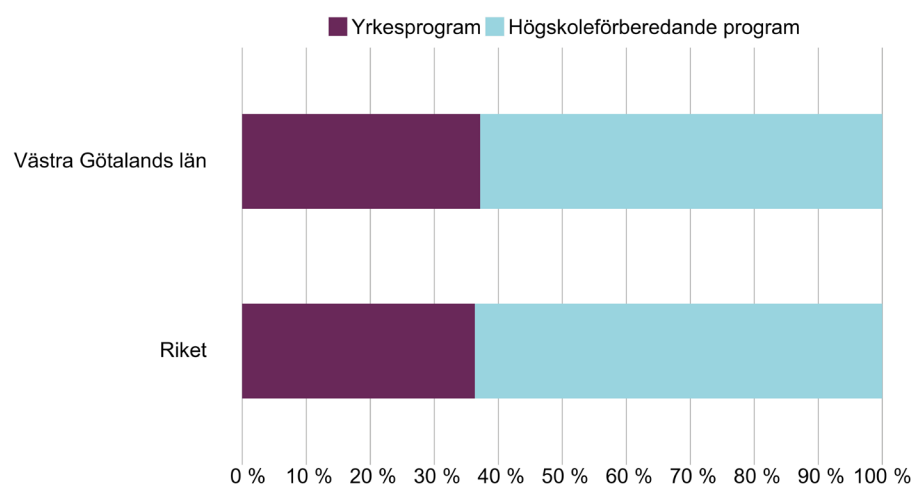
Ungdomars efterfrågan på utbildning i gymnasieskolan

Förstahandssökande beskriver andelen ungdomar som har sökt till ett visst program i första hand, oavsett om de är behöriga att antas till programmet eller inte.

För att beskriva ungdomars efterfrågan på utbildning i gymnasieskolan använder Skolverket också gymnasieelevers sökmönster. Fördelningen av förstahandssökande till högskoleförberedande program respektive yrkesprogram har skiftat marginellt under de senaste tre åren. Läsåret 2020/21 låg andelen förstahandssökande till yrkesprogrammen på 38 procent i Västra Götalands län, medan andelen förstahandssökande läsåret 2022/23 var 37 procent.

Som figuren nedan visar är det en större andel ungdomar som söker till ett högskoleförberedande program än ett yrkesprogram nationellt, och denna andel är högre i riket generellt än i Västra Götalands län.

Figur. Förstahandssökande till yrkesprogram respektive högskoleförberedande program i länet och riket, läsåret 2022/23.

Könsfördelning bland förstahandssökande i länet läsåret 2022/23

Högskoleförberedande program

53 % kvinnor
47 % män

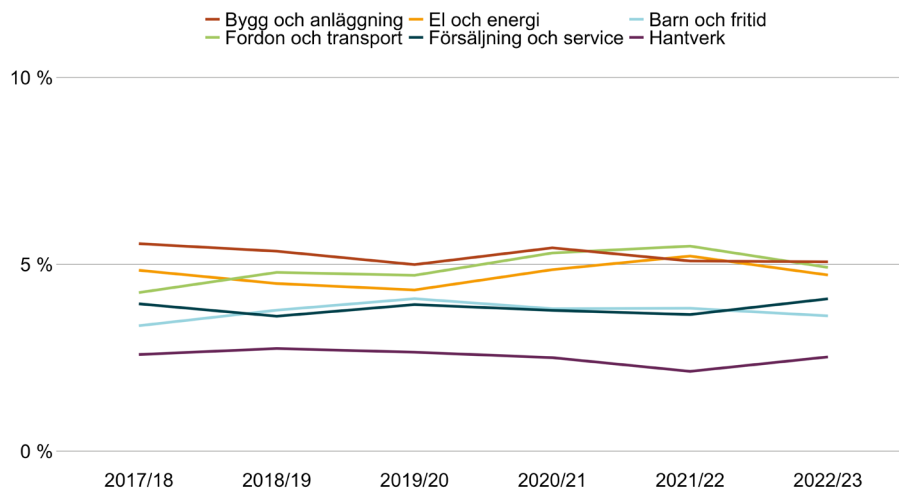
Yrkesprogram

41 % kvinnor
59 % män

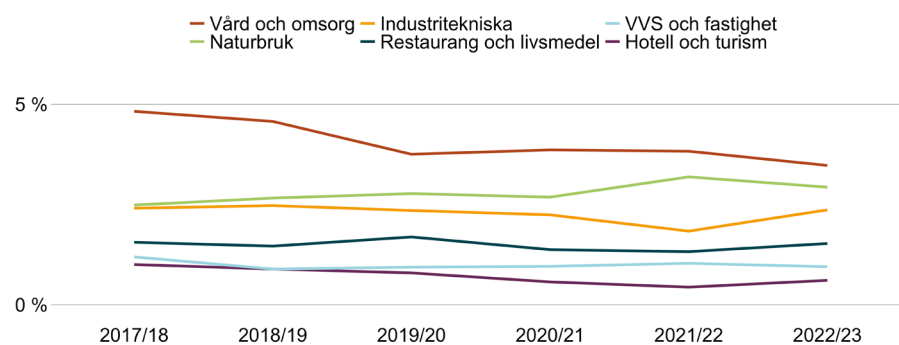
Ungdomars efterfrågan på gymnasieprogrammen varierar över tid. Jämförs programmen sinsemellan har några av programmen en något större förändring mellan läsåren. Den största ökningen har skett för fordons- och transportprogrammet och den största minskningen för vård- och omsorgsprogrammet.

Som figurerna nedan visar var de yrkesprogram med högst andel förstahandssökande läsåret 2022/23 bygg- och anläggningsprogrammet, fordons- och transportprogrammet samt el- och energiprogrammet.

Figur. Utveckling av andel förstahandssökande per yrkesprogram i länet.²⁴

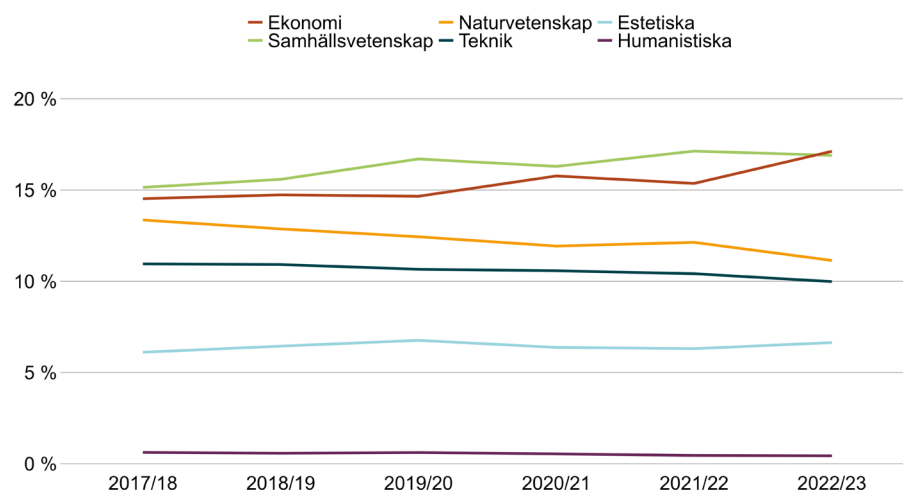
Figur. Utveckling av andel förstahandssökande per yrkesprogram i länet.

Bland de högskoleförberedande programmen var det högst andel förstahandssökande till ekonomiprogrammet läsåret 2022/23. Tillsammans med samhällsvetenskapsprogrammet har ekonomiprogrammet ökat i andelen förstahandssökande läsåren 2017/18–2022/23. Naturvetenskapsprogrammet, teknikprogrammet och humanistiska programmet har däremot minskat i andelen förstahandssökande sedan läsåret 2017/18.

²⁴. Försäljnings- och serviceprogrammet ersatte handels- och administrationsprogrammet till läsåret 2022/23. Uppgifterna om förstahandssökande fram till förändringen gäller handels- och administrationsprogrammet.

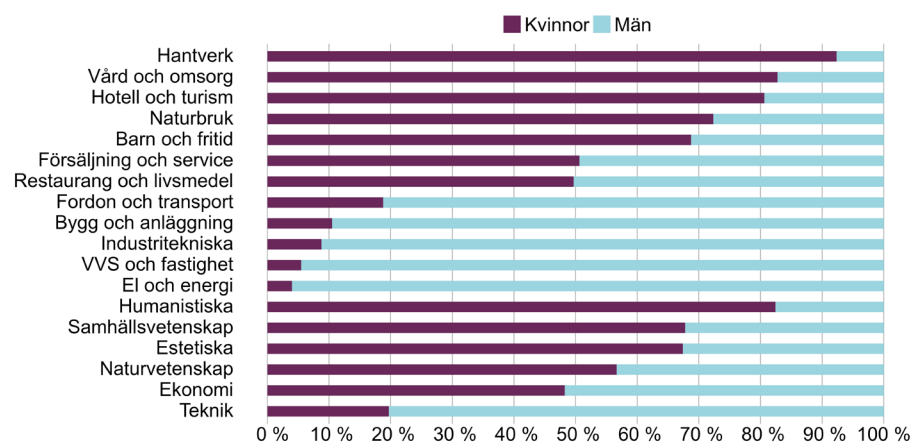
Figur. Utveckling av andel förstahandssökande per högskoleförberedande program i länet.

En ytterligare dimension av efterfrågan på gymnasial utbildning är om det finns skillnader mellan vilka program som kvinnor kontra män söker till. Vilka utbildningar unga väljer påverkar de enskilda personernas förutsättningar för att etablera sig på arbetsmarknaden och arbetsgivares möjligheter att hitta den arbetskraft som de behöver. En ojämn könsfördelning bland de sökande tyder på att det finns möjlighet att öka intresset för programmet hos en av grupperna. Som figuren nedan visar är det en mycket ojämn könsfördelning bland de förstahandssökande till flera av de nationella programmen.

Som figuren nedan visar råder mycket ojämn könsfördelning bland de förstahandssökande till flera av de nationella programmen. Av de nationella program som har mest ojämn könsfördelning är det enligt SCB i dag brist på utbildade inom exempelvis vård och omsorg samt el och energi i Västra Götalands län.

Figur. Könsfördelning bland förstahandssökande i länet, läsåret 2022/23.

Vuxnas efterfrågan på och behov av yrkesutbildning inom komvux

Att beskriva vuxnas behov av yrkesutbildning inom komvux är komplext eftersom det till stor del påverkas av den allmänna samhällsutvecklingen. Konjunktur- och arbetsmarknadsläget, befolkningens sammansättning och utbildningsnivå samt elevernas resultat i grund- och gymnasieskolan är några faktorer som har betydelse. En annan faktor som påverkar behovet av yrkesutbildning inom komvux är strukturella förändringar på arbetsmarknaden. Pågående utbildningsväxling och digitalisering gör att både yrkesroller och kompetenskrav förändras inom många yrken och verksamheter. Det gör att många, yrkesverksamma såväl som arbetssökande, kan behöva yrkesväxla eller komplettera sin utbildning för att behålla eller hitta ett arbete. Storleken på den här gruppen varierar över tid och den kan växa kraftigt med kort varsel, till exempel om en verksamhet läggs ned. Det kan i sin tur leda till ett ökat behov av yrkesutbildning inom komvux.

Andel arbetslösa som saknar gymnasieutbildning

Länet: 35 %

Riket: 35 %

Enligt Arbetsförmedlingen efterfrågas en fullföljd gymnasieutbildning av de flesta arbetsgivare i dag. En fullföljd gymnasieutbildning är därför avgörande för en persons möjlighet att etablera sig. Arbetsförmedlingen konstaterar dessutom att personer som saknar gymnasieutbildning löper större risk för långvarig arbetslöshet än andra grupper av arbetssökande. Många av de som saknar gymnasieutbildning i dag kommer därför att behöva utbilda sig inom komvux för att öka sina möjligheter till varaktig sysselsättning.²⁵

År 2022 lämnade 19 procent av länets elever gymnasieskolan utan att ha tagit gymnasieexamen inom tre år. Bland de arbetslösa i länet är det 35 procent som saknar gymnasieutbildning. Alla som ingår i dessa två grupper kommer inte att söka sig till yrkesutbildning inom komvux. En del vill till exempel hellre komplettera sin utbildning för att kunna studera vidare vid högskolan. Antalet elever som inte fullföljer gymnasieskolan och antalet arbetslösa som saknar gymnasieexamen är därför ingen exakt måttstock på behovet av yrkesutbildning inom komvux. Men det ger en indikation om hur behovet kan komma att se ut framöver.

Även arbetslösa med en fullföljd gymnasieutbildning är en potentiell målgrupp för yrkesutbildning inom komvux. Det kan till exempel handla om personer som har läst en högskoleförberedande utbildning i gymnasieskolan, men behöver utbilda sig inom ett specifikt yrkesområde för att förbättra sina möjligheter på arbetsmarknaden. Denna grupp är dock mindre och mer svårångad jämfört med de som saknar en gymnasieutbildning.²⁶

En annan stor målgrupp för gymnasial yrkesutbildning inom komvux är utrikesfödda som saknar gymnasieutbildning. I dag är 46 procent av dem som studerar komvux på gymnasial nivå i Västra Götalands län utrikesfödda.

För att kunna tillgodogöra sig en yrkesutbildning på gymnasial nivå kan en person med annat modersmål än svenska först behöva läsa kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) och/eller svenska som andraspråk inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå. Ett annat alternativ

25. Arbetsförmedlingens analys 2022:13, Arbetsmarknadsutsikterna våren 2022 – Utveckling på arbetsmarknaden 2022–2023.

26. För utbildning på gymnasial nivå ska de som har störst behov av utbildning prioriteras enligt 20 kap. 2 § Skollagen.

är att läsa en utbildning som kombinerar sfi eller svenska som andraspråk med yrkesutbildning, eller att få någon form av språk- eller modersmålsstöd parallellt med sina komvuxstudier. Även om alla elever inom sfi inte fortsätter att studera på en yrkesutbildning kan antalet elever inom sfi ge en indikation på behovet av yrkesutbildning inom komvux.

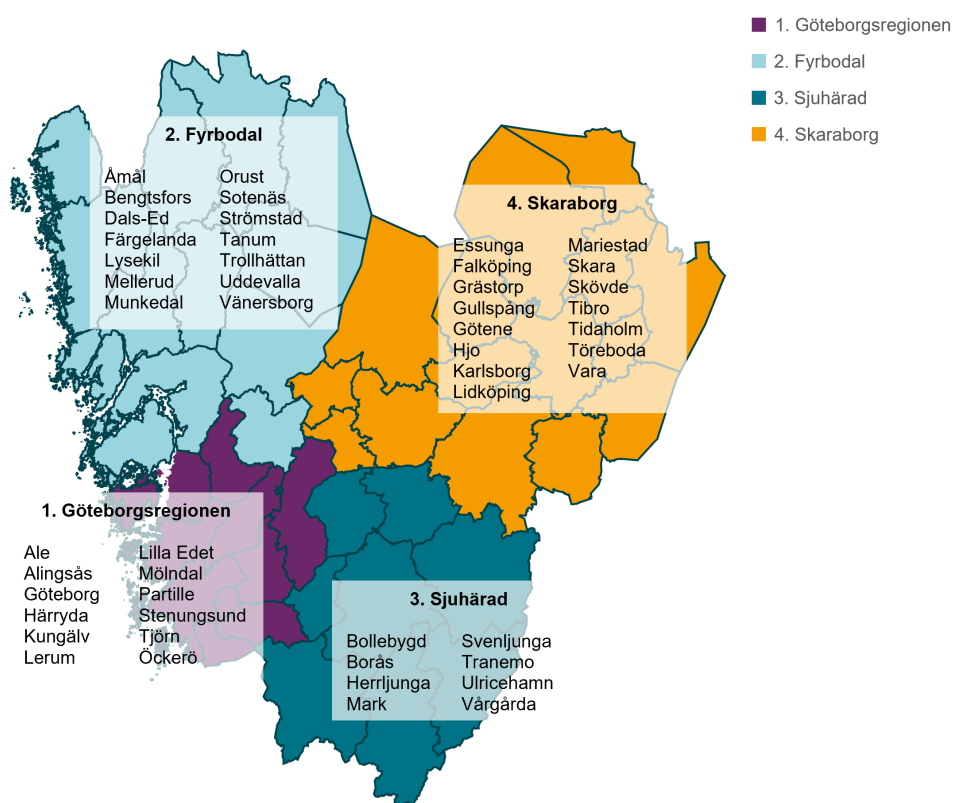
Elever som läser sfi delas in i olika grupper beroende på utbildningsbakgrund. Studieväg 1 riktar sig till elever som har kort eller ingen skolbakgrund. Studieväg 2 riktar sig till elever vars skolbakgrund är mindre omfattande än motsvarande svensk gymnasieskola. Studieväg 3 är för personer vars skolbakgrund motsvarar en svensk gymnasieexamen eller som har deltagit i högre studier. I Västra Götalands län var det drygt 22 800 personer som läste sfi år 2021. Av dessa studerade 21 procent inom studieväg 1, 31 procent inom studieväg 2 och 49 procent inom studieväg 3.

Gymnasial utbildning i länet

Hur väl överensstämmer den gymnasiala utbildning som finns i länet med ungdomars och vuxnas efterfrågan och arbetsmarknadens behov? Det här kapitlet innehåller beskrivningar av vilka utbildningar som bedrivs och var de finns.²⁷

På grund av det stora antalet kommuner i Västra Götalands län visas utbildningsutbudet i de fyra delregionerna Göteborgsregionen, Fyrbodol, Sjuhärad och Skaraborg.

Figur. Uppdelning av Västra Götalands län i delregioner.

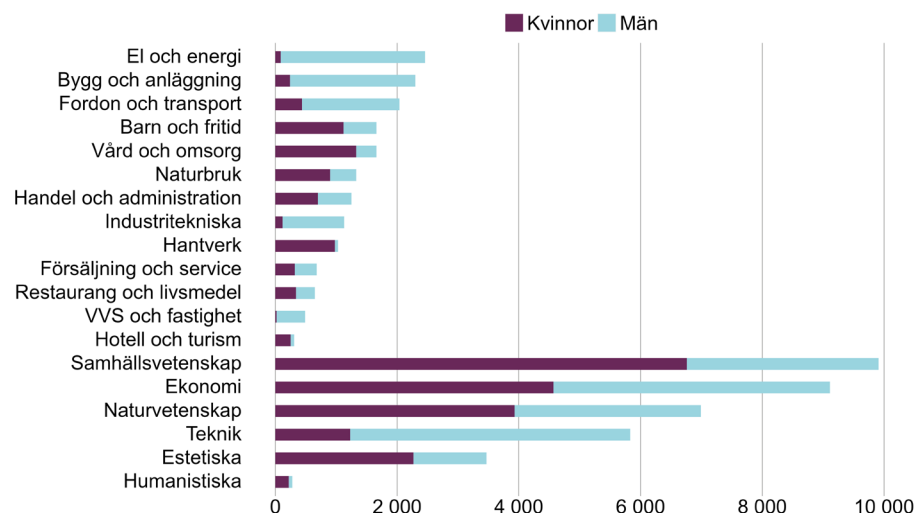
27. I de regionala planeringsunderlagen redovisar Skolverket förekomst av utbildning rörande nationella program, introduktionsprogram, riksrekryterande utbildningar med egna examensmål, anpassad gymnasieutbildning och yrkesinriktad vuxenutbildning. Det finns även möjlighet för huvudmän att ansöka om tillstånd för att bedriva idrottsutbildningar inom gymnasieskola och anpassad gymnasieskola, riksrekryterande gymnasieutbildning och särskild variant av gymnasieutbildning.

Gymnasieskolan: nationella program i länet

Under läsåret 2022/23 studerade drygt 53 300 av länets gymnasieelever inom nationella program. Av dessa läste cirka en tredjedel (32 procent) på ett yrkesprogram. Detta är samma andel som för riket.

Det vanligaste yrkesprogrammet var el- och energiprogrammet, följt av bygg- och anläggningsprogrammet och fordons- och transportprogrammet. Av de högskoleförberedande programmen var samhällsvetenskapsprogrammet och ekonomiprogrammet störst.

Figur. Antal kvinnor och män på de nationella programmen i länet, läsåret 2022/23.²⁸

Vilket utbud av gymnasieprogram som eleverna har tillgång till beror på hur hemkommunens samverkan med andra kommuner ser ut. Utbudet påverkas också av vilka pendlingsmöjligheter som finns i länet. Elevers benägenhet att pendla påverkas i sin tur av hur attraktiva olika utbildningsorter, program och skolor upplevs.

Utbud av nationella program Göteborgsregionen

Figuren nedan visar om och var i Göteborgsregionen de nationella programmen bedrevs läsåret 2022/23. Även elevpendlingen mellan kommuner inom och utanför Göteborgsregionen visas i kartan, där de olika pendlingsområdena är markerade i olika nyanser. Detta är områden där pendling sker i huvudsak till kommuner med ett större utbud av utbildningar och skolor.

Inom Göteborgsregionen finns fyra pendlingsområden:

- Pendlingsområde 1: Ale, Göteborg, Härryda, Kungälv, Lerum, Mölndal, Partille, Öckerö, (Kungsbacka)
- Pendlingsområde 2: Alingsås, (Värgårda)
- Pendlingsområde 3: Stenungsund, Tjörn, (Orust)
- Pendlingsområde 4: Lilla Edet, (Trollhättan, Vänersborg, Mellerud)

28. Avrundat till närmaste 10-tal. Försäljnings- och serviceprogrammet gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter den 1 juli 2022.

I Göteborgsregionen genomfördes samtliga nationella program läsåret 2022/23, men utbudet skiljde sig åt mellan olika pendlingsområden. En riksrekryterande utbildning med eget examensmål, sjöfartsutbildningen, bedrevs av Göteborgs kommun och Öckerö kommun i pendlingsområde 1.

I pendlingsområde 1 bedrevs samtliga nationella program läsåret 2022/23. Samtliga program bedrevs av både kommunala och enskilda huvudmän.

I pendlingsområde 2 bedrevs 14 av 18 nationella program. Två av utbildningarna bedrevs av enskilda huvudmän.

I pendlingsområde 3 bedrevs 15 av 18 nationella program. Ingen av utbildningarna bedrevs av enskilda huvudmän.

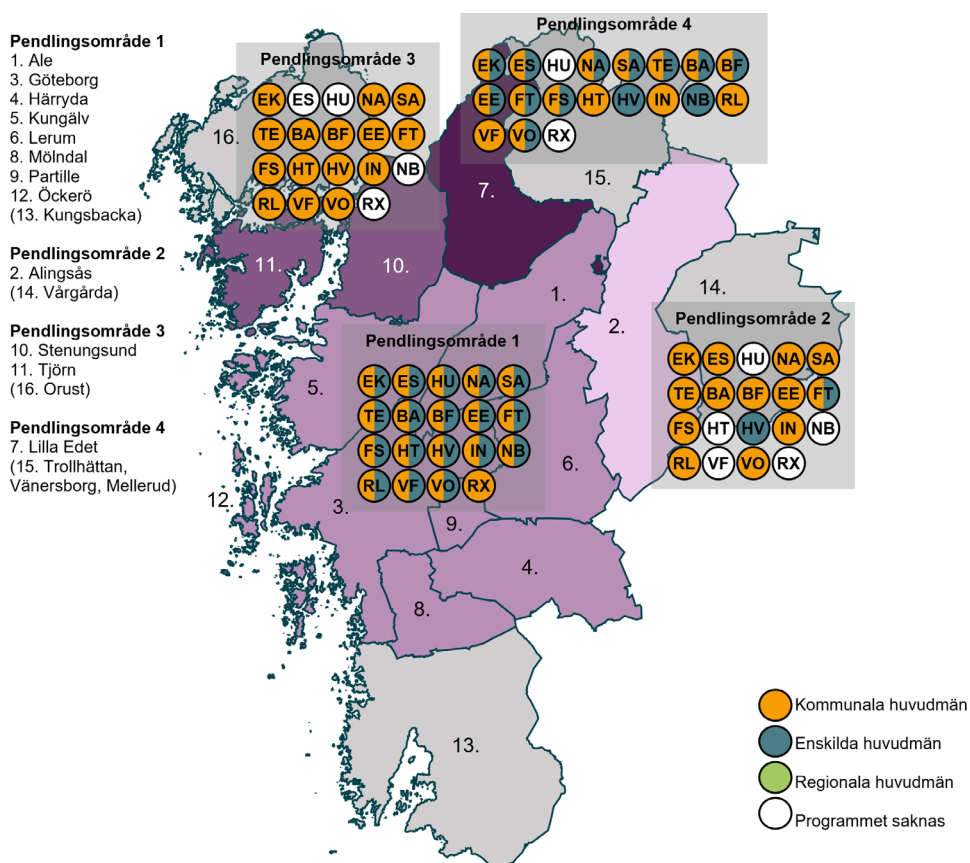
I pendlingsområde 4 bedrevs 17 av 18 nationella program. Fyra av utbildningarna bedrevs inte av enskilda huvudmän.

Figur. Utbud av nationella program i gymnasieskolan i Göteborgsregionen, läsåret 2022/23.²⁹

Förklaring av förkortningar av gymnasieprogram

EK	ekonomi
ES	estetiska
HU	humanistiska
NA	naturvetenskap
SA	samhällsvetenskap
TE	teknik
BA	bygg och anläggning
BF	barn och fritid
EE	el och energi
FT	fordon och transport
FS	försäljning och service*
HT	hotell och turism
HV	hantverk
IN	industri tekniska
NB	naturbruk
RL	restaurang och livsmedel
VF	VVS och fastighet
VO	vård och omsorg
RX	riksrekryterande utbildning med egna examensmål

* Försäljnings- och serviceprogrammet gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för programmet finns även de som läst på handels- och administrationsprogrammet, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022

29. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Utbud av nationella program Fyrbodal

Figuren nedan visar om och var i Fyrbodal de nationella programmen bedrevs läsåret 2022/23. Även elevpendlingen mellan kommuner inom och utanför Fyrbodal visas i kartan, där de olika pendlingsområdena är markerade i olika nyanser. Detta är områden där pendling sker i huvudsak till kommuner med ett större utbud av utbildningar och skolor.

Inom Fyrbodal finns fem pendlingsområden:

- Pendlingsområde 1: Åmål, Bengtsfors, (Säffle)
- Pendlingsområde 2: Dals-Ed, Färgelanda, Munkedal, Strömstad, Tanum, Uddevalla
- Pendlingsområde 3: Lysekil, Sotenäs
- Pendlingsområde 4: Mellerud, Trollhättan, Vänersborg, (Lilla Edet)
- Pendlingsområde 5: Orust, (Tjörn, Stenungsund)

I Fyrbodal genomfördes samtliga nationella program förutom humanistiska programmet läsåret 2022/23. Riksrekryterande utbildningar med egna examensmål bedrevs inte i något pendlingsområde.

I pendlingsområde 1 bedrevs 13 av 18 nationella program läsåret 2022/23. Inget program bedrevs av enskilda huvudmän.

I pendlingsområde 2 bedrevs 17 av 18 nationella program. Fyra av utbildningarna bedrevs inte av enskilda huvudmän.

I pendlingsområde 3 bedrevs 11 av 18 nationella program. Ingen av utbildningarna bedrevs av enskilda huvudmän.

I pendlingsområde 4 bedrevs 17 av 18 nationella program. Tre av utbildningarna bedrevs inte av enskilda huvudmän.

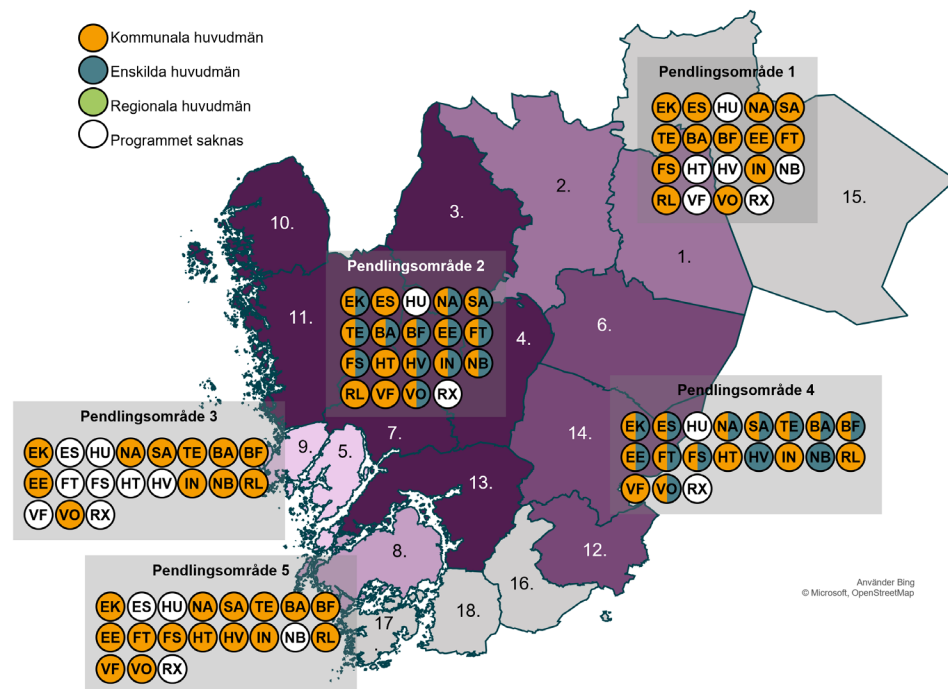
I pendlingsområde 5 bedrevs 15 av 18 nationella program. Ingen av utbildningarna bedrevs av enskilda huvudmän.

Figur. Utbud av nationella program i gymnasieskolan i Fyrbodalen, läsåret 2022/23.³⁰

Förklaring av förkortningar av gymnasieprogram

- EK ekonomi
- ES estetiska
- HU humanistiska
- NA naturvetenskap
- SA samhällsvetenskap
- TE teknik
- BA bygg och anläggning
- BF barn och fritid
- EE el och energi
- FT fordon och transport
- FS försäljning och service*
- HT hotell och turism
- HV hantverk
- IN industritekniska
- NB naturbruk
- RL restaurang och livsmedel
- VF VVS och fastighet
- VO vård och omsorg
- RX riksrekryterande utbildning med egna examensmål

* Försäljnings- och serviceprogrammet gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för programmet finns även de som läst på handels- och administrationsprogrammet, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022

Pendlingsområde 1 1. Amäl 2. Bengtsfors (15. Säffle)	Pendlingsområde 3 9. Sotenäs	Pendlingsområde 5 8. Orust (17. Tjörn) (18. Stenungsund)
Pendlingsområde 2 3. Dals-Ed 4. Färgelanda 7. Munkedal 10. Strömstad 11. Tanum 13. Uddevalla	Pendlingsområde 4 6. Mellerud 12. Trollhättan 14. Vänersborg (16. Lilla Edet)	

30. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Utbud av nationella program Sjuhärad

Figuren nedan visar om och var i Sjuhärad de nationella programmen bedrevs läsåret 2022/23. Även elevpendlingen mellan kommuner inom och utanför Sjuhärad visas i kartan, där de olika pendlingsområdena är markerade i olika nyanser. Detta är områden där pendling sker i huvudsak till kommuner med ett större utbud av utbildningar och skolor.

Inom Sjuhärad finns två pendlingsområden:

- Pendlingsområde 1: Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn
- Pendlingsområde 2: Vårgårda, (Alingsås)

I Sjuhärad bedrevs samtliga nationella program läsåret 2022/23.

Riksrekryterande utbildningar med egna examensmål bedrevs inte i något pendlingsområde.

I pendlingsområde 1 bedrevs alla 18 nationella program läsåret 2022/23. Sex av utbildningarna bedrevs inte av enskilda huvudmän.

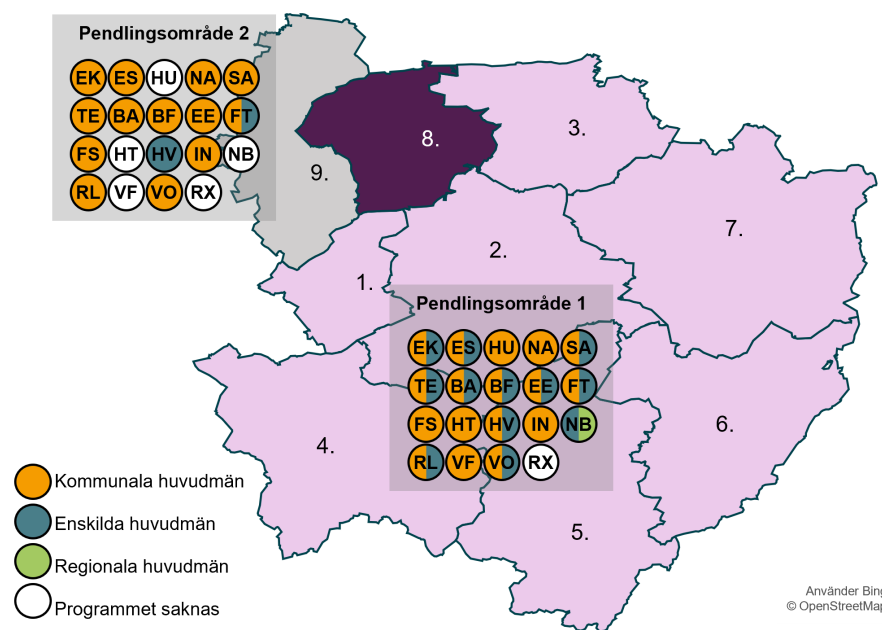
I pendlingsområde 2 bedrevs 14 av 18 nationella program. Två av utbildningarna bedrevs av enskilda huvudmän.

Figur. Utbud av nationella program i gymnasieskolan i Sjuhärad, läsåret 2022/23.³¹

Förklaring av förkortningar av gymnasieprogram

EK	ekonomi
ES	estetiska
HU	humanistiska
NA	naturvetenskap
SA	samhällsvetenskap
TE	teknik
BA	bygg och anläggning
BF	barn och fritid
EE	el och energi
FT	fordon och transport
FS	försäljning och service*
HT	hotell och turism
HV	hantverk
IN	industritekniska
NB	naturbruk
RL	restaurang och livsmedel
VF	VVS och fastighet
VO	vård och omsorg
RX	riksrekryterande utbildning med egna examensmål

* Försäljnings- och serviceprogrammet gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för programmet finns även de som läst på handels- och administrationsprogrammet, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022

Pendlingsområde 1	Pendlingsområde 2
1. Bollebygd	8. Vårgårda
2. Borås	(9. Alingsås)
3. Herrljunga	
4. Mark	
5. Svenljunga	
6. Tranemo	
7. Ulricehamn	

31. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Utbud av nationella program Skaraborg

Figuren nedan visar om och var i Skaraborg de nationella programmen bedrevs läsåret 2022/23. Även elevpendlingen mellan kommuner inom och utanför Skaraborg visas i kartan ovan, där de olika pendlingsområdena är markerade i olika nyanser. Detta är områden där pendling sker i huvudsak till kommuner med ett större utbud av utbildningar och skolor.

Inom Skaraborg finns fyra pendlingsområden:

- Pendlingsområde 1: Grästorp, Götene, Lidköping
- Pendlingsområde 2: Gullspång, Mariestad
- Pendlingsområde 3: Falköping, Hjo, Karlsborg, Skara, Skövde, Tibro, Tidaholm, Töreboda
- Pendlingsområde 4: Essunga, Vara

I Skaraborg bedrevs samtliga nationella program läsåret 2022/23.

En riksrekryterande utbildning med eget examensmål, marinteknikutbildningen, bedrevs i ett av pendlingsområdena.

I pendlingsområde 1 bedrevs 15 av 18 nationella program läsåret 2022/23. Fem av utbildningarna bedrevs av enskilda huvudmän.

I pendlingsområde 2 bedrevs 12 av 18 nationella program. Två av utbildningarna bedrevs av enskilda huvudmän.

I pendlingsområde 3 bedrevs alla 18 nationella program läsåret 2022/23. Fem av utbildningarna bedrevs inte av enskilda huvudmän.

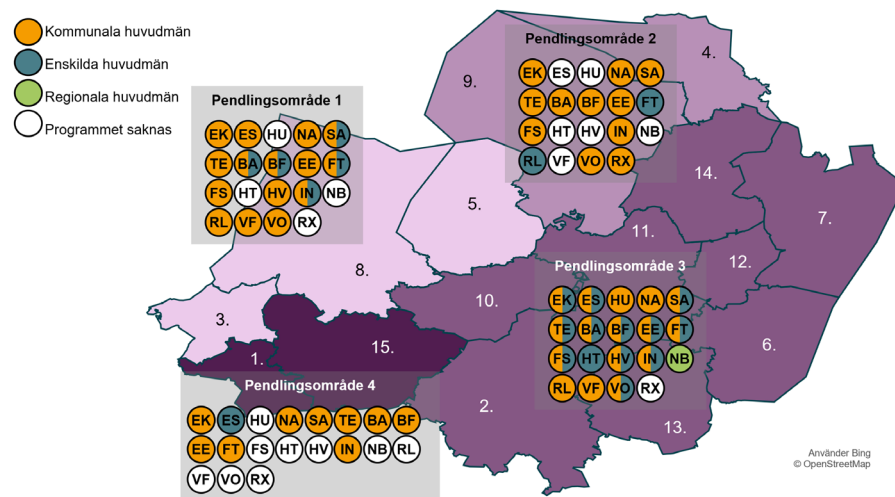
I pendlingsområde 4 bedrevs 10 av 18 nationella program. En av utbildningarna bedrevs av enskilda huvudmän.

Förklaring av förkortningar av gymnasieprogram

EK	ekonomi
ES	estetiska
HU	humanistiska
NA	naturvetenskap
SA	samhällsvetenskap
TE	teknik
BA	bygg och anläggning
BF	barn och fritid
EE	el och energi
FT	fordon och transport
FS	försäljning och service*
HT	hotell och turism
HV	hantverk
IN	industri tekniska
NB	naturbruk
RL	restaurang och livsmedel
VF	VVS och fastighet
VO	vård och omsorg
RX	riksrekryterande utbildning med egna examensmål

* Försäljnings- och serviceprogrammet gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för programmet finns även de som läst på handels- och administrationsprogrammet, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022

Figur. Utbud av nationella program i gymnasieskolan i länet, läsåret 2022/23.³²

Pendlingsområde 1 3. Grästorp 5. Götene 8. Lidköping	Pendlingsområde 3 2. Falköping 6. Hjo 7. Karlsborg 10. Skara 11. Skövde 12. Tibro 13. Tidaholm 14. Töreboda	Pendlingsområde 4 1. Essunga 15. Vara
Pendlingsområde 2 4. Gullspång 9. Mariestad		

32. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

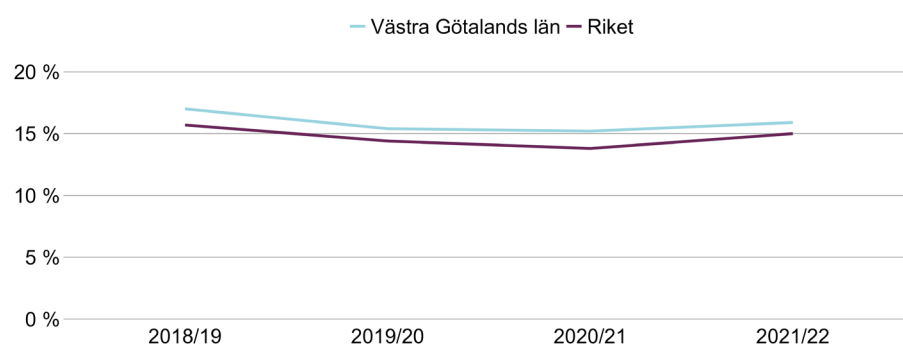

Gymnasieskolan: introduktionsprogram i länet

Ungdomar som inte är behöriga till ett nationellt program har rätt att gå ett introduktionsprogram.³³ Behovet av utbildningsplatser på introduktionsprogram styrs alltså av hur många elever som efter grundskolan inte har blivit behöriga för nationella program i gymnasieskolan.

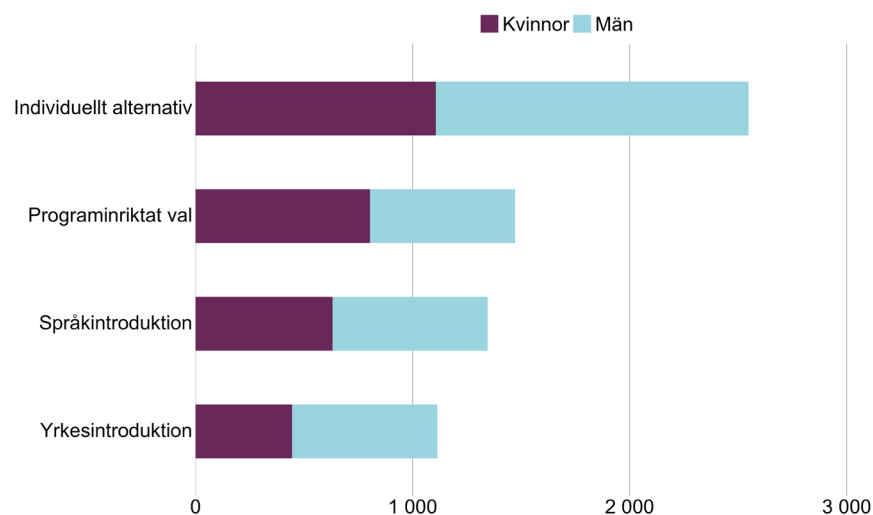
Utvecklingen av andelen elever som inte har uppnått behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan visas i figuren nedan. Andelen elever i länet som inte uppnått behörighet till nationellt program från grundskolan var cirka 16 procent läsåret 2021/22. Samma andel nationellt låg på cirka 15 procent.

Figur. Andel ungdomar som inte uppnått behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan läsåren 2018/19 – 2021/22 i länet och riket.

I figuren nedan visas en översikt över hur eleverna är fördelade på introduktionsprogrammen i länet. Flest antal elever fanns på programmet individuellt alternativ. Inom samtliga introduktionsprogram studerade fler män än kvinnor.

Figur. Antal kvinnor och män på introduktionsprogrammen i länet, läsåret 2022/23.

33. 17 kap. 8–12 §§ Skollagen.

De nya bestämmelserna om att huvudmän ska ta hänsyn till arbetsmarknadens behov vid planering och dimensionering av utbildning omfattar introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion utformade för en grupp elever.³⁴

Utbud av introduktionsprogram Göteborgsregionen

I figuren nedan visas en karta över var i Göteborgsregionen introduktionsprogrammen yrkesintroduktion och programinriktat val finns, och vilka inriktningar som bedrevs läsåret 2022/23.³⁵

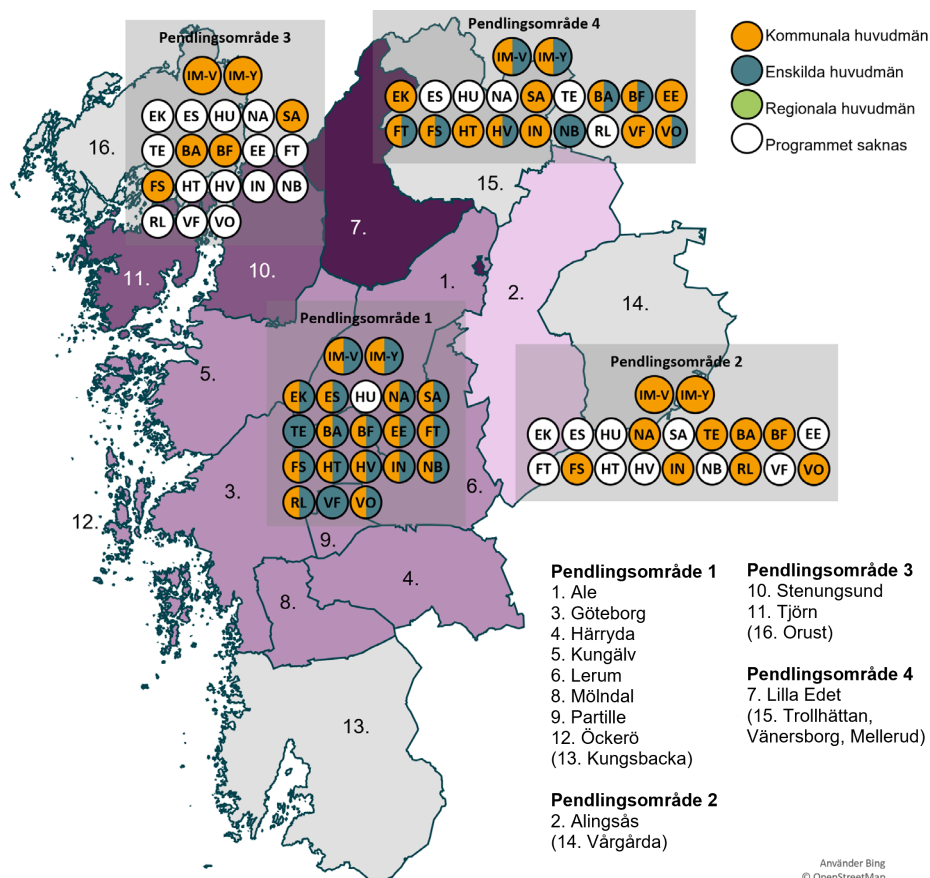
De två introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion fanns läsåret 2022/23 i samtliga pendlingsområden. Vilka inriktningar som elever läste skiljde sig åt något. Inriktningen mot humanistiska programmet genomfördes inte i något av Göteborgsregionens pendlingsområden.

Figur. Utbud av introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion i Göteborgsregionen läsåret 2022/23.³⁶

Förklaring av förkortningar av gymnasieprogram

IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion
EK	ekonomi
ES	estetiska
HU	humanistiska
NA	naturvetenskap
SA	samhällsvetenskap
TE	teknik
BA	bygg och anläggning
BF	barn och fritid
EE	el och energi
FT	fordon och transport
FS	försäljning och service*
HT	hotell och turism
HV	hantverk
IN	industri tekniska
NB	naturbruk
RL	restaurang och livsmedel
VF	VVS och fastighet
VO	vård och omsorg

* Försäljnings- och serviceprogrammet gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för programmet finns även de som läst på handels- och administrationsprogrammet, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022

34. 15 kap. 30 b § Skollagen.

35. I kartan görs ingen skillnad på om introduktionsprogrammet är utformat för en grupp elever eller inte.

36. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Utbud av introduktionsprogram Fyrbodalen

I figuren nedan visas en karta över var i Fyrbodalen introduktionsprogrammen yrkesintroduktion och programinriktat val finns, och vilka inriktningar som bedrevs läsåret 2022/23.³⁷

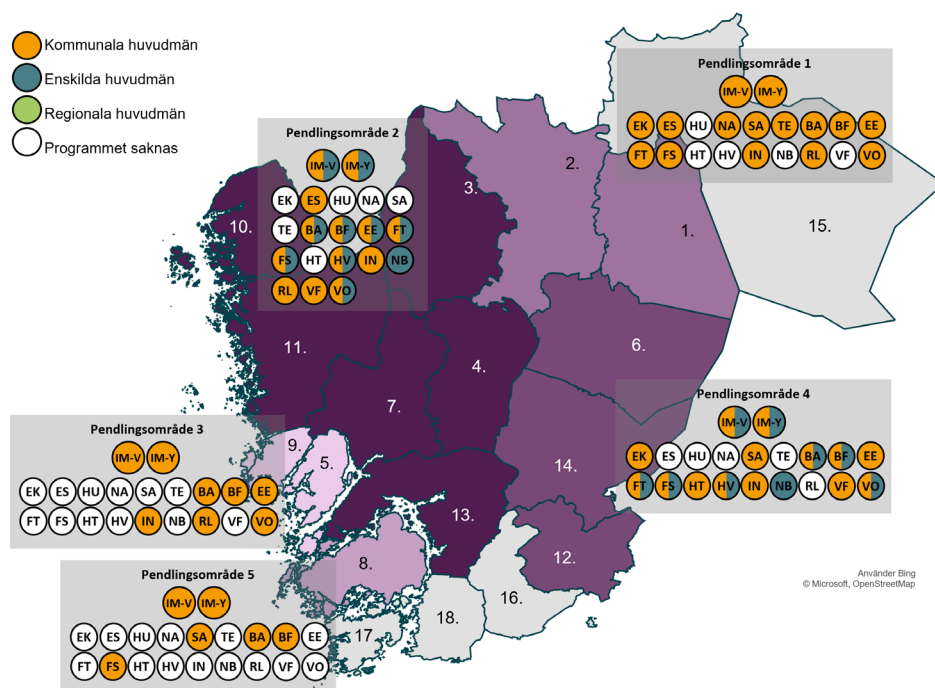
De två introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion fanns läsåret 2022/23 i samtliga pendlingsområden. Vilka inriktningar som elever läste skiljde sig åt något. Flest inriktningar fanns i pendlingsområde 1 och i pendlingsområde 4.

Figur. Utbud av introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion i Fyrbodalen läsåret 2022/23.³⁸

Förklaring av förkortningar av gymnasieprogram

IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion
EK	ekonomi
ES	estetiska
HU	humanistiska
NA	naturvetenskap
SA	samhällsvetenskap
TE	teknik
BA	bygg och anläggning
BF	barn och fritid
EE	el och energi
FT	fordon och transport
FS	försäljning och service*
HT	hotell och turism
HV	hantverk
IN	industri tekniska
NB	naturbruk
RL	restaurang och livsmedel
VF	VVS och fastighet
VO	vård och omsorg

* Försäljnings- och serviceprogrammet gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för programmet finns även de som läst på handels- och administrationsprogrammet, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022

Pendlingsområde 1
1. Amäl
2. Bengtsfors
(15. Säffle)

Pendlingsområde 2
3. Dals-Ed
4. Färgelanda
7. Munkedal
10. Strömstad
11. Tanum
13. Uddevalla

Pendlingsområde 3
5. Lysekil
9. Sotenäs

Pendlingsområde 4
6. Mellerud
12. Trollhättan
14. Vänersborg
(16. Lilla Edet)

Pendlingsområde 5
8. Orust
(17. Tjörn)
(18. Stenungsund)

37. I kartan görs ingen skillnad på om introduktionsprogrammet är utformat för en grupp elever eller inte.

38. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Utbud av introduktionsprogram Sjuhärad

I figuren nedan visas en karta över var i Sjuhärad introduktionsprogrammen yrkesintroduktion och programinriktat val finns, finns och vilka inriktningar som bedrevs läsåret 2022/23.³⁹

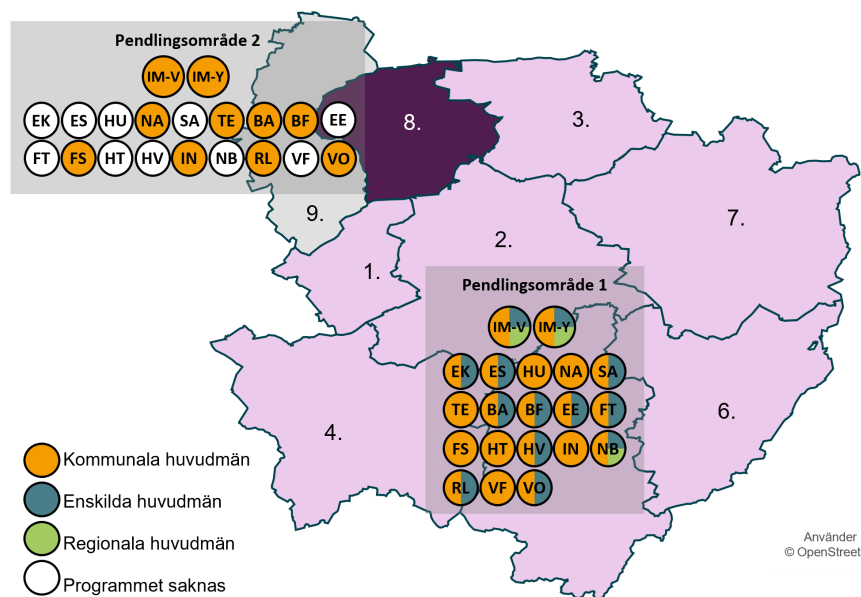
De två introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion fanns läsåret 2022/23 i båda pendlingsområdena. Vilka inriktningar som elever läste skiljde sig åt. I pendlingsområde 1 fanns alla inriktningar och i pendlingsområde 2 fanns åtta av inriktningarna.

Figur. Utbud av introduktionsprogrammen programinriktad val och yrkesintroduktion i Sjuhärad läsåret 2022/23.⁴⁰

Förklaring av förkortningar av gymnasieprogram

IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion
EK	ekonomi
ES	estetiska
HU	humanistiska
NA	naturvetenskap
SA	samhällsvetenskap
TE	teknik
BA	bygg och anläggning
BF	barn och fritid
EE	el och energi
FT	fordon och transport
FS	försäljning och service*
HT	hotell och turism
HV	hantverk
IN	industritekniska
NB	naturbruk
RL	restaurang och livsmedel
VF	VVS och fastighet
VO	vård och omsorg

* Försäljnings- och serviceprogrammet gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för programmet finns även de som läst på handels- och administrationsprogrammet, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022.

Pendlingsområde 1	Pendlingsområde 2
1. Bollebygd	8. Vårgårda
2. Borås	(9. Alingsås)
3. Herrljunga	
4. Mark	
5. Svenljunga	
6. Tranemo	
7. Ulricehamn	

Använder i
© OpenStreet

39. I kartan görs ingen skillnad på om introduktionsprogrammet är utformat för en grupp elever eller inte.

40. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Utbud av introduktionsprogram Skaraborg

I figuren nedan visas en karta över var i Skaraborg introduktionsprogrammen yrkesintroduktion och programinriktat val finns, och vilka inriktningar som bedrevs läsåret 2022/23.⁴¹

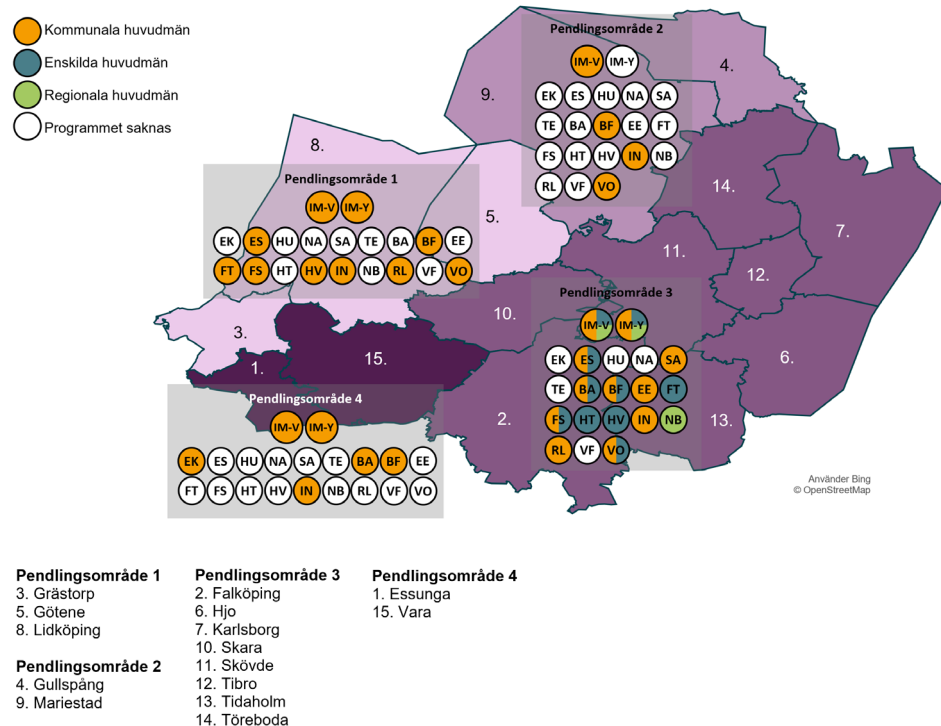
De två introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion fanns läsåret 2022/23 i tre av fyra pendlingsområden. Vilka inriktningar som elever läste skiljde sig åt. Flest inriktningar fanns i pendlingsområde 3.

Figur. Utbud av introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion i Skaraborg läsåret 2022/23.⁴²

Förklaring av förkortningar av gymnasieprogram

IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion
EK	ekonomi
ES	estetiska
HU	humanistiska
NA	naturvetenskap
SA	samhällsvetenskap
TE	teknik
BA	bygg och anläggning
BF	barn och fritid
EE	el och energi
FT	fordon och transport
FS	försäljning och service*
HT	hotell och turism
HV	hantverk
IN	industritekniska
NB	naturbruk
RL	restaurang och livsmedel
VF	VVS och fastighet
VO	vård och omsorg

* Försäljnings- och serviceprogrammet gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för programmet finns även de som läst på handels- och administrationsprogrammet, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022

41. I kartan görs ingen skillnad på om introduktionsprogrammet är utformat för en grupp elever eller inte.

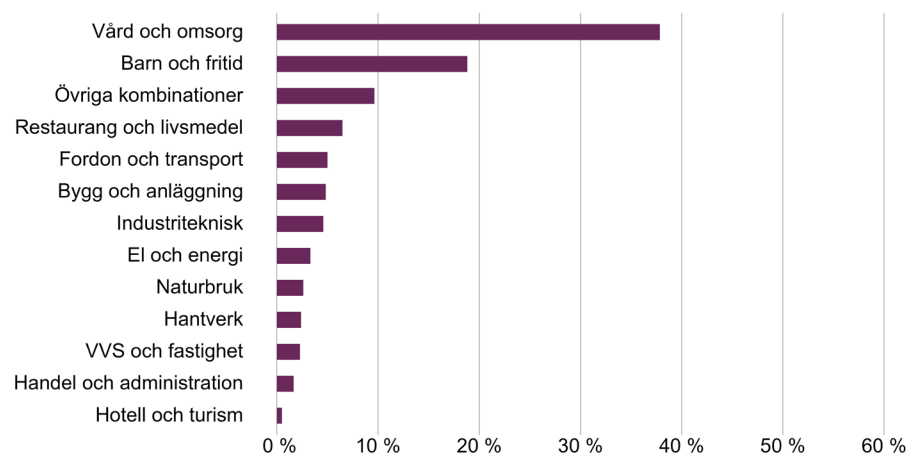
42. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Komvux: yrkesinriktad vuxenutbildning i länet

Komvux är i grunden kursutformat, men det är vanligt att huvudmän kombinerar kurser relevanta för ett yrkesområde i ett yrkespaket för att erbjuda utbildningar som motsvarar behoven på arbetsmarknaden. Dessa yrkespaket kan vara nationella eller regionala.⁴³ Vuxna kan också själva söka olika kombinationer av fristående yrkeskurser för att utbilda sig eller komplettera sin kompetens inom ett yrkesområde. En elev på en yrkesinriktning definieras av Skolverket som en elev som läst minst 400 poäng i kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram.⁴⁴ År 2022 var det cirka 7 800 elever som läste en yrkesinriktning inom komvux i Västra Götalands län.

Figuren nedan visar fördelningen mellan olika yrkesinriktningar i Västra Götalands län åren 2020–2022. Flest elever läste kurser inom vård och omsorg, följt av barn och fritid. Få elever läste yrkesinriktningen hotell och turism.

Figur. Andel elever på olika yrkesinriktningar i komvux i länet, 2020–2022.

43. Skolverket tar fram exempel på yrkespaket på nationell nivå i samråd med de nationella programråden och de regionala yrkespaketen är utformade av huvudmännen utifrån ett lokalt/regionalt behov på arbetsmarknaden.

44. Att läsa 400 poäng motsvarar 20 veckors heltidsstudier på komvux.

Utbud av yrkesinriktad komvux Göteborgsregionen

Kartan nedan visar vilka huvudmän i länet som bedrev yrkesutbildning på gymnasial nivå inom komvux åren 2020–2022.

Figuren nedan visar en karta över vilka huvudmän i Göteborgsregionen som har bedrivit yrkesutbildning på gymnasial nivå inom komvux åren 2020–2022.

Flest yrkesutbildningar fanns i Göteborg, där alla yrkesområden fanns representerade. Minst antal yrkesutbildningar fanns i Ale, Lilla Edet och Tjörn.

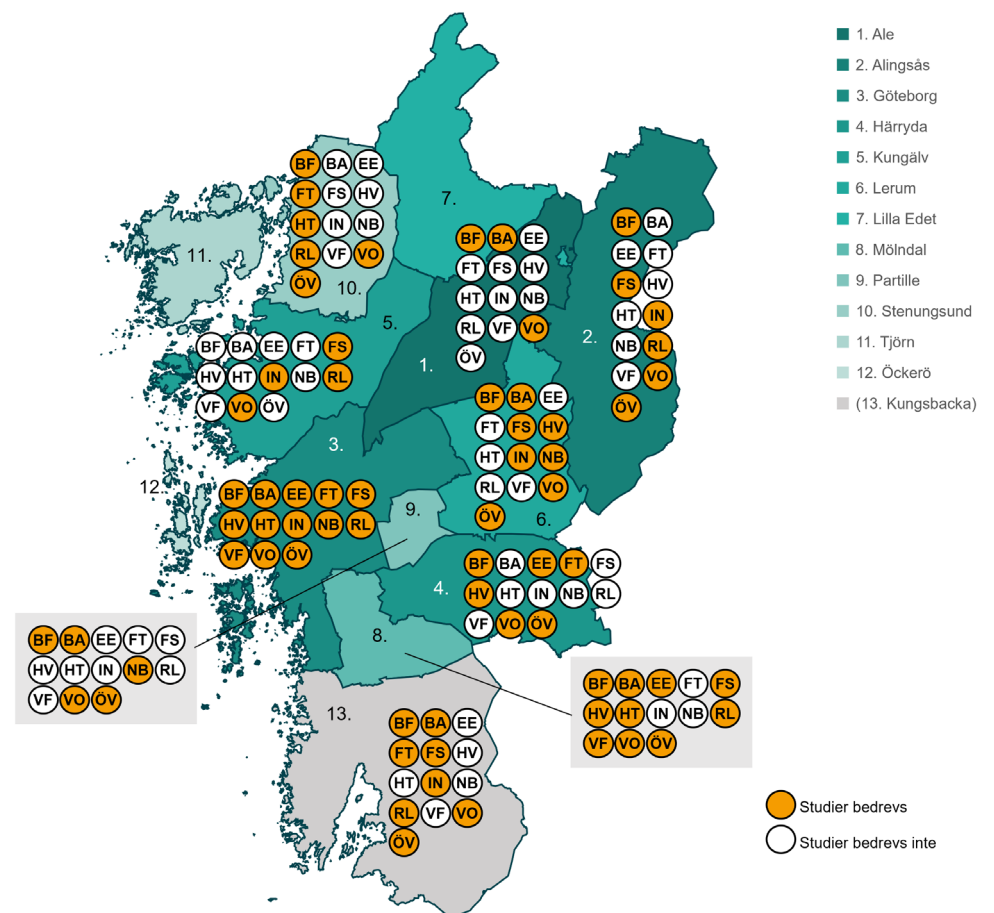
Det vanligaste yrkesområdet inom komvux i Göteborgsregionen var vård och omsorg, följt av barn och fritid.

Figur. Huvudmän i länet som har bedrivit yrkesutbildning på gymnasial nivå inom komvux, åren 2020–2022.⁴⁵

Förklaring av förkortningar av yrkesinriktningar

BA	bygg och anläggning
BF	barn och fritid
EE	el och energi
FT	fordon och transport
FS	försäljning och service*
HT	hotell och turism
HV	hantverk
IN	industriteknik
NB	naturbruk
RL	restaurang och livsmedel
VF	VVS och fastighet
VO	vård och omsorg

* Försäljning och service gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för yrkesinriktningen finns även de som läst utbildningar inom handel och administration, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022.

45. Det krävs att minst fem elever har läst yrkesinriktningen under åren 2020–2022 för att den ska visas som "studier bedrevs" i kartan.

Utbud av yrkesinriktad komvux Fyrbodals

Kartan nedan visar vilka huvudmän i Fyrbodals som har bedrivit yrkesutbildning på gymnasial nivå inom komvux. Utbildning inom samtliga yrkesområden bedrevs av någon av Fyrbodals huvudmän 2020–2022.

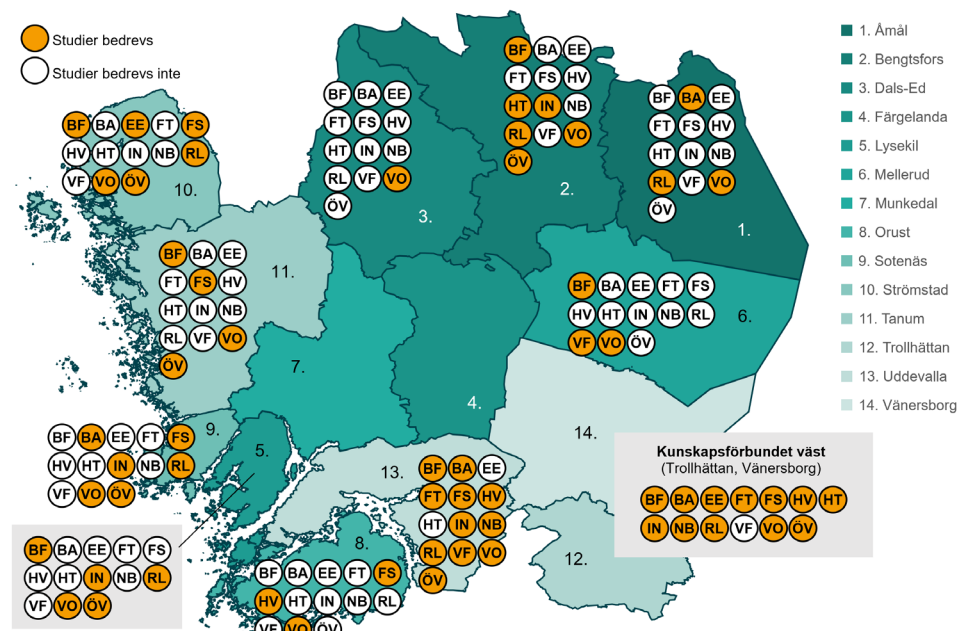
Flest yrkesutbildningar bedrevs av Kunskapsförbundet Väst (Trollhättan och Vänersborg), där alla yrkesområden utom ett fanns representerade. Det vanligaste yrkesområdet inom komvux i Fyrbodals var vård och omsorg, följt av barn och fritid.

Figur. Huvudmän i Fyrbodals som har bedrivit yrkesutbildning på gymnasial nivå inom komvux, åren 2020–2022.⁴⁶

Förklaring av förkortningar av yrkesinriktningar

BA	bygg och anläggning
BF	barn och fritid
EE	el och energi
FT	fordon och transport
FS	försäljning och service*
HT	hotell och turism
HV	hantverk
IN	industriteknik
NB	naturbruk
RL	restaurang och livsmedel
VF	VVS och fastighet
VO	vård och omsorg

* Försäljning och service gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för yrkesinriktningen finns även de som läst utbildningar inom handel och administration, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022.

46. Det krävs att minst fem elever har läst yrkesinriktningen under åren 2020–2022 för att den ska visas som "studier bedrevs" i kartan.

Utbud av yrkesinriktad komvux Sjuhärad

Kartan nedan visar vilka huvudmän i Sjuhärad som har bedrivit yrkesutbildning på gymnasial nivå inom komvux. I Sjuhärad bedrevs utbildning inom alla yrkesområden förutom hotell och turism åren 2020–2022.

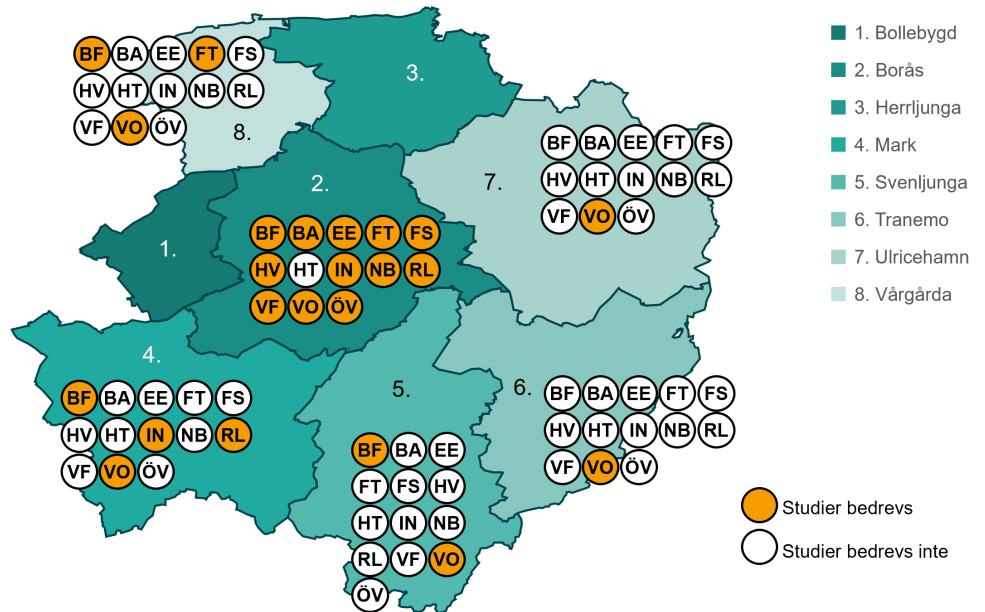
Flest yrkesutbildningar bedrevs i Borås, där alla yrkesområden utom ett fanns representerade. Minst antal yrkesområden fanns i Tranemo och Ulricehamn.

Figur. Huvudmän i Sjuhärad som har bedrivit yrkesutbildning på gymnasial nivå inom komvux, åren 2020–2022.⁴⁷

Förklaring av förkortningar av yrkesinriktningar

BA	bygg och anläggning
BF	barn och fritid
EE	el och energi
FT	fordon och transport
FS	försäljning och service*
HT	hotell och turism
HV	hantverk
IN	industriteknik
NB	naturbruk
RL	restaurang och livsmedel
VF	VVS och fastighet
VO	vård och omsorg

* Försäljning och service gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för yrkesinriktningen finns även de som läst utbildningar inom handel och administration, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022.

47. Det krävs att minst fem elever har läst yrkesinriktningen under åren 2020–2022 för att den ska visas som "studier bedrevs" i kartan.

Utbud av yrkesinriktad komvux Skaraborg

Kartan nedan visar vilka huvudmän i Skaraborg som har bedrivit yrkesutbildning på gymnasial nivå inom komvux. I Skaraborg bedrevs utbildning inom alla yrkesområden förutom hotell och turism åren 2020–2022.

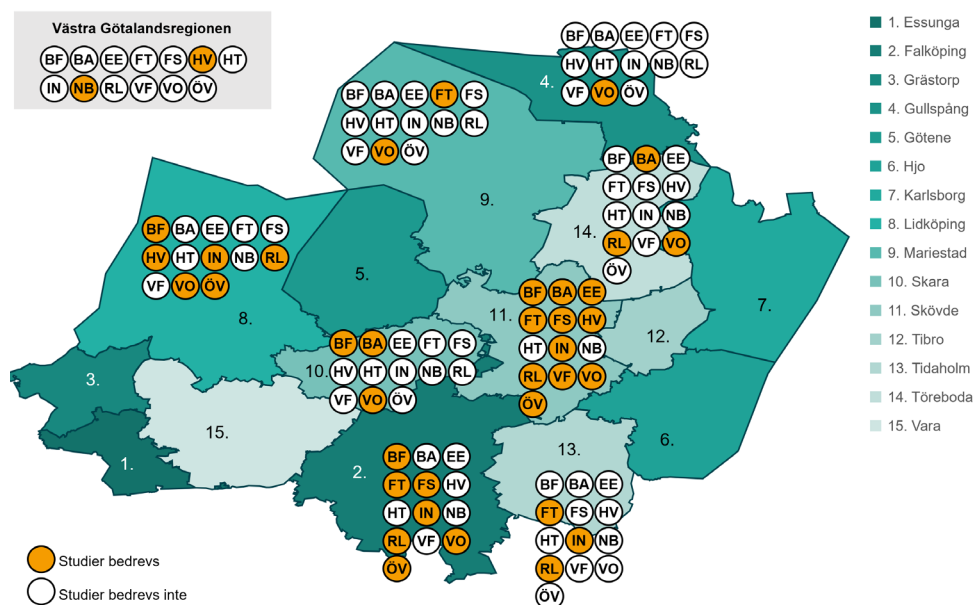
Flest yrkesutbildningar bedrevs i Skövde, där alla yrkesområden utom två fanns representerade. Minst antal yrkesutbildningar fanns i Gullspång och Mariestad

Figur. Huvudmän i länet som har bedrivit yrkesutbildning på gymnasial nivå inom komvux, åren 2020–2022.⁴⁸

Förklaring av förkortningar av yrkesinriktningar

BA	bygg och anläggning
BF	barn och fritid
EE	el och energi
FT	fordon och transport
FS	försäljning och service*
HT	hotell och turism
HV	hantverk
IN	industriteknik
NB	naturbruk
RL	restaurang och livsmedel
VF	VVS och fastighet
VO	vård och omsorg

* Försäljning och service gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för yrkesinriktningen finns även de som läst utbildningar inom handel och administration, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022.

48. Det krävs att minst fem elever har läst yrkesinriktningen under åren 2020–2022 för att den ska visas som ”studier bedrevs” i kartan.

Anpassad gymnasieskola i länet

Kommunerna är skyldiga att tillhandahålla anpassad gymnasieskola för elever som tillhör målgruppen. Skolformen omfattar nio nationella program samt individuella program. Det finns också utbildningar som avviker från den nationella programstrukturen.⁴⁹

Läsåret 2022/23 läste drygt 1100 elever inom anpassad gymnasieskola i länet.⁵⁰ 55 procent av eleverna läste på ett nationellt program och 45 procent på ett individuellt program.

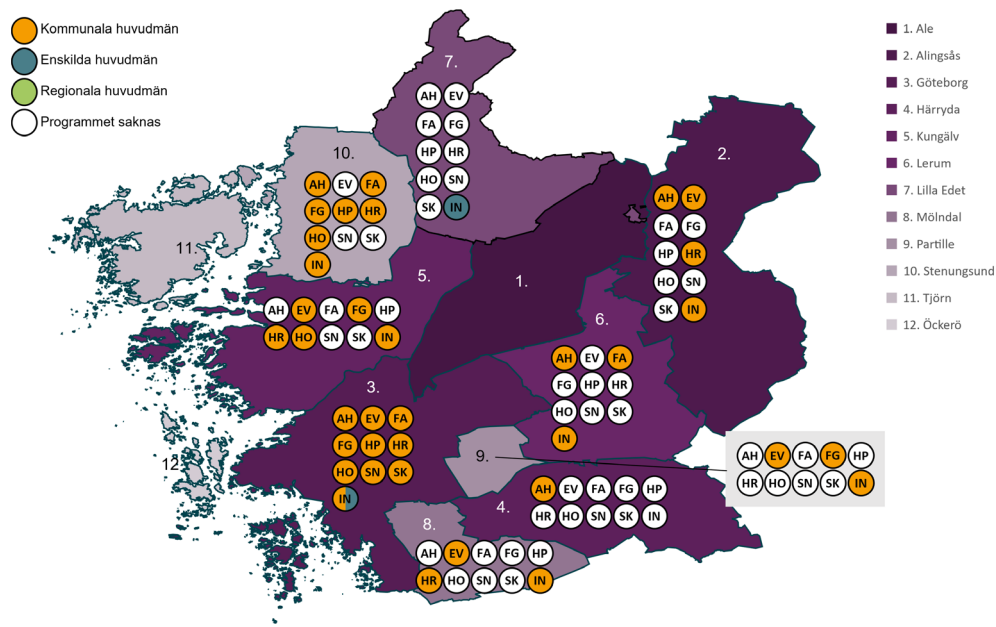
Utbud av anpassad gymnasieskola Göteborgsregionen

Vilka nationella program som bedrivits skiljer sig åt mellan kommunerna i Göteborgsregionen. Flest kommuner bedrev programmen administration, handel och varuhantering, estetisk verksamhet eller hotell, restaurang och bageri. Göteborg var den enda kommunen i länet som bedrev samtliga nationella program.

Figur. Utbud av anpassad gymnasieskola i Göteborgsregionen läsåret 2022/23.⁵¹

Förklaring av förkortningar anpassad gymnasieutbildning

AH	administration, handel och varuhantering
EV	estetisk verksamhet
FA	fastighet, anläggning och byggnation
FG	fordonsvård och godshantering
HP	hantverk och produktion
HR	hotell, restaurang och bageri
HO	hälsa, vård och omsorg
SN	samhälle, natur och språk
SK	skog, mark och djur
IN	individuella program

49. Nationellt godkända idrottsutbildningar, riksrekryterande utbildningar med egna examensmål och särskilda varianter.

50. Antal elever i huvudmannens skolor 2022/23, Skolverkets jämförelsetal. Siffrorna avser elever som läser hos en kommunal huvudman. Skolverket presenterar inte statistik för elever som läser inom anpassad gymnasieskola hos en enskild eller regional huvudman.

51. Statistiken bygger på skolenhetsregistret, vilket baseras på huvudmännens egna uppgifter.

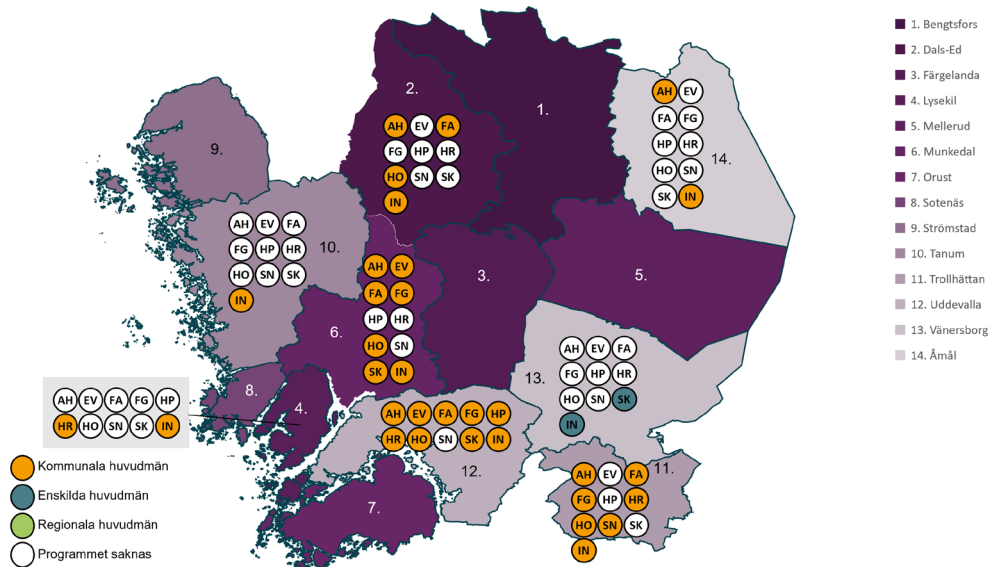
Utbud av anpassad gymnasieskola Fyrbodol

Samtliga nationella program inom den anpassade gymnasieskolan bedrevs i någon av Fyrbodals kommuner. Fem av kommunerna bedrev programmet administration, handel och varuhantering, vilket gör det till delregionens vanligaste program.

Figur. Utbud av anpassad gymnasieskola i Fyrbodol läsåret 2022/23.⁵²

Förklaring av förkortningar anpassad gymnasieutbildning

AH	administration, handel och varuhantering
EV	estetisk verksamhet
FA	fastighet, anläggning och byggnation
FG	fordonsvård och godshantering
HP	hantverk och produktion
HR	hotell, restaurang och bageri
HO	hälsa, vård och omsorg
SN	samhälle, natur och språk
SK	skog, mark och djur
IN	individuella program

52. Statistiken bygger på skolenhetsregistret, vilket baseras på huvudmännens egna uppgifter.

Utbud av anpassad gymnasieskola Sjuhärad

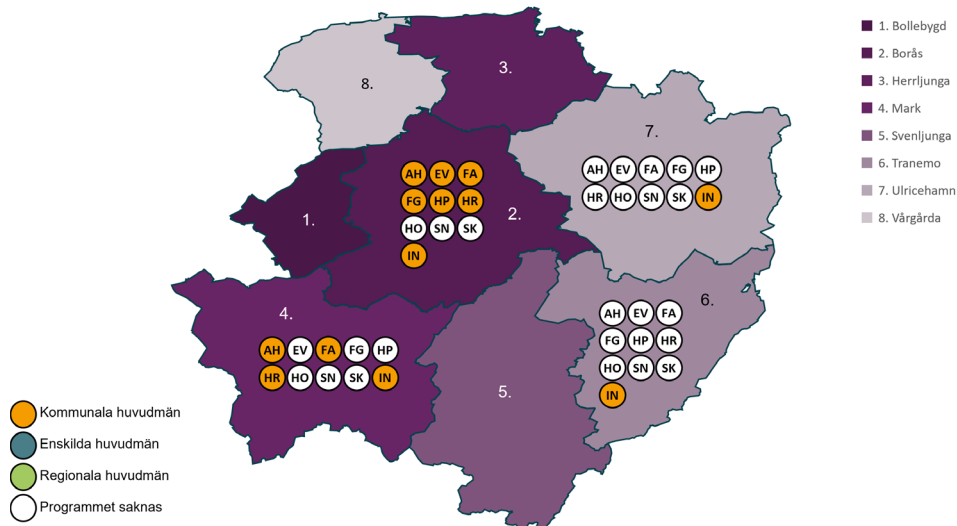
Två av delregionens kommuner bedrev nationella program inom den anpassade gymnasieskolan, och ytterligare två kommuner bedrev individuella program. Flest nationella program bedrevs i Borås.

Ingen kommun i Sjuhärad bedrev programmen hälsa, vård och omsorg, samhälle, natur och språk eller skog, mark och djur.

Figur. Utbud av anpassad gymnasieskola i Sjuhärad läsåret 2022/23.⁵³

Förklaring av förkortningar anpassad gymnasieutbildning

AH	administration, handel och varuhantering
EV	estetisk verksamhet
FA	fastighet, anläggning och byggnation
FG	fordonsvård och godshandling
HP	hantverk och produktion
HR	hotell, restaurang och bageri
HO	hälsa, vård och omsorg
SN	samhälle, natur och språk
SK	skog, mark och djur
IN	individuella program

53. Statistiken bygger på skolenhetsregistret, vilket baseras på huvudmännens egna uppgifter.

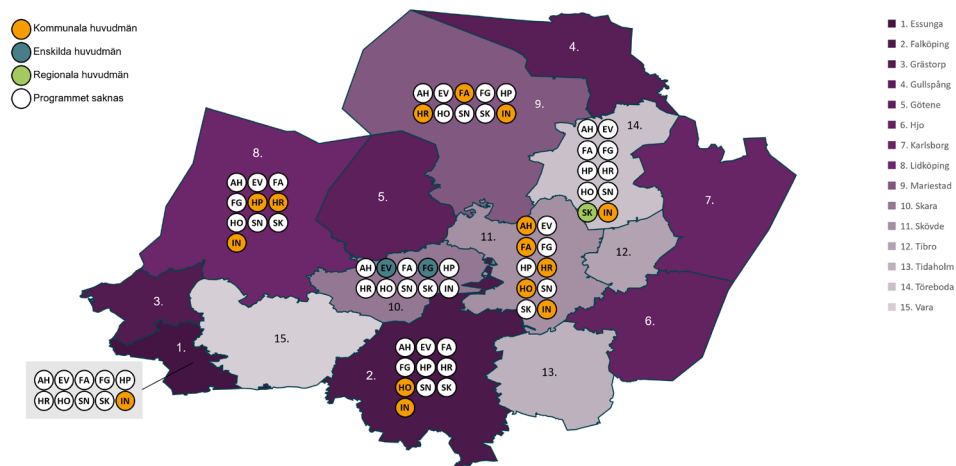
Utbud av anpassad gymnasieskola Skaraborg

Tre av Skaraborgs kommuner bedrev programmet hotell, restaurang och bageri vilket gör programmet till delregionens vanligaste. Ingen kommun i Skaraborg bedrev programmet samhälle, natur och språk.

Figur. Utbud av anpassad gymnasieskola i Skaraborg läsåret 2022/23.⁵⁴

Förklaring av förkortningar anpassad gymnasieutbildning

AH	administration, handel och varuhantering
EV	estetisk verksamhet
FA	fastighet, anläggning och byggnation
FG	fordonsvård och godshantering
HP	hantverk och produktion
HR	hotell, restaurang och bageri
HO	hälsa, vård och omsorg
SN	samhälle, natur och språk
SK	skog, mark och djur
IN	individuella program

54. Statistiken bygger på skolenhetsregistret, vilket baseras på huvudmännens egna uppgifter.

DEL 2

Fördjupning per utbildningsområde

Innehåll del 2

Barn och fritid	49
Bygg och anläggning	59
El och energi	70
Fordon och transport	82
Försäljning och service	95
Hantverk	106
Hotell och turism	115
Industriteknik	125
Naturbruk	137
Restaurang och livsmedel	149
VVS och fastighet	160
Vård och omsorg	170
Högskoleförberedande program	180

Barn och fritid

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på barn- och fritidsprogrammet i gymnasieskolan bör behållas på nuvarande nivå. Huvudmännen bör även planera och dimensionera programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta.

Skolverket bedömer även att antalet utbildningsplatser inom barn- och fritidsutbildningar på komvux bör behållas på nuvarande nivå.

Arbetsmarknadsläget för barn- och fritidsutbildade väntas framöver vara balanserat i länet enligt SCB. Etableringsgraden bland de som har läst barn- och fritidsprogrammet är låg jämfört med de som läst andra yrkesprogram i gymnasieskolan. Samtidigt fortsätter en jämförelsevis stor andel till högskolestudier efter avslutad gymnasieutbildning. Även för de som har läst en barn- och fritidsutbildning inom komvux är andelen som är etablerade på arbetsmarknaden relativt låg. Andelen som arbetar inom ett yrke som matchar deras utbildning är lägre för barn- och fritidsutbildade jämfört med flera andra utbildningsgrupper. Samtidigt är det vanligaste yrket efter en barn- och fritidsutbildning i länet barnskötare. Av de som läst en barn- och fritidsutbildning inom komvux och har en etablerad eller osäker ställning på arbetsmarknaden arbetar 65 procent som barnskötare.

Ungdomars efterfrågan på barn- och fritidsprogrammet har ökat något de senaste åren. Inom komvux har antalet elever på barn- och fritidsutbildningar ökat sedan 2018, och barn och fritid är den näst största yrkesinriktningen inom komvux i länet.

Barn- och fritidsprogrammet i gymnasieskolan bedrevs inom samtliga 12 pendlingsområden i länet läsåret 2022/23. Inom komvux bedrevs barn- och fritidsutbildning av 25 huvudmän i länet åren 2020–2022.

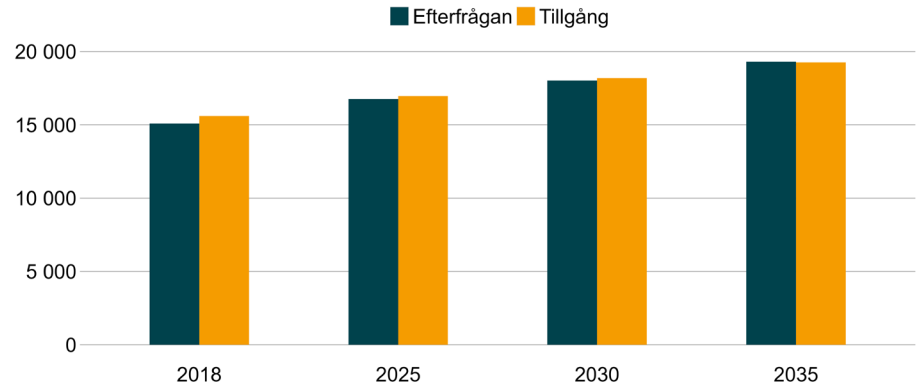
Balans mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft med barn- och fritidsutbildning på sikt enligt SCB

SCB bedömer att det på nationell nivå väntas bli ett visst överskott på barn- och fritidsutbildade 2035.

Under prognosperioden väntas tillgången på barn- och fritidsutbildade i länet öka med cirka 25 procent, framför allt på grund av antalet examinerade från gymnasieskolan, men även ett relativt stort tillskott från utbildade inom komvux. Samtidigt väntas efterfrågan öka med cirka 30 procent, främst på grund av en utbildningsväxling där arbetsgivare i högre grad vill anställa barnskötare och elevassistenter med en formell barn- och fritidsutbildning.

Eftersom efterfrågan och tillgången på barn- och fritidsutbildade beräknas öka i liknande grad bedömer SCB att arbetsmarknadsläget år 2035 kommer att vara relativt balanserat.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på utbildade inom barn och fritid i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Regionens inspel

Västra Götalandsregionen lyfter att det finns stor efterfrågan på barn- och fritidsutbildade med kunskap om funktionshinder och psykisk ohälsa, och att behovet av utbildade med dessa kompetenser kommer att öka. Därför anser regionen att antalet platser inom motsvarande inriktningar bör öka.

Nationella branschföreträdare bedömer att behovet av utbildade kommer öka

Skolverket har fått två inspel om kompetensbehovet av utbildade inom barn och fritid.⁵⁵

Kommunal delar inte SCB:s bedömning om att det i många delar av landet kommer att vara balans eller överskott på utbildade inom barn och fritid år 2035. Kommunal menar att det redan är svårt att rekrytera utbildad personal på många platser i landet och att det finns flera faktorer som talar för att behovet kommer att öka framöver. En faktor som Kommunal lyfter är att politikens ambitioner för förskolan har höjts de senaste åren och att detta ökar behovet av utbildad personal.

Även Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) lyfter att politiken har stor påverkan på behovet av utbildade inom barn och fritid. SKR lyfter utökad rätt till fritidshem och ett ökat deltagande i förskolan som exempel på statliga ambitionshöjningar som har lett till ett ökat behov av utbildad personal.

55. Kommunal, Sveriges Kommuner och Regioner.

Varierande möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken. Yrkesprognosen visar att det på nationell nivå är små till medelstora möjligheter till arbete för flera yrken inom barn- och fritidsområdet.⁵⁶

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom barn- och fritidsområdet.

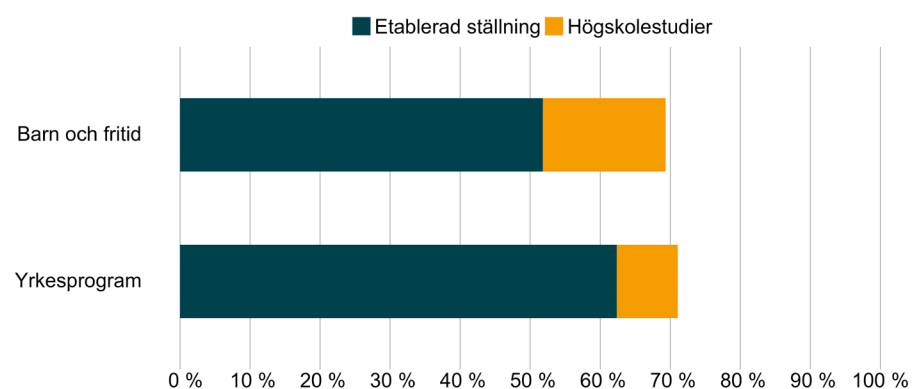
Yrke	Nationell prognos 2026
Barnskötare	Små till medelstora möjligheter till arbete
Elevassistent	Små till medelstora möjligheter till arbete
Personlig assistent	Stora möjligheter till arbete
Vårdare och boendestödjare	Stora möjligheter till arbete
Väktare och ordningsvakt	Stora möjligheter till arbete

Källa: Arbetsförmedlingen

Relativt låg etableringsgrad efter utbildning inom barn och fritid

Tre år efter avslutad gymnasieutbildning på barn- och fritidsprogrammet i Västra Götalands län är hälften av avgångseleverna etablerade på arbetsmarknaden. Detta är lägre än snittet för yrkesprogram i länet, men i nivå med avgångselever från barn- och fritidsprogrammet nationellt. Andelen som har gått vidare till högskolestudier är däremot högre än för de flesta andra yrkesprogram i Västra Götalands län.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.⁵⁷

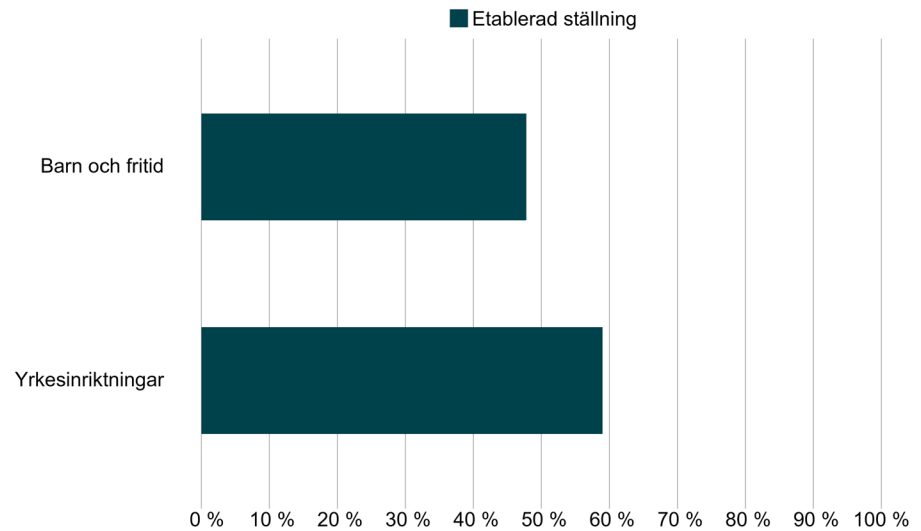

56. Alla yrken finns inte med i Yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) samt mycket heterogena yrkesgrupper.

57. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

Personer som har läst en barn- och fritidsutbildning inom komvux i Västra Götalands län är etablerade på arbetsmarknaden i lägre grad än andelen från samtliga yrkesinriktningar i länet, men i något högre grad än andra som har läst motsvarande utbildning i Sverige som helhet.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.⁵⁸

Barnskötare är det vanligaste yrket bland barn- och fritidsutbildade

Tabell. De vanligaste yrkena efter en barn- och fritidsutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.⁵⁹

Skolform	Yrke	Andel
Barn- och fritidsprogrammet i gymnasieskolan	Barnskötare	21 %
	Vårdare, boendestödjare	10 %
	Elevassistent m.fl.	6 %
	Förskollärare	4 %
	Lager- och terminalpersonal	3 %
	Personlig assistent	3 %
Barn och fritidsutbildning inom komvux	Barnskötare	65 %
	Elevassistent m.fl.	4 %
	Förskollärare	4 %
	Vårdare, boendestödjare	4 %
	Undersköterska, hemtjänst, hemsjukvård och äldreboende	2 %
	Personlig assistent	2 %

Källa: SCB

58. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

59. För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Västra Götalands län.

1 665 elever läste barn- och fritidsprogrammet i Västra Götalands län läsåret 2022/23.

Fler ungdomar söker till barn- och fritidsprogrammet

Barn- och fritidsprogrammet utgör 3 procent av de erbjudna platserna på nationella program läsåret 2023/24.⁶⁰

Till läsåret 2022/23 sökte 4 procent till barn- och fritidsprogrammet i gymnasieskolan i första hand. Det motsvarar andelen förstahandssökande i riket. Andelen sökande har ökat något sedan läsåret 2017/18. Totalt 69 procent av de sökande var kvinnor.

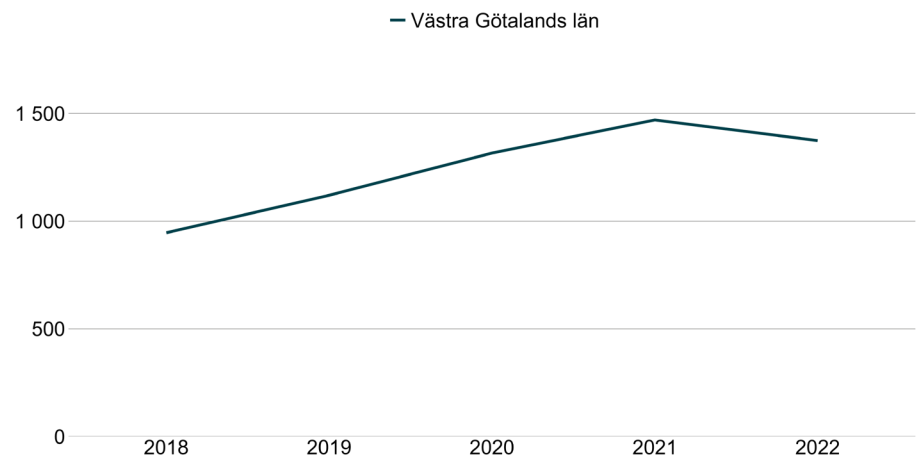
Inriktningen mot pedagogiskt och socialt arbete var störst, med två tredjedelar av eleverna i år 2 och 3. Övriga elever läste inriktningen fritid och hälsa.

Ökat elevantal på barn- och fritidsutbildningar inom komvux

Barn och fritid är den näst största yrkesinriktningen inom komvux i länet, med nästan en femtedel av eleverna 2018–2022.

Antalet elever som läser kurser inom yrkesinriktningen barn och fritid på komvux har ökat under de senaste åren, från cirka 1 000 elever om året 2018 till strax under 1 500 elever år 2022.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom barn och fritid inom komvux i länet 2018–2022.

60. Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023. Eftersom Kungsbackas erbjudna platser rapporterats in tillsammans med Göteborgsregionens antagningskansli ingår även Kungsbacka i sammanställningen.

Barn- och fritidsutbildning i länet

Barn- och fritidsprogrammet i Göteborgsregionen

I pendlingsområde 1 och 4 bedrevs barn- och fritidsprogrammets två inriktningar, programinriktat val mot barn- och fritidsprogrammet och yrkesintroduktion med inriktning mot barn och fritid.

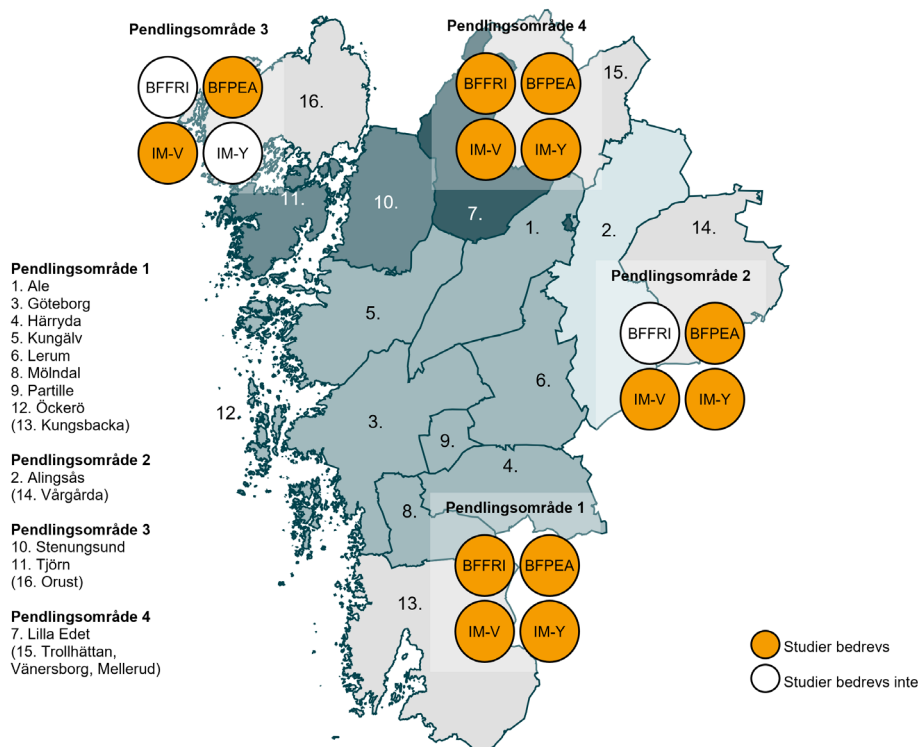
I pendlingsområde 2 och 3 bedrevs den ena av barn- och fritidsprogrammets två inriktningar, pedagogiskt och socialt arbete samt programinriktat val mot barn- och fritidsprogrammet. I pendlingsområde 2 fanns även yrkesintroduktion med inriktning mot barn och fritid, vilket saknades i pendlingsområde 3.

Figur. Utbud av barn- och fritidsprogrammet i Göteborgsregionens pendlingsområden läsåret 2022/23.⁶¹

Förklaring av förkortningar

BFRI	fritid och hälsa
BFPEA	pedagogiskt och socialt arbete*
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

*Pedagogiskt och socialt arbete gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för inriktningen finns även de som läst inriktningarna pedagogiskt arbete eller socialt arbete, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022.

61. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Barn- och fritidsprogrammet i Fyrbodal

Tillgången till barn- och fritidsprogrammet och dess inriktningar varierar mellan kommunerna i Fyrbodal. I pendlingsområde 1 och 3 bedrevs inriktningen pedagogiskt och socialt arbete samt introduktionsprogrammen programinriktat val mot barn- och fritidsprogrammet och yrkesintroduktion mot barn och fritid.

I pendlingsområde 2 bedrevs båda inriktningarna inom barn- och fritidsprogrammet samt programinriktat val.

I pendlingsområde 4 bedrevs båda inriktningarna inom barn- och fritidsprogrammet, programinriktat val samt yrkesintroduktion med inriktning mot barn och fritid.

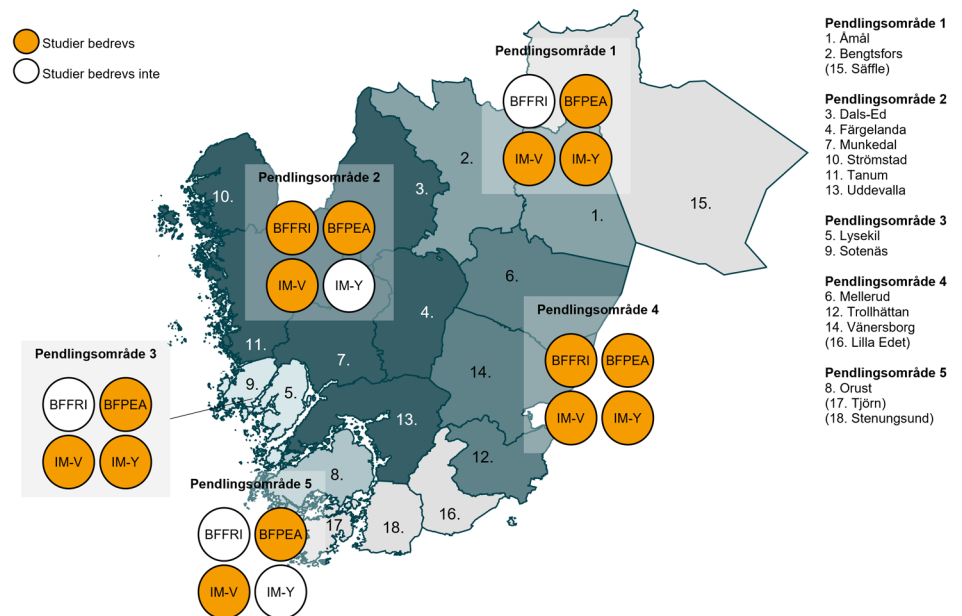
I pendlingsområde 5 bedrevs inriktningen pedagogiskt och socialt arbete samt programinriktat val.

Figur. Utbud av barn- och fritidsprogrammet i Fyrbodals pendlingsområden läsåret 2022/23.⁶²

Förklaring av förkortningar

- BFRI fritid och hälsa
- BFPEA pedagogiskt och socialt arbete*
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

* Pedagogiskt och socialt arbete gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för inriktningen finns även de som läst inriktningarna pedagogiskt arbete eller socialt arbete, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022.

62. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Barn- och fritidsprogrammet i Sjuhärad

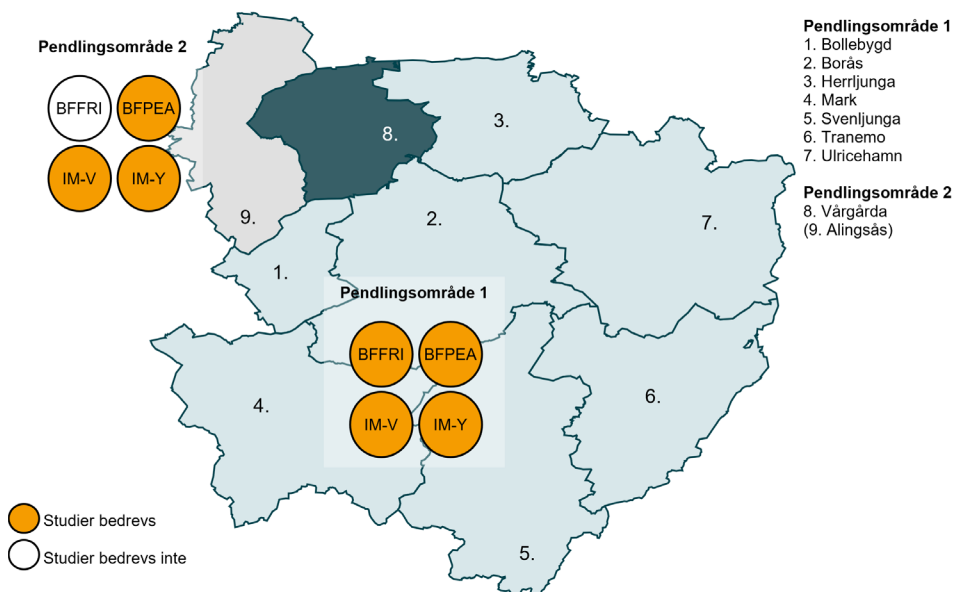
I Sjuhärads båda pendlingsområden bedrevs inriktningen pedagogiskt och socialt arbete samt introduktionsprogrammen programinriktat val mot barn- och fritidsprogrammet och yrkesintroduktion med inriktning mot barn och fritid. I pendlingsområde 1 bedrevs även inriktningen fritid och hälsa, som inte fanns i pendlingsområde 2.

Figur. Utbud av barn- och fritidsprogrammet i Sjuhärads pendlingsområden läsåret 2022/23.⁶³

Förklaring av förkortningar

BFRI	fritid och hälsa
BFPEA	pedagogiskt och socialt arbete*
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

* Pedagogiskt och socialt arbete gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för inriktningen finns även de som läst inriktningarna pedagogiskt arbete eller socialt arbete, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022.

63. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Barn- och fritidsprogrammet i Skaraborg

I pendlingsområde 1 och 3 bedrevs barn- och fritidsprogrammets två inriktningar samt introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion med inriktning mot barn och fritid.

I pendlingsområde 2 bedrevs inriktningen pedagogiskt och socialt arbete och programinriktat val mot det nationella programmet.

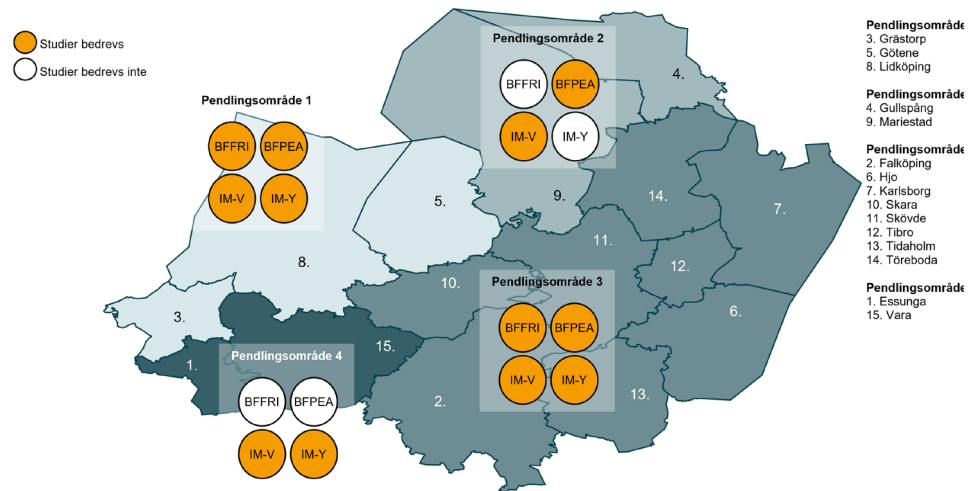
I pendlingsområde 3 bedrevs programinriktat val mot barn- och fritidsprogrammet och yrkesintroduktion med inriktning mot barn och fritid, men ingen av det nationella programmets inriktningar.

Figur. Utbud av barn- och fritidsprogrammet i Skaraborgs pendlingsområden läsåret 2022/23.⁶⁴

Förklaring av förkortningar

- BFRI fritid och hälsa
- BFPEA pedagogiskt och socialt arbete*
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

* Pedagogiskt och socialt arbete gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för inriktningen finns även de som läst inriktningarna pedagogiskt arbete eller socialt arbete, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022.

64. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Barn- och fritidsutbildning inom komvux

Åren 2020–2022 var 24 kommuner och Kunskapsförbundet Väst huvudmän för elever som läste yrkesinriktade kurser om minst 400 poäng inom barn och fritid på komvux.⁶⁵

Totalt 13 kommuner genomförde sammanhållen yrkesutbildning i form av yrkespaket inom barn och fritid under år 2021.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom barn och fritid i länet 2021.⁶⁶

Yrkespaket	Huvudman
Aktivitetsledare friskvård	Borås
Aktivitetsledare fritidshem	Alingsås, Strömstad
Barnskötare – elevassistent	Alingsås, Borås, Färgelanda, Göteborg, Härryda, Kunskapsförbundet Väst, Lerum, Partille, Skara, Stenungsund, Strömstad, Tanum
Barnskötare – elevassistent med språkstöd	Mölnadal
Påbyggnadspaket barnskötare	Alingsås, Färgelanda

65. Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram åren 2020–2022.

66. Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Bygg och anläggning

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på bygg- och anläggningsprogrammet i gymnasieskolan bör öka. Huvudmännen bör även planera och dimensionera programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta.

Skolverket bedömer även att antalet elever som läser en bygg- och anläggningsutbildning inom komvux bör öka.

Enligt SCB:s prognos väntas det bli viss brist på byggutbildade framöver. Även Västra Götalandsregionen och branschorganisationerna menar att det finns risk för brist. Etableringsgraden bland de som har läst bygg- och anläggningsprogrammet i gymnasieskolan är hög i jämförelse med andra yrkesprogram. Även de som läst en bygg- och anläggningsutbildning inom komvux har en jämförelsevis hög etableringsgrad. En stor andel arbetar inom ett yrke som matchar deras utbildning. Av de som har läst bygg- och anläggningsprogrammet och har en etablerad eller osäker ställning på arbetsmarknaden arbetar 26 procent som träarbetare eller snickare.

Ungdomars efterfrågan på bygg- och anläggningsprogrammet i gymnasieskolan har minskat något de senaste åren, men andelen förstahandssökande är fortfarande något högre än andelen erbjudna platser. Inom komvux har antalet elever som läser en bygg- och anläggningsutbildning ökat sedan 2018.

Bygg- och anläggningsprogrammet bedrevs läsåret 2022/23 i länets 12 pendlingsområden, men hur många inriktningar som bedrevs varierade. Inom komvux bedrevs utbildning inom bygg och anläggning av totalt 14 huvudmän i länet åren 2020–2022.

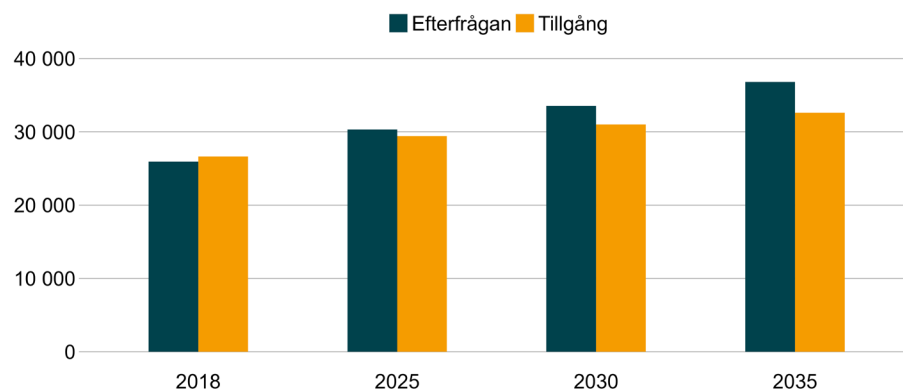
Risk för viss brist på arbetskraft med byggutbildning på sikt enligt SCB

I SCB:s prognos för byggutbildade ingår alla inriktningar från bygg- och anläggningsprogrammet i gymnasieskolan och fastighetsinriktningen från VVS- och fastighetsprogrammet, samt motsvarande äldre utbildningar och komvuxutbildningar.

SCB bedömer att det på nationell nivå finns en risk för brist på byggutbildade år 2035. Under prognosperioden väntas tillgången på byggutbildade i Västra Götalands län öka med cirka 20 procent, främst på grund av antalet examinerade från gymnasieskolan och till viss del komvux. Samtidigt väntas efterfrågan på byggutbildade öka med cirka 40 procent. Främst drivs efterfrågeökningen av en utbildningsväxling inom branschen där arbetsgivare i högre grad vill anställa personer med en formell byggutbildning, men även av att byggbranschen som näringsgren väntas växa i länet.

Eftersom efterfrågan väntas öka i högre grad än tillgången, och det redan vid prognosperiodens start råder viss brist på byggutbildade, bedömer SCB att det finns risk för viss brist på byggutbildade år 2035.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på byggutbildade i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Risk för stor brist på byggutbildade enligt regionen

Västra Götalandsregionen framhåller att dagens brist på byggutbildade är större än vad uppgifterna från SCB visar, och att bristen kommer att bli än större på sikt. Särskilt stor är bristen på utbildade med kompetens inom hållbarhet och cirkularitet.

En utmaning är att branschen behöver hämta arbetskraft utanför Sveriges gränser.

Regionen lyfter också behovet av komvuxutbildningar inom bygg med språkstöd där eleven förvärvar kunskaper i svenska. De sökande till dessa utbildningar är generellt lite äldre.

Nationella branschföreträdare bedömer att det kommer bli brist på utbildade framöver

Skolverket har fått tre inspel från nationella branschföreträdare om behovet av utbildade inom bygg och anläggning.⁶⁷

Byggföretagen instämmer i SCB:s bedömning att det kommer att vara brist på byggutbildade i många delar av landet fram till 2035. Byggföretagen bedömer att behoven kommer att öka framgent. En faktor som driver en större efterfrågan är att specialiseringen ökar inom byggbranschen. En annan faktor är att flera regioner står inför stora pensionsavgångar framgent.

Även Glasbranschföreningen bedömer att efterfrågan på utbildade med specialkompetens inom glas kommer att öka. Det beror dels på ökad efterfrågan på glasprodukter, dels på att även glasbranschen står inför stora pensionsavgångar inom en tioårsperiod.

67. Byggföretagen, Glasbranschföreningen och Måleribranschen yrkesnämnd.

Måleribranschens yrkesnämnd ger samma bild av behoven i branschen som övriga branschorganisationer. Måleribranschens yrkesnämnd framhåller att behovet kommer att vara särskilt stort i storstadsregioner. Skälet är att det är i storstadsregionerna som behovet av bostadsbyggande och underhåll är störst.

Både Måleribranschens yrkesnämnd och Byggföretagen anser att utbudet av vilka inriktningar som erbjuds inom bygg och anläggning behöver förbättras. Fler utbildningsplatser för ställningsbyggare, bergarbetare och håltagare efterfrågas, så att hela arbetsmarknadens behov av kompetens säkerställs.

Stora möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.⁶⁸

Yrkesprognosen visar att det på nationell nivå förväntas vara stora eller mycket stora möjligheter till arbete inom många yrken inom byggområdet år 2026. Undantagen är grovarbetare inom bygg och anläggning samt gruv- och stenbrottsarbetare, där det väntas bli större konkurrens om jobben.

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom bygg- och anläggningsområdet.

Yrke	Nationell prognos 2026
Anläggningsarbetare	Stora möjligheter till arbete
Anläggningsmaskinförare	Stora möjligheter till arbete
Betongarbetare	Mycket stora möjligheter till arbete
Byggnads- och ventilationsplåtslagare	Mycket stora möjligheter till arbete
Golvläggare	Mycket stora möjligheter till arbete
Grovarbetare inom bygg och anläggning	Små till medelstora möjligheter till arbete
Gruv- och stenbrottsarbetare	Små till medelstora möjligheter till arbete
Murare och plattsättare	Mycket stora möjligheter till arbete
Målare	Mycket stora möjligheter till arbete
Ställningsbyggare	Mycket stora möjligheter till arbete
Takmontör	Mycket stora möjligheter till arbete
Träarbetare och snickare	Mycket stora möjligheter till arbete
Tunnplåtslagare	Stora möjligheter till arbete

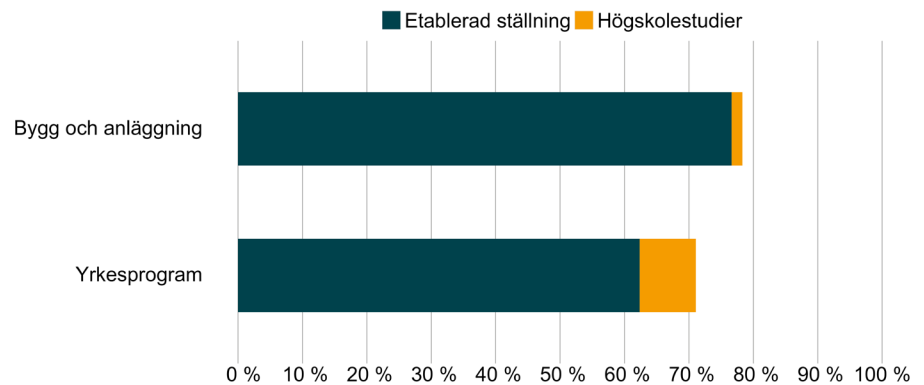
Källa: Arbetsförmedlingen

⁶⁸. Alla yrken finns inte med i Yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) samt mycket heterogena yrkesgrupper.

Relativt hög etableringsgrad efter utbildning inom bygg och anläggning

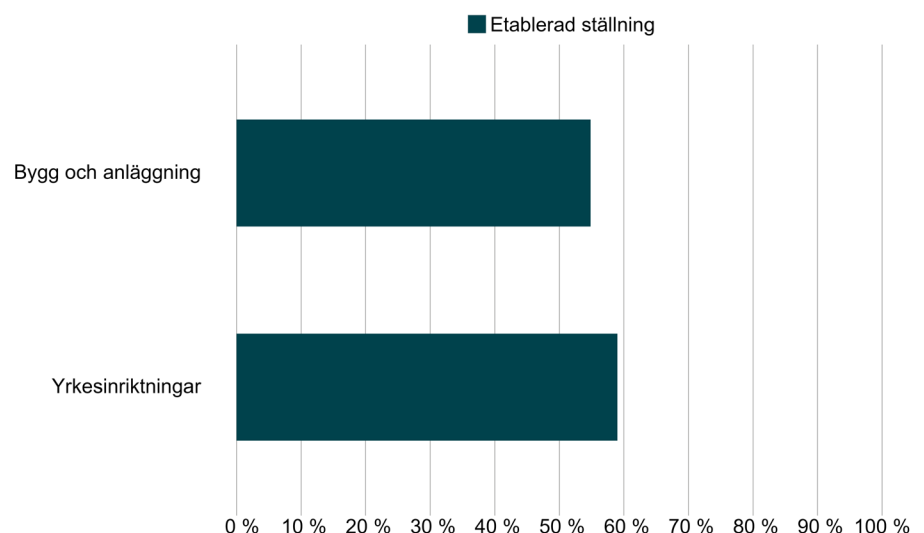
Tre år efter avslutad gymnasieutbildning på bygg- och anläggningsprogrammet i Västra Götalands län är 77 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är högre än yrkesprogrammen i länet generellt, och högre än etableringsgraden för avgångselever från programmet i Sverige som helhet. En lägre andel än från yrkesprogrammen generellt finns i högskolestudier efter tre år.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.⁶⁹

Personer som har läst en bygg- och anläggningsutbildning inom komvux på gymnasial nivå i länet är etablerade på arbetsmarknaden i något högre grad än andra med samma utbildning i riket. Jämfört med samtliga yrkesinriktade utbildningar i länet var färre etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.⁷⁰

69. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

70. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

Träarbetare och snickare är vanliga yrken bland bygg- och anläggningsutbildade

Tabell. De vanligaste yrkena efter en bygg- och anläggningsutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.⁷¹

Skolform	Yrke	Andel
Bygg- och anläggningsprogrammet i gymnasieskolan	Träarbetare, snickare m.fl.	26 %
	Övrig byggnads- och anläggningsarbetare	6 %
	Anläggningsmaskinförare m.fl.	4 %
	Målare	4 %
	Anläggningsarbetare	4 %
	Lager- och terminalpersonal	4 %
	Byggnads- och ventilationsplåtslagare	3 %
	Övrig byggnads- och anläggningsarbetare	11 %
Bygg- och anläggningsutbildning inom komvux	Målare	7 %
	Träarbetare, snickare m.fl.	6 %
	Anläggningsarbetare	4 %
	Murare m.fl.	4 %

Källa: SCB

Färre sökande till bygg- och anläggningsprogrammet

Bygg- och anläggningsprogrammet utgör 4 procent av de erbjudna platserna på nationella program läsåret 2023/24.⁷²

Till läsåret 2022/23 sökte 5 procent av länetns ungdomar till bygg- och anläggningsprogrammet i första hand. Andelen sökande har minskat från 6 procent sedan läsåret 2017/18. Programmet är starkt mansdominerat, med 89 procent manliga förstahandssökande till läsåret 2022/23.

I länet var inriktningen mot husbyggnad vanligast, med 70 procent av eleverna i år 2 och 3. Totalt 11 procent läste inriktningen mot måleri, 8 procent mark och anläggning, 7 procent anläggningsfordon och 4 procent plåtslageri.

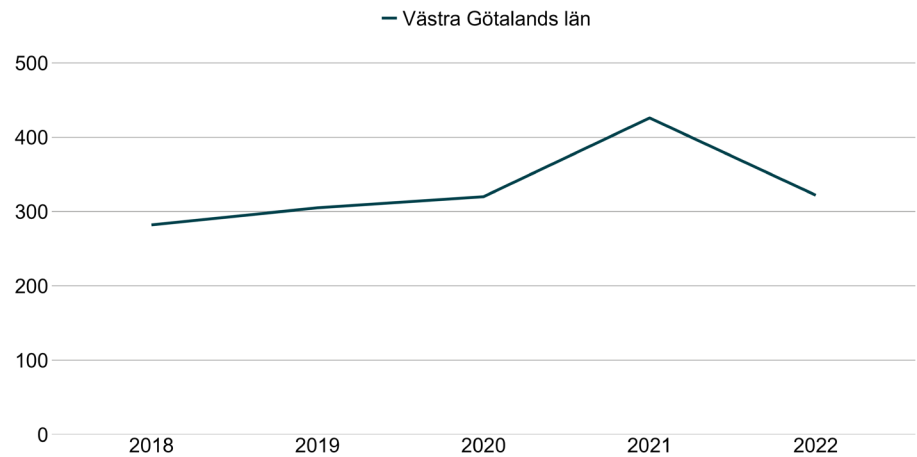
71. För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Västra Götalands län.

72. Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskansliet och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023. Eftersom Kungsbackas erbjudna platser rapporterats in tillsammans med Göteborgsregionens antagningskansliet ingår även Kungsbacka i sammanställningen.

Ökande elevantal på bygg- och anläggningsutbildningar inom komvux

Figuren nedan visar hur elevantalet inom bygg- och anläggningsutbildningar på komvux i länet har förändrats över tid. Antalet elever som läser yrkesinriktade kurser inom bygg och anläggning har ökat sedan år 2018 och utgör cirka 5 procent av länets yrkesinriktade komvux under perioden 2018–2022.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom bygg och anläggning inom komvux i länet 2018–2022.

Bygg- och anläggningsutbildning i länet

Bygg- och anläggningsprogrammet i Göteborgsregionen

Inriktningarna husbyggnad, måleri och mark och anläggning bedrevs i samtliga pendlingsområden i Göteborgsregionen läsåret 2022/23.

I pendlingsområde 1 bedrevs även inriktningarna anläggningsfordon och plåtslageri, programinriktat val mot bygg- och anläggningsprogrammet samt yrkesintroduktion med inriktning mot bygg och anläggning.

I pendlingsområde 2 bedrevs förutom inriktningarna husbyggnad, måleri och mark och anläggning även yrkesintroduktion med inriktning mot bygg och anläggning.

I pendlingsområde 3 bedrevs förutom inriktningarna husbyggnad, måleri och mark och anläggning även inriktningen mot plåtslageri och yrkesintroduktion med inriktning mot bygg och anläggning.

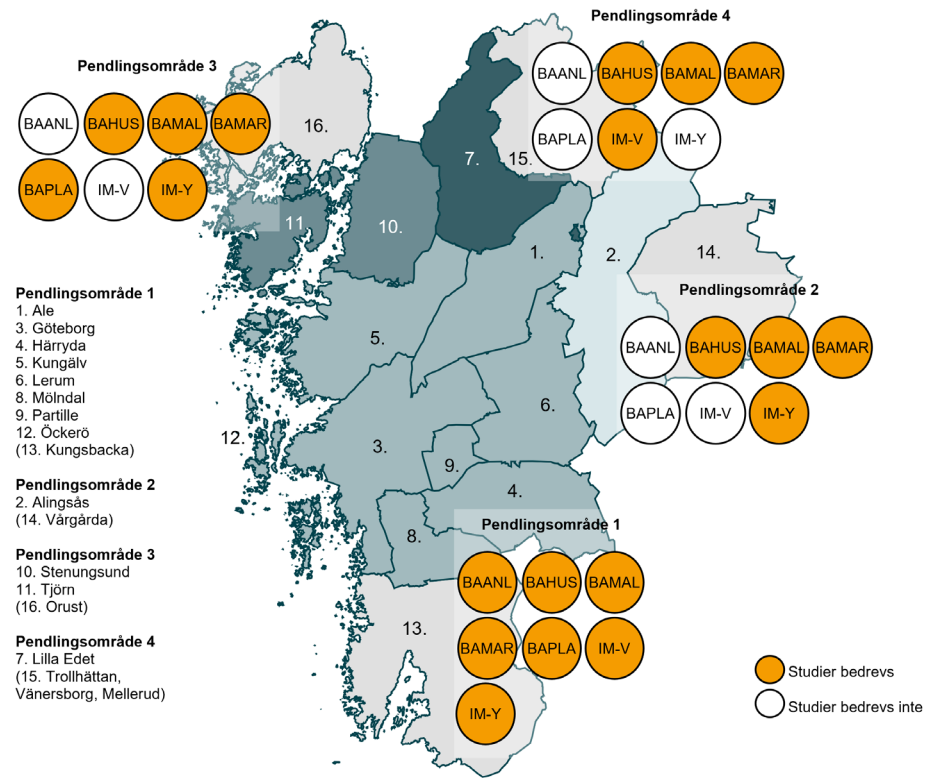
I pendlingsområde 4 bedrevs förutom inriktningarna husbyggnad, måleri och mark och anläggning även programinriktat val mot det nationella programmet.

Figur. Utbud av bygg- och anläggningsprogrammet i Göteborgsregionens pendlingsområden läsåret 2022/23.⁷³

Förklaring av förkortningar

- BAANL anläggningsfordon
- BAHUS husbyggnad
- BAMAL måleri
- BAMAR mark och anläggning
- BAPLA plåtslageri
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

73. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Bygg- och anläggningsprogrammet i Fyrbodals

I pendlingsområde 1 bedrevs samtliga inriktningar inom bygg- och anläggningsprogrammet förutom plåtslageri läsåret 2022/23. Programinriktat val mot bygg- och anläggningsprogrammet och yrkesintroduktion med inriktning mot bygg och anläggning bedrevs.

I pendlingsområde 2 bedrevs samtliga inriktningar inom bygg- och anläggningsprogrammet förutom mark och anläggning. Programinriktat val mot bygg- och anläggningsprogrammet och yrkesintroduktion med inriktning mot bygg och anläggning bedrevs.

I pendlingsområde 3 bedrevs samtliga inriktningar inom bygg- och anläggningsprogrammet förutom anläggningsfordon och mark och anläggning. Programinriktat val mot bygg- och anläggningsprogrammet och yrkesintroduktion med inriktning mot bygg och anläggning bedrevs.

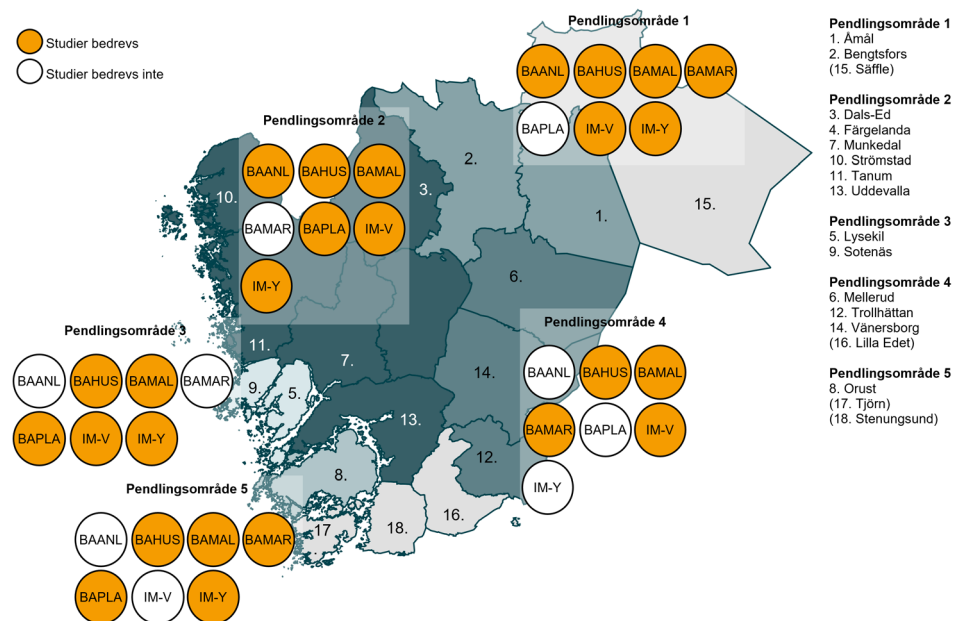
I pendlingsområde 4 bedrevs samtliga inriktningar inom bygg- och anläggningsprogrammet förutom anläggningsfordon och plåtslageri. Programinriktat val mot bygg- och anläggningsprogrammet och yrkesintroduktion med inriktning mot bygg och anläggning bedrevs.

I pendlingsområde 5 bedrevs samtliga inriktningar inom bygg- och anläggningsprogrammet förutom anläggningsfordon. Av introduktionsprogrammen bedrevs yrkesintroduktion med inriktning mot bygg och anläggning.

Figur. Utbud av bygg- och anläggningsprogrammet i Fyrbodals pendlingsområden läsåret 2022/23.⁷⁴

Förklaring av förkortningar

- BAANL anläggningsfordon
- BAHUS husbyggnad
- BAMAL måleri
- BAMAR mark och anläggning
- BAPLA plåtslageri
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

74. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Bygg- och anläggningsprogrammet i Sjuhärad

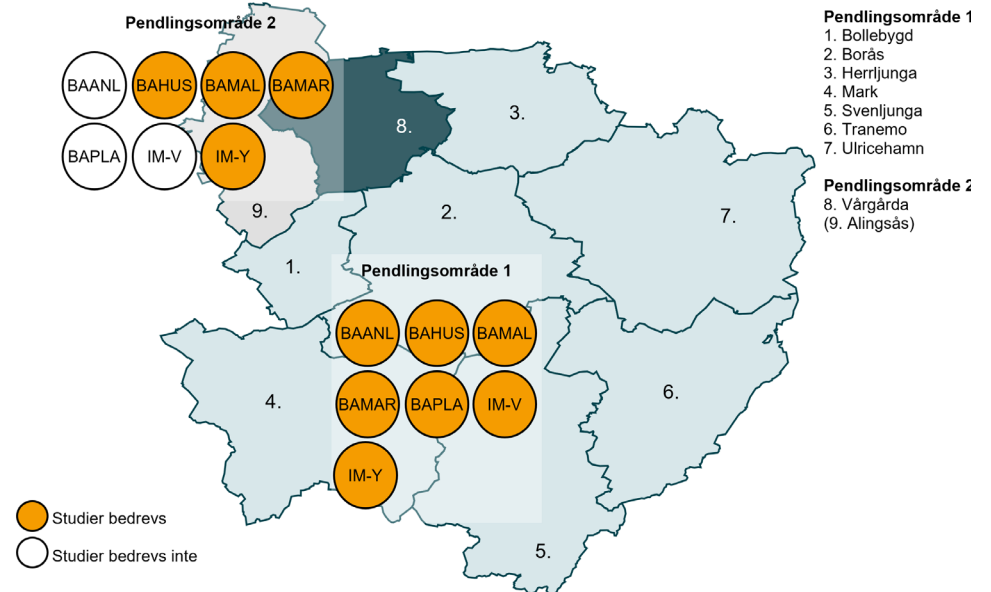
I pendlingsområde 1 bedrevs bygg- och anläggningsprogrammets samtliga inriktningar samt programinriktat val mot det nationella programmet och yrkesintroduktion med inriktning mot bygg och anläggning.

I pendlingsområde 2 bedrevs inriktningarna husbyggnad, måleri och mark och anläggning. Av introduktionsprogrammen bedrevs yrkesintroduktion med inriktning mot bygg och anläggning.

Figur. Utbud av bygg- och anläggningsprogrammet i Sjuhärads pendlingsområden läsåret 2022/23.⁷⁵

Förklaring av förkortningar

- BAANL anläggningsfordon
- BAHUS husbyggnad
- BAMAL måleri
- BAMAR mark och anläggning
- BAPLA plåtslageri
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

⁷⁵ Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Bygg- och anläggningsprogrammet i Skaraborg

I pendlingsområde 1 bedrevs bygg- och anläggningsprogrammets samtliga inriktningar förutom anläggningsfordon. Inget av introduktionsprogrammen med inriktning mot bygg och anläggning bedrevs.

I pendlingsområde 2 bedrevs endast inriktningen husbyggnad.

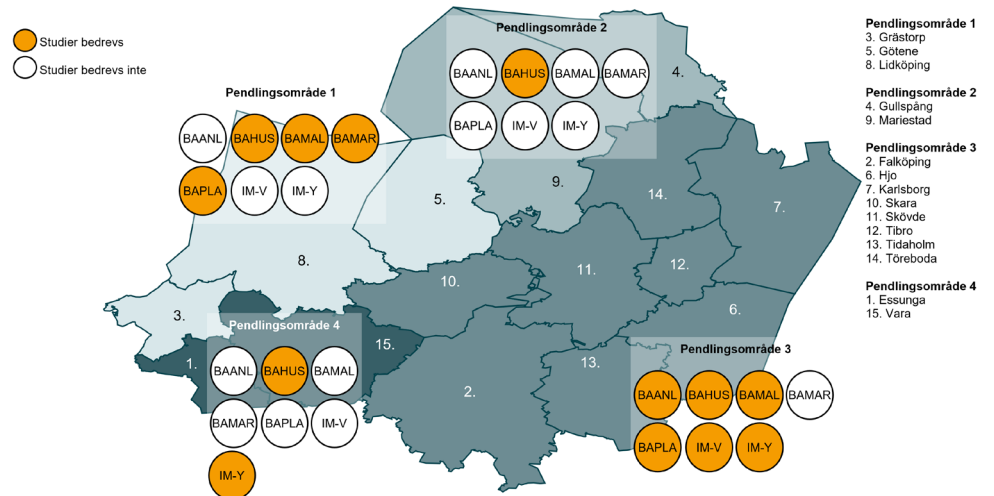
I pendlingsområde 3 bedrevs bygg- och anläggningsprogrammets samtliga inriktningar förutom mark och anläggning. Båda introduktionsprogrammen med inriktning mot bygg och anläggning bedrevs.

I pendlingsområde 4 bedrevs inriktningen husbyggnad och yrkesintroduktion med inriktning mot bygg och anläggning.

Figur. Utbud av bygg- och anläggningsprogrammet i Skaraborgs pendlingsområden läsåret 2022/23.⁷⁶

Förklaring av förkortningar

- BAANL anläggningsfordon
- BAHUS husbyggnad
- BAMAL måleri
- BAMAR mark och anläggning
- BAPLA plåtslageri
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

⁷⁶ Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Bygg- och anläggningsutbildning inom komvux

Åren 2020–2022 var 13 kommuner och Kunskapsförbundet Väst huvudmän för elever som läste yrkesinriktade kurser om minst 400 poäng inom bygg och anläggning på komvux.⁷⁷

Tio kommuner genomförde sammanhållen yrkesutbildning i form av nationella eller regionala yrkespaket inom bygg och anläggning under år 2021.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom bygg och anläggning i länet 2021.⁷⁸

Yrkespaket	Huvudman
Anläggningsarbetare	Borås
Anläggningsförare	Ale
Betongarbetare	Göteborg, Kunskapsförbundet Väst, Mölndal
Bygg och anläggning med språkstöd	Mölndal
Byggnadspålslagare	Borås
Byggnadsträarbetare	Göteborg, Mölndal
Finsnickare	Orust
Golvläggare	Göteborg, Kunskapsförbundet Väst
Inkluderande bygg träarbetare	Alingsås
Murare	Borås, Göteborg, Kunskapsförbundet Väst
Målare	Borås, Göteborg, Lerum, Partille
Plattsättare	Borås, Göteborg, Kunskapsförbundet Väst
Plåtslagare	Göteborg
Solcellsmontör lärling	Mölndal
Träarbetare	Borås, Kunskapsförbundet Väst, Lerum, Mölndal, Partille, Tanum
Ventilationsplåtslagare	Göteborg
Väg- och anläggningsarbetare	Ale, Göteborg

77. Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram åren 2020–2022.

78. Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

El och energi

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på el- och energiprogrammet i gymnasieskolan bör öka. Huvudmännen bör även planera och dimensionera programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta. Skolverket bedömer även att antalet elever som läser en el- och energiutbildning inom komvux bör öka. Finns det inte möjlighet att öka antalet elever inom komvux som helhet, bör el- och energiutbildningar prioriteras framför andra områden.

I Västra Götalands län riskerar det på sikt att bli brist på utbildade inom el-, automations-, dator- och kommunikationsteknik, enligt SCB:s prognos. Västra Götalandsregionen och de nationella branschorganisationerna delar denna bild.

Etableringsgraden bland de som har läst el- och energiprogrammet i gymnasieskolan eller en el- och energiutbildning inom komvux är relativt hög jämfört med de som läst andra utbildningsområden. En stor andel arbetar inom ett yrke som matchar deras utbildning. Installations- och serviceelektriker är det vanligaste yrket bland de som har läst en el- och energiutbildning på gymnasial nivå i länet och har en etablerad eller osäker ställning på arbetsmarknaden

Andelen förstahandssökande till el- och energiprogrammet i gymnasieskolan har legat på samma nivå de senaste åren, men har varit något högre än andelen erbjudna platser. Inom komvux har antalet elever på el- och energiutbildningar ökat sedan 2018.

El- och energiprogrammet bedrevs läsåret 2022/23 i länets 12 pendlingsområden, men vilka inriktningar som bedrevs varierade. Programinriktat val mot el- och energiprogrammet bedrevs i 7 av länets 12 pendlingsområden läsåret 2022/23, och yrkesintroduktion med inriktning mot el och energi bedrevs i 2 pendlingsområden. Inom komvux bedrevs utbildning inom el och energi av 7 av länets huvudmän åren 2020–2022.

Risk för brist på arbetskraft med utbildning inom el och energi på sikt enligt SCB

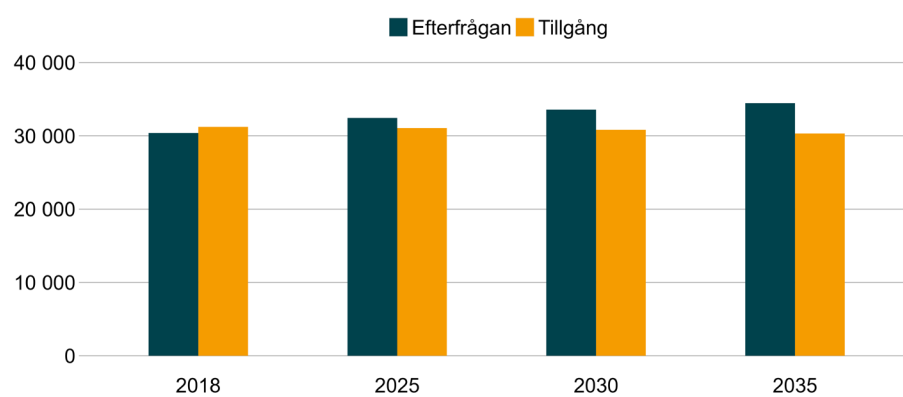
SCB bedömer arbetsmarknadsläget för personer med el-, automations-, dator- och kommunikationsteknisk utbildning på gymnasial nivå. Detta motsvarar el- och energiprogrammets inriktningar mot automation, elteknik samt dator- och kommunikationsteknik i gymnasieskolan. Inriktningen mot energiteknik ingår SCB:s prognos för utbildningsgruppen VVS, drift, underhåll och energiteknik. Mer information om den prognosen finns i avsnittet om VVS- och fastighetsutbildning.

SCB bedömer att det på nationell nivå finns en risk för viss brist på utbildade inom el-, automations-, dator- och kommunikationsteknik år 2035.

Under prognosperioden väntas tillgången på utbildade vara relativt oförändrad, eftersom antalet som utbildas i hög grad motsvarar antalet som lämnar utbildningsgruppen genom att pensioneras eller vidareutbilda sig. Samtidigt väntas efterfrågan öka med cirka 15 procent. Den ökade efterfrågan beror på att branscher som anställer många med dessa utbildningar väntas växa i länet, och på att arbetsgivare i högre grad efterfrågar en formell utbildning inom elteknik, automation, dator- eller kommunikationsteknik där det tidigare har varit tillräckligt med en grundskoleutbildning.

Eftersom efterfrågan väntas växa i högre grad än tillgången, och det redan vid prognosperiodens start råder brist på utbildade, bedömer SCB att det finns risk för ökad brist på arbetskraft med el-, automations-, dator- och kommunikationsteknisk utbildning år 2035.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på utbildade inom el-, automations-, dator- och kommunikationsteknik fram till 2035.

Källa: SCB

Regionen delar SCB:s bild

Västra Götalandsregionen delar SCB:s bedömning av arbetsmarknadsläget för utbildade inom el, automation, dator- och kommunikationsteknik.

Ett kraftigt växande bostadsbyggande i Västra Götaland kommer att ställa krav på tillgång till utbildade inom installation, bland annat elektriker och VVS-montörer. Planerade investeringar i välfärdsfastigheter, i synnerhet sjukhus, är installationstunga. Vidare är energieffektivisering, upprustning av elnätet och elektrifiering av vägtransporter samhällstrender som driver efterfrågan på installationsyrken.

Regionen hänvisar i sitt inspel till Skolverket till Byggbranschens och installationsbranschens branschråd, som menar att arbetsmarknadsläget skiljer sig åt för elbranschen och teknikbranschen. Medan elbranschen har haft en hög etablering har teknikbranschen haft en lägre. Byggbranschens och installationsbranschens kompetensråd ser ett särskilt stort behov av it-kunskaper i och med att det kommer byggas nya batterifabriker inom Göteborgsområdet och i närliggande delregioner.

Regionen hänvisar också till uppgifter från Teknikcollege, som lyfter att behovet av utbildad arbetskraft inom installationsyrken är särskilt stort. Behovet av arbetskraft med blandkompetenser, främst en kombination av el och mekanik, väntas öka. För att möta den stora omställningen inom teknik-

och industrisektorn behövs automationstekniker, processtekniker och processoperatörer samt nätverkstekniker.

I Västra Götalandsregionen finns Sveriges största kluster av kemiindustriföretag. Kemi, plast och raffinaderi är stora branscher i Västra Götaland. Enligt branschorganisationen Innovations- och kemiindustrierna (IKEM) är bristen på processoperatörer, driftstekniker, instrumenttekniker, industrielektriker och kemiingenjörer svår, och ett hinder för tillväxt och grön omställning.

Enligt branschorganisationen Teknikföretagens rapport är det särskilt stor brist på automationstekniker, mekaniker/reparatörer, produktionstekniker, CNC-operatörer, drift- och underhållstekniker, svetsare och nätverkstekniker.

Vidare lyfter regionen att ett stort antal elever som påbörjar el- och energiprogrammet inte slutför utbildningen. Totalt 76 procent av eleverna slutför utbildningen. Adderar man bristande matchning mellan utbildning och yrke samt övergång till högre studier framträder ett betydande glapp mellan påbörjad utbildning och slutlig yrkesroll. För elever som till exempel inleder studier på el- och energiprogrammet torde det vara mindre än hälften som sedan arbetar med något som helt korresponderar med utbildningen.

Nationella branschföreträdare bedömer att det finns en risk för omfattande brist på utbildade

Skolverket har fått inspel från sju nationella branschföreträdare kring kompetensbehovet av utbildade inom el och energi.⁷⁹ Alla organisationer som har lämnat inspel delar SCB:s bedömning att det finns risk för brist på utbildade inom el och energi framgent.

Teknikföretagen, Industriarbetsgivarna och Livsmedelsföretagen anser att bristen riskerar att bli särskilt stor och kritisk i fråga om utbildade inom automationsteknik, installation och elteknik. Teknikföretagen och Industriarbetsgivarna anser att SCB:s prognos underskattar behovet av kompetens genom att inte fullt ut ta höjd för kompetensbristen på arbetsmarknaden i dag och ökade behov framgent. Anledningen är teknikskiften tillsammans med omfattande pensionsavgångar inom industrin. Elektrifieringen av industrin leder till att elkunskaper behövs i både större omfattning och inom fler områden. Även Installatörsföretagen anser att SCB:s prognos blir missvisande eftersom de inte beskriver behoven för varje inriktning för sig. Inom installationsbranschen rekryteras personer huvudsakligen från inriktningarna elteknik och automation.

Livsmedelsföretagen konstaterar att livsmedelsföretag anger kompetensbrist som sitt största investeringshinder. Många företag vill växa men kan inte på grund av att det saknas personal att rekrytera. Livsmedelsföretagen anser att det försvårar mycket för livsmedelsbranschen att inriktningen mot automation erbjuds i så få kommuner.

Även Svensk Elektronik anser att det finns en stor obalans mellan utbudet av utbildning inom el och energi och industrins behov av kompetens. Svensk Elektronik framhåller att elektronik och elektroniksystem utgör allt större och

79. Sveriges Järnvägsentreprenörer, Service- och kommunikationsfacket (Seko), Teknikföretagen, Industriarbetsgivarna, Livsmedelsföretagen, Svensk Elektronik, Installatörsföretagen.

viktigare delar i många olika produkter och system. Det gör att behovet av kompetens uppstått i fler branscher och ökat i omfattning. Svensk Elektronik menar också att det behövs fler elektronikrelaterade kurser inom komvux.

Sveriges Järnvägsentreprenörer framhåller att det finns ett stort behov av personer som har läst programfördjupningen mot järnväg inom el och energiprogrammet. Sveriges Järnvägsentreprenörer menar också att programinriktningen erbjuds av mycket få huvudmän, vilket är ett skäl till att det är så få som utbildas.

Service- och kommunikationsfacket (Seko) lyfter att det saknas distributions- elektriker och kraftvärmetekniker i tillräcklig omfattning.

Stora möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.⁸⁰

Yrkesprognosen visar att det på nationell nivå väntas finnas stora eller mycket stora möjligheter till arbete år 2026 för flera yrken inom el- och energiområdet.

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom el- och energiområdet.

Yrke	Nationell prognos 2026
Distributionselektriker	Stora möjligheter till arbete
Drifttekniker vid värme- och vattenverk	Stora möjligheter till arbete
Elektronikreparatör och kommunikationselektriker	Stora möjligheter till arbete
Industrielektriker	Stora möjligheter till arbete
Installations- och serviceelektriker	Mycket stora möjligheter till arbete
Supporttekniker inom it	Mycket stora möjligheter till arbete

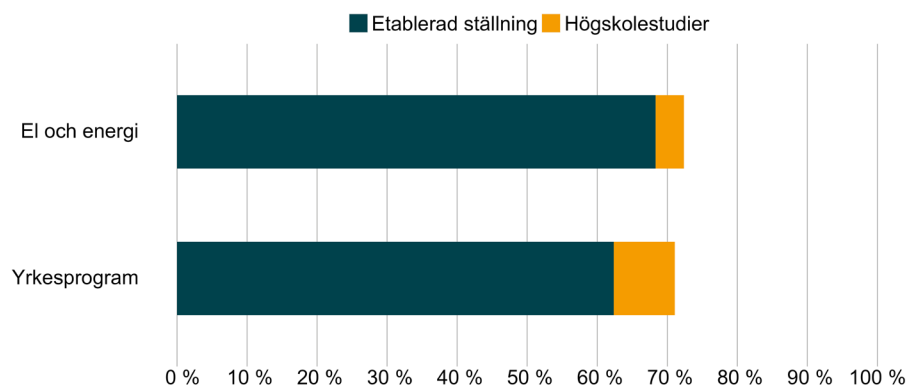
Källa: Arbetsförmedlingen

Relativt hög etableringsgrad efter utbildning inom el och energi

Tre år efter avslutad gymnasieutbildning är 68 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är högre än den totala etableringsgraden för yrkesprogram i Västra Götalands län, och något högre än etableringsgraden för el- och energiprogrammet i Sverige som helhet.

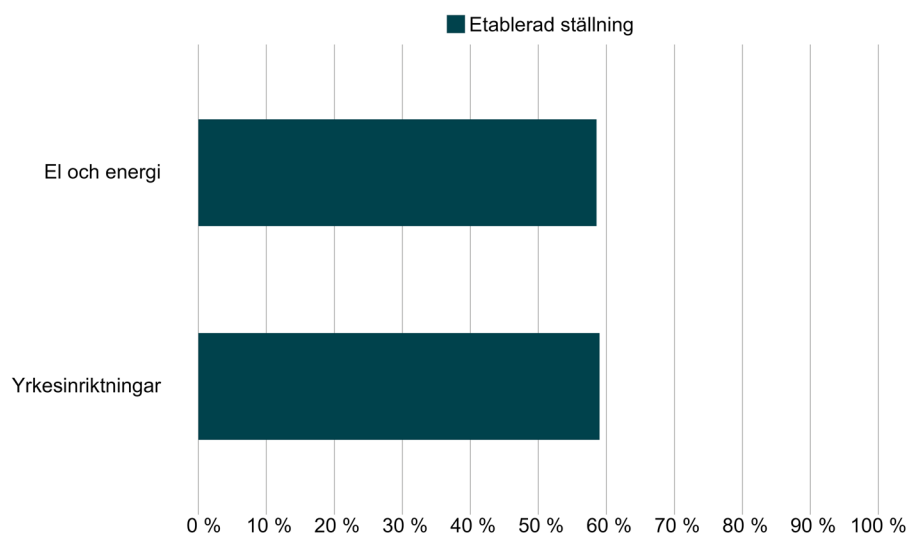
⁸⁰. Alla yrken finns inte med i Yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) samt mycket heterogena yrkesgrupper.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.⁸¹

Ett år efter en el- och energiutbildning inom komvux är 59 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta motsvarar etableringsgraden för samtliga med motsvarande utbildning i riket och etableringsgraden för samtliga yrkesinriktningar inom komvux i länet.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.⁸²

81. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

82. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

Installations- och serviceelektriker är de vanligaste yrkena bland utbildade inom el och energi

Tabell. De vanligaste yrkena efter en el- och energiutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.⁸³

Skolform	Yrke	Andel
El- och energiprogrammet i gymnasieskolan	Installations- och serviceelektriker	33 %
	Lager- och terminalpersonal	4 %
	Maskinställare och maskinoperatör, metallarbete	3 %
	Elektronikreparatör och kommunikationselektriker m.fl.	2 %
	Montör, elektrisk och elektronisk utrustning	2 %
	Distributionselektriker	2 %
	Butikssäljare, fackhandel	2 %
	Supporttekniker, it	2 %
El- och energiutbildning inom komvux	Installations- och serviceelektriker	33 %
	Supporttekniker, it	4 %
	Lager- och terminalpersonal	4 %
	Industrielektriker	4 %
	Maskinställare och maskinoperatör, metallarbete	3 %
	Underhållsmekaniker och maskinreparatör	3 %

Källa: SCB

2 463 elever läste el- och energiprogrammet i Västra Götalands län läsåret 2022/23.

Stabil efterfrågan på el- och energiprogrammet

El- och energiprogrammet utgör 4 procent av de erbjudna platserna på nationella program i länet läsåret 2023/24.⁸⁴

Till läsåret 2022/23 sökte 5 procent av länets ungdomar till el- och energiprogrammet i första hand, vilket gör el- och energiprogrammet till ett av länets största yrkesprogram. Andelen förstahandssökande till programmet motsvarar andelen sökande för riket som helhet.

Andelen förstahandssökande har ökat något under de senaste åren. Programmet är starkt mansdominerat, med endast 4 procent kvinnor bland de förstahandssökande till läsåret 2022/23.

83. För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Västra Götalands län.

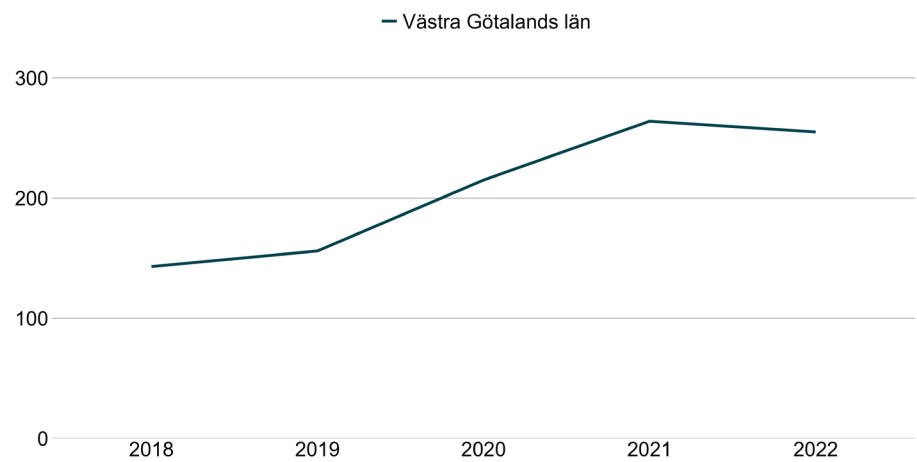
84. Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023. Eftersom Kungsbackas erbjudna platser rapporterats in tillsammans med Göteborgsregionens antagningskansli ingår även Kungsbacka i sammanställningen.

I länet var inriktningen mot elteknik vanligast, med två tredjedelar av eleverna i år 2 och 3. Totalt 19 procent läste inriktningen dator och kommunikationsteknik och 13 procent automation. Ingen elev läste inriktningen energiteknik läsåret 2022/23.

Ökande antal elever på el- och energiutbildningar inom komvux

Figuren nedan visar hur elevantalet inom el- och energiutbildningar på komvux i länet har förändrats över tid. Antalet elever som läser inom yrkesinriktningen el och energi på komvux har ökat sedan 2018, och låg år 2021 på runt 260 personer. Detta motsvarar 3 procent av eleverna inom yrkesinriktad komvux under tidsperioden.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom el och energi inom komvux i länet 2018–2022.

El- och energiutbildning i länet

El- och energiprogrammet i Göteborgsregionen

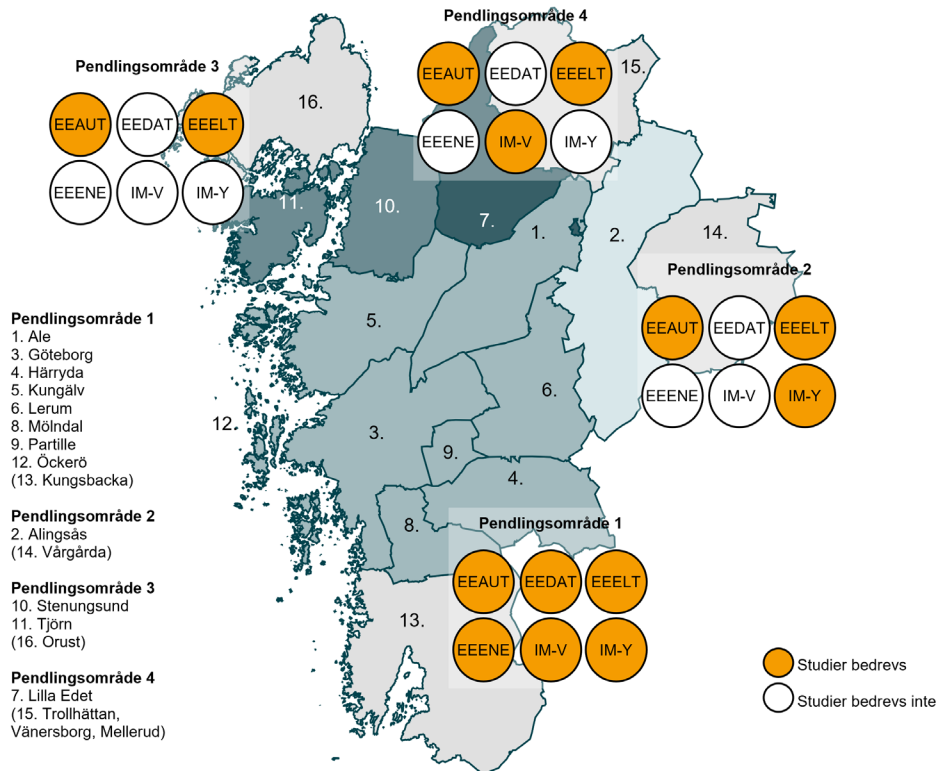
Tillgången till el- och energiprogrammets inriktningar skiljer sig åt mellan Göteborgsregionens fyra pendlingsområden. Det enda pendlingsområde som genomförde samtliga inriktningar samt introduktionsprogrammen programinriktat val mot el- och energiprogrammet och yrkesintroduktion med inriktning mot el och energi var pendlingsområde 3, med Göteborg som central pendlingsort.

I pendlingsområde 2, 3 och 4 bedrevs inriktningarna automation och elteknik. I pendlingsområde 3 bedrevs inget av introduktionsprogrammen mot el och energi, medan yrkesintroduktion bedrevs i pendlingsområde 2 och programinriktat val mot det nationella programmet bedrevs i pendlingsområde 4.

Figur. Utbud av el- och energiprogrammet i Göteborgsregionens pendlingsområden läsåret 2022/23.⁸⁵

Förklaring av förkortningar

EEAUT	automation
EEDAT	dator- och kommunikationsteknik
EEELT	elteknik
EEENE	energiteknik
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

⁸⁵. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

El- och energiprogrammet i Fyrbodal

I pendlingsområde 1, 3 och 4 bedrevs inriktningarna automation och elteknik samt introduktionsprogrammet programinriktat val mot el- och energi-programmet.

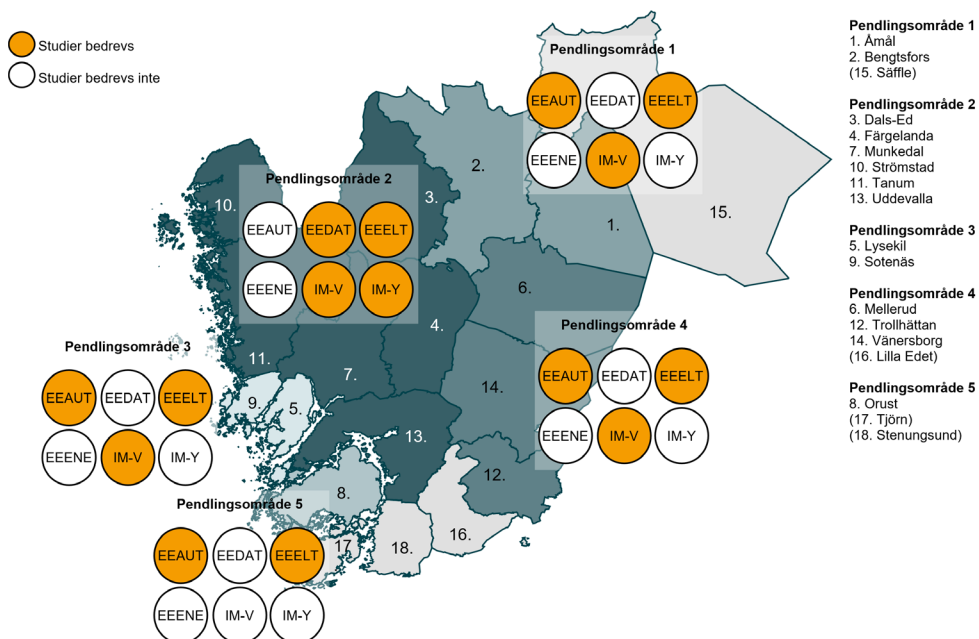
I pendlingsområde 2 bedrevs inriktningarna dator- och kommunikationsteknik och elteknik samt programinriktat val mot det nationella programmet och yrkesintroduktion med inriktning mot el och energi.

I pendlingsområde 5 bedrevs inriktningarna automation och elteknik.

Figur. Utbud av el- och energiprogrammet i Fyrbodals pendlingsområden läsåret 2022/23.⁸⁶

Förklaring av förkortningar

EEAUT	automation
EEDAT	dator- och kommunikationsteknik
EEELT	elteknik
EEENE	energiteknik
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

⁸⁶. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

El- och energiprogrammet i Sjuhärad

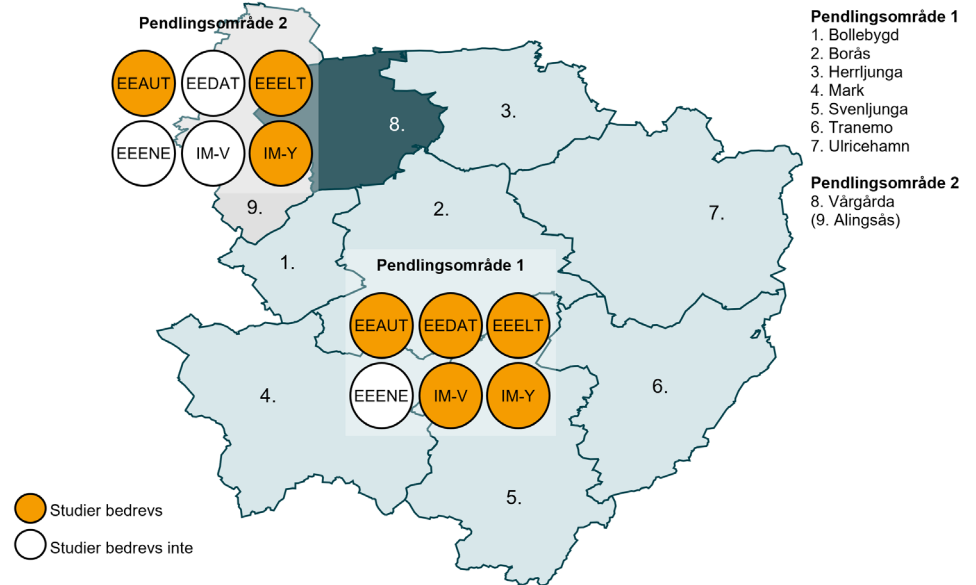
I pendlingsområde 1 bedrevs el- och energiprogrammets samtliga inriktningar förutom energiteknik. Introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion med inriktning mot el och energi bedrevs i pendlingsområdet.

I pendlingsområde 2 bedrevs inriktningarna automation och elteknik samt yrkesintroduktion med inriktning mot el och energi.

Figur. Utbud av el- och energiprogrammet i Sjuhärads pendlingsområden läsåret 2022/23.⁸⁷

Förklaring av förkortningar

EEAUT	automation
EEDAT	dator- och kommunikationsteknik
EEELT	elteknik
EENE	energiteknik
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

87. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

El- och energiprogrammet i Skaraborg

Vilka inriktningar inom el- och energiprogrammet som bedrevs skiljer sig åt mellan delregionens pendlingsområden. I pendlingsområde 1 och 4 bedrevs inriktningarna automation och elteknik.

I pendlingsområde 2 bedrevs inriktningarna automation, dator- och kommunikationsteknik och elteknik.

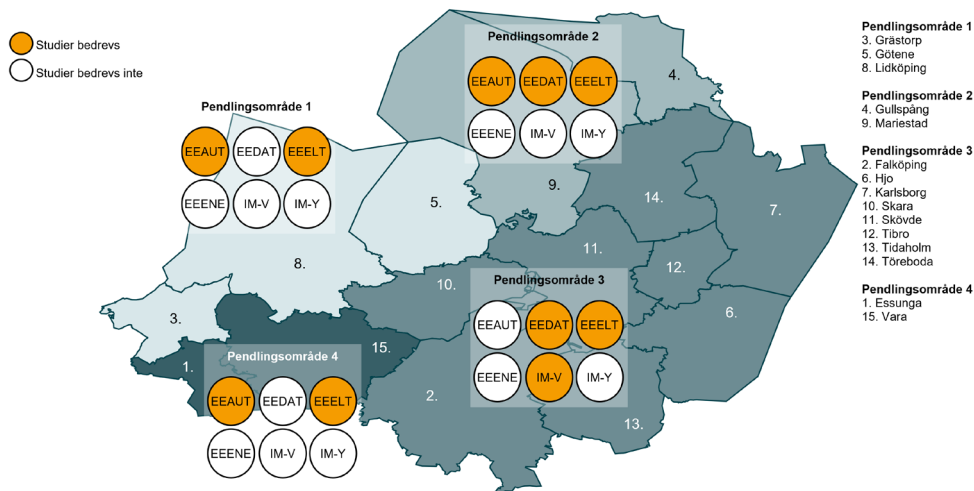
I pendlingsområde 3 bedrevs inriktningarna dator- och kommunikationsteknik och elteknik samt programinriktat val mot det nationella programmet.

Yrkesintroduktion med inriktning mot el och energi bedrevs inte i Skaraborg.

Figur. Utbud av el- och energiprogrammet i Skaraborgs pendlingsområden läsåret 2022/23.⁸⁸

Förklaring av förkortningar

EEAUT	automation
EEDAT	dator- och kommunikationsteknik
EEELT	elteknik
EEENE	energiteknik
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

88. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

El- och energiutbildning inom komvux

Åren 2020–2022 var sex kommuner samt Kunskapsförbundet Väst huvudmän för elever som läste yrkesinriktade kurser om minst 400 poäng inom el och energi på komvux.⁸⁹ Sex kommuner genomförde sammanhållen yrkesutbildning i form av nationella eller regionala yrkespaket inom el och energi under år 2021.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom el och energi i länet 2021.⁹⁰

Yrkespaket	Huvudman
Apputvecklare	Lerum
Elektriker	Strömstad
Elinstallatör	Göteborg
Installationselektriker	Borås
It-support och servicedesktekniker	Mölndal
Larm	Härryda
Webbutvecklare	Mölndal

89. Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram åren 2020-2022.

90. Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Fordon och transport

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på fordons- och transportprogrammet i gymnasieskolan bör öka. Huvudmännen bör även planera och dimensionera programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta.

Skolverket bedömer även att antalet elever som läser fordons- och transportutbildningar inom komvux bör öka.

I Västra Götalands län riskerar det att bli brist på fordonsutbildade och transportutbildade, enligt SCB:s prognoser. Västra Götalandsregionen delar SCB:s bedömning av arbetsmarknadsläget.

Etableringsgraden bland personer som har läst fordons- och transportprogrammet i gymnasieskolan eller en fordons- och transportutbildning inom komvux är relativt hög jämfört med andra utbildningsområden. En stor andel arbetar inom ett yrke som matchar deras utbildning. Exempelvis arbetar 34 procent av de som läst en fordons- och transportutbildning inom komvux i länet och har en etablerad eller osäker ställning på arbetsmarknaden som buss- och spårvagnsförare.

Ungdomars efterfrågan på fordons- och transportprogrammet i gymnasieskolan har ökat de senaste åren, och andelen förstahandssökande var till läsåret 2022/23 högre än andelen erbjudna platser. Inom komvux har antalet elever som läser en fordons- och transportutbildning ökat sedan 2018, och yrkesinriktningen var år 2022 den tredje största inom komvux i länet.

Fordons- och transportprogrammet bedrevs läsåret 2022/23 i 11 av länets 12 pendlingsområden, men vilka inriktningar som bedrevs varierade. Programinriktat val mot fordons- och transportprogrammet bedrevs i 6 av 12 pendlingsområden, och yrkesintroduktion med inriktning mot fordon och transport bedrevs i 6 pendlingsområden. Totalt 11 av länets huvudmän bedrev utbildning inom fordon och transport inom komvux åren 2020–2022.

Risk för brist på fordonsutbildade på sikt enligt SCB

SCB gör separata arbetsmarknadsprognoser för utbildningsgrupperna fordon respektive transport.

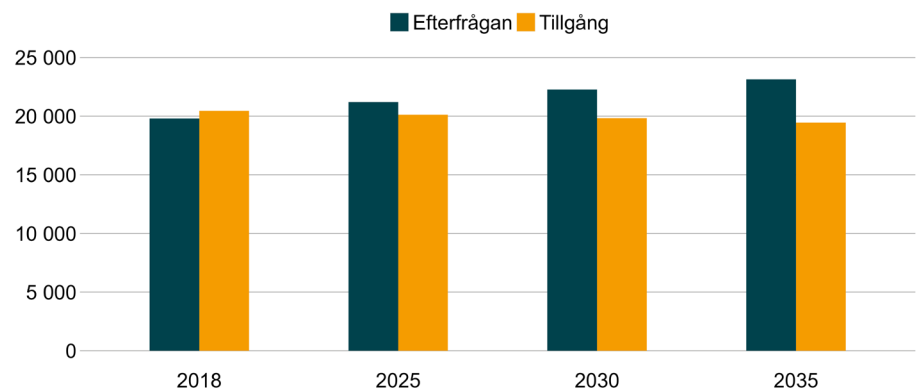
Utbildningsgruppen fordonsutbildade omfattar personer som har läst fordons- och transportprogrammets inriktningar karosseri och lackering, lastbil och mobila maskiner samt personbil. De nationella yrkespaketen på komvux är lastbilmekaniker, maskinmekaniker, personbilmekaniker, reservdelsspecialist lätta fordon och reservdelsspecialist tunga fordon.

SCB bedömer att det på nationell nivå finns en risk för stor brist på fordonsutbildade 2035.

I Västra Götalands län råder det brist på fordonsutbildade vid prognosperiodens start. Tillgången på fordonsutbildade väntas minska med cirka 5 procent under prognosperioden. Samtidigt väntas efterfrågan öka med cirka 15 procent, vilket främst beror på en utbildningsväxling inom flera branscher där arbetsgivare i högre grad efterfrågar en formell fordonsutbildning.

Eftersom efterfrågan på fordonsutbildade beräknas öka samtidigt som tillgången minskar, och det redan vid prognosperiodens start råder brist på utbildade, bedömer SCB att det finns risk för ökad brist på fordonsutbildade år 2035.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på fordonsutbildade i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Stor efterfrågan på fordonsutbildade enligt regionen

Västra Götalandsregionen hänvisar till rapporten "Göteborg – Ledande på kompetens inom batteri- och fordonsindustri" (2022) där det bland annat framkommer att fordonsindustrin är den viktigaste delen i Västra Götalands ekonomi. Detta innebär ett stort behov av arbetskraft, men ställer också krav på nya kompetenser.

Västra Götalandsregionen delar SCB:s bedömning av arbetsmarknadsläget för fordonsutbildade i länet. Regionen pekar också på att innehållet i utbildningen bör förändras för att öka kunskap och kompetens kring elektrifiering, framför allt batterisäkerhet. Eftermarknad och service av framtidens elektrifierade fordon kräver kompetens kring elektrifiering men även mer digitaliserade fordon. Detta ställer nya krav på personal inom eftermarknad och service, som bland annat behöver klara av att mäta och koppla upp datorer på fordon. Regionen betonar också vikten av högspänningssäkerhetsutbildning, och påpekar att ingen kan öppna huven på en elbil utan att ha denna utbildning med sig.

Nationella branschföreträdare bedömer att det finns ett stort behov av fordonsutbildade

En nationell branschföreträdare har lämnat inspel till Skolverket om kompetensbehov av fordonsutbildade, Sveriges Fordonsverkstäders Förening (SFVF).

SFVF delar bilden av att det finns ett stort behov av fordonsutbildade fram till år 2035. SFVF lyfter också att ytterligare en aspekt är att det pågår en stor omställning i fordonsbranschen. Omställningen gör att många yrkesverksamma kommer att behöva kompetensutveckla sig för att möta förändrade kompetensbehov i branschen.

Risk för brist på transportutbildade på sikt enligt SCB

SCB gör separata arbetsmarknadsprognoser för utbildningsgrupperna fordon respektive transport.

Utbildningsgruppen transportutbildade omfattar personer som har läst fordons- och transportprogrammets inriktning transport. De nationella yrkespaketen på komvux är yrkesförare godstransport (C och CE) och yrkesförare persontransport.

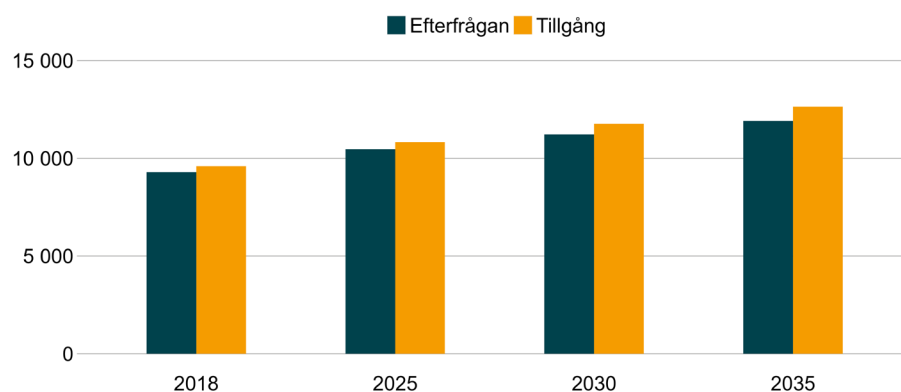
SCB bedömer att det på nationell nivå finns en risk för överskott på transportutbildade 2035. I Västra Götalands län är det brist på arbetskraft vid prognosperiodens start.

Under prognosperioden väntas tillgången på transportutbildade öka med cirka 30 procent. Ökningen drivs främst av antalet examinerade från gymnasieskolan, men även utbildade inom komvux och arbetsmarknadsutbildningar. Samtidigt väntas relativt få personer lämna utbildningsgruppen genom att gå i pension eller vidareutbilda sig.

Under samma period väntas efterfrågan på transportutbildade öka med cirka 30 procent. Dels beror ökningen på en utbildningsväxling där fler arbetsgivare vill anställa personer med formell transportutbildning där det tidigare har varit tillräckligt med grundskoleutbildning, dels väntas efterfrågan på arbetskraft växa inom flera branscher som anställer transportutbildade.

Eftersom det var brist på arbetskraft vid prognosperiodens start och tillgången och efterfrågan beräknas utvecklas lika under prognosperioden bedömer SCB att det finns risk för att bristen på transportutbildade fortsätter till år 2035.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på transportutbildade i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Brist på transportutbildade på sikt enligt regionen

Västra Götalandsregionen menar att SCB:s prognos är bristfällig eftersom den grundar sig på undermåliga register, som inte tar hänsyn till att transportbranschen har löpande behörigheter som löper ut. Den snabba teknikutvecklingen gör också att personer som har varit ifrån arbetsmarknaden fortare tappar attraktivitet. Antalet utbildningsplatser och personer som slutför utbildningen är inte tillräckliga. Bristen på arbetskraft blir större ju längre från utbildningsorterna man kommer.

För att möta de nya behov som följer på elektrifieringen av bilindustrin behövs nya gymnasiala utbildningar, till exempel en kombination av fordon och teknik.

Regionen har flera planerade etableringar i området, till exempel en batterifabrik i Göteborg och i Skaraborg, elmotorfabrik i Åmål, drönartransporter till Trollhättan, och flera stora logistiketableringar som diskuteras i Skaraborg. Dessa etableringar kommer att öka länets behov av transporter.

Regionen lyfter också att det finns få bussutbildningar och få sökande till de yrkesvuxutbildningar som finns. Det är enligt regionen stor brist på busschaufförer – både regionalt i Göteborgsregionen och nationellt i Sverige.

Branschen kommer ha över 30 procent medarbetare som är födda utanför Sverige 2035 – det behövs därför språksatsning tillsammans med yrkesutbildning.

Regionen lyfter också att det behöver starta fler komvuxutbildningar för yrkesförare i nordvästra delen av Västra Götaland. I dag är det alldeles för långa avstånd till utbildningsorter. Det finns också ett behov av bättre utbildningar, då många komvuxutbildningar bedrivs med en stor del självstudier av vinstdrivande företag utan kommunal uppföljning. Det behövs en långsiktigare lösning med stadsbidrag, för att bygga upp en kvalitativ utbildning.

Regionen lyfter även utmaningar till följd av covid 19-pandemin, som har lett till att det på bara ett par års tid kommit att bli brist på arbetskraft i stället för det överskott som fanns innan.

Nationella branschföreträdare bedömer att det finns ett stort behov av transportutbildade

Tre nationella branschföreträdare har lämnat inspel till Skolverket om kompetensbehov av transportutbildade.⁹¹ Transportföretagen framhåller att statistiken som ligger till grund för SCB:s prognos inte speglar det korrekta antalet yrkesverksamma i transportsektorn. Transportföretagen anser därför att SCB:s prognos underskattar hur behovet av transportutbildade kommer att utvecklas framåt. Transportföretagens bedömning är att behovet av utbildade kommer att vara långt mycket större än vad SCB:s prognos visar.

Kommunal ser ett stort behov av buss- och spårvagnsförare nu och framåt. Pågående generationsskifte bland bussförare tillsammans med att kollektivtrafiken växer gör att efterfrågan på buss- och spårvagnsförare kommer att fortsätta vara hög. Kommunal bedömer att rekryteringsbehovet är störst i storstadsregionerna Stockholm, Västra Götaland och Skåne. Kommunal anser att det behövs fler elever som läser en utbildning inom fordon och transport

91. Kommunal, Transportföretagen och Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd (TYA).

och fler som väljer att läsa programfördjupningskurser i ämnet persontransporter (som ger behörighet till D-körkort).

Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd (TYA) anser att det finns brister i både SCB:s och Arbetsförmedlingens prognoser. TYA menar, precis som övriga branschföreträdare, att kompetensbehoven är större än vad prognoserna visar.

Stora möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.⁹²

Yrkesprognosen visar att det på nationell nivå väntas vara varierad konkurrens om arbete inom flera yrken inom fordons- och transportområdet.

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom fordons- och transportområdet.

Yrke	Nationell prognos 2026
Buss- och spårvagnsförare	Mycket stora möjligheter till arbete
Lager- och terminalpersonal	Små till medelstora möjligheter till arbete
Lastbilsförare	Stora möjligheter till arbete
Motorfordonsmekaniker och fordonsreparatör	Mycket stora möjligheter till arbete
Taxiförare	Mycket stora möjligheter till arbete
Truckförare	Stora möjligheter till arbete

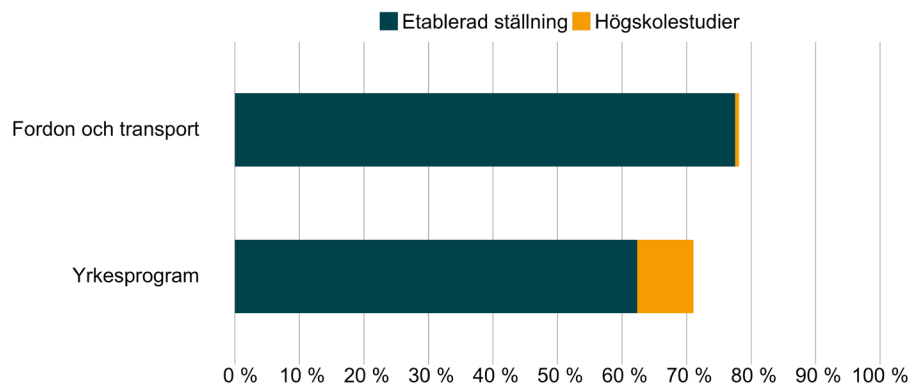
Källa: Arbetsförmedlingen

Varierad etableringsgrad efter utbildning inom fordon och transport

Tre år efter avslutad gymnasieutbildning är 78 procent av de som studerat på fordons- och transportprogrammet etablerade på arbetsmarknaden. Detta är högre än etableringsgraden för yrkesprogrammen i länet generellt, och något högre än etableringsgraden för avgångselever från fordons- och transportprogrammet på nationell nivå. Endast 1 procent av avgångseleverna från fordons- och transportprogrammet finns i högskolestudier efter tre år.

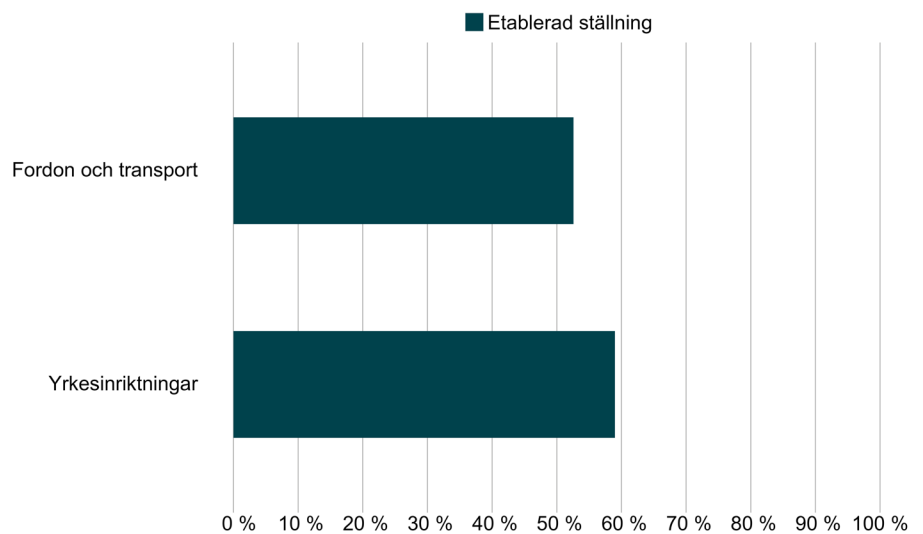
92. Alla yrken finns inte med i Yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) samt mycket heterogena yrkesgrupper.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.⁹³

Ett år efter en fordons- och transportutbildning inom komvux är 53 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är en något högre etableringsgrad jämfört med samtliga fordons- och transportutbildade inom komvux i Sverige, men lägre än den totala etableringsgraden för utbildade inom yrkesinriktad komvux i Västra Götalands län.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.⁹⁴

93. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

94. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

Yrkesförare är det vanligaste yrket bland utbildade inom fordon och transport

Tabell. De vanligaste yrkena efter en fordons- och transportutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.⁹⁵

Skolform	Yrke	Andel
Fordons- och transportprogrammet i gymnasieskolan	Lastbilsförare m.fl.	23 %
	Motorfordonsmekaniker och fordonsreparatör	18 %
	Lager- och terminalpersonal	3 %
	Övrig montör	3 %
	Maskinställare och maskinoperatör, metallarbete	2 %
	Montör, metall-, gummi- och plastprodukter	2 %
	Renhållnings- och återvinningsarbetare	2 %
	Tunnplåtslagare	2 %
Fordons- och transportutbildning inom komvux	Buss- och spårvagnsförare	34 %
	Motorfordonsmekaniker och fordonsreparatör	14 %
	Lastbilsförare m.fl.	11 %
	Renhållnings- och återvinningsarbetare	1 %
	Fordonsmontör	1 %
	Städare	1 %

Källa: SCB

Andelen ungdomar som väljer fordons- och transportprogrammet ökar

Fordons- och transportprogrammet utgör 4 procent av länets erbjudna platser på nationella program läsåret 2023/24.⁹⁶

Till läsåret 2022/23 sökte 5 procent av länets ungdomar i första hand till fordons- och transportprogrammet. Andelen förstahandssökande har ökat något, från 4 procent läsåret 2017/18 till 5 procent 2022/23. Programmet är mansdominerat, med 81 procent män av de förstahandssökande till läsåret 2022/23.

Lsåret 2022/23 läste 4 av 5 elever i år 2 och 3 någon av de två största inriktningarna, transport och personbil. Totalt 9 procent läste inriktningen lastbil och mobila maskiner, och 7 procent läste inriktningen karosseri och lackering.

95. För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Västra Götalands län.

96. Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskansliet och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023. Eftersom Kungsbackas erbjudna platser rapporterats in tillsammans med Göteborgsregionens antagningskansli ingår även Kungsbacka i sammanställningen.

2 046 elever läste fordons- och transportprogrammet i Västra Götalands län läsåret 2022/23.

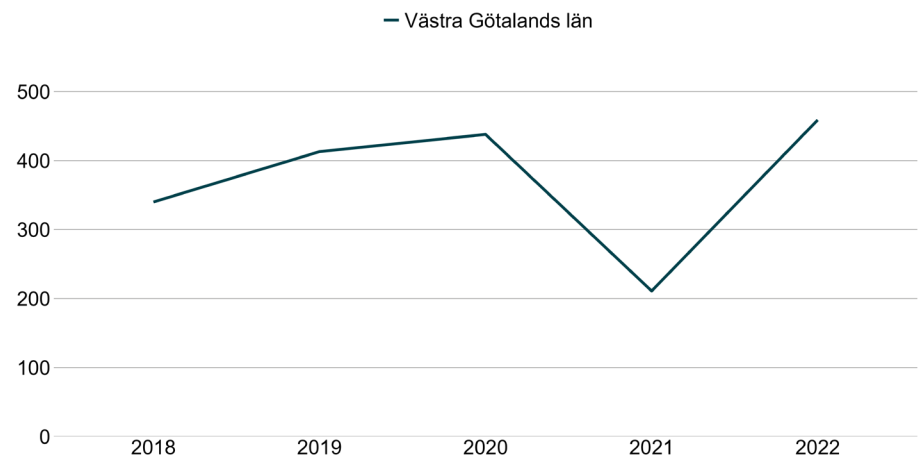

Ökande antal elever på fordons- och transportutbildningar inom komvux

Eftersom komvux är kursbaserat kan fordons- och transportutbildningar läsas både som en sammanhållen utbildning i ett nationellt eller regionalt yrkespaket, eller genom att en elev själv söker till enstaka kurser. Detta gäller dock inte för yrkesförarutbildningar för buss och lastbil som leder till yrkeskompetensbevis (YKB), dessa måste läsas som sammanhållna yrkesutbildningar.

Figuren nedan visar hur elevantalet inom fordons- och transportutbildningar på komvux i länet har förändrats över tid. Antalet elever på komvux som läser yrkesinriktade kurser inom fordon och transport har ökat från cirka 350 elever år 2018 till strax över 450 elever år 2021, med en tillfällig nedgång år 2021. Sammanlagt omfattar yrkesinriktningen 5 procent av länets elever inom yrkesinriktad komvux.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom fordon och transport inom komvux i länet 2018–2022.

Fordons- och transportutbildning i länet

Fordons- och transportprogrammet i Göteborgsregionen

Vilka av fordons- och transportprogrammets inriktningar som bedrevs läsåret 2022/23 skiljde sig åt mellan Göteborgsregionens pendlingsområden.

I pendlingsområde 1 bedrevs programmets fyra inriktningar samt programinriktat val mot fordons- och transportprogrammet och yrkesintroduktion med inriktning mot fordon och transport.

I pendlingsområde 2 bedrevs endast inriktningarna personbil och transport.

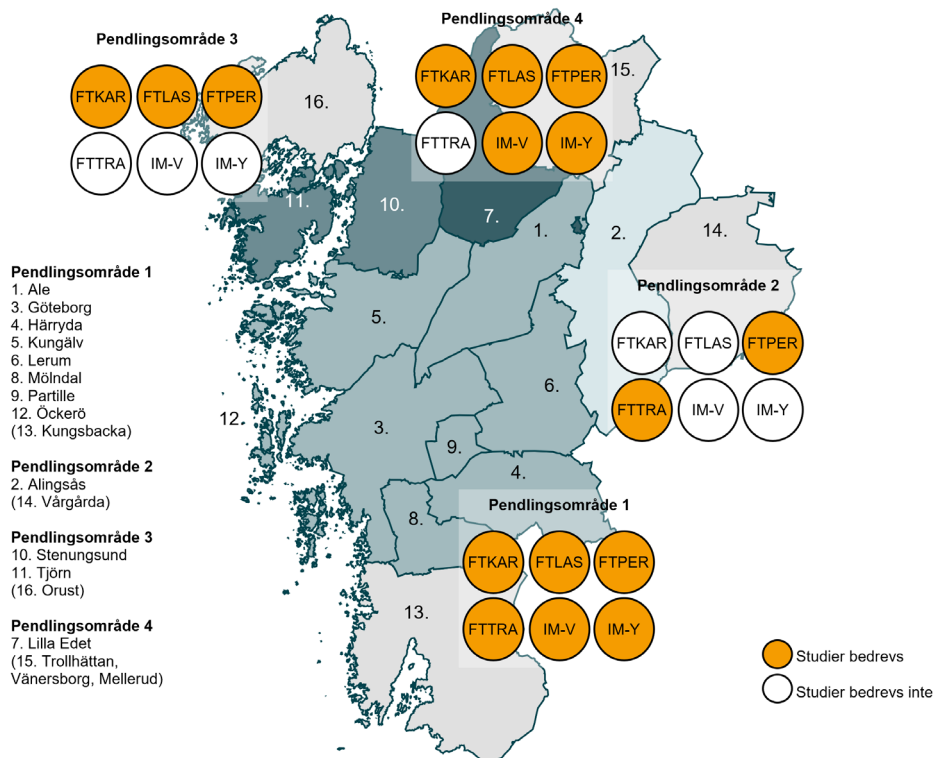
I pendlingsområde 3 bedrevs inriktningarna karosseri och lackering, lastbil och mobila maskiner, och personbil.

I pendlingsområde 4 bedrevs inriktningarna karosseri och lackering, lastbil och mobila maskiner, och personbil samt programinriktat val mot fordons- och transportprogrammet och yrkesintroduktion med inriktning mot fordon och transport.

Figur. Utbud av fordons- och transportprogrammet i Göteborgsregionens pendlingsområden läsåret 2022/23.⁹⁷

Förklaring av förkortningar

- FTKAR karosseri och lackering
- FTLAS lastbil och mobila maskiner
- FTPER personbil
- FTTRA transport
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

⁹⁷. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Fordons- och transportprogrammet i Fyrbodal

I pendlingsområde 1 bedrevs utbildningarna personbil och transport samt programinriktat val mot fordons- och transportprogrammet.

I pendlingsområde 2 bedrevs programmets fyra inriktningar och de två introduktionsprogrammen.

Fordons- och transportprogrammet sänkades helt i pendlingsområde 3.

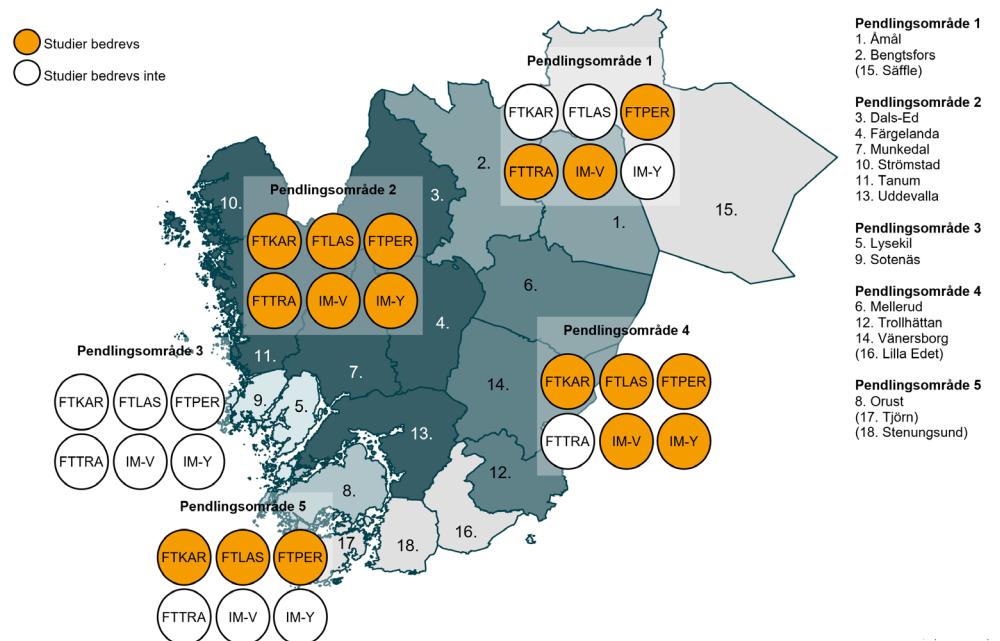
I pendlingsområde 4 bedrevs samtliga inriktningar förutom transport. Dessutom bedrevs de två introduktionsprogrammen.

I pendlingsområde 5 bedrevs inriktningarna mot karosseri och lackering, lastbil och mobila maskiner, och personbil.

Figur. Utbud av fordons- och transportprogrammet i Fyrbodals pendlingsområden läsåret 2022/23.⁹⁸

Förklaring av förkortningar

- FTKAR karosseri och lackering
- FTLAS lastbil och mobila maskiner
- FTPER personbil
- FTTRA transport
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

98. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Fordons- och transportprogrammet i Sjuhärad

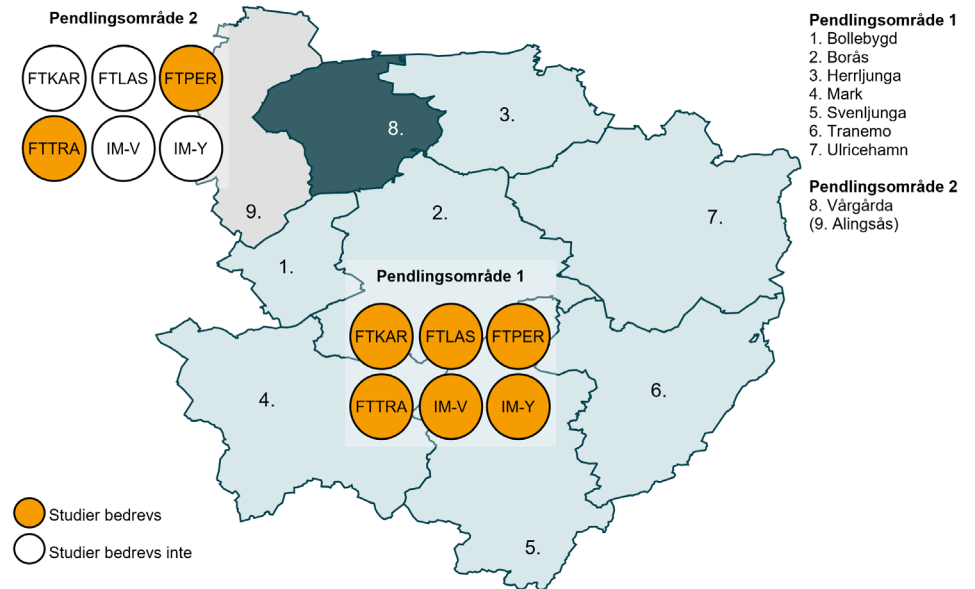
Fordons- och transportprogrammets samtliga inriktningar samt de två introduktionsprogrammen bedrevs i pendlingsområde 1.

I pendlingsområde 2 bedrevs inriktningarna personbil och transport.

Figur. Utbud av fordons- och transportprogrammet i Sjuhärads pendlingsområden läsåret 2022/23.⁹⁹

Förklaring av förkortningar

- FTKAR karosseri och lackering
- FTLAS lastbil och mobila maskiner
- FTPER personbil
- FTTRA transport
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

⁹⁹ Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Fordons- och transportprogrammet i Skaraborg

I pendlingsområde 1 bedrevs inriktningarna personbil och transport samt yrkesintroduktion med inriktning mot fordon och transport.

I pendlingsområde 2 bedrevs inriktningarna lastbil och mobila maskiner, personbil och transport.

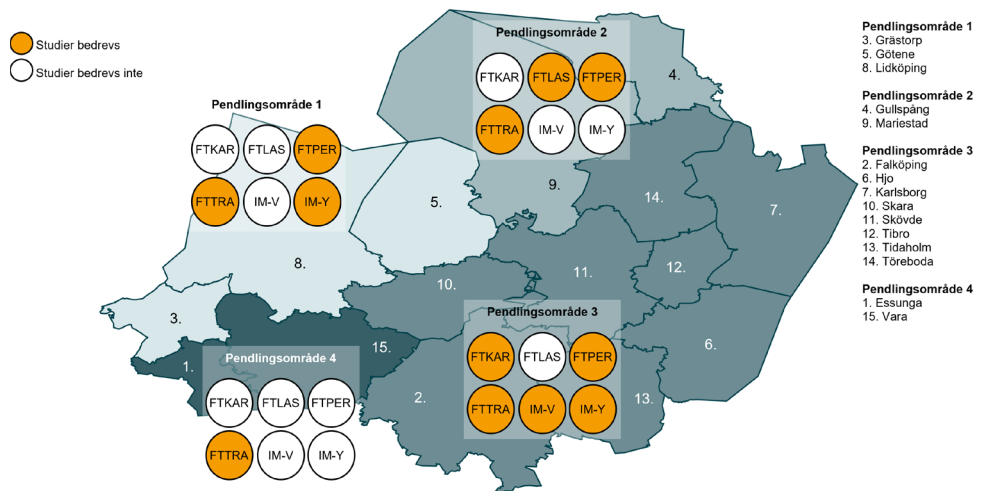
I pendlingsområde 3 bedrevs inriktningarna karosseri och lackering, personbil och transport samt de två introduktionsprogrammen.

I pendlingsområde 4 bedrevs endast inriktningen transport.

Figur. Utbud av fordons- och transportprogrammet i Skaraborgs pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁰⁰

Förklaring av förkortningar

- FTKAR karosseri och lackering
- FTLAS lastbil och mobila maskiner
- FTPER personbil
- FTTRA transport
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

¹⁰⁰. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Fordons- och transportutbildning inom komvux

Åren 2020–2022 var 10 kommuner samt Kunskapsförbundet Väst huvudmän för elever som läste yrkesinriktade kurser om minst 400 poäng inom fordon och transport på komvux.¹⁰¹ Åtta kommuner genomförde även sammanhållen yrkesutbildning i form av nationella eller regionala yrkespaket inom fordon och transport under år 2021.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom fordon och transport i länet 2021.¹⁰²

Yrkespaket	Huvudman
Bilskadereparatör	Göteborg
Bussförare	Göteborg, Stenungsund
Cykelmekaniker – lärling	Mölnadal
Cykelmekaniker med språkstöd – lärling	Mölnadal
Fordonslackerare	Göteborg
Fordonstekniker elektrifiering påbyggnad	Göteborg
Lager och logistik	Borås, Mölnadal
Mekaniker yrkesfordon	Göteborg
Personbilmekaniker	Göteborg, Härryda, Munkedal, Partille
Yrkesförare godstransport 2	Stenungsund, Tidaholm
Yrkesförare lastbil – språkstöd	Göteborg
Yrkesförare persontransport	Stenungsund, Tidaholm

^{101.} Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram år 2020–2022.

^{102.} Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Försäljning och service

Försäljnings- och serviceprogrammet ersatte handels- och administrationsprogrammet i juli 2022. Det innebär att examensmål och programstruktur för gymnasieskolans program har förändrats. Dessutom har de nationella yrkespaketen inom handel och administration inom komvux ersatts av nya yrkespaket inom försäljning och service.

Delar av den statistik Skolverket använder i underlaget baseras på personer som har läst handels- och administrationsprogrammet eller handels- och administrationsutbildningar inom komvux. Därför förekommer både den gamla och den nya utbildningen i planeringsunderlaget.

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

En del av statistiken som Skolverket baserar sina bedömningar på omfattar elever från handels- och administrationsprogrammet i gymnasieskolan och handels- och administrationsutbildningar inom komvux. Eftersom försäljning och service är ett nytt program finns det ingen statistik över till exempel etableringsgrad eller vanligaste yrken efter utbildningen. Mot bakgrund av detta finns en viss osäkerhet i Skolverkets bedömningar av försäljnings- och serviceutbildningar. Skolverket avser att följa hur det framöver går för eleverna som läser de nya utbildningarna.

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på försäljnings- och serviceprogrammet i gymnasieskolan bör behållas på nuvarande nivå. Huvudmännen bör även planera och dimensionera programriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta.

Mot bakgrund av att det finns andra områden på arbetsmarknaden där behovet av utbildade är större bedömer Skolverket att antalet utbildningsplatser på försäljnings- och serviceutbildningar inom komvux bör minska.

Enligt SCB:s bedömning väntas det bli balans mellan tillgång och efterfrågan på handels- och administrationsutbildade i Västra Götalands län på sikt. Etableringsgraden bland de som har läst handels- och administrationsprogrammet i gymnasieskolan eller en handels- och administrationsutbildning inom komvux är relativt låg jämfört med andra utbildningsområden, och en jämförelsevis liten andel arbetar inom ett yrke som matchar deras utbildning. Samtidigt är butikssäljare det vanligaste yrket bland handels- och administrationsutbildade från gymnasieskolan och komvux.

Ungdomars efterfrågan på handels- och administrationsprogrammet respektive försäljnings- och serviceprogrammet i gymnasieskolan har varit relativt stabil under de senaste åren. Inom komvux har antalet elever som läser en handels- och administrationsutbildning eller försäljnings- och serviceutbildning ökat sedan år 2018.

Försäljnings- och serviceprogrammet bedrevs läsåret 2022/23 i 10 av länets 12 pendlingsområden. Programinriktat val mot det nationella programmet bedrevs i 9 pendlingsområden, och yrkesintroduktion med inriktning mot försäljning och service bedrevs i 7 pendlingsområden. Inom komvux bedrevs utbildning inom handel och administration respektive försäljning och service av 13 av länets kommuner samt Kunskapsförbundet Väst åren 2020–2022.

Balanserat arbetsmarknadsläge för handels- och administrationsutbildade på sikt enligt SCB

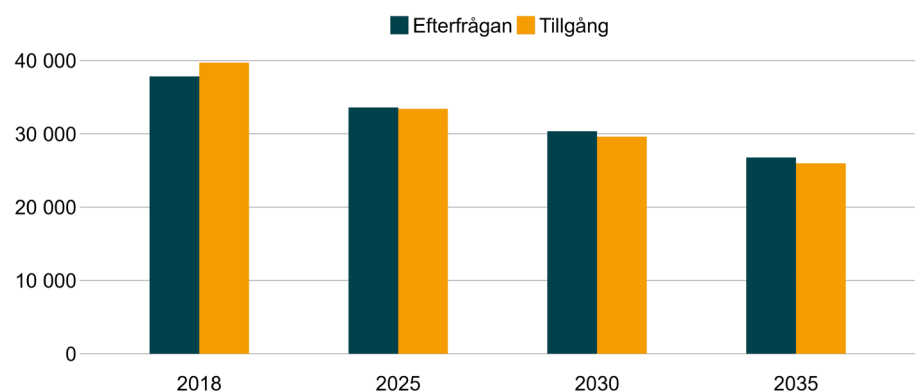
På nationell nivå bedömer SCB att det kommer bli en minskad tillgång och efterfrågan på handels- och administrationsutbildade år 2035.

I Västra Götalands län väntas tillgången på utbildade inom handel och administration att minska med cirka 35 procent under prognosperioden. Detta beror främst på att många inom utbildningsgruppen väntas gå i pension eller vidareutbilda sig.

Samtidigt väntas efterfrågan minska med cirka 30 procent, främst på grund av en utbildningsväxling där kompetenskraven ökar inom yrken där det tidigare varit tillräckligt med en handels- och administrationsutbildning på gymnasienivå.

Eftersom tillgång och efterfrågan beräknas minska i motsvarande utsträckning bedömer SCB att arbetsmarknadsläget för handels- och administrationsutbildade kommer att vara relativt balanserat år 2035.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på handels- och administrationsutbildade i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Regionens inspel

Västra Götalandsregionen lyfter att SCB i sin beräkning har utgått från den gamla utbildningen handel och administration, vilket gör det svårt för branschen att tycka till. Utifrån den nya utbildningen försäljning och service (sedan 2022) ser regionen att det finns ett behov av utbildade med rätt typ av kompetens, till exempel vad gäller digitalisering och it-kompetens.

Även om det finns en utveckling åt e-handel så finns det fortfarande ett behov av personal fysiskt på plats i butiker som kan leverera service till kunder. Regionen lyfter också vikten av gränshandel i Fyrbodals l, där det i nuläget är svårt att sja om hur det kommer att påverka efterfrågan på personal.

Nationella branschföreträdare anser att antalet utbildningsplatser inte motsvarar branschens behov

Två nationella branschföreträdare har lämnat inspel till Skolverket om kompetensbehov av utbildade inom försäljning och service.¹⁰³

Handelsrådet konstaterar att eftersom SCB:s prognos utgår från det tidigare gymnasieprogrammet (handel och administration) utgörs utbildningsgruppen av både personer inom handelsyrken och inom generella administrativa yrken. Samtidigt omfattas inte stora yrkesgrupper som lager- och terminalarbetare av analysen, vilka också är relevanta yrkesspår för personer med försäljnings- och serviceutbildning. Handeln rekryterar brett från flera olika yrkesprogram och personer med studieförberedande utbildning och Handelsrådet anser därför att prognosen för en utbildningsgrupp inte ger hela bilden av handelns samlade kompetensbehov. Handelsrådets bedömning är att antalet utbildningsplatser som finns inom försäljning och service i dag inte motsvarar branschens behov av utbildad personal fram till år 2035.

Handelsanställdas förbund instämmer i Handelsrådets synpunkter.

Små till medelstora möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.¹⁰⁴

Yrkesprognosen visar att det på nationell nivå är små till medelstora möjligheter till arbete inom flera yrken inom handels- och administrationsområdet.

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom handels- och administrationsområdet.

Yrke	Nationell prognos 2026
Administratör och sekreterare	Små till medelstora möjligheter till arbete
Butikssäljare inom fack- eller daglighandel	Små till medelstora möjligheter till arbete
Ekonomiassistent	Små till medelstora möjligheter till arbete
Företagssäljare	Stora möjligheter till arbete
Inköps- och orderassistent	Små till medelstora möjligheter till arbete
Kundtjänstpersonal	Små till medelstora möjligheter till arbete
Lager- och terminalpersonal	Små till medelstora möjligheter till arbete
Löne- och personaladministratör	Små till medelstora möjligheter till arbete
Marknads- och försäljningsassistent	Små till medelstora möjligheter till arbete

Källa: Arbetsförmedlingen

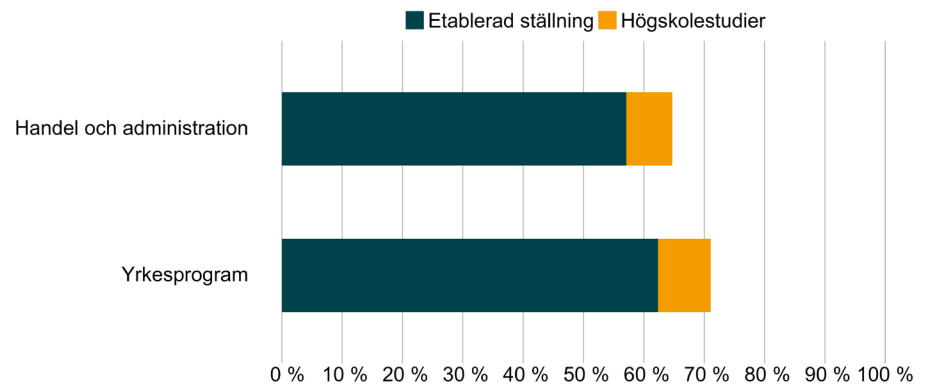
¹⁰³. Handelsrådet och Handelsanställdas förbund.

¹⁰⁴. Alla yrken finns inte med i Yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) samt mycket heterogena yrkesgrupper.

Relativt låg etableringsgrad efter utbildning inom handel och administration

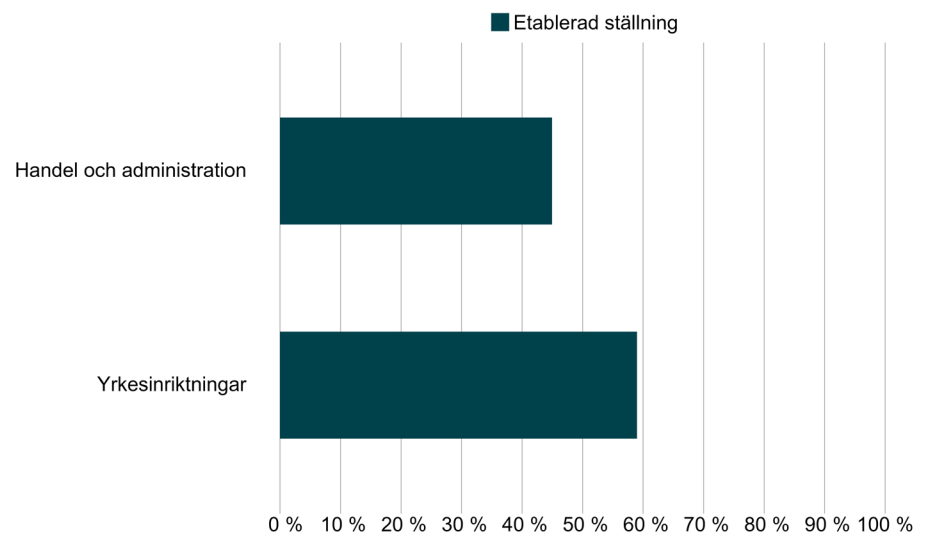
Tre år efter avslutad gymnasieutbildning är 57 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är en lägre andel än för yrkesprogrammen i länet generellt, men på ungefär samma nivå som etableringsgraden för avgångselever från handels- och administrationsprogrammet på nationell nivå.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.¹⁰⁵

Som figuren nedan visar är personer som har läst en handels- och administrationsutbildning inom komvux i länet etablerade på arbetsmarknaden i lägre grad jämfört med samtliga elever från yrkesinriktad komvux. Etableringsgraden för handels- och administrationsutbildade på komvux i Västra Götalands län är på samma nivå som för samtliga med motsvarande utbildning i landet som helhet.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.¹⁰⁶

^{105.} Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

^{106.} Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

Butikssäljare är det vanligaste yrket bland utbildade inom handel och administration

Tabell. De vanligaste yrkena efter en handels- och administrationsutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.¹⁰⁷

Skolform	Yrke	Andel
Handels- och administrationsprogrammet i gymnasieskolan	Butikssäljare, fackhandel	15 %
	Butikssäljare, dagligvaror	13 %
	Lager- och terminalpersonal	7 %
	Maskinställare och maskinoperatör, metallarbete	3 %
	Barnskötare	3 %
Handels- och administrationsutbildning inom komvux	Butikssäljare, fackhandel	9 %
	Butikssäljare, dagligvaror	8 %
	Undersköterska, hemtjänst, hemsjukvård och äldreboende	8 %
	Övrig kontorsassistent och sekreterare	5 %
	Lager- och terminalpersonal	4 %

Källa: SCB

Oförändrad efterfrågan på försäljnings- och serviceprogrammet

Försäljnings- och serviceprogrammet utgör 4 procent av länets erbjudna platser på nationella program läsåret 2023/24.¹⁰⁸

Till läsåret 2022/23 sökte 4 procent av länets ungdomar i första hand till försäljnings- och serviceprogrammet. Sedan år 2017 har andelen förstahands-sökande legat på samma nivå.¹⁰⁹ Könsfördelningen är jämn, med hälften män och hälften kvinnor bland de förstahandssökande.

^{107.} För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Västra Götalands län.

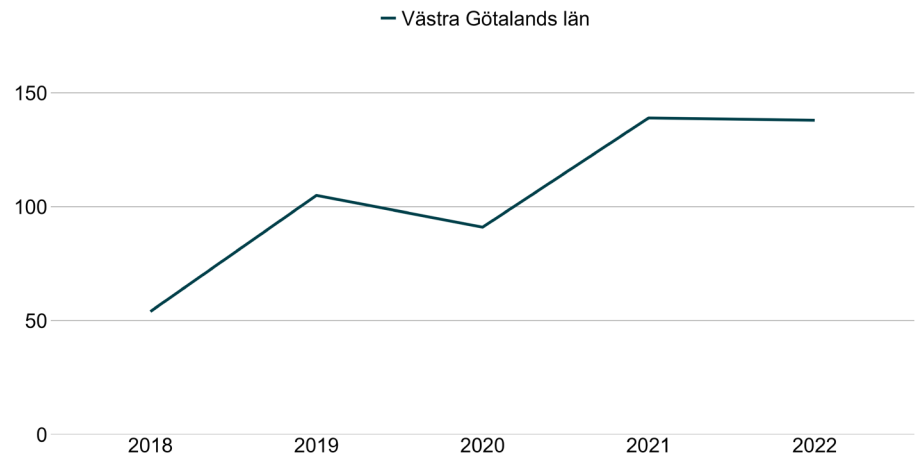
^{108.} Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023. Eftersom Kungsbackas erbjudna platser rapporterats in tillsammans med Göteborgsregionens antagningskansli ingår även Kungsbacka i sammanställningen.

^{109.} Fram till läsåret 2022/23 gäller uppgifterna det tidigare handels- och administrationsprogrammet.

Ökat antal elever på försäljnings- och serviceutbildningar inom komvux

Figuren nedan visar hur elevantalet inom handels- och administrationsutbildningar på komvux i länet har förändrats över tid. Elevantalet har ökat från cirka 50 elever år 2018, till 140 elever år 2022. Sammanlagt omfattar yrkesinriktningen 1 procent av länets elever inom yrkesinriktad komvux.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom handel och administration eller försäljning och service inom komvux i länet 2018–2022.

Försäljnings- och serviceutbildning i länet

Försäljnings- och serviceprogrammet i Göteborgsregionen

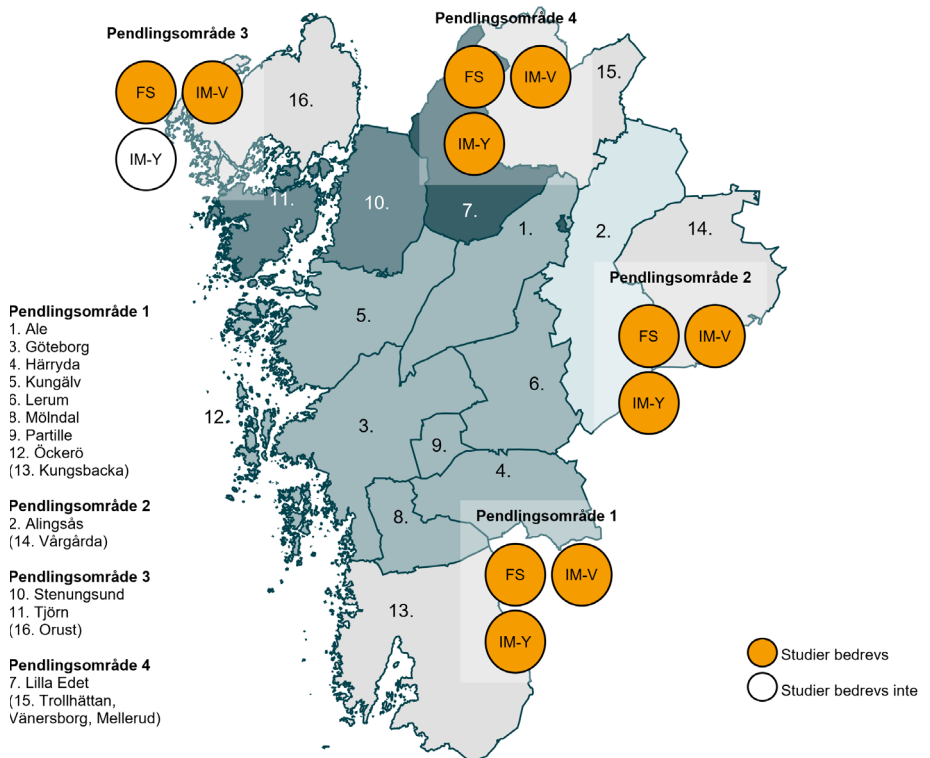
Försäljnings- och serviceprogrammet och programinriktat val mot det nationella programmet bedrevs i samtliga pendlingsområden i Göteborgsregionen. Yrkesintroduktion med inriktning mot försäljning och service bedrevs i tre av delregionens fyra pendlingsområden.

Figur. Utbud av försäljnings- och serviceprogrammet i Göteborgsregionens pendlingsområden läsåret 2022/23.¹¹⁰

Förklaring av förkortningar

FS	försäljnings- och serviceprogrammet*
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

* Försäljnings- och serviceprogrammet gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för programmet finns även de som läst på handels- och administrationsprogrammets två inriktningar, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022.

¹¹⁰. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Försäljnings- och serviceprogrammet i Fyrbodal

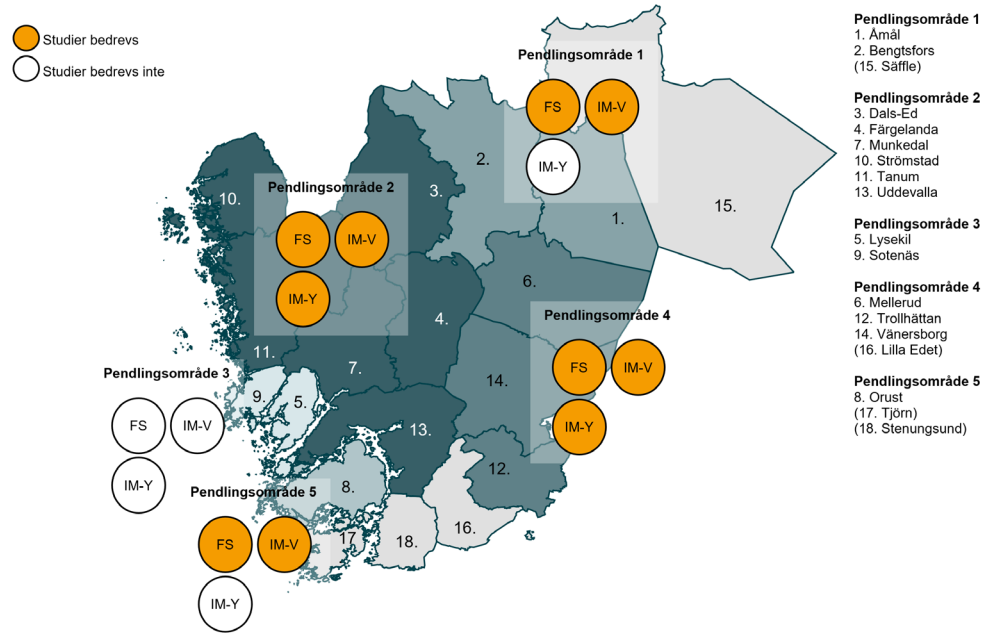
Försäljnings- och serviceprogrammet och programinriktat val mot det nationella programmet bedrevs i delregionens alla pendlingsområden förutom pendlingsområde 3. I pendlingsområde 2 och 4 bedrevs även yrkesintroduktion med inriktning mot försäljning och service.

Figur. Utbud av försäljnings- och serviceprogrammet i Fyrbodals pendlingsområden läsåret 2022/23.¹¹¹

Förklaring av förkortningar

FS	försäljnings- och serviceprogrammet*
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

* Försäljnings- och serviceprogrammet gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för programmet finns även de som läst på handels- och administrationsprogrammets två inriktningar, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022.

¹¹¹. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Försäljnings- och serviceprogrammet i Sjuhärad

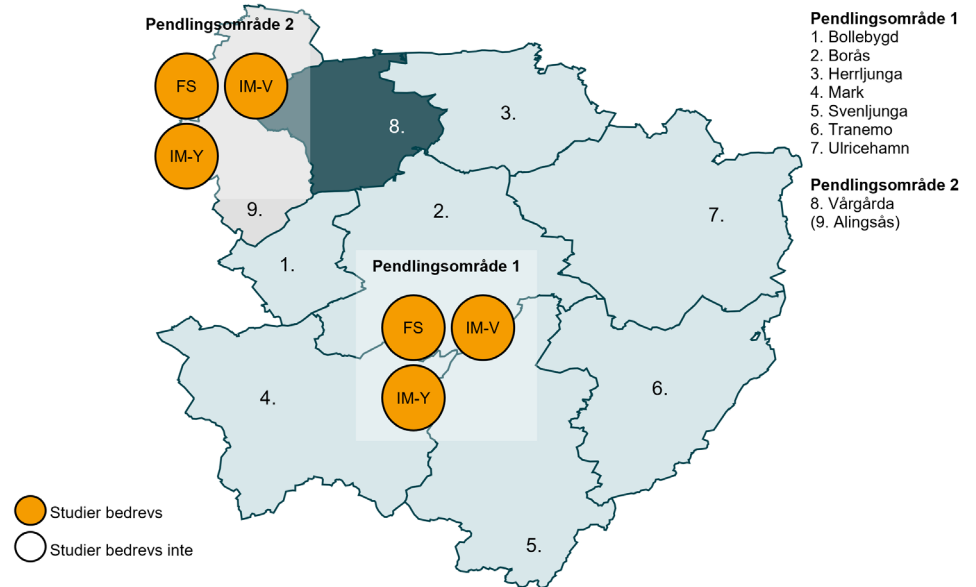
I Sjuhärads båda pendlingsområden bedrevs försäljnings- och serviceprogrammet och de två introduktionsprogrammen med inriktning mot försäljning och service.

Figur. Utbud av försäljnings- och serviceprogrammet i Sjuhärads pendlingsområden läsåret 2022/23.¹¹²

Förklaring av förkortningar

FS	försäljnings- och serviceprogrammet*
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

* Försäljnings- och serviceprogrammet gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för programmet finns även de som läst på handels- och administrationsprogrammets två inriktningar, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022.

112. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Försäljnings- och serviceprogrammet i Skaraborg

I pendlingsområde 1 och 3 bedrevs försäljnings- och serviceprogrammet och de två introduktionsprogrammen med inriktning mot försäljning och service.

I pendlingsområde 2 bedrevs det nationella programmet, men inget av introduktionsprogrammen.

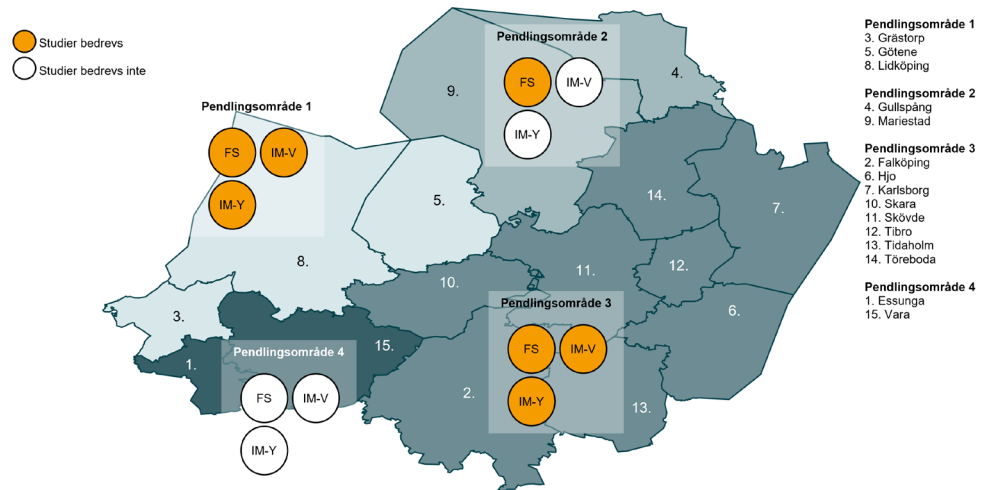
I pendlingsområde 4 sänkades försäljnings- och serviceprogrammet helt.

Figur. Utbud av försäljnings- och serviceprogrammet i Skaraborgs pendlingsområden läsåret 2022/23.¹¹³

Förklaring av förkortningar

FS försäljnings- och serviceprogrammet*
 IM-V programinriktat val
 IM-Y yrkesintroduktion

* Försäljnings- och serviceprogrammet gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för programmet finns även de som läst på handels- och administrationsprogrammets två inriktningar, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022.

113. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Försäljnings- och serviceutbildning inom komvux

Åren 2020–2022 var 13 kommuner samt Kunskapsförbundet Väst huvudmän för elever som läste yrkesinriktade kurser om minst 400 poäng inom handel och administration eller försäljning och service på komvux.¹¹⁴

Nio kommuner genomförde sammanhållen yrkesutbildning i form av nationella eller regionala yrkespaket inom handel och administration under år 2021. Sedan 1 juli 2022 har de nationella yrkespaketen inom handel och administration utgått till förmån för tio nya nationella yrkespaket inom försäljning och service.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom handel och administration i länet 2021.¹¹⁵

Yrkespaket	Huvudman
Administratör	Alingsås, Borås
Assistent marknadsföring	Borås
Ekonomi och företagande	Orust
Ekonomi- och redovisningsassistent	Alingsås, Borås, Sotenäs, Strömstad
Handel, support och eget företagande	Borås
HR-assistent	Alingsås, Borås, Mellerud
Inköpsassistent	Alingsås, Borås
Kundvärd reception	Alingsås, Borås
Lager och logistik	Lerum
Säljare butik och e-handel/säljare butik, e-handel och inköp	Göteborg, Mölndal
Säljstöd företagsförsäljning	Borås

¹¹⁴. Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram år 2020–2022.

¹¹⁵. Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Hantverk

Från och med hösten 2025 upphör hantverksprogrammet och ersätts av ett nytt nationellt program som heter frisör- och stylistprogrammet. Programmet motsvarar dagens inriktning frisör, barberare och hår- och makeupstylist på hantverksprogrammet. De övriga inriktningarna inom hantverksprogrammet, finsnickeri, florist, textil design och övriga hantverk, har möjlighet att efter godkänd ansökan bedrivs som riksrekryterande utbildningar med egna examensmål.

I dag läser nio av tio elever på hantverksprogrammet i Sverige inriktningen frisör, barberare och hår- och makeupstylist eller de äldre inriktningarna frisör eller yrkesutgången hår- och makeupstylist inom inriktningen övriga hantverk.

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Hantverksprogrammet upphör och frisör- och stylistprogrammet införs år 2025. Inriktningen frisör, barberare och hår- och makeupstylist omfattade 90 procent av hantverksprogrammets elever i Sverige läsåret 2022/23. De nationella yrkespaketen inom frisör och barberare utgjorde tillsammans med regionala yrkespaket inom bland annat hår- och makeupstylist en majoritet av de yrkespaket inom hantverk som bedrevs inom komvux år 2021. Skolverket anser därför att bedömningarna gällande utbildningsplatser på hantverksprogrammet och hantverksutbildningar inom komvux kan överföras på planering och dimensionering av frisör- och stylistprogrammet samt motsvarande utbildning inom komvux. För de övriga fyra inriktningarna gör Skolverket ingen bedömning.

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser det kommande frisör- och stylistprogrammet i gymnasieskolan bör motsvara en mindre andel än hantverksprogrammet läsåret 2023/24. Huvudmännen bör även planera och dimensionera programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta.

Skolverket bedömer även att antalet utbildningsplatser inom de kommande frisör- och stylistutbildningarna inom komvux bör vara lägre än det aktuella antalet utbildningsplatser för hantverksutbildningarna.

SCB gör ingen prognos för hantverksutbildade, och Västra Götalandsregionen har inte kommenterat arbetsmarknadsläget för utbildningsgruppen. Etableringsgraden bland hantverksutbildade är jämförelsevis låg. Butikssäljare är det vanligaste yrket för utbildade inom hantverk inom gymnasieskolan och komvux med etablerad eller osäker ställning på arbetsmarknaden.

Andelen förstahandssökande till hantverksprogrammet i gymnasieskolan har legat på samma nivå de senaste åren. Inom komvux har antalet elever som studerat inom hantverksutbildningar ökat sedan år 2018.

Totalt 89 procent av hantverksprogrammets elever i Västra Götalands län läste inriktningen frisör, barberare och hår- och makeupstylist eller motsvarande äldre inriktningar. Detta var också den inriktning som bedrevs i flest pendlings-

områden 2022/23. Totalt bedrevs hantverksprogrammet i 8 av länets 12 pendlingsområden. Programinriktat val mot det nationella programmet och yrkesintroduktion med inriktning mot hantverk bedrevs i 5 pendlingsområden. Inom komvux bedrevs hantverksutbildning av 11 huvudmän åren 2020–2022.

SCB gör ingen prognos för hantverksutbildade

I SCB:s prognos saknas en utbildningsgrupp som omfattar personer som har läst hantverksprogrammet. Skälet är att utbildningsgruppen är mycket svårångad, inte minst för att de finns i så många olika branscher. Dessutom skapar tidigare förändringar i gymnasieprogrammets inriktningar gränsdragningsproblem mellan industritekniska programmet och hantverksprogrammet.

Regionens inspel

Västra Götalandsregionen har inte kommenterat arbetsmarknadens behov av hantverksutbildade i länet.

Nationella branschföreträdare bedömer att det finns ett stort behov av hantverksutbildade

Tre nationella branschföreträdare har lämnat inspel till Skolverket om behovet av hantverksutbildade.¹¹⁶ Samtliga branschföreträdare ser att det finns ett stort behov av utbildade inom olika hantverk framöver. Behoven är särskilt stora inom vissa inriktningar och yrkesområden.

Frisörföretagarna bedömer att det behövs fler frisöraspiranter och barberare i flera delar av landet. Frisörföretagarna konstaterar också att antalet stylister och makeupartister är större än vad som efterfrågas i branschen.

Sveriges Hantverksråd anser att det finns för få kvalificerade hantverkare utifrån samhällets behov. Samtidigt är antalet yrkesverksamma få inom flera hantverksyrken. Sveriges Hantverksråd menar att hantverksutbildade har nyckelkompetenser som behövs för olika typer av tjänster i samhället och för omställningen till ett hållbart samhälle. Sveriges Hantverksråd bedömer att behovet av hantverksutbildade kommer att öka framöver. Ett skäl till att efterfrågan ökar är att marknadsefterfrågan på produkter eller tjänster inom nya eller nygamla hantverksyrken ökar.

Sveriges Skrädderiförbund ser en risk för att den förestående förändringen av hantverksprogrammet kommer att påverka kompetensförsörjningen inom skrädderibranschen negativt. Personer med kunskaper inom textil finns i flera olika branscher och det finns ett behov av fler utbildade med kompetens inom bland annat avancerad sömnadsteknik framåt. Enligt Sveriges Skrädderiförbund beror det både på en hög medelålder bland dagens yrkesverksamma och på att det finns en ökad efterfrågan på tjänster för att reparera och återvinna kläder, vilket ökar behovet av kompetens.

¹¹⁶. Frisörföretagarna, Sveriges Hantverksråd och Sveriges Skrädderiförbund.

Stora möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.¹¹⁷

Yrkesprognosen visar att det på nationell nivå väntas bli låg konkurrens om arbete inom flera yrken inom hantverksområdet år 2026.

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom hantverksområdet.

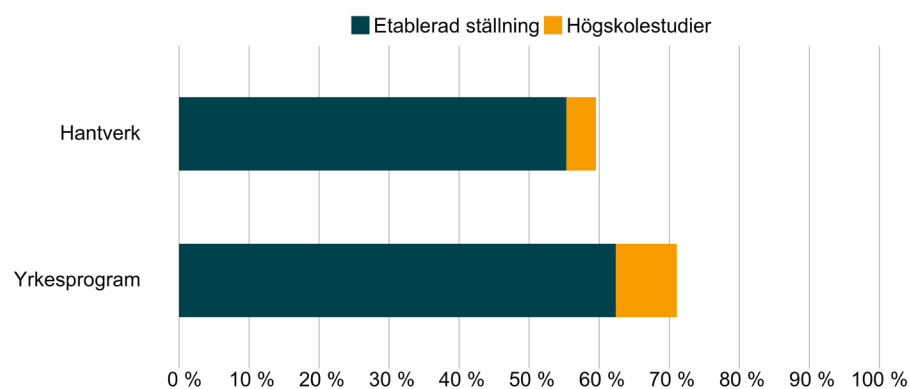
Yrke	Nationell prognos 2026
Fin-, inrednings- och möbelsnickare	Stora möjligheter till arbete
Frisör	Stora möjligheter till arbete

Källa: Arbetsförmedlingen

Relativt låg etableringsgrad efter utbildning inom hantverk

Tre år efter avslutad gymnasieutbildning inom hantverksprogrammet är 55 procent av avgångseleverna etablerade på arbetsmarknaden. Detta är lägre än etableringsgraden för yrkesprogrammen i länet som helhet, men något högre än etableringsgraden för hantverksprogrammet på nationell nivå.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.¹¹⁸

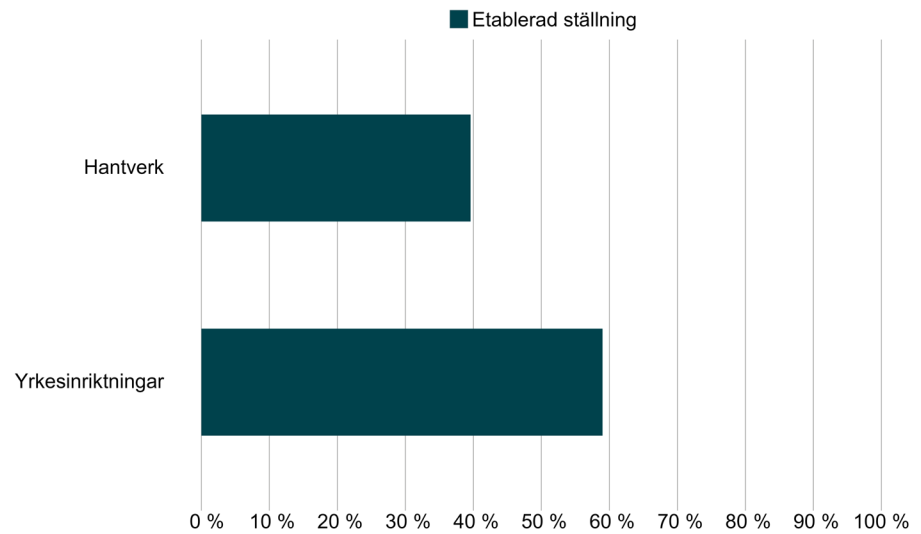

Ett år efter avslutade komvuxstudier inom hantverk är 40 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är lägre än den totala etableringsgraden för yrkesinriktad komvux i länet, men högre än den totala etableringsgraden för personer med motsvarande utbildning nationellt.

¹¹⁷. Alla yrken finns inte med i yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) eller mycket heterogena yrkesgrupper.

¹¹⁸. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.¹¹⁹

Butikssäljare är det vanligaste yrket bland hantverksutbildade

Tabell. De vanligaste yrkena efter en hantverksutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.¹²⁰

Skolform	Yrke	Andel
Hantverksprogrammet i gymnasieskolan	Butikssäljare, fackhandel	12 %
	Frisör	10 %
	Vårdbiträde	5 %
	Lager- och terminalpersonal	5 %
	Butikssäljare, dagligvaror	4 %
Hantverksutbildning inom komvux	Butikssäljare, fackhandel	5 %
	Elektronikreparatör och kommunikationselektriker m.fl.	5 %
	Undersköterska, hemtjänst, hemsjukvård och äldreboende	3 %

Källa: SCB

^{119.} Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

^{120.} För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Västra Götalands län.

1 031 elever läste
hantverksprogrammet i Västra
Götalands län läsåret 2022/23.

Stabil efterfrågan på hantverksprogrammet

Hantverksprogrammet utgör 2 procent av länets erbjudna platser på nationella program läsåret 2023/24.¹²¹

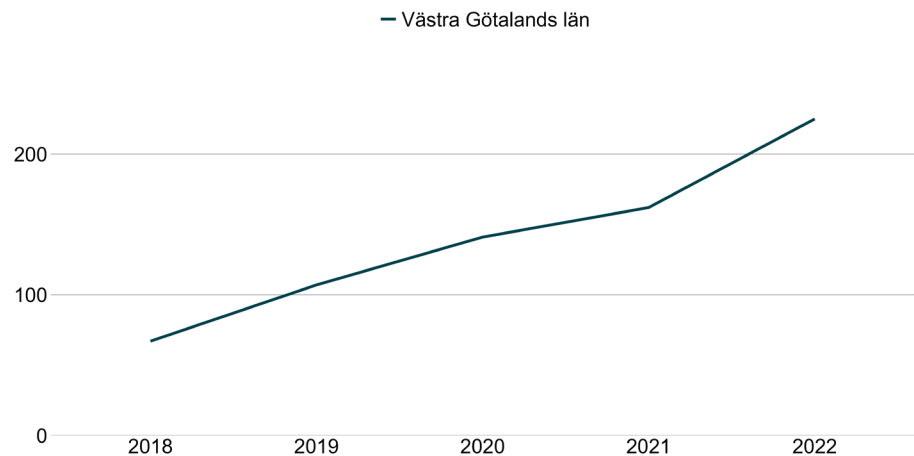
Till läsåret 2022/23 sökte 3 procent av länets ungdomar i första hand till hantverksprogrammet. Detta är en något högre nivå än i riket som helhet. Sedan år 2017 har andelen förstahandssökande legat på samma nivå. Programmet är starkt kvinnodominerat, endast 8 procent av de förstahandssökande var män.

Till läsåret 2021/22 slogs inriktningarna frisör och övriga hantverk: hår- och makeupstylist ihop till inriktningen frisör, barberare och hår- och makeupstylist. Vid gymnasievalet söker ungdomar till hantverksutbildning på inriktningsnivå redan till år ett. Läsåret 2022/23 läste 89 procent av eleverna inriktningarna mot frisör, hår- och makeupstylist eller den nya inriktningen frisör, barberar och hår- och makeupstylist. Totalt 5 procent läste inriktningen textil design, 4 procent läste floristinriktningen och 2 procent läste inriktningen finsnickeri.

Ökande elevantal på hantverksutbildningar inom komvux

Åren 2018–2022 har antalet elever som har läst yrkesinriktade kurser inom hantverk om minst 400 poäng mer än tredubblats. Totalt utgjorde hantverkskurser 2 procent av länets yrkesinriktade komvux.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom hantverk inom komvux i länet 2018–2022.

¹²¹. Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023. Eftersom Kungsbackas erbjudna platser rapporterats in tillsammans med Göteborgsregionens antagningskansli ingår även Kungsbacka i sammanställningen.

Hantverksutbildning i länet

Hantverksprogrammet i Göteborgsregionen

I pendlingsområde 1 bedrevs inriktningarna frisör, barberare och hår- och makeupstylist och textil design. Programinriktat val mot hantverksprogrammet och yrkesintroduktion med inriktning mot hantverk bedrevs också.

I pendlingsområde 2 bedrevs inriktningen frisör, barberare och hår- och makeupstylist.

I pendlingsområde 3 bedrevs inriktningen finsnickeri.

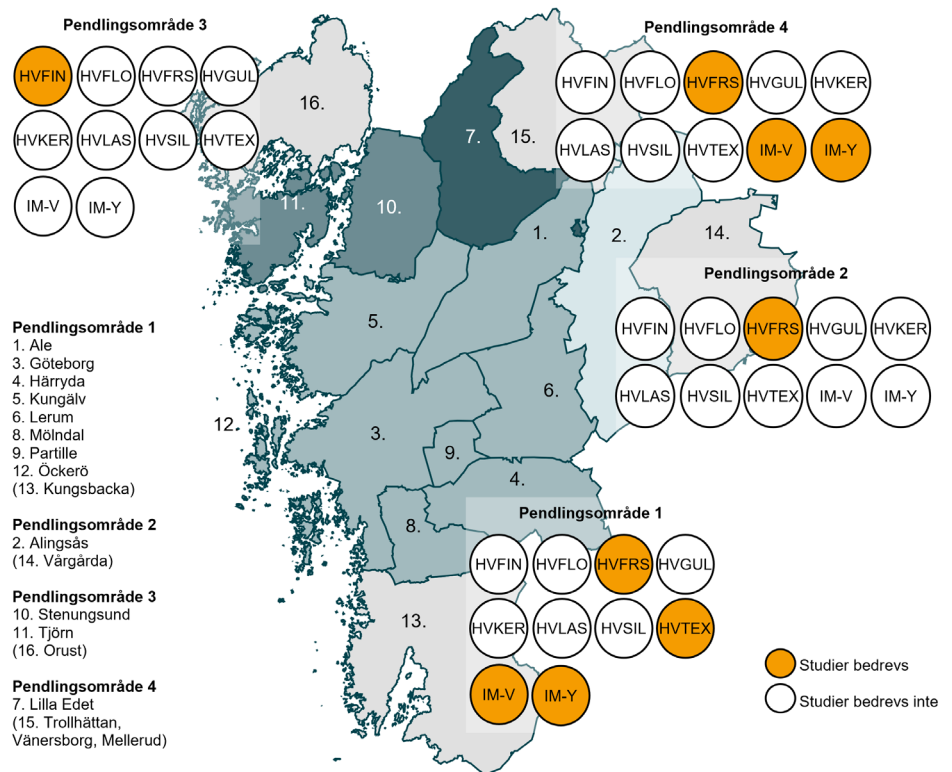
I pendlingsområde 4 bedrevs inriktningen frisör, barberare och hår- och makeupstylist samt de två introduktionsprogrammen.

Figur. Utbud av hantverksprogrammet i Göteborgsregionens pendlingsområden läsåret 2022/23.¹²²

Förklaring av förkortningar

- HVFIN finsnickeri
- HVFLO florist
- HVFRS frisör, barberare och hår- och makeupstylist*
- HVGUL guldsmed
- HVKER keramik
- HVLAS låssmed
- HVSIL silversmed
- HVTEX textil design
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

* I statistiken för inriktningen frisör, barberare och hår- och makeupstylist ingår även elever som läser de tidigare inriktningarna frisör eller övriga hantverk: hår- och makeupstylist

122. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Hantverksprogrammet i Fyrbodal

Hantverksprogrammet sänkades i pendlingsområde 1 och 3.

I pendlingsområde 2 bedrevs inriktningarna finsnickeri, florist och frisör, barberare och hår- och makeupstylist samt programinriktat val mot hantverksprogrammet och yrkesintroduktion med inriktning mot hantverk.

I pendlingsområde 4 bedrevs inriktningen frisör, barberare och hår- och makeupstylist samt programinriktat val mot hantverksprogrammet och yrkesintroduktion med inriktning mot hantverk.

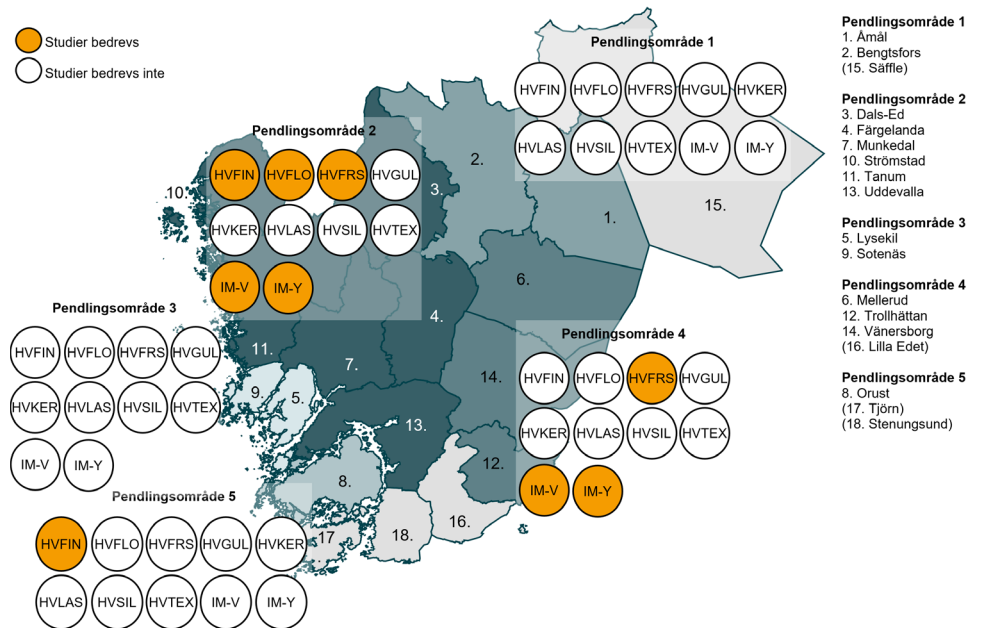
I pendlingsområde 5 bedrevs endast inriktningen finsnickeri.

Figur. Utbud av hantverksprogrammet i Fyrbodals pendlingsområden läsåret 2022/23.¹²³

Förklaring av förkortningar

- HVFIN finsnickeri
- HVFLO florist
- HVFRS frisör, barberare och hår- och makeupstylist*
- HVGUL guldsmed
- HVKER keramik
- HVLAS låssmed
- HVSIL silversmed
- HVTEX textil design
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

* I statistiken för inriktningen frisör, barberare och hår- och makeupstylist ingår även elever som läser de tidigare inriktningarna frisör eller övriga hantverk: hår- och makeupstylist

¹²³ Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Hantverksprogrammet i Sjuhärad

I pendlingsområde 1 bedrevs inriktningarna florist och frisör, barberare och hår- och makeupstylist samt programinriktat val mot hantverksprogrammet och yrkesintroduktion med inriktning mot hantverk.

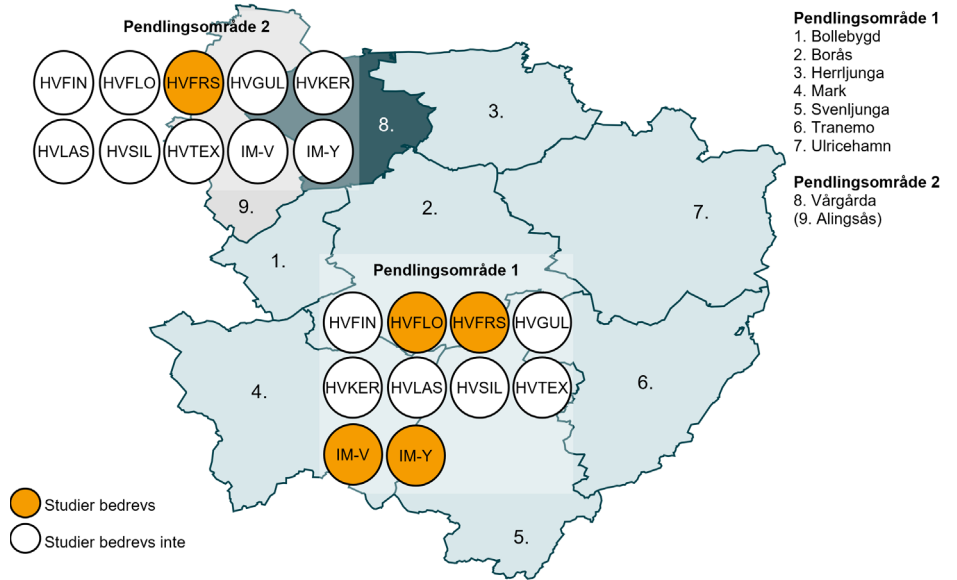
I pendlingsområde 2 bedrevs endast inriktningen frisör, barberare och hår- och makeupstylist.

Figur. Utbud av hantverksprogrammet i Sjuhärads pendlingsområden läsåret 2022/23.¹²⁴

Förklaring av förkortningar

- HVFIN finsnickeri
- HVFLO florist
- HVFRS frisör, barberare och hår- och makeupstylist*
- HVGUL guldsmed
- HVKER keramik
- HVLAS låssmed
- HVSIL silversmed
- HVTEX textil design
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

* I statistiken för inriktningen frisör, barberare och hår- och makeupstylist ingår även elever som läser de tidigare inriktningarna frisör eller övriga hantverk: hår- och makeupstylist

¹²⁴. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Hantverksprogrammet i Skaraborg

I pendlingsområde 1 bedrevs inriktningen frisör, barberare och hår- och makeupstylist samt programinriktat val mot hantverksprogrammet.

I pendlingsområde 3 bedrevs inriktningarna florist och frisör, barberare och hår- och makeupstylist samt yrkesintroduktion med inriktning mot hantverk.

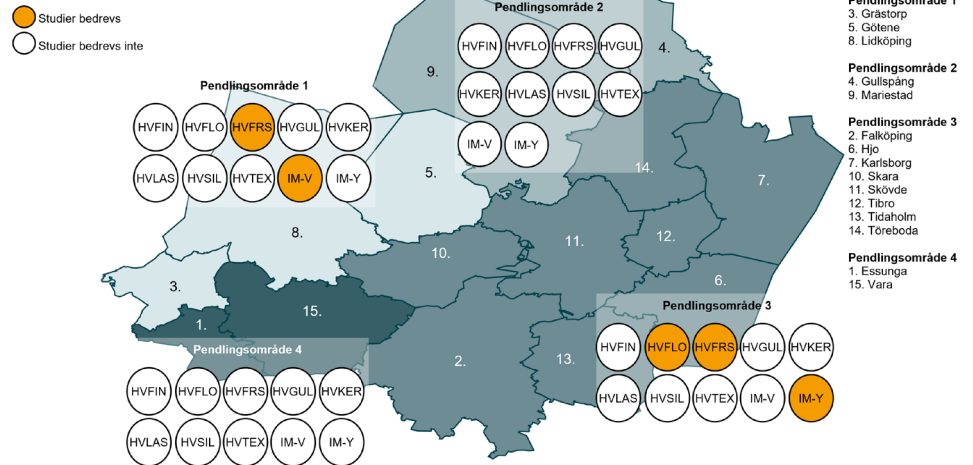
Hantverksprogrammet sänkades i pendlingsområde 2 och 4.

Figur. Utbud av hantverksprogrammet i Skaraborgs pendlingsområden läsåret 2022/23.¹²⁵

Förklaring av förkortningar

- HVFIN finsnickeri
- HVFLO florist
- HVFRS frisör, barberare och hår- och makeupstylist*
- HVGUL guldsmed
- HVKER keramik
- HVLAS lässmed
- HVSIL silversmed
- HVTEX textil design
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

* I statistiken för inriktningen frisör, barberare och hår- och makeupstylist ingår även elever som läser de tidigare inriktningarna frisör eller övriga hantverk: hår- och makeupstylist

Hantverksutbildning inom komvux

Åren 2020–2022 var 9 kommuner samt Västra Götalandsregionen och Kunskapsförbundet Väst huvudmän för elever som läste yrkesinriktade kurser om minst 400 poäng inom hantverk på komvux.¹²⁶

Fem kommuner genomförde sammanhållen yrkesutbildning i form av nationella eller regionala yrkespaket inom hantverk under år 2021..

Tabell. Genomförda yrkespaket inom hantverk i länet 2021.¹²⁷

Yrkespaket	Huvudman
Finsnickerare	Mölnadal
Florist	Borås
Frisöraspirant	Strömstad, Trollhättan
Hovslagare	Lerum
Textil design	Borås

^{125.} Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

^{126.} Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram år 2020–2022

^{127.} Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Hotell och turism

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på hotell- och turismprogrammet i gymnasieskolan bör behållas på nuvarande nivå. Huvudmännen bör även planera och dimensionera programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta.

Skolverket bedömer även att antalet utbildningsplatser inom hotell- och turismutbildningar på komvux bör minska, huvudmännen bör i stället prioritera att utbilda elever inom andra utbildningsområden.

Västra Götalandsregionen lyfter att det finns stora behov av hotell- och turismutbildade, både på kort och lång sikt. Även nationella branschföreträdare menar att det finns risk för brist på utbildade.

Ungdomars efterfrågan på hotell- och turismprogrammet i gymnasieskolan har legat på samma nivå under de senaste åren, programmet har runt 1 procent av länets förstahandssökande. Inom komvux har elevantalet ökat sedan år 2018, men yrkesinriktningen är fortfarande länets minsta.

Hotell- och turismprogrammet bedrevs läsåret 2022/23 i 6 av länets 12 pendlingsområden. Programinriktat val mot det nationella programmet bedrevs i 4 pendlingsområden, och yrkesintroduktion med inriktning mot hotell och turism bedrevs i 2 pendlingsområden. Inom komvux bedrevs hotell- och turismutbildning av 4 kommuner samt Kunskapsförbundet Väst åren 2020–2022.

SCB gör ingen prognos för hotell- och turismutbildade

I SCB:s prognos saknas en utbildningsgrupp som omfattar personer som har läst hotell- och turismprogrammet. Skälet är att utbildningsgruppen är mycket svårångad, inte minst för att den finns i så många olika branscher. Dessutom skapar tidigare förändringar i gymnasieprogrammets inriktningar gränsdragningsproblem mellan restaurang- och livsmedelsprogrammet och hotell- och turismprogrammet.

Regionen ser stora behov av utbildade inom hotell och turism på kort sikt

Västra Götalandsregionen ser stora behov av hotell- och turismutbildade, främst på kort sikt men till viss del även på lång sikt.

Regionen menar att det just nu och på kort sikt är ett mycket stort behov av hotell- och turismutbildade. Dels inför sommarsäsongen, dels under de närmsta åren när alla stora nya hotell i Göteborgsregionen blir klara.

Regionen lyfter att på lång sikt är detta en personalintensiv bransch med hög personalomsättning. Regionen bedömer att reception, städ och mycket it kopplat till marknadsföring kommer efterfrågas på lång sikt. Det behövs personal med it-kunskaper i takt med att mycket kommer att digitaliseras inom branschen.

Främst hotell kommer att behöva mycket personal. Inom övriga segment ser man att outdoor-turismen har ökat. Pandemin har medfört att många ”hemestrar” och aktiverar sig på hemmaplan. Naturkopplade aktiviteter har ökat, allt kopplat till vandring eller cykling har fått en ordentlig uppgång. Även evenemang som till exempel konserter, företagsevent och motionslopp, som var helt nere under pandemin, har ett ökat tryck nu.

Pandemin påverkade både handeln och besöksnäringen enormt. Nästan hälften av all personal inom besöksnäringen blev av med jobbet eller långtids-permitterades. Besöksnäringen lider fortfarande stor skada av detta. Det har inneburit att man förlorat personal till andra branscher, kompetenstappet blev enormt. När pandemin och restriktionerna släppte så återanställde många av besöksnäringens företag men fick då en stor mängd anställda utan kunskap. De lider fortfarande av att de har så stor andel utbildade i näringen.

Regionen menar att det finns ett uttalat behov av att mer hotellutbildning ska vara förlagd på hotellen och mer nära näringslivet. När eleverna bara är i skolan får de fel uppfattning om hur det är att jobba på hotell. De utbildningar som är nära näringen har enligt regionen mycket högre söktryck och attraktivitet.

Nationella branschföreträdare bedömer att det finns en stor efterfrågan på utbildade

Skolverket har fått inspel om hotell- och turismutbildning från tre nationella branschföreträdare. Samtliga menar att det finns brist på arbetskraft i branschen.¹²⁸

Hotell- och restaurangfacket menar att trots de senaste årens utmaningar för besöksnäringen råder det fortsatt stor brist på kvalificerad kompetens i branschen. Näringen har förändrats de senaste åren, men inget tyder på att behovet av och efterfrågan på medarbetare har minskat. Svenska Resebranschföreningen bedömer att det behövs fler utbildade kockar och receptionister.

Visita anser att antalet som utbildas inom hotell och turism är för litet i förhållande till rekryteringsbehoven, och att relevanta utbildningar saknas på

128. Svenska Resebranschföreningen, Visita, Hotell- och Restaurangfacket.

vissa platser där besöksnäringen är en betydande arbetsgivare. Även Hotell och restaurangfacket menar att för få utbildas inom hotell och turism för att möta behovet i besöksnäringen. Visita anser att det är svårt att få fram tillförlitlig statistik på lokal och regional nivå, eftersom hotell- och turismprogrammet är ett av de mindre gymnasieprogrammen. Vidare menar Visita att flera yrkestitlar utesluts i statistiken, till exempel många av de yrkesroller som uppkommit som resultat av den snabba utveckling som sker inom besöksnäringen.

Svenska Resebranschföreningen och Hotell- och restaurangfacket menar att det bör ske samverkan mellan landets kommuner för att förbättra utbudet av hotell- och turismutbildning.

Varierande möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.¹²⁹

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom hotell- och turismområdet.

Yrke	Nationell prognos 2026
Hotellreceptionist	Små till medelstora möjligheter till arbete
Städare	Stora möjligheter till arbete

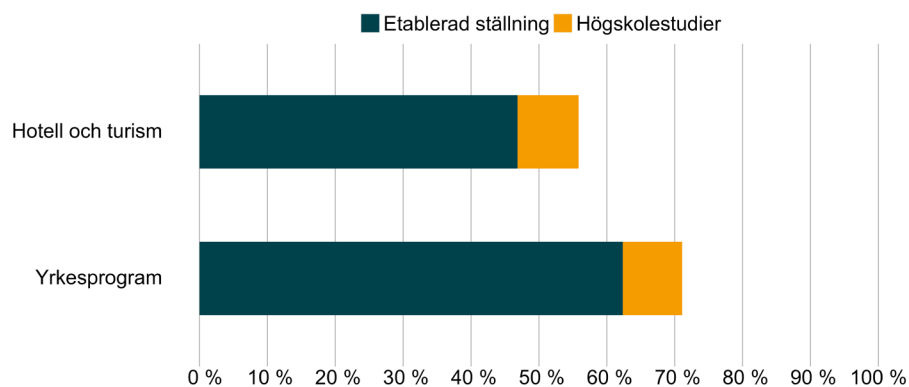
Källa: Arbetsförmedlingen

Relativt låg etableringsgrad efter utbildning inom hotell och turism

Tre år efter avslutad gymnasieutbildning på hotell- och turismprogrammet är hälften av avgångseleverna etablerade på arbetsmarknaden. Detta är lägre än etableringsgraden för samtliga yrkesprogram i länet, men på samma nivå som etableringsgraden för avgångselever från hotell- och turismprogrammet på nationell nivå. En tiondel av avgångseleverna finns i högskolestudier efter tre år.

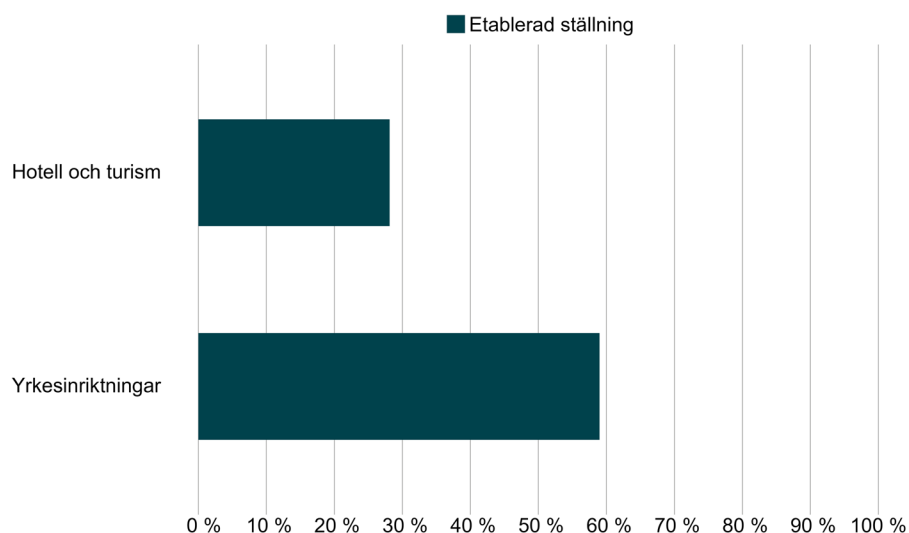
¹²⁹. Alla yrken finns inte med i yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) eller mycket heterogena yrkesgrupper.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.¹³⁰

Ett år efter avslutad hotell- och turismutbildning inom komvux är 28 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är den lägsta etableringsgraden bland yrkesinriktningarna i länet.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.¹³¹

130. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

131. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

Hotellreceptionist och butikssäljare vanliga yrken bland utbildade inom hotell och turism

Tabell. De vanligaste yrkena efter en hotell- och turismutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.¹³²

Skolform	Yrke	Andel
Hotell- och turismprogrammet i gymnasieskolan	Butikssäljare, fackhandel	8 %
	Hotellreceptionist m.fl.	6 %
	Butikssäljare, dagligvaror	5 %
	Lager- och terminalpersonal	4 %
	Hovmästare och servitör	4 %
Hotell- och turismutbildning inom komvux	Hotellreceptionist m.fl.	32 %

Källa: SCB

Oförändrad efterfrågan på hotell- och turismprogrammet

Hotell- och turismprogrammet är ett av de minsta nationella gymnasieprogrammen i länet, till läsåret 2023/24 utgör det 1 procent av länets erbjudna platser på nationella program.¹³³

Till läsåret 2022/23 sökte 1 procent av länets ungdomar i första hand till hotell- och turismprogrammet. Detta är samma nivå som i riket. Sedan år 2017 har andelen förstahandssökande legat på samma nivå. Programmet är starkt kvinnodominerat, endast 19 procent av de förstahandssökande till läsåret 2022/23 var män.

310 elever läste hotell- och turismprogrammet i Västra Götalands län läsåret 2022/23.

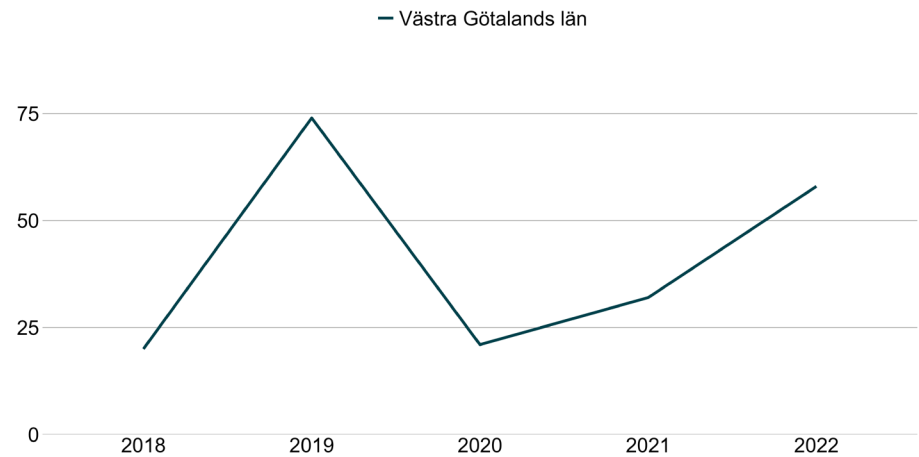
^{132.} För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Västra Götalands län.

^{133.} Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskansliet och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023. Eftersom Kungsbackas erbjudna platser rapporterats in tillsammans med Göteborgsregionens antagningskansli ingår även Kungsbacka i sammanställningen.

Ökande antal elever på hotell- och turismutbildningar inom komvux

Antalet elever som har läst yrkesinriktade kurser mot hotell och turism på komvux i länet har varierat under de senaste åren, och låg år 2020 på strax över 50 elever. Jämfört med år 2018 har antalet elever ökat. Hotell och turism är den minsta yrkesinriktningen inom komvux i Västra Götaland, med cirka 0,5 procent av eleverna 2018–2022.

Figur. Antal elever som läst yrkesinriktade kurser om minst 400 poäng inom hotell och turism inom komvux i länet 2018–2022.

Hotell- och turismutbildning i länet

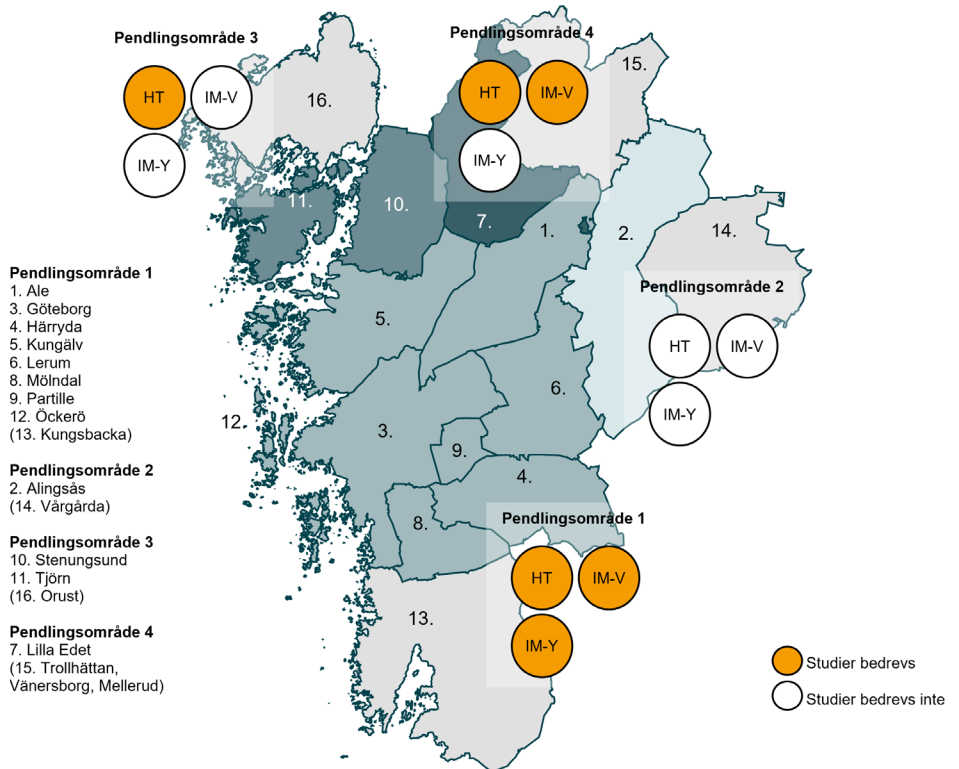
Hotell- och turismprogrammet i Göteborgsregionen

Hotell- och turismprogrammet bedrevs i tre av Göteborgsregionens fyra pendlingsområden. I pendlingsområde 1 och 4 bedrevs även programinriktat val mot hotell- och turismprogrammet, och i pendlingsområde 1 bedrevs dessutom yrkesintroduktion med inriktning mot hotell och turism.

Figur. Utbud av hotell- och turismprogrammet i Göteborgsregionens pendlingsområden läsåret 2022/23.¹³⁴

Förklaring av förkortningar

HT	hotell- och turismprogrammet
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

¹³⁴. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

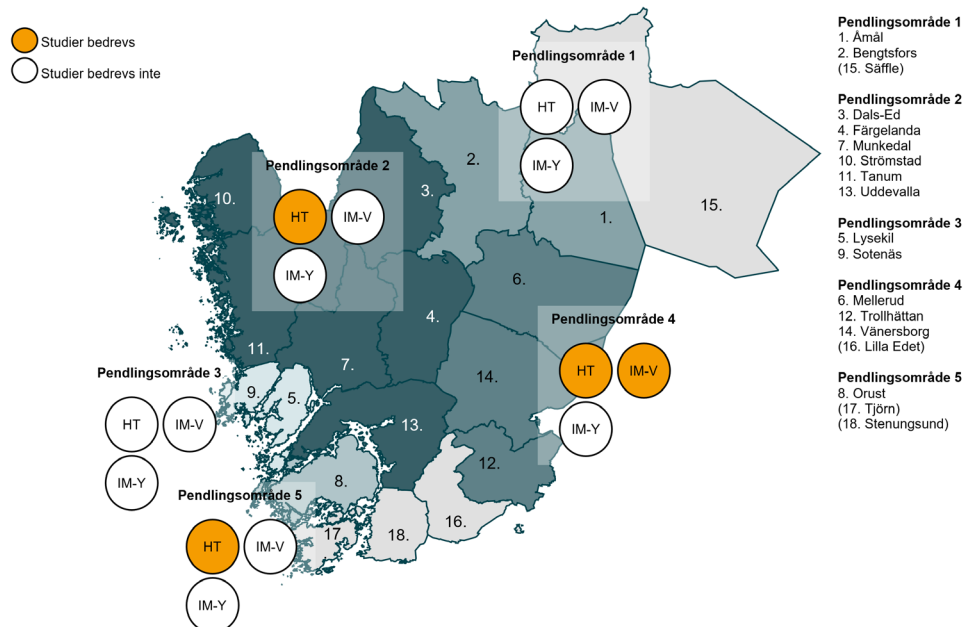
Hotell- och turismprogrammet i Fyrbodal

Hotell- och turismprogrammet bedrevs i tre av Fyrbodals fem pendlingsområden. I pendlingsområde 4 bedrevs även programinriktat val mot hotell- och turismprogrammet.

Figur. Utbud av hotell- och turismprogrammet i Fyrbodals pendlingsområden läsåret 2022/23.¹³⁵

Förklaring av förkortningar

HT hotell- och turismprogrammet
 IM-V programinriktat val
 IM-Y yrkesintroduktion

¹³⁵. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

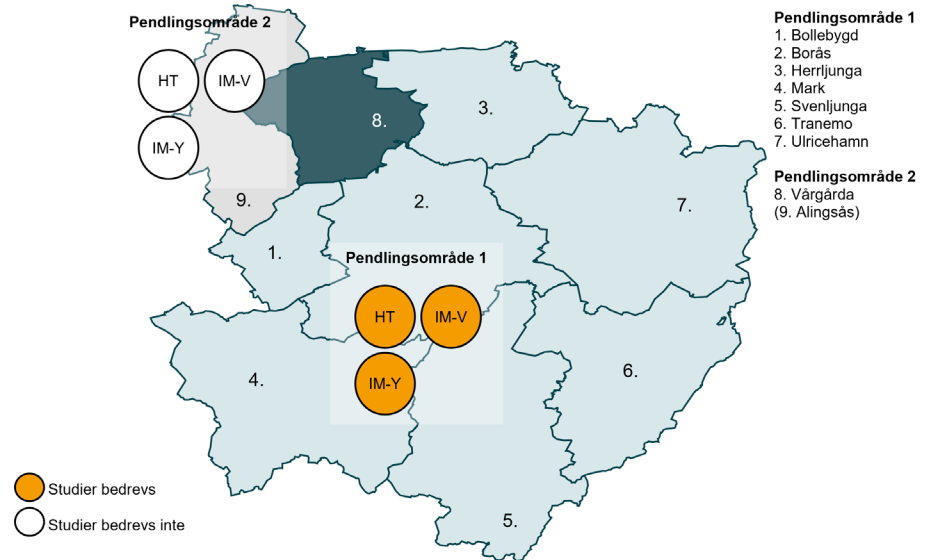
Hotell- och turismprogrammet i Sjuhärad

Hotell- och turismprogrammet, programinriktat val mot det nationella programmet samt yrkesintroduktion bedrevs endast i pendlingsområde 1.

Figur. Utbud av hotell- och turismprogrammet i Sjuhärads pendlingsområden läsåret 2022/23.¹³⁶

Förklaring av förkortningar

HT	hotell- och turismprogrammet
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

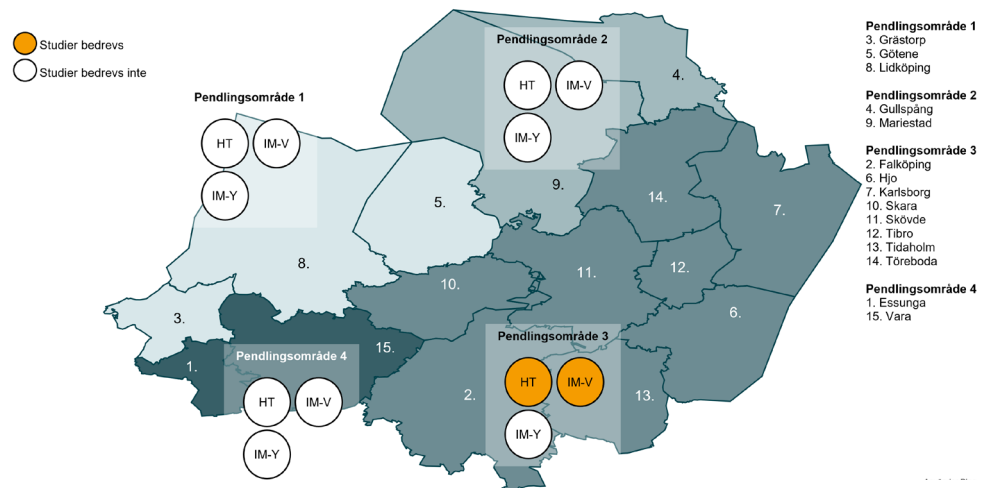
Hotell- och turismprogrammet i Skaraborg

Hotell- och turismprogrammet och programinriktat val mot det nationella programmet bedrevs i pendlingsområde 3. I övriga pendlingsområden saknades hotell- och turismprogrammet helt.

Figur. Utbud av hotell- och turismprogrammet i Skaraborgs pendlingsområden läsåret 2022/23.¹³⁷

Förklaring av förkortningar

HT	hotell- och turismprogrammet
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

136. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

137. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Hotell- och turismutbildning inom komvux

I fyra av länets kommuner samt Kunskapsförbundet Väst läste elever yrkesinriktade kurser om minst 400 poäng inom hotell och turism på komvux under åren 2020–2022.¹³⁸

Tre kommuner bedrev sammanhållen yrkesutbildning i form av nationella eller regionala yrkespaket inom hotell och turism år 2021.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom hotell och turism i länet 2021.¹³⁹

Yrkespaket	Huvudman
Hotell och turism	Kunskapsförbundet Väst
Hotellmedarbetare – språkstöd	Göteborg
Hotellreceptionist och konferensvärd	Göteborg
Konferensvärd	Alingsås

¹³⁸. Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram år 2020–2022.

¹³⁹. Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Industri teknik

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på industri tekniska programmet i gymnasieskolan bör öka. Troligtvis behöver ökningen av andelen platser följas av andra åtgärder för att attrahera fler elever till programmet. Huvudmännen bör även planera och dimensionera programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta.

Skolverket bedömer även att antalet elever som läser industri teknisk utbildning inom komvux bör öka. Finns det inte möjlighet att öka antalet elever inom komvux som helhet, bör industri tekniska utbildningar prioriteras framför andra områden.

I Västra Götalands län riskerar det att bli brist på utbildade inom industri teknik framöver, enligt SCB:s bedömning. Även Västra Götalandsregionen och nationella branschföreträdare framhåller risken för brist på utbildade.

Etableringsgraden på arbetsmarknaden bland de som har läst industri tekniska programmet i gymnasieskolan är något lägre än snittet för yrkesprogram i länet, men andelen som fortsatt till högskolestudier är högre än för något annat yrkesprogram. Personer som läst en industri teknisk utbildning inom komvux har en något högre etableringsgrad än snittet för yrkesinriktningar i länet. En stor andel arbetar inom ett yrke som matchar deras utbildning, det vanligaste yrket bland industri tekniskt utbildade som har en etablerad eller osäker ställning på arbetsmarknaden är maskinställare och maskinoperatör inom metallarbete.

Industri tekniska programmet har en låg andel förstahandssökande jämfört med andra yrkesprogram. Efterfrågan på industri tekniska programmet har legat på samma nivå under de senaste åren. Inom komvux har antalet elever som läser en industri teknisk utbildning ökat sedan år 2018.

Industri tekniska programmet bedrevs i länets 12 pendlingsområden läsåret 2022/23, men vilka inriktningar som bedrevs varierade. Programinriktat val mot industri tekniska programmet bedrevs i 10 av 12 pendlingsområden och yrkesintroduktion med inriktning mot industri teknik bedrevs i 7 pendlingsområden. Inom komvux bedrevs utbildning inom industri teknik av 15 av länets kommuner samt Kunskapsförbundet Väst åren 2020–2022.

Risk för stor brist på arbetskraft med utbildning inom industriteknik på sikt enligt SCB

SCB bedömer arbetsmarknadsläget för industritekniskt utbildade på gymnasial nivå. Utbildningsgruppen omfattar inriktningarna mot processteknik, produkt- och maskinteknik och svetsteknik inom industritekniska programmet i gymnasieskolan. Inriktningen mot driftssäkerhet och underhåll ingår i prognosen för VVS-, drift- och underhållsutbildning samt energiteknisk utbildning (se vidare i avsnittet om VVS och fastighet).

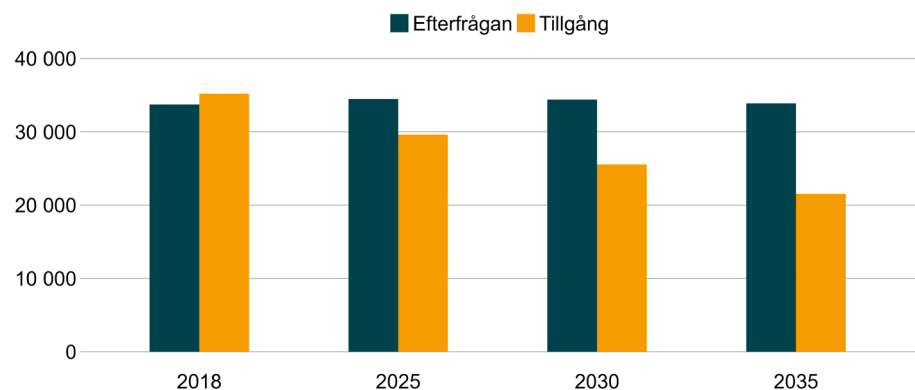
SCB bedömer att det på nationell nivå finns en risk för stor brist på industritekniskt utbildade 2035.

Under prognosperioden väntas tillgången på industritekniskt utbildade att minska med cirka 40 procent. Detta beror på att antalet som utbildas inte motsvarar de stora pensionsavgångarna.

Under samma period väntas efterfrågan på industritekniskt utbildade vara relativt oförändrad. Medan flera branscher som anställer industritekniskt utbildade väntas växa i länet, dämpas efterfrågan något av en utbildningsväxling där arbetsgivare i högre grad efterfrågar andra utbildningar.

Eftersom tillgången väntas minska samtidigt som efterfrågan består bedömer SCB att det finns risk för stor brist på industritekniskt utbildade till år 2035.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på utbildade inom industriteknik i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Stor brist på utbildade enligt regionen

Västra Götalandsregionen menar att behovet av industritekniskt utbildade bedöms vara större än vad SCB:s prognos visar. Redan i dag ser regionen brist på flera yrkesroller som kommer ifrån industritekniska programmet, och denna brist kommer att öka med den kommande etableringen av tre batterifabriker i Västra Götaland.

Regionen lyfter att följande kompetenser behövs i Västra Götaland på kort och lång sikt för att möta den stora omställningen inom teknik- och industrisektorn:

- processtekniker och processoperatörer (bland annat till följd av landbaserade fisk- och blånärningar, batterifabriker, kemi- och plastindustrin, med mera)
- robotteknik och robotprogrammering.

Enligt branschorganisationen Teknikföretagen är automationstekniker, mekaniker/repatorer, produktionstekniker, CNC-operatörer, drift- och underhållstekniker, svetsare och nätverkstekniker bristyrken i Västra Götaland. Annan kompetens som behövs är inom stans, bockning och träteknik.

I Västra Götalandsregionen finns Sveriges största kluster av kemiindustri-företag. Både kemi, plast och raffinaderi är stora arbetsgivare i Västra Götaland. Enligt Innovations- och kemiindustrierna (IKEM) är bristen på processoperatörer, driftstekniker, instrumenttekniker, industrielektriker och kemiingenjörer svår. IKEM menar att kompetensbristen redan i dag är ett hinder för tillväxt och grön omställning.

Regionen ser ett behov av ett nytt nationellt program för grön industriell teknik – batterier, solceller och vätgas. Kurser inom el, energi och digitalisering bör finnas inom industritekniska programmet.

Regionen lyfter att det finns många etableringsförfrågningar där tillgång till operatörer med industriteknisk kompetens är kritisk. Denna yrkeskategori är svårare att "flytta" än expertkompetens och ingenjörer. Gapet som Teknikcollege/industrin ser är oroande och stöttar inte nyetableringar.

Teknikcollege anser också att nya gymnasieprogram behövs som till exempel kombinerar vissa delar av VVS- och fastighetsprogrammet, el -och energi-programmet och industritekniska programmet på ett bättre sätt, till exempel kombination av elsäkerhet, processoperatörer, elektrifiering och digitalisering.

Nationella branschföreträdare bedömer att det finns en brist på arbetskraft

Skolverket har fått inspel från tio branschföreträdare om kompetensbehovet av industritekniskt utbildade.¹⁴⁰ Samtliga branschföreträdare bedömer, likt SCB, att det finns en brist på arbetskraft med industriteknisk utbildning.

Sveriges Lås- och Säkerhetsleverantörers Riksförbund och Svetskommissionen menar att efterfrågan inom deras branscher kommer öka mer än vad som visas i SCB:s prognos. Teknikföretagen, Industrierbetsgivarna och IF Metall bedömer att läget är mer akut och problematiskt än vad SCB:s statistik visar. Livsmedelsföretagen tycker att statistiken är "trubbig" då den inte anger något specifikt om kommande behov inom industriell livsmedelsproduktion.

Trä- och Möbelföretagen och Svetskommissionen påtalar att söktrycket till utbildningarna har minskat. Svetskommissionen menar att det låga söktrycket har bidragit till att program läggs ned på flera industriorter. Det har lett till en akut kompetensbristsituation. Även Skärteknikcentrum Sverige lyfter att när utbildningarna inte kan attrahera ungdomar till inriktningar löper dyra

¹⁴⁰ Trä- och Möbelföretagen, Grafiska företagen, Sveriges Lås- och Säkerhetsleverantörers Riksförbund, Skärteknikcentrum Sverige, Teknikföretagen, IF Metall, Industrierbetsgivarna, Innovations- och kemiindustrierna i Sverige, Svetskommissionen och Livsmedelsföretagen.

industri tekniska utbildningar en mycket hög risk att läggas ned, trots att behovet av utbildade är stort. Det finns också en oro för att samverkan mellan kommuner kan göra att inriktningar läggs ned på vissa orter, vilket gör det svårare för elever att nå utbildningarna.

Trä- och Möbelföretagen framhåller att branschen haft svårt att hitta kompetens i tillräcklig omfattning under lång tid. Framför allt behövs fler maskinsnickare och CNC-operatörer. Trä- och Möbelföretagen framhåller att rekryteringsbehovet vida överstiger antalet som utbildas inom dessa utbildningar i dagsläget.

Flera branschföreträdare, bland annat Sveriges Lås- och Säkerhetsleverantörers Riksförbund, Skärteknikcentrum Sverige, Teknikföretagen, IF Metall och Industriarbetsgivarna tycker att antalet utbildningsplatser inom samtliga inriktningar och yrkesutgångar behöver öka för att möta kompetensbehoven. Skärteknikcentrum Sverige menar att antal utbildningsplatser fördelat över riket och antal sökande elever till gymnasieskolan går åt helt fel håll. Därför finns behov av att samtliga inriktningar inom det industri tekniska programmet kvarstår och att dimensioneringen ökar. Även Teknikföretagen, IF Metall och Industriarbetsgivarna bedömer att det råder underskott inom samtliga inriktningar och yrkesutgångar.

Stora möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.¹⁴¹

Yrkesprognosen visar att det är stora eller mycket stora möjligheter till arbete på nationell nivå för flera yrken inom industri teknisk.

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom industri teknisk.

Yrke	Nationell prognos 2026
Maskinoperatör inom tillverkning	Stora möjligheter till arbete
Processoperatör inom tillverkning	Stora möjligheter till arbete
Lackerare och industrimålare	Stora möjligheter till arbete
Svetsare och gasskärare	Stora möjligheter till arbete
Underhållsmekaniker och maskinreparatör	Mycket stora möjligheter till arbete

Källa: Arbetsförmedlingen

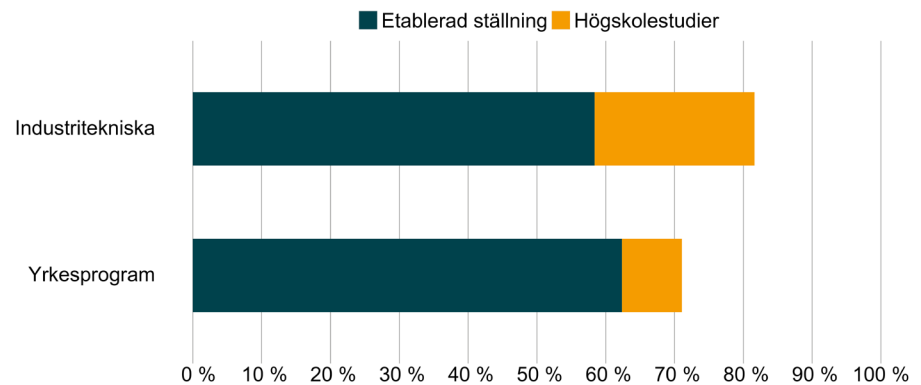
¹⁴¹. Alla yrken finns inte med i yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) eller mycket heterogena yrkesgrupper.

Hög övergång till högskolestudier efter utbildning inom industritekniska programmet

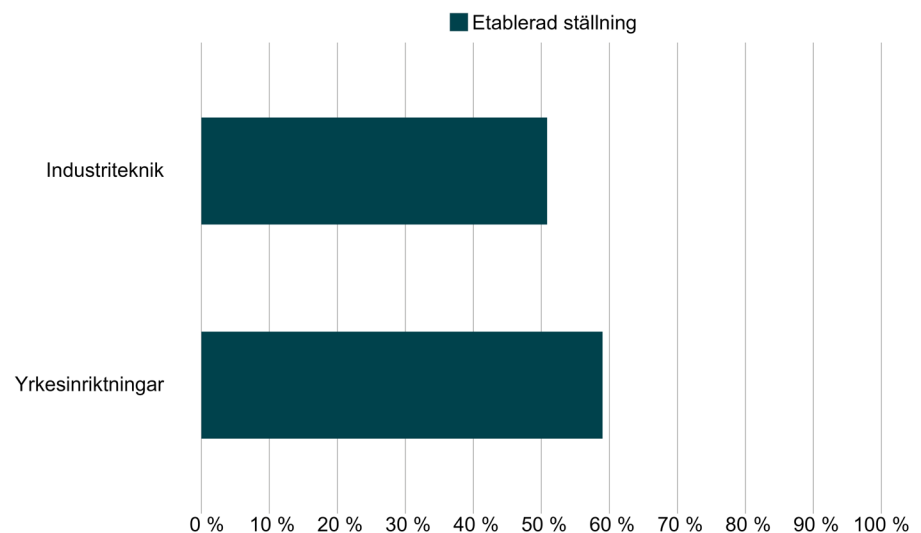
Tre år efter avslutad industriteknisk gymnasieutbildning är 58 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är lägre än etableringsgraden för yrkesprogrammen i länet generellt, och också lägre än andelen etablerade efter industritekniska programmet på nationell nivå. Dock finns en fjärdedel av avgångseleverna från industritekniska programmet i högskolestudier efter tre år, vilket är betydligt högre än för andra yrkesprogram.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.¹⁴²

Ett år efter avslutade komvuxstudier inom industriteknik är 51 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är något lägre än etableringsgraden för samtliga avgångselever från yrkesinriktad komvux i länet.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.¹⁴³

142. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

143. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

Maskinställare och maskinoperatör inom metallarbete är vanliga yrken bland utbildade inom industriteknik

Tabell. De vanligaste yrkena efter en industriteknisk utbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.¹⁴⁴

Skolform	Yrke	Andel
Industritekniska programmet i gymnasieskolan	Maskinställare och maskinoperatör, metallarbete	17 %
	Underhållsmekaniker och maskinreparatör	7 %
	Övrig montör	6 %
	Processövervakare, kemisk industri	6 %
	Svetsare och gasskärare	5 %
Industriteknisk utbildning inom komvux	Maskinställare och maskinoperatör, metallarbete	11 %
	Processövervakare, kemisk industri	6 %
	Svetsare och gasskärare	6 %
	Lager- och terminalpersonal	4 %
	Underhållsmekaniker och maskinreparatör	4 %

Källa: SCB

1126 elever läste industritekniska programmet i Västra Götalands län läsåret 2022/23.

Stabil efterfrågan på industritekniska programmet

Industritekniska programmet utgör 2 procent av länets erbjudna platser på nationella program läsåret 2023/24.¹⁴⁵

Till läsåret 2022/23 sökte 2 procent av länets ungdomar till industritekniska programmet i första hand. Detta är samma nivå som i riket. Sedan år 2017 har andelen förstahandssökande legat på samma nivå. Programmet är starkt mansdominerat, endast 9 procent av de förstahandssökande till läsåret 2022/23 var kvinnor.

I år 2 och 3 läste 50 procent av eleverna inriktningen produkt och maskinteknik och 29 procent inriktningen svetssteknik, resterande elever läste driftsäkerhet och underhåll eller processteknik.

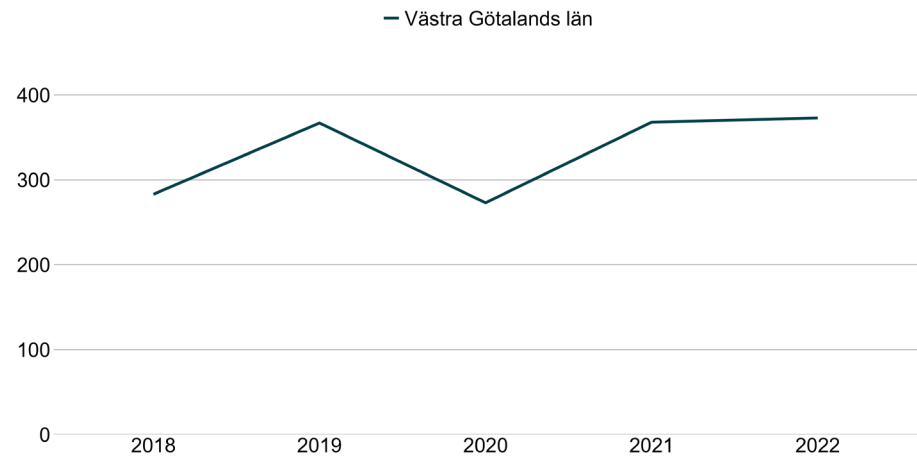
^{144.} För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Västra Götalands län.

^{145.} Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskansliet och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023. Eftersom Kungsbackas erbjudna platser rapporterats in tillsammans med Göteborgsregionens antagningskansli ingår även Kungsbacka i sammanställningen.

Ökande antal elever på industritekniska utbildningar inom komvux

Figuren nedan visar hur elevantalet inom industritekniska utbildningar på komvux i länet har förändrats över tid. Antalet elever inom industritekniska utbildningar på komvux har ökat från cirka 300 elever år 2018 till nästan 400 elever år 2022. Totalt omfattar yrkesinriktningen 5 procent av eleverna inom yrkesinriktad komvux.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom industriteknik inom komvux i länet 2018–2022.

Industri teknisk utbildning i länet

Industri tekniska programmet i Göteborgsregionen

I pendlingsområde 1 bedrevs inriktningarna driftsäkerhet och underhåll, produkt och maskinteknik samt svetsteknik, och introduktionsprogrammen programinriktat val mot industri tekniska programmet och yrkesintroduktion med inriktning mot industri teknik.

I pendlingsområde 2 bedrevs inriktningen processteknik och programinriktat val mot industri tekniska programmet.

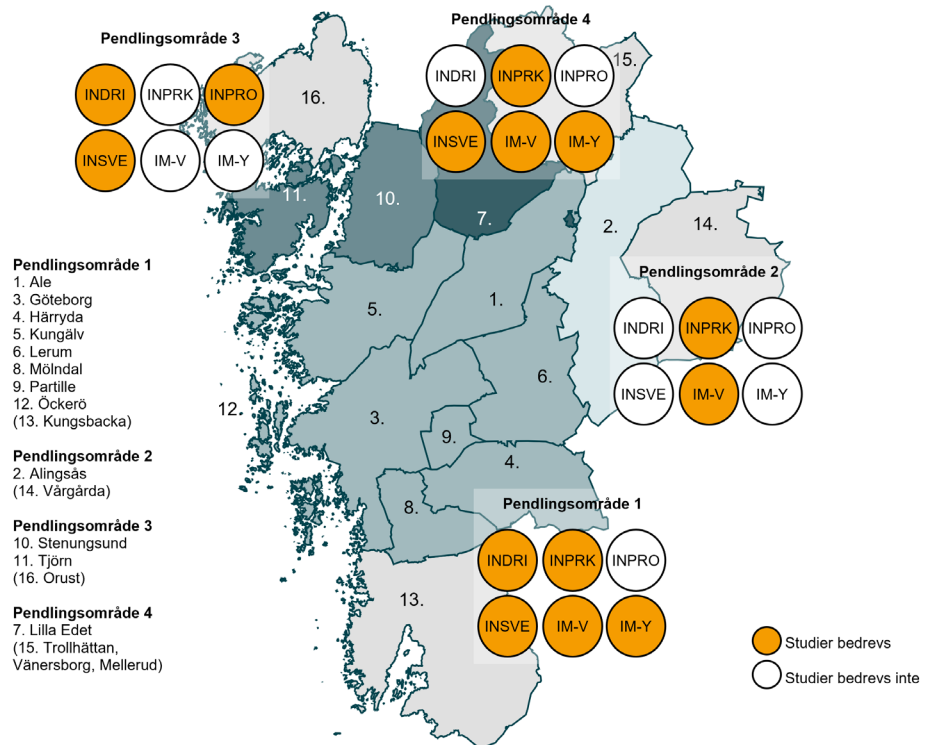
I pendlingsområde 3 bedrevs inriktningarna driftsäkerhet och underhåll, processteknik och svetsteknik.

I pendlingsområde 4 bedrevs inriktningarna produkt och maskinteknik samt svetsteknik, och introduktionsprogrammen programinriktat val mot industri tekniska programmet och yrkesintroduktion med inriktning mot industri teknik.

Figur. Utbud av industri tekniska programmet i Göteborgsregionens pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁴⁶

Förklaring av förkortningar

INDRI	driftsäkerhet och underhåll
INPRK	produkt och maskinteknik
INPRO	processteknik
INSVE	svetsteknik
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

¹⁴⁶. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Industritekniska programmet i Fyrbodals pendlingsområden

I pendlingsområde 1 och 4 bedrevs inriktningarna produkt och maskinteknik samt svetsteknik, och introduktionsprogrammen programinriktat val mot industritekniska programmet och yrkesintroduktion med inriktning mot industriteknik.

I pendlingsområde 2 bedrevs inriktningarna produkt och maskinteknik, processteknik och svetsteknik samt programinriktat val mot industritekniska programmet.

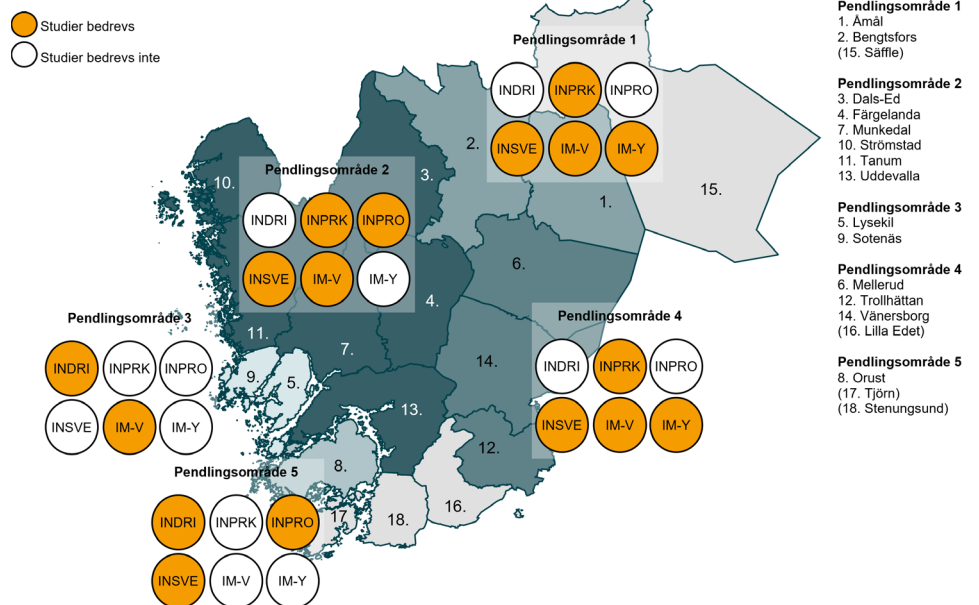
I pendlingsområde 3 bedrevs inriktningen driftsäkerhet och underhåll och programinriktat val mot industritekniska programmet.

I pendlingsområde 5 bedrevs inriktningarna driftsäkerhet och underhåll, processteknik och svetsteknik.

Figur. Utbud av industritekniska programmet i Fyrbodals pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁴⁷

Förklaring av förkortningar

INDRI	driftsäkerhet och underhåll
INPRK	produkt och maskinteknik
INPRO	processteknik
INSVE	svetsteknik
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

¹⁴⁷ Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Industritekniska programmet i Sjuhärad

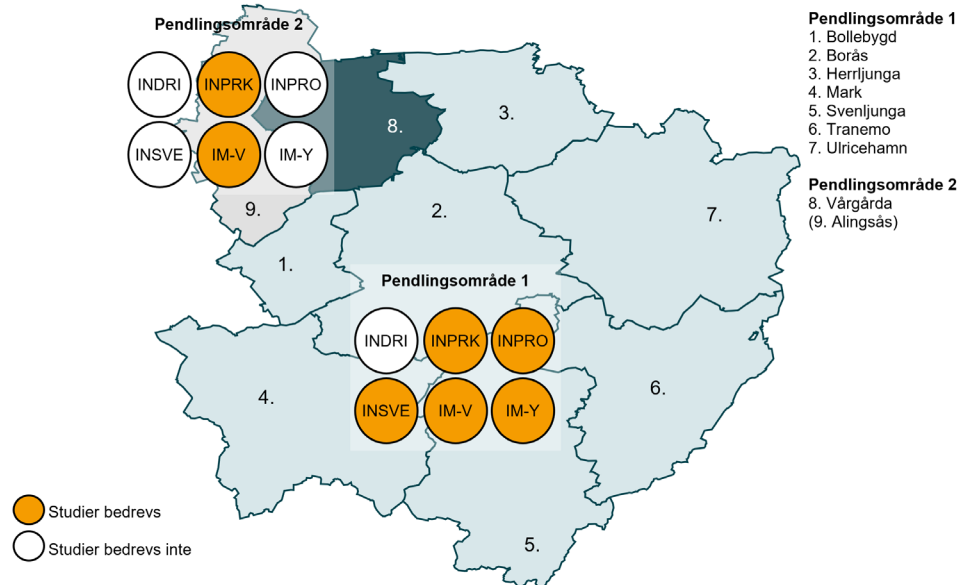
I pendlingsområde 1 bedrevs inriktningarna produkt och maskinteknik, processteknik och svetssteknik samt programinriktat val mot industritekniska programmet och yrkesintroduktion med inriktning mot industriteknik.

I pendlingsområde 2 bedrevs inriktningen produkt och maskinteknik samt yrkesintroduktion med inriktning mot industriteknik.

Figur. Utbud av industritekniska programmet i Sjuhärads pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁴⁸

Förklaring av förkortningar

INDRI	driftsäkerhet och underhåll
INPRK	produkt och maskinteknik
INPRO	processteknik
INSVE	svetssteknik
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

148. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Industritekniska programmet i Skaraborg

I pendlingsområde 1 och 3 bedrevs inriktningarna produkt och maskinteknik, svetsteknik, programinriktat val mot industritekniska programmet och yrkesintroduktion med inriktning mot industriteknik.

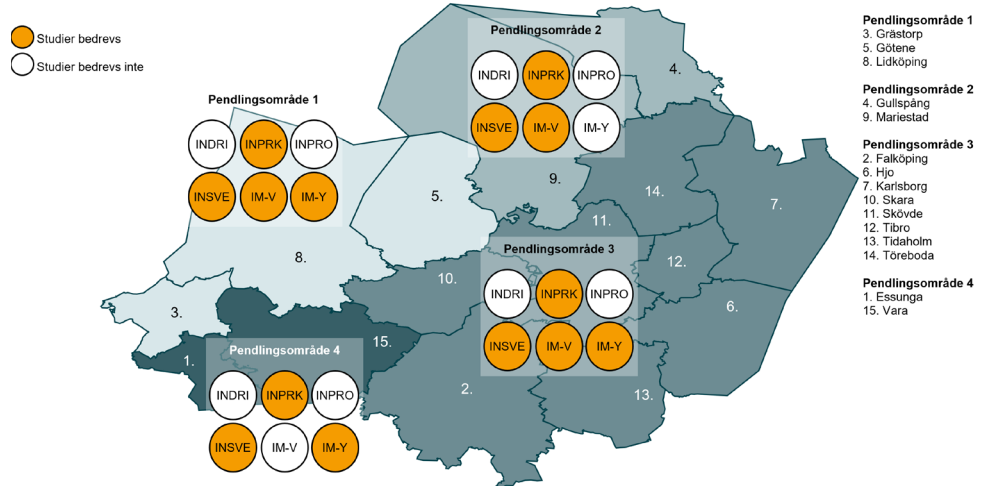
I pendlingsområde 2 bedrevs inriktningarna produkt och maskinteknik, svetsteknik samt programinriktat val mot industritekniska programmet.

I pendlingsområde 4 bedrevs inriktningarna produkt och maskinteknik, svetsteknik, yrkesintroduktion med inriktning mot industriteknik.

Figur. Utbud av industritekniska programmet i Skaraborgs pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁴⁹

Förklaring av förkortningar

INDRI	driftsäkerhet och underhåll
INPRK	produkt och maskinteknik
INPRO	processteknik
INSVE	svetsteknik
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

¹⁴⁹. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Industriteknisk utbildning inom komvux

Åren 2020–2022 var 15 kommuner samt Kunskapsförbundet Väst huvudmän för elever som läste yrkesinriktade kurser om minst 400 poäng inom industriteknik på komvux.¹⁵⁰

Fem huvudmän inom komvux har rapporterat in att de bedrev sammanhållen yrkesutbildning som regionala eller nationella yrkespaket inom industriteknik år 2021.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom industriteknik i länet 2021.¹⁵¹

Yrkespaket	Huvudman
CNC	Kunskapsförbundet Väst, Borås
CNC-operatör	Tidaholm
CNC-tekniker	Göteborg
Industriteknik grund	Lerum
Montör	Borås
Screentryckare	Borås
Svetsare	Borås, Göteborg, Kunskapsförbundet Väst

^{150.} Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram år 2020–2022.

^{151.} Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Naturbruk

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på naturbruksprogrammet bör behållas på nuvarande nivå. Huvudmännen bör även planera och dimensionera programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta.

Skolverket bedömer även att antalet utbildningsplatser på naturbruksutbildningar inom komvux bör behållas på nuvarande nivå.

SCB bedömer att arbetsmarknadsläget för naturbruksutbildade väntas vara balanserat framöver. Västra Götalandsregionen delar inte SCB:s bild, utan menar att det finns risk för brist på naturbruksutbildade i länet. Även nationella branschföreträdare lyfter risken för brist på nationell nivå.

Etableringsgraden bland de som har läst naturbruksprogrammet i gymnasieskolan är lägre än snittet för yrkesprogram i länet. Samtidigt fortsätter en något större andel än snittet till högskolestudier. Etableringsgraden bland de som läst en naturbruksutbildning inom komvux är lägre än snittet för yrkesinriktningar inom komvux i länet. En relativt liten andel naturbruksutbildade arbetar inom ett yrke som matchar deras utbildning.

Andelen förstahandssökande till naturbruksprogrammet i gymnasieskolan har ökat under de senaste åren. Läsåret 2022/23 läste nästan hälften av eleverna inriktningen djurvård. Inom komvux har antalet elever som läser en naturbruksutbildning ökat sedan år 2018.

Naturbruksprogrammet bedrevs läsåret 2022/23 i 6 av länets 12 pendlingsområden. Vilka inriktningar som bedrevs varierade mellan pendlingsområdena. Programinriktat val mot naturbruksprogrammet och yrkesintroduktion med inriktning mot naturbruk bedrevs i 5 pendlingsområden. Inom komvux bedrevs utbildning inom naturbruk av 7 huvudmän under åren 2020–2022.

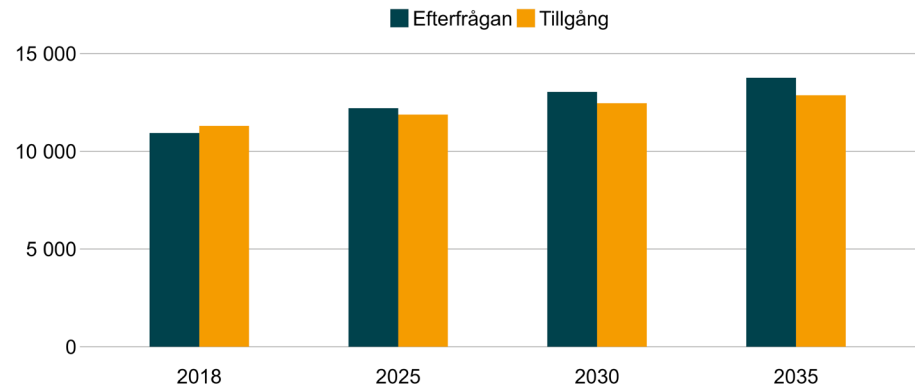
Balans mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft med utbildning inom naturbruk på sikt enligt SCB

SCB bedömer att det på nationell nivå väntas bli brist på naturbruksutbildade 2035.

Under prognosperioden väntas tillgången på naturbruksutbildade växa med cirka 15 procent. Majoriteten av tillskottet till utbildningsgruppen kommer från naturbruksprogrammet, medan komvux och arbetsmarknadsutbildningar endast väntas utgöra en liten del. Under samma period väntas efterfrågan på naturbruksutbildade öka med cirka 25 procent, främst på grund av en utbildningsväxling på arbetsmarknaden där arbetsgivare i högre grad väntas efterfråga en formell naturbruksutbildning.

SCB bedömer att skillnaderna mellan tillgång och efterfrågan på naturbruksutbildade väntas vara förhållandevis små och att det därför kommer att råda ett relativt balanserat arbetsmarknadsläge år 2035.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på utbildade inom naturbruk i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Brist på naturbruksutbildade enligt regionen

Västra Götalandsregionen delar inte SCB:s bedömning om ett balanserat arbetsmarknadsläge för naturbruksutbildade, utan menar att behovet är mycket större än vad SCB målar upp. Regionen lyfter att man i länet fått lösa arbetsbristen genom att ta in utländsk arbetskraft. I dagsläget är det även svårt att ta in arbetskraft från utlandet.

Regionen lyfter att det generellt ställs allt högre krav på skogsbruket från samhället, bland annat gällande biologisk mångfald och användande av andra brukningsmetoder. I VGR-området ser man att det stora flertalet maskinförare i dag har cirka 2–3 år kvar till pension. Man börjar se effekt av VGR:s politiska beslut kring strukturrationalisering i mitten av 2010-talet.

En reflektion från branschen är att den gröna näringen sträcker sig inom många olika intresseområden. Det finns risk att statistik gällande behov av arbetskraft inte överensstämmer med den skattning av utbud och efterfrågan som redovisas i rapporten, då Arbetsförmedlingens undersökning via yrkeskompassen inte alltid överensstämmer med verkligheten eftersom rekrytering till de gröna näringarna inte alltid sker via Arbetsförmedlingen.

Regionen menar att det är brist på många olika yrken inom naturbruk, bland annat inom lantbruksdjur, maskinservice, naturvårdsröjning, naturvårdsavverkning, skogsplantering och administrativa naturbruksyrken. Inom hästhållning behövs det utbildade ridlärare och -instruktörer, hästskötare (framför allt mot travsport), beridare, unghästutbildning, hovslagare, och förberedande utbildningar inför branschens yrkesprov. Det finns även ett behov av särskilda komvuxpaket (klövvårdare, inomgårdsteknik och maskinservice).

Regionen hänvisar också till Branschråd Uddetorp som lyfter att branschen i dagsläget är mycket oroad över bristen på djurskötare inom lantbruksföretagen och bristen på servicetekniker inom lantbruks- och skogsmaskinbranschen.

Viktiga kompetenser i framtiden kommer även att vara byggnadsunderhåll, svetsning för att kunna reparera, it och teknik.

Behov finns även av personer som har läst eftergymnasiala utbildningar, till exempel skogliga tjänstemän, planläggare, skogsmästare och veterinärer.

Fyrbodal har behov av utbildad arbetskraft till gröna näringar. Det finns en risk för att ungdomar från andra län väljer att inte flytta på sig för att gå på naturbruksskolor utan i stället väljer andra yrkesområden.

Stort behov av utbildade från vissa inriktningar inom naturbruksutbildning enligt nationella branschföreträdare

Åtta nationella branschföreträdare har lämnat inspel till Skolverket om behovet av naturbruksutbildade.¹⁵² Branschföreträdarna delar SCB:s bild av att det framöver finns en risk för brist på arbetskraft med naturbruksutbildning. Flera branschföreträdare lyfter betydelsen av att utbildningen erbjuds i hela landet och att det är viktigt att titta på inriktningsnivå för att förstå behoven.

Naturbrukets Yrkesnämnd (NYN) lyfter att branschen naturbruk är mycket spretig och att alla inriktningar inom naturbruksprogrammet inte speglar branschens behov. Kommunal tycker att inriktningen trädgård är underdimensionerad i förhållande till arbetsmarknadens behov. Samtidigt är inriktningen djurvård överdimensionerad i delar av landet. Hushållningssällskapet Kalmar Kronoberg Blekinge lyfter att det finns behov av arbetskraft inom djuruppfödning, djurskötsel och djurvård samt förare av jordbruks- och skogsmaskiner. Hushållningssällskapet Kalmar Kronoberg Blekinge ser en tydlig obalans i efterfrågan och tillgång på trädgårdsinriktningen i gymnasieskolan. Branschen vittnar om stora arbetskrafts- och kompetensbehov på både kort och lång sikt till följd av att den nationella livsmedelsstrategins mål är en ökad livsmedelsproduktion fram till 2030. Även Trädgårdsanläggarna anser att det är svårt att rekrytera ungdomar till trädgårdsinriktningen, men att det förefaller vara lättare att attrahera vuxna till utbildningar inom komvux.

Kommunal menar att bristen på utbildade trädgårdsanläggare främst beror på en kombination av allt för små utbildningsvolymerna i gymnasieskolan, höjda kompetenskrav och en omfattande generationsväxling. GS-facket lyfter att det kommer att ske stora pensionsavgångar för maskinförare och inom skogsvården.

Gröna arbetsgivare beskriver att matchningen på arbetsmarknaden i dag är bristfällig och vittnar om att det kommer att finnas stora behov framöver av förare av jordbruks- och skogsmaskiner samt inom djuruppfödning, djurskötsel och djurvård. En majoritet av deras medlemsföretag anger att naturbruksprogrammet med inriktning lantbruk eller trädgård utgör den viktigaste rekryteringsbasen. Även GS-facket ser en stor utmaning i att utbildade elever inte stannar i skogsbranschen, utan väljer att gå vidare till andra branscher efter relativt få år.

¹⁵². Kommunal, Naturbrukets yrkesnämnd, GS-facket, Hushållningssällskapet Kalmar Kronoberg Blekinge, Hästnäringens Yrkesnämnd, Trädgårdsanläggarna, Gröna arbetsgivare och Djurbranschens Yrkesnämnd.

Hästnäringens yrkesnämnd ser ett fortsatt behov av arbetskraft inom hästnäringen. NYN menar att kompetensbehovet ser olika ut över landet. Till exempel har skötsel och anläggningar av gröna utemiljöer störst arbetsmarknad kring större städer och tätorter. Djurbranschens Yrkesnämnd ser inte någon direkt brist på gymnasieutbildade, utan menar att bristen ligger i för få platser på högskolenivå och främst rörande djursjukvården.

Varierade möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.¹⁵³

Yrkesprognosen visar att konkurrensen om jobben beräknas variera mellan olika yrkesgrupper på nationell nivå år 2026. Möjligheterna till arbete väntas bli stora eller mycket stora för förare av jordbruks- och skogsmaskiner, trädgårdsanläggare samt uppfödare och skötare av lantbruksdjur. Samtidigt väntas möjligheterna till arbete bli små till medelstora för odlare av trädgårds- och jordbruksväxter samt skogsarbetare.

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom naturbruk.

Yrke	Nationell prognos 2026
Förare av jordbruks- och skogsmaskiner	Mycket stora möjligheter till arbete
Odlare av trädgård- och jordbruksväxter	Små till medelstora möjligheter till arbete
Skogsarbetare	Små till medelstora möjligheter till arbete
Trädgårdsanläggare	Stora möjligheter till arbete
Uppfödare och skötare av lantbruksdjur	Stora möjligheter till arbete

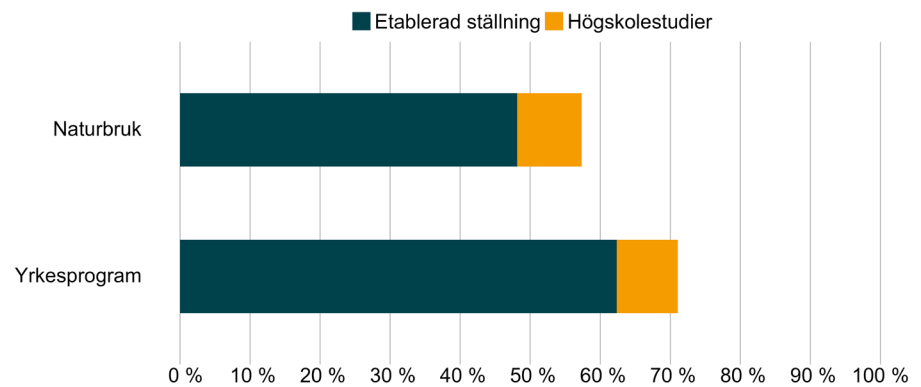
Källa: Arbetsförmedlingen

Relativt låg etableringsgrad efter utbildning inom naturbruk

Tre år efter avslutad gymnasieutbildning inom naturbruksprogrammet är 48 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är lägre än yrkesprogrammen i länet generellt, men i nivå med etableringsgraden för avgångselever inom naturbruksprogrammet på nationell nivå.

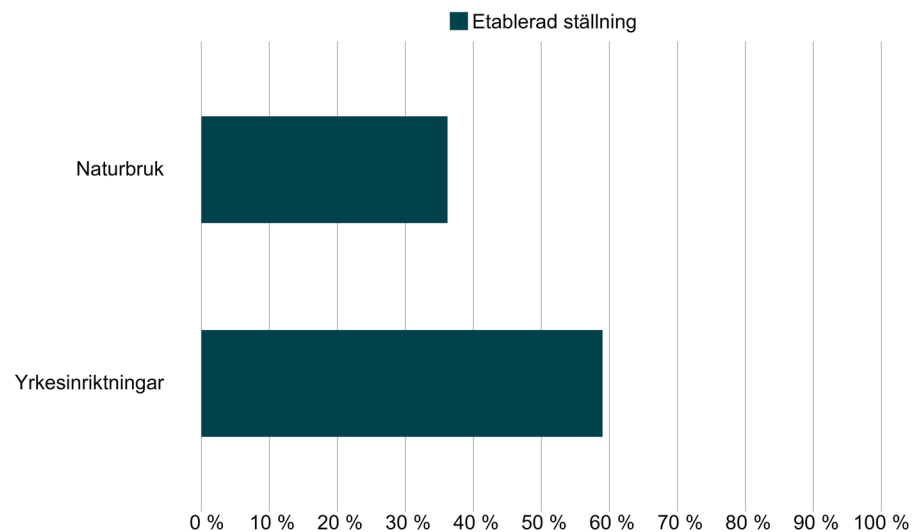
¹⁵³. Alla yrken finns inte med i Yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) samt mycket heterogena yrkesgrupper.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.¹⁵⁴

Ett år efter avslutad naturbruksutbildning inom komvux var 36 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är lägre än den totala etableringsgraden för yrkesinriktade utbildningar inom komvux i länet, men i nivå med naturbruksutbildade inom komvux i landet som helhet.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.¹⁵⁵

154. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

155. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

Djuruppfödare och trädgårdsanläggare är vanliga yrken bland utbildade inom naturbruk

Tabell. De vanligaste yrkena efter en naturbruksutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.¹⁵⁶

Skolform	Yrke	Andel
Naturbruksutbildning i gymnasieskolan	Uppfödare och skötare av lantbrukets husdjur	5 %
	Butikssäljare, fackhandel	4 %
	Djursjukskötare m.fl.	4 %
	Förare av jordbruks- och skogsmaskiner	4 %
	Lager- och terminalpersonal	4 %
Naturbruksutbildning inom komvux	Trädgårdsanläggare m.fl.	20 %
	Fastighetsskötare	7 %
	Trädgårdsodlare	3 %
	Vårdbiträde	3 %
	Städare	3 %

Källa: SCB

Ökad efterfrågan på naturbruksprogrammet

Naturbruksprogrammet utgör 3 procent av de erbjudna platserna av gymnasieskolans nationella program i Västra Götalands län läsåret 2023/24.¹⁵⁷

Till läsåret 2022/23 sökte 3 procent av eleverna till naturbruksprogrammet i första hand. Det är något lägre än riket i stort där 5 procent sökte i första hand. Andelen förstahandssökande har ökat från 2 procent till 3 procent läsåren 2017/18–2022/23. Cirka 72 procent av de förstahandssökande var kvinnor till läsåret 2022/23.

Vid gymnasievalet söker ungdomar till naturbruksprogrammet på inriktningsnivå redan till år 1. Nästan hälften av länets elever läste läsåret 2022/23 inriktningen djurvård, följt av inriktningarna lantbruk, hästhållning och skogsbruk. Enstaka elever läste inriktningarna trädgård, naturturism eller särskild variant mot vattenbruk.

1 329 elever läste naturbruksprogrammet i Västra Götalands län läsåret 2022/23.

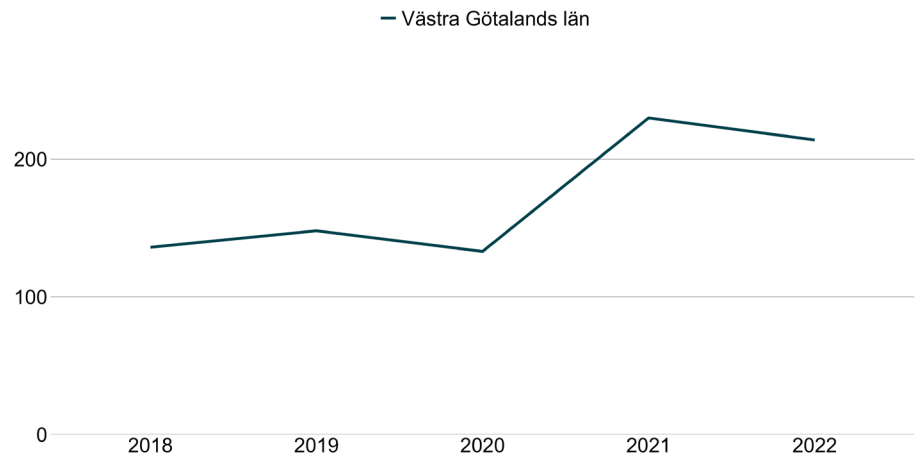
^{156.} För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Västra Götalands län.

^{157.} Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023. Eftersom Kungsbackas erbjudna platser rapporterats in tillsammans med Göteborgsregionens antagningskansli ingår även Kungsbacka i sammanställningen.

Ökat elevantal inom naturbruksutbildningar på komvux

Figuren nedan visar hur elevantalet inom naturbruksutbildningar på komvux i länet har förändrats över tid. Antalet som läser naturbruksutbildningar inom komvux har ökat sedan år 2018. Totalt omfattar naturbruk cirka 2 procent av länets elever inom yrkesinriktad komvux.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom naturbruk inom komvux i länet 2018–2022.

Naturbruksutbildning i länet

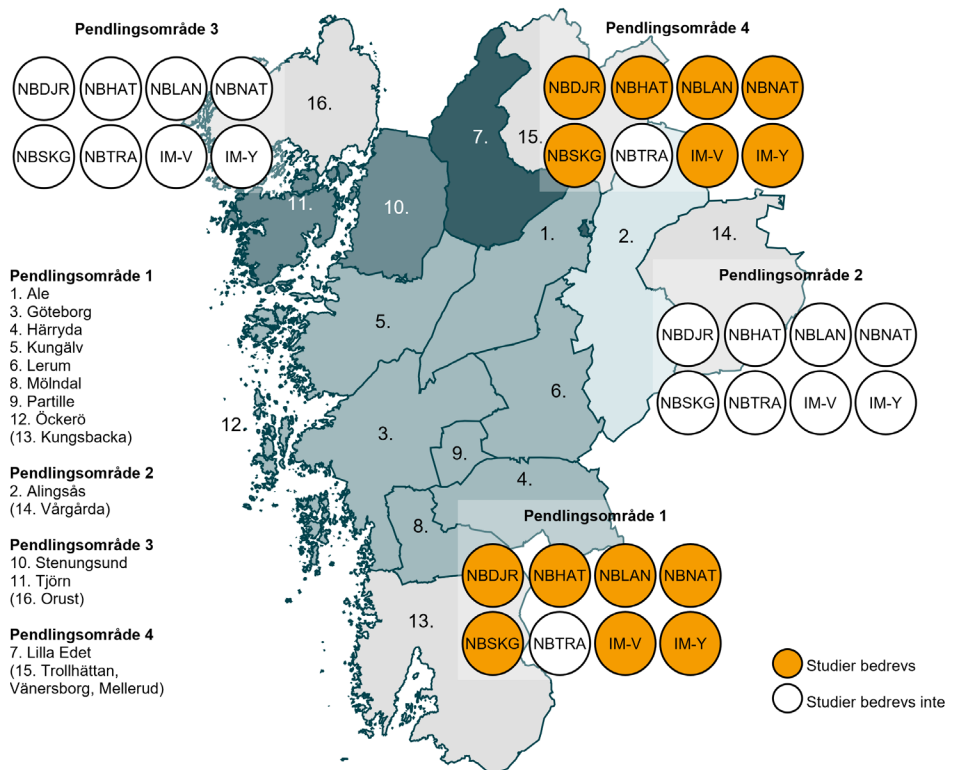
Naturbruksprogrammet i Göteborgsregionen

Naturbruksprogrammet bedrevsläsåret 2022/23 i två av Göteborgsregionens pendlingsområden, pendlingsområde 1 och pendlingsområde 4. I båda pendlingsområdena bedrevs samtliga inriktningar förutom trädgård. Även introduktionsprogrammen programinriktat val mot naturbruksprogrammet och yrkesintroduktion med inriktning mot naturbruk bedrevs i pendlingsområde 1 och 4.

Figur. Utbud av naturbruksprogrammet i Göteborgsregionens pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁵⁸

Förklaring av förkortningar

NBDJR	djurvård
NBHAT	hästhållning
NBLAN	lantbruk
NBNAT	naturturism
NBSKG	skogsbruk
NBTRA	trädgård
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

¹⁵⁸. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Naturbruksprogrammet i Fyrbodals pendlingsområden

Naturbruksprogrammet bedrevs i tre av Fyrbodals pendlingsområden.

I pendlingsområde 2 bedrevs inriktningarna djurvård, hästhållning, lantbruk och trädgård samt programinriktat val mot naturbruksprogrammet och yrkesintroduktion med inriktning mot naturbruk.

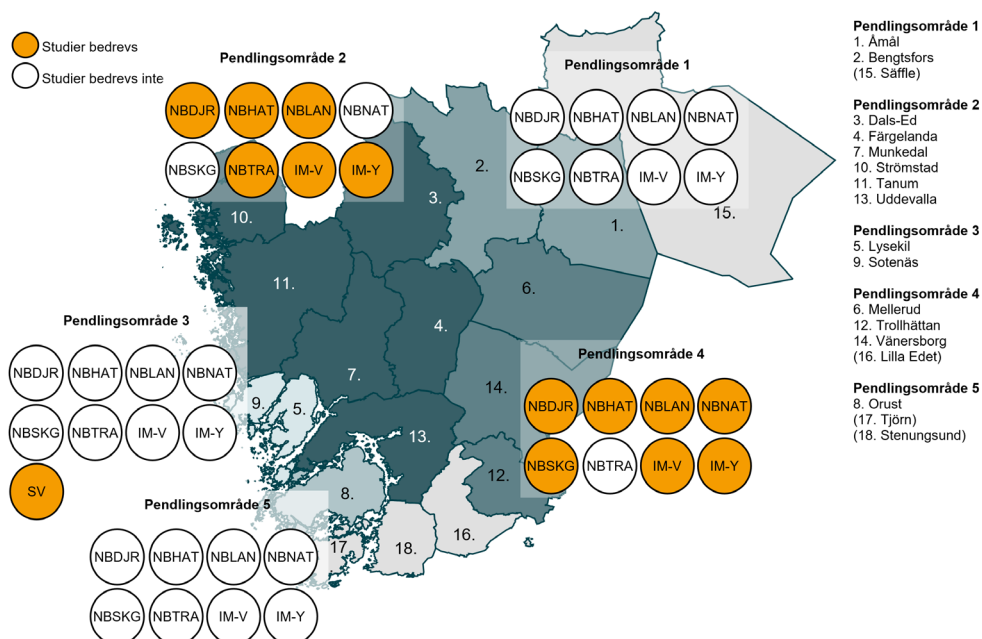
I pendlingsområde 3 bedrevs en särskild variant inom naturbruksprogrammet med inriktning mot vattenbruk.

I pendlingsområde 4 bedrevs programmets samtliga inriktningar förutom trädgård. Även de två introduktionsprogrammen bedrevs.

Figur. Utbud av naturbruksprogrammet i Fyrbodals pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁵⁹

Förklaring av förkortningar

NBDJR	djurvård
NBHAT	hästhållning
NBLAN	lantbruk
NBNAT	naturturism
NBSKG	skogsbruk
NBTRA	trädgård
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

¹⁵⁹ Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

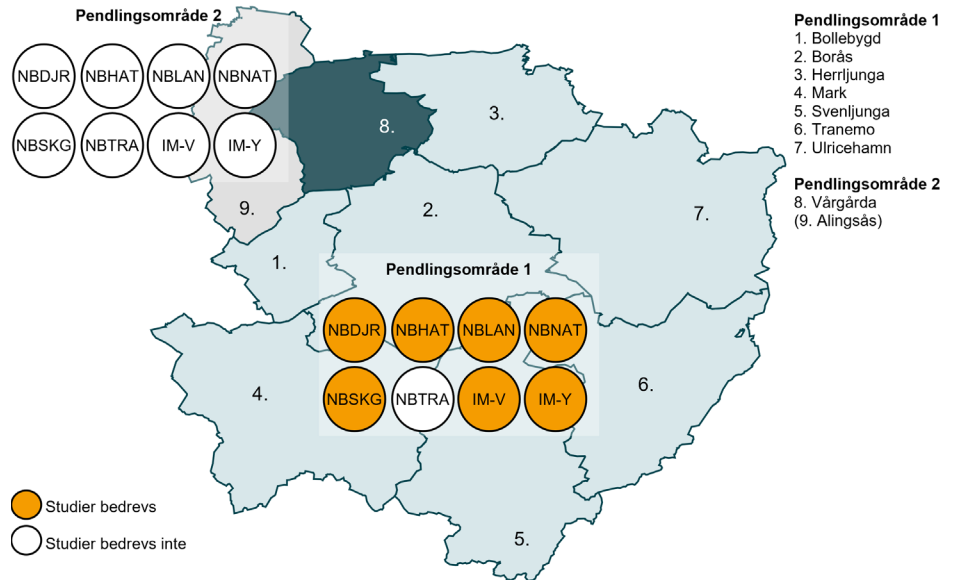
Naturbruksprogrammet i Sjuhärad

I pendlingsområde 1 bedrevs samtliga inriktningar förutom trädgård samt introduktionsprogrammen programinriktat val mot naturbruksprogrammet och yrkesintroduktion med inriktning mot naturbruk.

Figur. Utbud av naturbruksprogrammet i Sjuhärads pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁶⁰

Förklaring av förkortningar

NBDJR	djurvård
NBHAT	hästhållning
NBLAN	lantbruk
NBNAT	naturturism
NBSKG	skogsbruk
NBTRA	trädgård
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

¹⁶⁰ Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

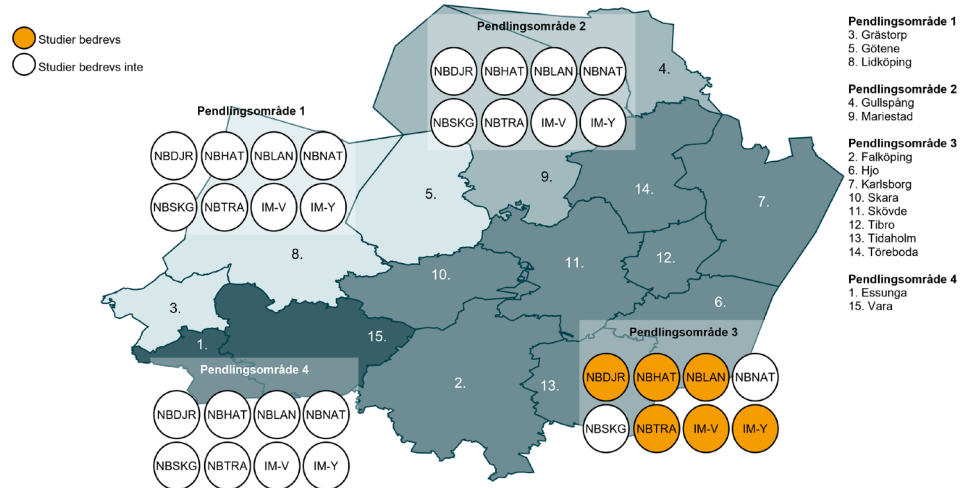
Naturbruksprogrammet i Skaraborg

Naturbruksprogrammet bedrevs endast i ett av Skaraborgs pendlingsområden, pendlingsområde 3. Där bedrevs inriktningarna djurvård, hästhållning, lantbruk och trädgård samt programinriktat val mot naturbruksprogrammet och yrkesintroduktion med inriktning mot naturbruk.

Figur. Utbud av naturbruksprogrammet i Skaraborgs pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁶¹

Förklaring av förkortningar

NBDJR	djurvård
NBHAT	hästhållning
NBLAN	lantbruk
NBNAT	naturturism
NBSKG	skogsbruk
NBTRA	trädgård
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

Naturbruksutbildning inom komvux

Åren 2020–2022 var fem kommuner samt Västra Götalandsregionen och Kunskapsförbundet Väst huvudmän för elever som läste yrkesinriktade kurser om minst 400 poäng inom naturbruk på komvux.¹⁶² Fem kommuner samt regionen bedrev sammanhållen yrkesutbildning i form av nationella eller regionala yrkespaket inom naturbruk år 2021.

^{161.} Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

^{162.} Skolverket anger att studier bedrivs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram år 2020–2022.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom naturbruk i länet 2021.¹⁶³

Yrkespaket	Huvudman
Agroforestry	Västra Götalandsregionen
Agroforestry – skogsjordbruk	Borås
Butikssäljare och rådgivare, djuraffär	Borås, Västra Götalandsregionen
Djurskötare - lantbruksdjur	Borås, Västra Götalandsregionen
Ekologisk grönsaksproducent	Västra Götalandsregionen
Grundkurs i skogsbruk	Borås, Västra Götalandsregionen
Grundkurs trädgård	Västra Götalandsregionen
Grundläggande djursjukvård - häst	Borås, Västra Götalandsregionen
Grönyteskötare	Borås, Västra Götalandsregionen
Handelsträdgård	Borås, Västra Götalandsregionen
Hundföretagare	Borås, Västra Götalandsregionen
Hundinstruktör	Lerum
Hundskötare	Borås, Västra Götalandsregionen
Hästkötare	Västra Götalandsregionen
Lantbruksutbildning	Västra Götalandsregionen
Market Gardener	Borås, Västra Götalandsregionen
Skogsvårdsentreprenör	Västra Götalandsregionen
Småskalig ekologisk grönsaksodling	Västra Götalandsregionen
Strategisk Market Gardener	Västra Götalandsregionen
Trädgård	Borås, Göteborg, Kunskapsförbundet Väst
Trädgårdsanläggare	Borås, Västra Götalandsregionen
Trädgårdsarbetare	Partille

¹⁶³. Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Restaurang och livsmedel

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på restaurang- och livsmedelsprogrammet i gymnasieskolan bör behållas på nuvarande nivå. Huvudmännen bör även planera och dimensionera programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta.

Skolverket bedömer även att antalet utbildningsplatser inom restaurang- och livsmedelsutbildningar inom komvux bör behållas på nuvarande nivå.

Enligt SCB:s prognos väntas det bli brist på restaurang- och livsmedelsutbildade på sikt. Västra Götalandsregionen delar SCB:s bild. Dock är etableringsgraden bland tidigare elever låg i jämförelse med andra yrkesprogram i gymnasieskolan och andra yrkesinriktningar inom komvux. Matchningsgraden mellan utbildning och yrke för restaurang- och livsmedelsutbildade är relativt låg, samtidigt som kock och kallskänka är de vanligaste yrkena bland utbildade.

Andelen förstahandssökande till restaurang- och livsmedelsprogrammet har legat på samma, relativt låga, nivå de senaste åren. Samtidigt har huvudmännen i Västra Götalands län planerat för betydligt fler utbildningsplatser inom gymnasieskolan än andelen förstahandssökande. Inom komvux har antalet elever inom restaurang- och livsmedelsutbildningar ökat de senaste åren, och yrkesinriktningen är nu en av de största inom komvux i länet.

Restaurang- och livsmedelsprogrammet bedrevs läsåret 2022/23 i alla länets pendlingsområden utom ett. Programinriktat val mot det nationella programmet bedrevs i 7 pendlingsområden, och yrkesintroduktion med inriktning mot restaurang och livsmedel bedrevs i 6 pendlingsområden. Inom komvux bedrevs utbildning inom restaurang och livsmedel av 18 kommuner samt Kunskapsförbundet Väst under åren 2020–2022.

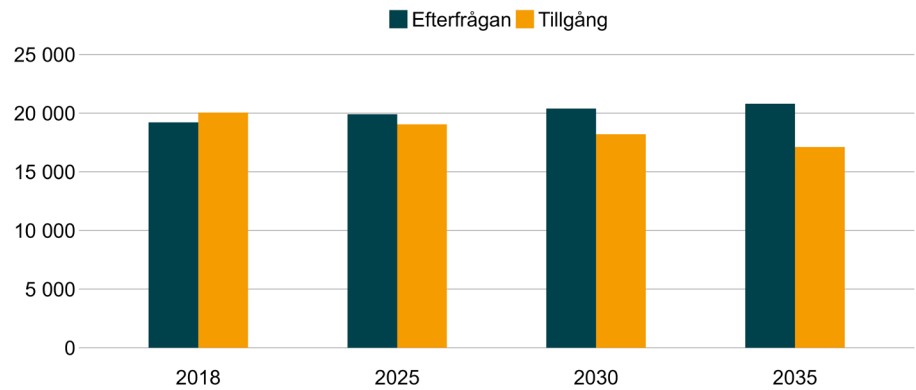
Risk för brist på restaurang- och livsmedelsutbildade på sikt enligt SCB

SCB bedömer att det på nationell nivå väntas finnas en risk för brist på restaurang- och livsmedelsutbildade 2035.

Under prognosperioden väntas tillgången på restaurang- och livsmedelsutbildade minska med cirka 15 procent. Detta beror främst på att många väntas lämna utbildningsgruppen genom att vidareutbilda sig. Samtidigt beräknas efterfrågan på restaurang- och livsmedelsutbildade öka med cirka 10 procent, till stor del på grund av att hotell- och restaurangbranschen i länet väntas växa.

Eftersom tillgången väntas minska samtidigt som efterfrågan ökar bedömer SCB att det finns risk för brist på restaurang- och livsmedelsutbildade till år 2035.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på utbildade inom restaurang och livsmedel i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Brist på utbildade enligt regionen

Västra Götalandsregionen lyfter att det finns ett behov av kockar, serveringspersonal och städpersonal, framför allt i Göteborg. Bristen på utbildad personal förstärktes av pandemin, och branschen har behövt anställa många utan erfarenhet.

I Fyrbodalen är behovet av personal mycket säsongsbetonat, det behövs mycket personal under sommaren men inte resten av året.

Fler stora arbetsgivare startar egna utbildningar inom restaurang och livsmedel, vilket kan påverka kompetensbehovet framåt.

Regionen hänvisar också till kött- och charkbranschen, som pekar på att läget för kompetensförsörjningen inom kött och chark är akut då det generellt är mycket svårt att rekrytera och särskilt med rätt kompetens. Utbildning mot kött och chark finns i dag endast inom komvux.

Nationella branschföreträdare bedömer att det finns ett stort behov av arbetskraft

Skolverket har fått inspel från sex branschföreträdare om kompetensbehov av restaurang- och livsmedelsutbildade.¹⁶⁴ Samtliga menar att restaurang- och livsmedelsbranschen är i stort behov av arbetskraft. Kött- och Charkföretagen bedömer att läget inom deras område är akut och att branschen behöver hundratals nya gymnasieutbildade medarbetare de kommande åren. Hotell- och Restaurangfacket lyfter att trots de senaste årens utmaningar för besöksnäringen råder det en fortsatt stor brist på kvalificerad arbetskraft i branschen.

Sveriges bagare och konditorer, Kött- och Charkföretagen och Visita lyfter att SCB:s prognoser saknar statistik för vissa yrkesområden och därmed riskerar att underskatta behoven. Visita anger till exempel att vissa yrkesroller som uppkommit som ett resultat av den snabba utvecklingen i besöksnäringen inte är inkluderade.

¹⁶⁴. Sveriges Bagare och Konditorer, Kött- och Charkföretagen, Visita, Hotell- och Restaurangfacket, Livsmedelsföretagen och Kommunal.

Hotell- och Restaurangfacket tycker att dagens gymnasieutbildningar och yrkesutbildningar på nationell nivå är otillräckliga för att utbilda det antal som behövs för att möta behovet i besöksnäringen. Visita anser att tillgången till utbildning inom restaurang och livsmedel i landet är bristfällig, samtidigt som företag inom besöksnäring finns i nästintill alla Sveriges kommuner. Visita framför också att yrkesutbildningar inom komvux inte alltid har en inriktning som motsvarar behoven på arbetsmarknaden.

Stora möjligheter till arbete för flera yrken enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.¹⁶⁵

Yrkesprognosen visar att möjligheterna till arbete varierar mellan olika yrken inom restaurang- och livsmedelsområdet på nationell nivå. Medan bartenderar samt restaurang- och kafébiträden bedöms ha små till medelstora möjligheter till arbete år 2026, bedöms andra yrkesgrupper ha stora eller mycket stora möjligheter till arbete.

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom restaurang- och livsmedelsområdet.

Yrke	Nationell prognos 2026
Bagare och konditor	Stora möjligheter till arbete
Bartender	Små till medelstora möjligheter till arbete
Hovmästare och servitör	Stora möjligheter till arbete
Kock, köksmästare och souschef	Stora möjligheter till arbete
Restaurang- och kafébiträde	Små till medelstora möjligheter till arbete
Slaktare och styckare	Mycket stora möjligheter till arbete

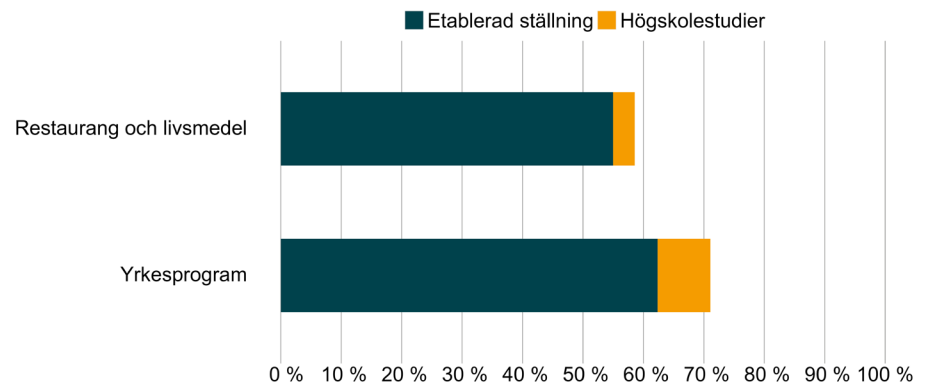
Källa: Arbetsförmedlingen

¹⁶⁵. Alla yrken finns inte med i Yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) samt mycket heterogena yrkesgrupper.

Relativt låg etableringsgrad efter utbildning inom restaurang och livsmedel

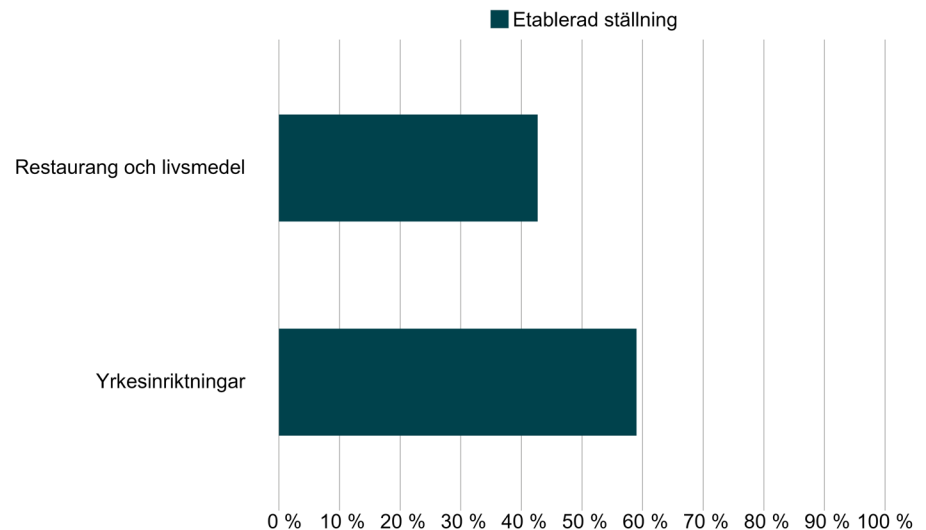
Tre år efter avslutad gymnasieutbildning på restaurang- och livsmedelsprogrammet är 55 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är lägre än den totala etableringsgraden för yrkesprogrammen i länet, men på samma nivå som etableringsgraden för restaurang- och livsmedelsprogrammet nationellt.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.¹⁶⁶

Ett år efter avslutade studier inom restaurang och livsmedel på komvux i länet var 43 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är en lägre andel jämfört med samtliga avgångselever från yrkesinriktningar inom komvux, men högre än den totala etableringsgraden för alla med motsvarande utbildning i landet.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.¹⁶⁷

¹⁶⁶. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

¹⁶⁷. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

Kock och kallskänka är de vanligaste yrkena bland restaurang- och livsmedelsutbildade

Tabell. De vanligaste yrkena efter en restaurang- och livsmedelsutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.¹⁶⁸

Skolform	Yrke	Andel
Restaurang- och livsmedelsprogrammet i gymnasieskolan	Kock och kallskänka	15 %
	Butikssäljare, dagligvaror	8 %
	Restaurang- och köksbiträde m.fl.	7 %
	Hovmästare och servitör	5 %
	Butikssäljare, fackhandel	4 %
	Bagare och konditor	4 %
Restaurang- och livsmedelsutbildning inom komvux	Kock och kallskänka	31 %
	Restaurang- och köksbiträde m.fl.	17 %
	Bagare och konditor	4 %
	Butikssäljare, dagligvaror	2 %
	Barnskötare	2 %
	Undersköterska, hemtjänst, hemsjukvård och äldreboende	2 %

Källa: SCB

Stabil efterfrågan på restaurang- och livsmedelsprogrammet

Restaurang- och livsmedelsprogrammet utgör 1 procent av de erbjudna platserna av gymnasieskolans nationella program i Västra Götalands län läsåret 2023/24.¹⁶⁹

Till läsåret 2022/23 sökte 2 procent av eleverna till restaurang- och livsmedelsprogrammet i första hand. Det är samma nivå som riket i stort. Andelen förstahandssökande har legat på samma nivå läsåren 2017/18–2022/23. Till läsåret 2022/23 var könsfördelningen jämn bland de förstahandssökande.

I länet var inriktningen mot kök och servering vanligast, med 73 procent av eleverna i år 2 och 3. Resterande 27 procent läste inriktningen bageri och konditori.

649 elever läste restaurang- och livsmedelsprogrammet i Västra Götalands län läsåret 2022/23.

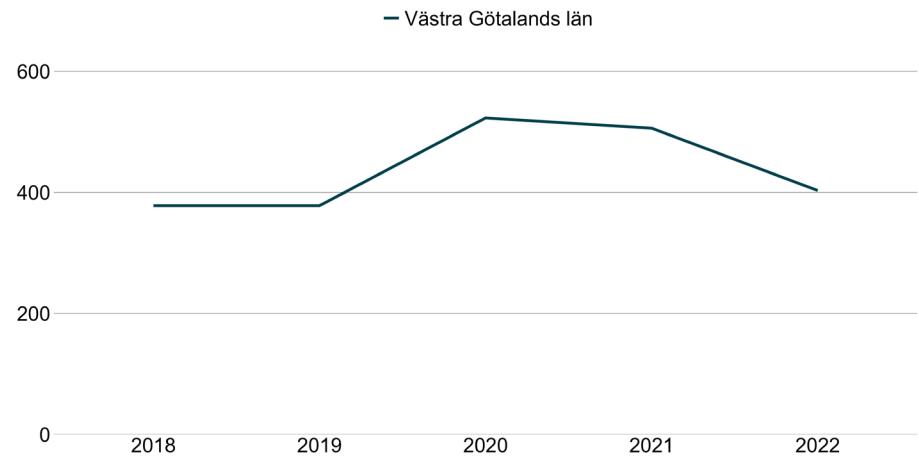
^{168.} För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Västra Götalands län.

^{169.} Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023. Eftersom Kungsbackas erbjudna platser rapporterats in tillsammans med Göteborgsregionens antagningskansli ingår även Kungsbacka i sammanställningen.

Ökande antal elever på restaurang- och livsmedelsutbildningar inom komvux

Antalet elever som läser restaurang- och livsmedelsutbildningar på komvux har ökat från cirka 380 elever år 2018 till cirka 400 elever år 2022. Totalt omfattar yrkesinriktningen cirka 7 procent av länets elever inom yrkesinriktad komvux.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom restaurang och livsmedel inom komvux i länet 2018–2022.

Restaurang- och livsmedelsutbildning i länet

Restaurang- och livsmedelsprogrammet i Göteborgsregionen

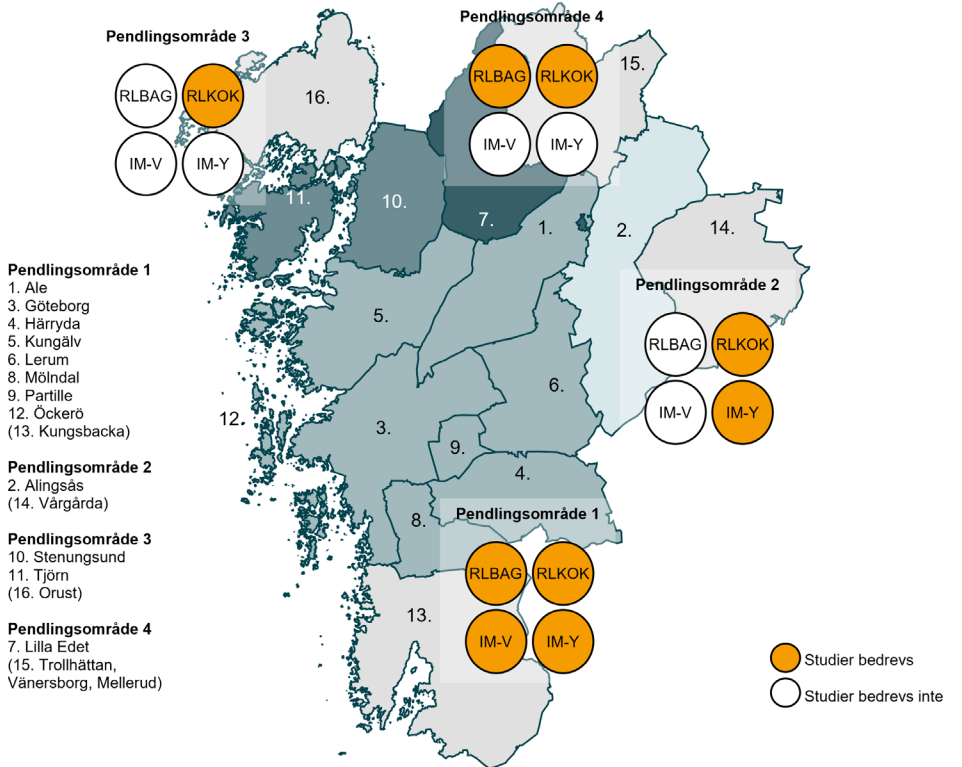
Inriktningen kök och servering bedrevs i samtliga pendlingsområden, medan inriktningen bageri och konditori bedrevs i pendlingsområde 1 och 4.

Yrkesintroduktion med inriktning mot restaurang och livsmedel bedrevs i pendlingsområde 1 och 2. Programinriktat val mot restaurang- och livsmedelsprogrammet bedrevs endast i pendlingsområde 1.

Figur. Utbud av restaurang- och livsmedelsprogrammet i Göteborgsregionens pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁷⁰

Förklaring av förkortningar

- RLBAG bageri och konditori
- RLKOK kök och servering
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

¹⁷⁰. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Restaurang- och livsmedelsprogrammet i Fyrbodal

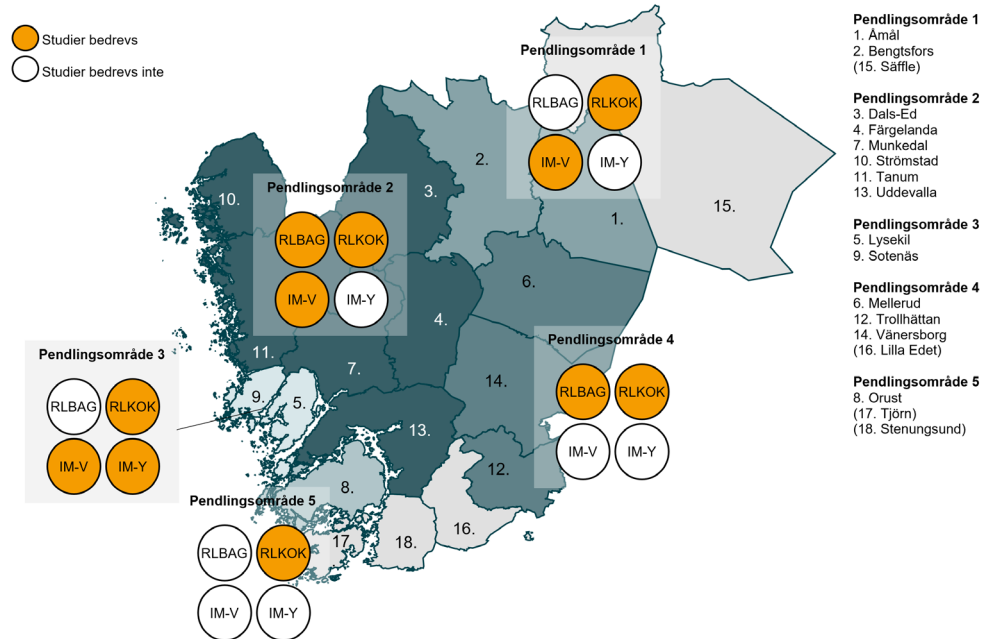
Inriktningen kök och servering bedrevs i samtliga pendlingsområden, medan inriktningen bageri och konditori bedrevs i pendlingsområde 2 och 4.

Programinriktat val mot restaurang- och livsmedelsprogrammet bedrevs i pendlingsområde 1, 2 och 3. Yrkesintroduktion med inriktning mot restaurang och livsmedel bedrevs endast i pendlingsområde 3.

Figur. Utbud av restaurang- och livsmedelsprogrammet i Fyrbodals pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁷¹

Förklaring av förkortningar

RLBAG	bageri och konditori
RLKOK	kök och servering
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

¹⁷¹ Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

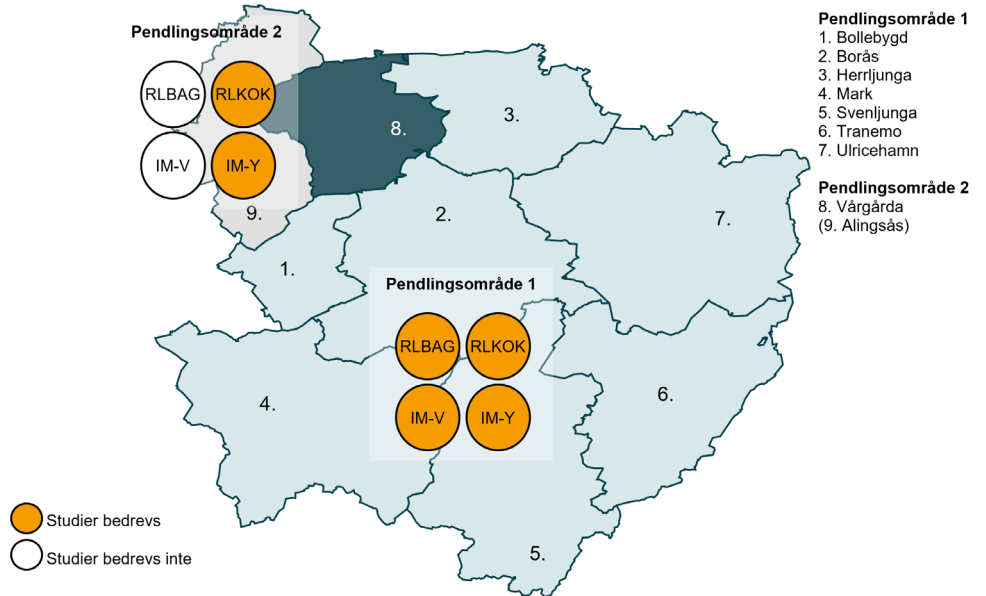
Restaurang- och livsmedelsprogrammet i Sjuhärad

Inriktningen kök och servering och yrkesintroduktion med inriktning mot restaurang och livsmedel bedrevs i Sjuhärads två pendlingsområden, medan inriktningen bageri och konditori och programinriktat val endast bedrevs i pendlingsområde 1.

Figur. Utbud av restaurang- och livsmedelsprogrammet i Sjuhärads pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁷²

Förklaring av förkortningar

RLBAG	bageri och konditori
RLKOK	kök och servering
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

172. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Restaurang- och livsmedelsprogrammet i Skaraborg

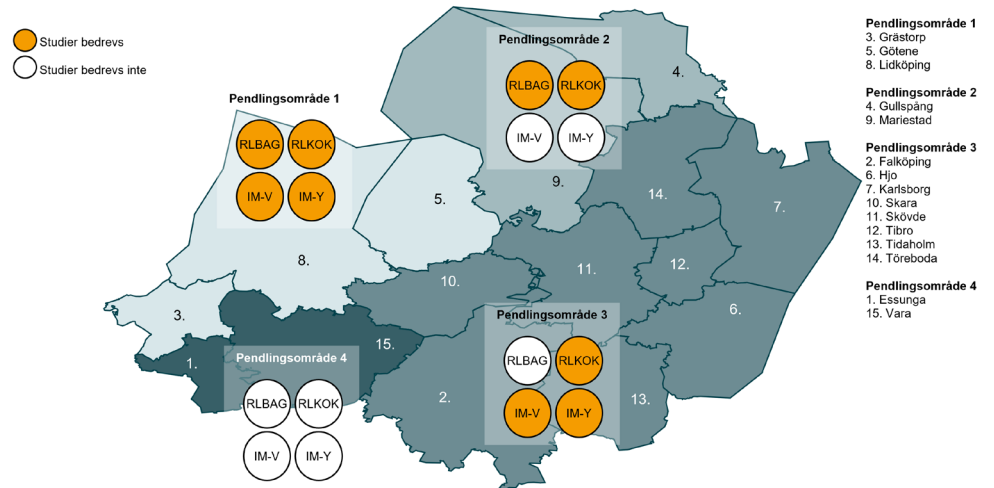
Inriktningen kök och servering bedrevs i pendlingsområde 1, 2 och 3, medan inriktningen bageri och konditori bedrevs i pendlingsområde 1 och 2.

Programinriktat val mot restaurang- och livsmedelsprogrammet och yrkesintroduktion med inriktning mot restaurang och livsmedel bedrevs i pendlingsområde 1 och 3.

Figur. Utbud av restaurang- och livsmedelsprogrammet i Skaraborgs pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁷³

Förklaring av förkortningar

- RLBAG bageri och konditori
- RLKOK kök och servering
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

173. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Restaurang- och livsmedelsutbildning inom komvux

Åren 2020–2022 var 18 kommuner samt Kunskapsförbundet Väst huvudmän för elever som läste yrkesinriktade kurser om minst 400 poäng inom restaurang och livsmedel på komvux.¹⁷⁴

Nio huvudmän inom komvux har rapporterat in att de bedrev sammanhållen yrkesutbildning som nationella eller regionala yrkespaket inom restaurang och livsmedel år 2021.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom restaurang och livsmedel i länet 2021.¹⁷⁵

Yrkespaket	Huvudman
Bagare och konditor	Borås, Göteborg, Kungälv
Bar och servering	Borås
Cafébiträde	Borås
Kock	Borås, Göteborg, Kungälv, Kunskapsförbundet Väst, Sotenäs, Stenungsund, Strömstad
Kock – restaurang och storkök	Tidaholm
Kök	Mölnadal
Lokalvårdare	Borås

¹⁷⁴. Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram år 2020–2022.

¹⁷⁵. Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

VVS och fastighet

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser inom VVS- och fastighetsprogrammet i gymnasieskolan bör behållas på nuvarande nivå. Huvudmännen bör även planera och dimensionera programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta.

Skolverket bedömer även att antalet utbildningsplatser på VVS- och fastighetsutbildningar inom komvux bör behållas på nuvarande nivå.

Arbetsmarknadsläget för VVS- och fastighetsutbildade i Västra Götalands län väntas bli balanserat på sikt, enligt SCB:s bedömning. Västra Götalandsregionen delar inte SCB:s bild, utan menar att det finns risk för brist på utbildade.

Etableringsgraden bland de som har läst VVS- och fastighetsutbildningar inom gymnasieskolan eller komvux är hög jämfört med andra gymnasiala yrkesutbildningar. En stor andel arbetar inom yrken som matchar deras utbildning, exempelvis arbetar 45 procent av de tidigare eleverna från VVS- och fastighetsprogrammet som har en etablerad eller osäker ställning på arbetsmarknaden som VVS-montörer.

VVS- och fastighetsprogrammet är ett av de minsta nationella programmen i länet, och andelen förstahandssökande har legat på samma nivå under de senaste åren. Inom komvux har elevantalet ökat sedan år 2018, men VVS- och fastighetsutbildningar utgör fortfarande en relativt liten andel av länets yrkesinriktade komvux.

Tillgången till VVS- och fastighetsprogrammets inriktningar skiljer sig åt inom länet. Inriktningen VVS bedrevs i flest pendlingsområden läsåret 2022/23. Programinriktat val mot det nationella programmet och yrkesintroduktion med inriktning mot VVS och fastighet bedrevs i 3 av länets 12 pendlingsområden. Totalt 6 av länets huvudmän bedrev utbildning inom VVS och fastighet på komvux åren 2020–2022.

Balans mellan tillgång och efterfrågan på utbildade inom VVS, drift, underhåll och energiteknik på sikt enligt SCB

SCB prognostiserar arbetsmarknadsläget för VVS-utbildade och personer med utbildning inom drift, underhåll och energiteknik på gymnasial nivå. Detta innebär att prognosen även innefattar el- och energiprogrammets inriktning mot elteknik och industritekniska programmets inriktning mot driftsäkerhet och underhåll, samt motsvarande äldre utbildningar. Inriktningen mot fastighet inom VVS- och fastighetsprogrammet ingår i SCB:s prognos för byggutbildade.

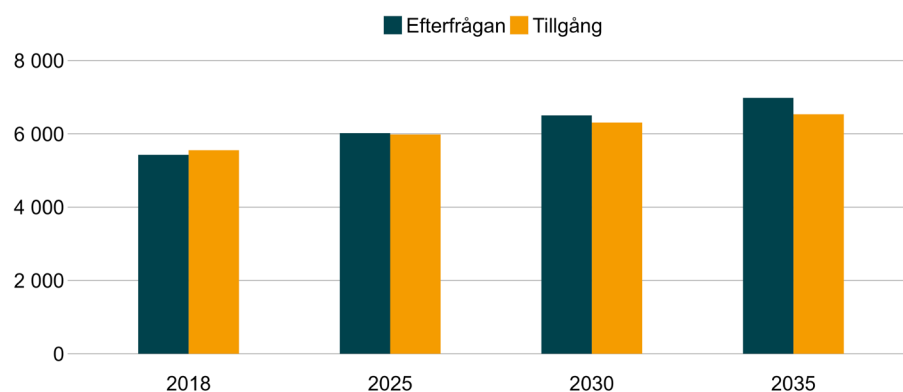
SCB bedömer att det på nationell nivå väntas bli ett varierat arbetsmarknadsläge för utbildade inom VVS, drift, underhåll och energiteknik 2035.

Enligt SCB:s bedömningar är tillgången på utbildade inom VVS, drift, underhåll och energiteknik på gymnasial nivå varierad i landet, ungefär halva landet bedöms ha brist på utbildade inom området. En fjärdedel bedöms ha balans och ytterligare en fjärdedel bedöms ha risk för överskott.

Under prognosperioden väntas tillgången till utbildade inom VVS, drift, underhåll och energiteknik öka med cirka 20 procent. Främst drivs ökningen av antalet som väntas examineras från gymnasieskolan, men även till viss del utbildade inom komvux och arbetsmarknadsutbildningar. Under samma period väntas efterfrågan på arbetskraft med dessa utbildningar öka med cirka 30 procent, framför allt på grund av att arbetsgivare i högre grad väntas efterfråga en formell utbildning.

Efterfrågan på utbildade inom VVS, drift, underhåll och energiteknik väntas växa i något högre grad än tillgången, men då skillnaden är förhållandevis liten bedömer SCB att arbetsmarknadsläget väntas bli relativt balanserat till år 2035.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på utbildade inom VVS-utbildning samt utbildning inom drift, underhåll och energiteknik i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Vad gäller prognosen för byggutbildade, där inriktningen mot fastighet inom VVS- och fastighetsprogrammet ingår, bedömer SCB att det finns risk för viss brist år 2035.

Brist på utbildade enligt regionen

Västra Götalandsregionen delar inte SCB:s bedömning, utan menar att den rådande bristen kommer att fortsätta.

De planerade etableringarna inom batteriverksamhet kommer att ha stort behov av bland annat driftsäkerhets- och underhållspersonal. Ett kraftigt växande bostadsbyggande i Västra Götaland kommer ställa krav på tillgång till utbildade inom installationsbranschen, bland annat elektriker och VVS-montörer. Investeringar i välfärdsfastigheter, i synnerhet sjukhus, är installationstunga. Det enskilt största projektet i länet är Sahlgrenska Life, en satsning på sjukvård och forskning. Vidare är energieffektivisering, upprustning av elnätet och elektrifiering av vägtransporter samhällstrender som driver efterfrågan på installationsyrken.

Utvecklingen inom hållbarhet och energieffektivisering inom fastighetsbranschen ökar efterfrågan på utbildad arbetskraft med särskilda kompetenser. Andra viktiga frågor för fastighetsbranschen är bland annat ökade kunskaper kring bemötande, trygghetsfrågor och teknisk förståelse.

Regionen lyfter också behovet av språkstöd inom utbildningsområdet, då många har en låg språknivå.

Inom framför allt storstadsregionerna finns stor efterfrågan på fastighetsskötare.

Det finns delregionala skillnader med en stor koncentration av gymnasium, komvuxutbildningar och arbetsmarknadsutbildningar i Göteborgsregionen. Det saknas utbildning inom fastighet i övriga Västra Götaland. Regionen lyfter också att det finns starka önskemål om fler utbildningar på de mindre orterna i Västra Götaland.

Nationella branschföreträdare anser att det finns en stor efterfrågan på utbildade

En nationell branschföreträdare har inkommit med inspel om kompetensbehoven av VVS- och fastighetsutbildade, Fastighetsbranschens utbildningsnämnd (FU).

FU beskriver att deras kompetensbehovsundersökning visar på en mycket hög efterfrågan inom samtliga yrkesroller där arbetsgivarna efterfrågar gymnasial utbildning. FU menar också att det är för få skolor som erbjuder inriktningen fastighet i gymnasieskolan i förhållande till hur behoven ser ut på arbetsmarknaden. Inriktningen fastighet lockar i högre utsträckning kvinnor, vilket också är något som fastighetsbranschen efterfrågar då det traditionellt är en mansdominerad bransch. FU anser också att yrkespaketen inom komvux behöver utökas inom alla regioner.

Stora möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.¹⁷⁶

Yrkesprognosen visar att det på nationell nivå väntas vara stora eller mycket stora möjligheter till arbete inom flera yrken inom VVS och fastighet.

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom VVS- och fastighetsområdet.

Yrke	Nationell prognos 2026
Fastighetsskötare	Stora möjligheter till arbete
Kyl- och värmepumpstekniker	Mycket stora möjligheter till arbete
VVS-montör	Mycket stora möjligheter till arbete

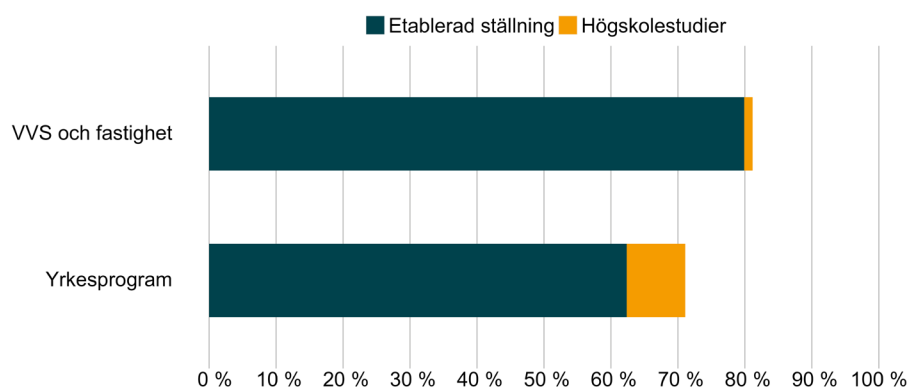
Källa: Arbetsförmedlingen

¹⁷⁶. Alla yrken finns inte med i Yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) samt mycket heterogena yrkesgrupper.

Relativt hög etablering efter utbildning inom VVS och fastighet

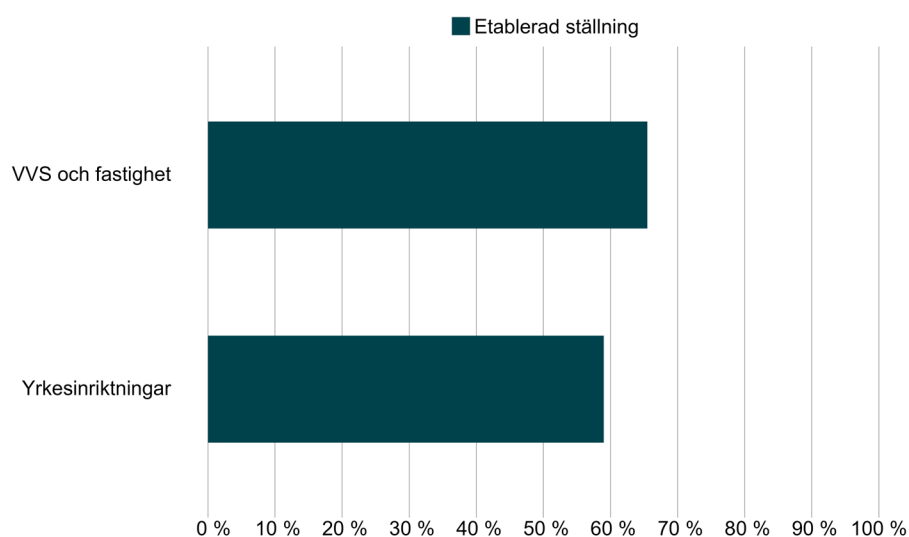
Tre år efter avslutad gymnasieutbildning inom VVS- och fastighetsprogrammet är 80 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är högre än för yrkesprogrammen i länet generellt, och även högre än etableringsgraden för avgångselever från VVS-och fastighetsprogrammet i Sverige som helhet.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.¹⁷⁷

Ett år efter avslutad VVS- och fastighetsutbildning inom komvux i länet är 65 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är en högre etableringsgrad än för många andra yrkesinriktade komvuxutbildningar i länet, och även något högre än etableringsgraden för samtliga med motsvarande utbildning i landet som helhet.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.¹⁷⁸

177. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

178. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

VVS-montör är det vanligaste yrket bland VVS- och fastighetsutbildade

Tabell. De vanligaste yrkena efter en VVS- och fastighetsutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.¹⁷⁹

Skolform	Yrke	Andel
VVS- och fastighetsprogrammet i gymnasieskolan	VVS-montör m.fl.	45 %
	Kyl- och värmepumpstekniker m.fl.	4 %
	Fastighetsskötare	3 %
	Anläggningsarbetare	2 %
	Lager- och terminalpersonal	2 %
VVS- och fastighetsutbildning inom komvux	VVS-montör m.fl.	34 %
	Fastighetsskötare	20 %
	Lager- och terminalpersonal	2 %

Källa: SCB

Stabil efterfrågan på VVS- och fastighetsprogrammet

VVS- och fastighetsprogrammet utgör 1 procent av länets erbjudna platser på nationella program läsåret 2023/24.¹⁸⁰

Till läsåret 2022/23 sökte 1 procent av länets ungdomar i första hand till VVS- och fastighetsprogrammet. Detta är samma nivå som i riket. Sedan år 2017 har andelen förstahandssökande legat på samma nivå. Programmet är starkt mansdominerat, endast 5 procent av de förstahandssökande till läsåret 2022/23 var kvinnor.

Cirka 80 procent av eleverna i år 2 och 3 läste inriktningen mot VVS. Resterande elever var fördelade över de övriga inriktningarna.

484 elever läste VVS- och fastighetsprogrammet i Västra Götalands län läsåret 2022/23.

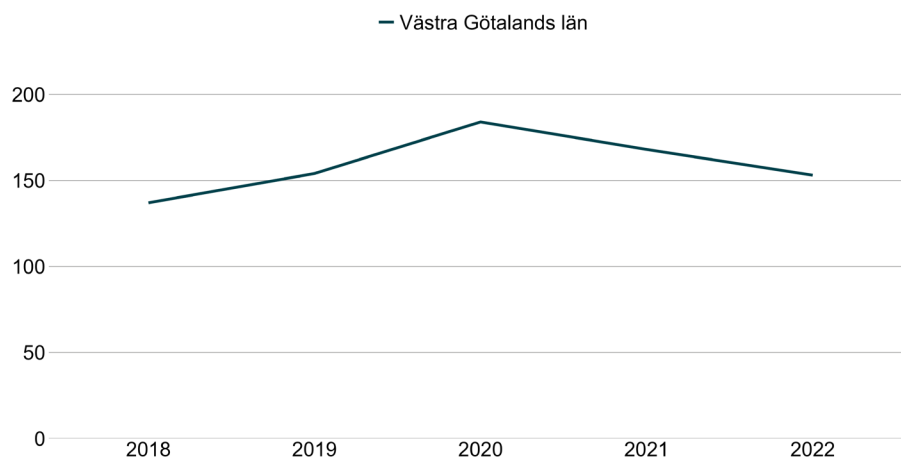
¹⁷⁹. För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Västra Götalands län.

¹⁸⁰. Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023. Eftersom Kungsbackas erbjudna platser rapporterats in tillsammans med Göteborgsregionens antagningskansli ingår även Kungsbacka i sammanställningen.

Ökande antal elever läser VVS och fastighet på komvux

Figuren nedan visar hur elevantalet inom VVS- och fastighetsutbildningar på komvux i länet har förändrats över tid. Antalet elever har ökat mellan åren 2018–2022, och omfattar cirka 2 procent av eleverna inom yrkesinriktad komvux.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom VVS och fastighet inom komvux i länet 2018–2022.

VVS- och fastighetsutbildning i länet

VVS- och fastighetsprogrammet i Göteborgsregionen

Pendlingsområde 1 var det enda pendlingsområdet i Göteborgsregionen som bedrev samtliga inriktningar inom VVS- och fastighetsprogrammet samt programinriktat val mot det nationella programmet och yrkesintroduktion med inriktning mot VVS och fastighet.

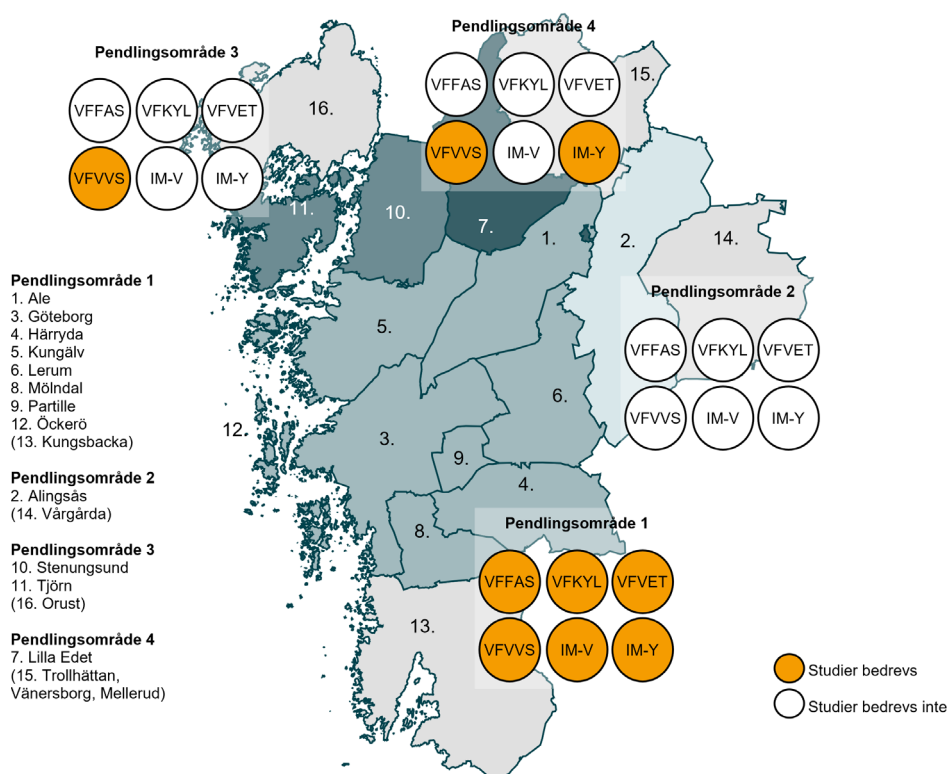
I pendlingsområde 2 bedrevs inte VVS- och fastighetsprogrammet.

I pendlingsområde 3 och 4 bedrevs inriktningen VVS. I pendlingsområde 4 bedrevs även yrkesintroduktion med inriktning mot VVS och fastighet.

Figur. Utbud av VVS- och fastighetsprogrammet i Göteborgsregionens pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁸¹

Förklaring av förkortningar

VFFAS	fastighet
VFKYL	kyl- och värmepumpsteknik
VFVET	ventilation
VFVVS	VVS
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

¹⁸¹. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

VVS- och fastighetsprogrammet i Fyrbodals

VVS- och fastighetsprogrammet bedrevs läsåret 2022/23 inte i pendlingsområde 1 och 3.

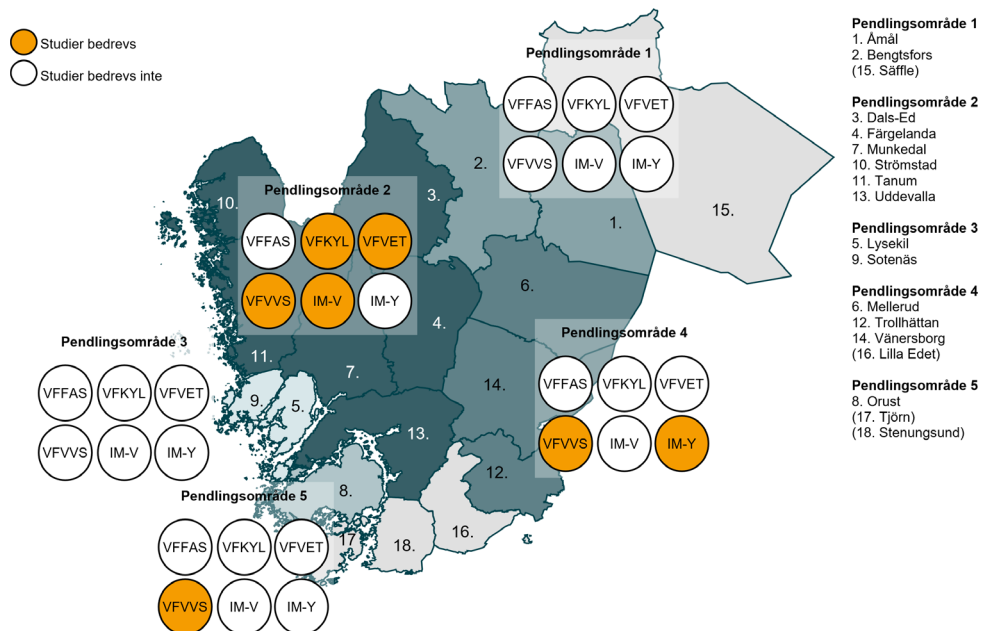
I pendlingsområde 2 bedrevs inriktningarna kyl- och värmepumpsteknik, ventilation och VVS samt programinriktat val mot VVS- och fastighetsprogrammet.

I pendlingsområde 4 och 5 bedrevs inriktningen VVS. I pendlingsområde 4 bedrevs även yrkesintroduktion med inriktning mot VVS och fastighet.

Figur. Utbud av VVS- och fastighetsprogrammet i Fyrbodals pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁸²

Förklaring av förkortningar

VFFAS	fastighet
VFKYL	kyl- och värmepumpsteknik
VFVET	ventilation
VFVVS	VVS
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

182. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

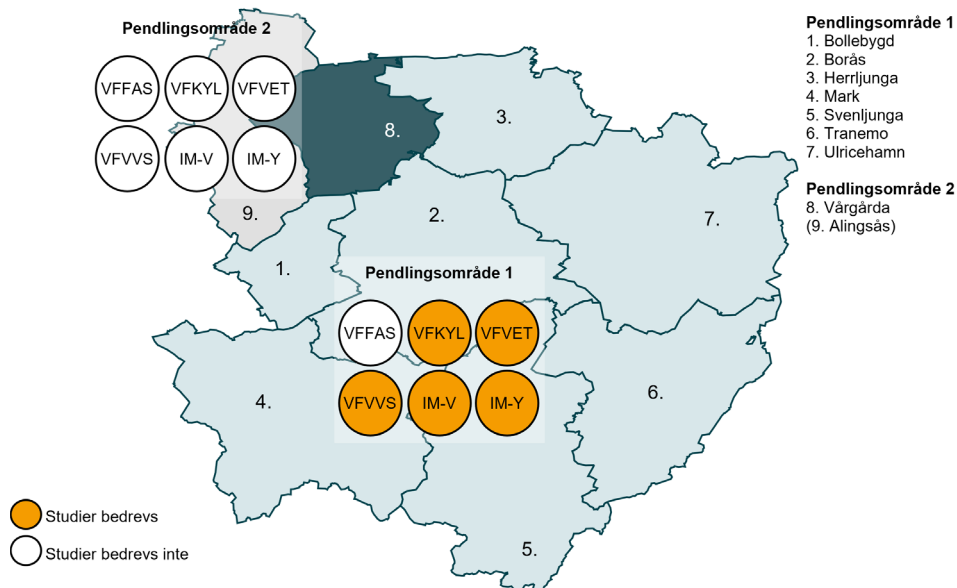
VVS- och fastighetsprogrammet i Sjuhärad

I pendlingsområde 1 bedrevs inriktningarna kyl- och värmepumpsteknik, ventilation och VVS samt programinriktat val mot VVS- och fastighetsprogrammet och yrkesintroduktion med inriktning mot VVS och fastighet. VVS- och fastighetsprogrammet bedrevs inte i pendlingsområde 2.

Figur. Utbud av VVS- och fastighetsprogrammet i Sjuhärads pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁸³

Förklaring av förkortningar

VFFAS	fastighet
VFKYL	kyl- och värmepumpsteknik
VFVET	ventilation
VFVVS	VVS
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

¹⁸³. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

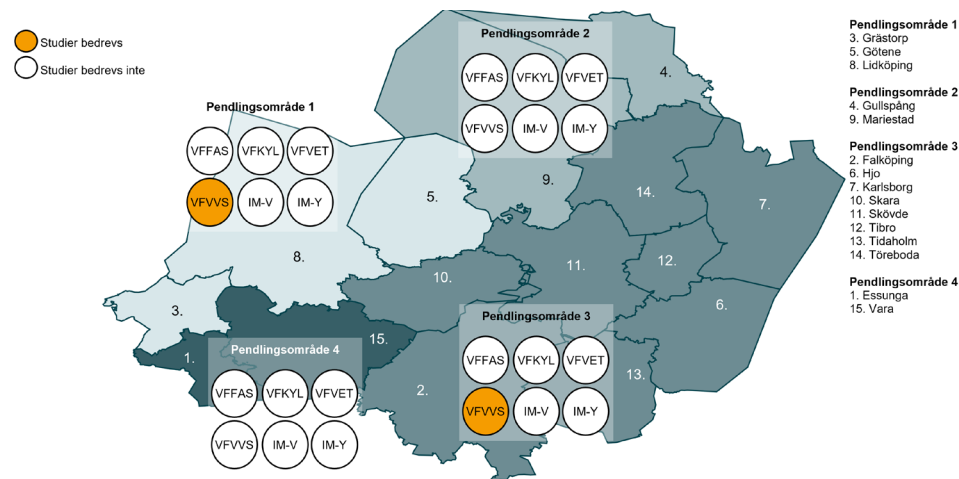
VVS- och fastighetsprogrammet i Skaraborg

Inriktningen VVS bedrevs i pendlingsområde 1 och 3. Ingen annan inriktning bedrevs i Skaraborg.

Figur. Utbud av VVS- och fastighetsprogrammet i Skaraborgs pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁸⁴

Förklaring av förkortningar

VFFAS	fastighet
VFKYL	kyl- och värmepumpsteknik
VFVET	ventilation
VFVSS	VVS
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

VVS- och fastighetsutbildning inom komvux

I sex av länets kommuner läste elever yrkesinriktade kurser om minst 400 poäng inom VVS och fastighet på komvux under åren 2020–2022.¹⁸⁵

Fem huvudmän inom komvux bedrev sammanhållen yrkesutbildning i form av nationella eller regionala yrkespaket inom VVS och fastighet år 2021.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom VVS och fastighet i länet 2021.¹⁸⁶

Yrkespaket	Huvudman
Fastighet	Göteborg
Fastighet bas	Göteborg
Fastighetsskötare	Borås, Kunskapsförbundet Väst, Mölndal, Strömstad
Lokalvårdare med språkstöd	Mölndal
VVS	Göteborg
VVS-isolering	Göteborg
VVS-montör	Borås

^{184.} Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

^{185.} Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram år 2020–2022.

^{186.} Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Vård och omsorg

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på vård- och omsorgsprogrammet i gymnasieskolan bör öka. Troligtvis behöver ökningen av andelen platser följas av andra åtgärder för att attrahera fler elever till programmet. Huvudmännen bör även planera och dimensionera programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta.

Skolverket bedömer även att antalet elever som läser en vård- och omsorgsutbildning inom komvux bör öka.

Enligt SCB:s och Västra Götalandsregionens bedömning riskerar den nuvarande bristen på vård- och omsorgsutbildade i Västra Götalands län att bli ännu större på sikt. Etableringsgraden bland de som har läst vård- och omsorgsprogrammet i gymnasieskolan är låg jämfört med övriga yrkesprogram, samtidigt fortsätter en stor andel till högskolestudier, vilket innebär att den totala etableringsgraden är relativt hög. Etableringsgraden bland de som läst en vård- och omsorgsutbildning inom komvux är hög jämfört med utbildade inom andra yrkesområden. En stor andel arbetar inom yrken som matchar deras utbildning, exempelvis arbetar 50 procent av personer som läst en vård- och omsorgsutbildning på komvux och har en etablerad eller osäker ställning på arbetsmarknaden som undersköterska.

Ungdomars efterfrågan på vård- och omsorgsprogrammet har minskat under de senaste åren. Inom komvux har elevantalet minskat sedan år 2018, men vård och omsorg är fortfarande den största yrkesinriktningen med nästan hälften av länets yrkeselever.

Vård- och omsorgsprogrammet bedrevs läsåret 2022/23 i alla länets pendlingsområden utom ett. Programinriktat val mot det nationella programmet bedrevs i 10 av länets 12 pendlingsområde, och yrkesintroduktion med inriktning mot vård och omsorg bedrevs i 9 pendlingsområden. Inom komvux bedrevs utbildning inom vård och omsorg i 34 av länets kommuner och Kunskapsförbundet Väst åren 2020–2022.

Risk för stor brist på arbetskraft med utbildning inom vård och omsorg på sikt enligt SCB

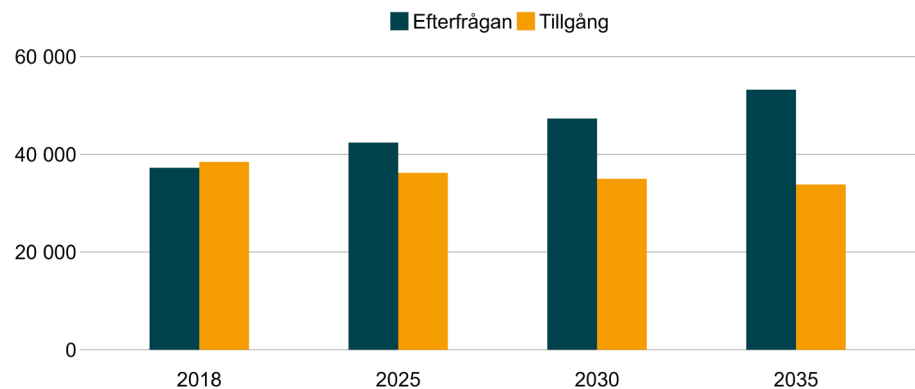
Enligt SCB:s prognos väntas det på nationell nivå bli stor brist på vård- och omsorgsutbildade 2035.

Under prognosperioden väntas tillgången till vård- och omsorgsutbildade minska med cirka 10 procent. Antalet utbildade inom gymnasieskolan och komvux beräknas inte räcka till för att täcka de stora pensionsavgångarna samtidigt som många väntas lämna utbildningsgruppen genom att vidareutbilda sig. Under samma period väntas efterfrågan på vård- och

omsorgsutbildade öka med cirka 45 procent. I takt med att länets befolkning blir allt äldre ökar behovet av vård- och omsorgspersonal. Dessutom väntas arbetsgivare i högre grad efterfråga arbetskraft med formell vård- och omsorgsutbildning.

Eftersom tillgången väntas minska samtidigt som efterfrågan ökar bedömer SCB att det finns risk för stor brist på vård- och omsorgsutbildade år 2035.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på utbildade inom vård och omsorg i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Regionen ser risk för större brist än SCB:s bedömning

Västra Götalandsregionen delar SCB:s bedömning om att det finns risk för stor brist på vård- och omsorgsutbildade. Dock lyfter de att prognosen inte tagit hänsyn till pandemin, vilket skulle kunna påverka prognosen.

Regionen lyfter att planerade stora företagsetableringar i Sjuhärad, Göteborgsregionen och Skaraborg förväntas påverka arbetsmarknaden i respektive delregion stort. Å ena sidan finns en möjlighet att inflyttningen ökar i samband med etableringarna, vilket i sin tur medför fler som kan arbeta men det medför också växande verksamheter inom skola och vård, och med det ökat behov av personal. Å andra sidan finns en risk att etableringarna inte medför ökad inflyttning och att företagen i stället ska kompetensförsörjas med befintliga invånare, vilket i sin tur leder till färre som kan arbeta inom vårdområdet då konkurrensen ökar. Oavsett vilket scenariot blir, tror regionen att behovet av vård- och omsorgsutbildade på lång sikt är större än vad SCB:s siffror visar.

Underskottet på arbetskraft är särskilt stort inom äldreomsorgen, särskilt inom hemvård och demensvård. Även inom akutsjukvården saknas mycket personal.

Regionen lyfter också behovet av att körkort ska ingå i grundutbildningen, eftersom kravet på att köra bil i yrket är mycket stort.

Regionen lyfter att cirka 16 procent gick ut grundskolan år 2022 utan fullständiga betyg. En stor del av dessa elever söker vårdutbildningen. För dessa elever, som ofta har låg studiemotivation och en önskan om att snabbt komma ut i arbetslivet, skulle den del av vård- och omsorgsutbildningen som utbildar till vårdbiträde kunna lyftas fram som ett ännu tydligare alternativ. Även om vårdbiträde inte är en egen utbildning utan en del av undersköterskeutbildningen, bör studie- och yrkesvägledare och andra lyfta fram möjligheten att det är bättre att börja

med att utbilda sig till vårdbiträde för att snabbt komma ut i arbete. I dag är man alltså inte utbildad som vårdbiträde. Kanske bör det till och med finnas 1,5-åriga gymnasieutbildningar för att till exempel bli vårdbiträde. Det kan vara en bättre lösning för de ungdomar som i dag inte klarar utbildningen till undersköterska.

Nationella branschföreträdare bedömer att det finns ett stort behov av utbildade

Skolverket har fått två inspel om kompetensbehov av vård- och omsorgs- utbildade.¹⁸⁷ Både Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och organisationen Vård- och omsorgscollege bekräftar bilden som ges i SCB:s prognos, det vill säga att det finns ett stort behov av arbetskraft med vård- och omsorgsutbildning både på kort och lång sikt. SKR menar att kompetensbehoven kommer att öka under kommande år till följd av statliga ambitionshöjningar och reformer. SKR lyfter också att SCB:s prognoser från år 2020 delvis behöver kompletteras med en mer aktuell bild av kompetensbehoven.

Stora möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.¹⁸⁸

Yrkesprognosen visar att det på nationell nivå väntas vara ett varierat arbetsmarknadsläge för yrken inom vård- och omsorgsområdet år 2026. Medan undersköterskor, personliga assistenter samt vårdare och boendestödjare har stora möjligheter till arbete, är möjligheterna små till medelstora för vårdbiträden.

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom vård- och omsorgsområdet.

Yrke	Nationell prognos 2026
Undersköterska	Mycket stora möjligheter till arbete
Vårdbiträde	Små till medelstora möjligheter till arbete
Personlig assistent	Stora möjligheter till arbete
Vårdare och boendestödjare	Stora möjligheter till arbete

Källa: Arbetsförmedlingen

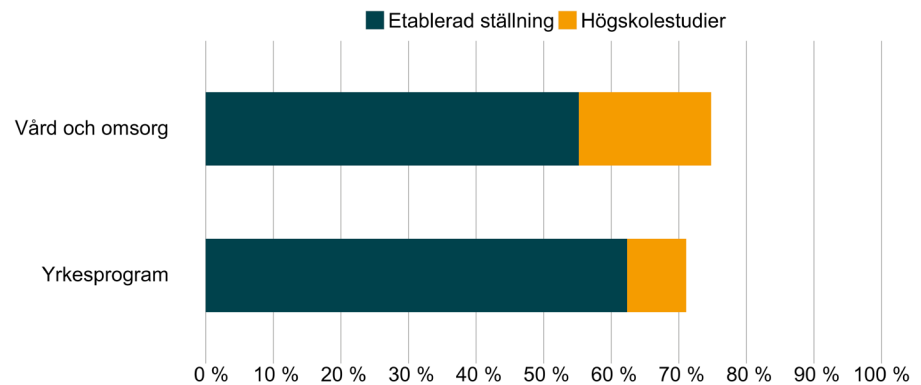
^{187.} Vård- och omsorgscollege och Sveriges Kommuner och Regioner.

^{188.} Alla yrken finns inte med i Yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) samt mycket heterogena yrkesgrupper.

Relativt hög etableringsgrad efter utbildning inom vård och omsorg

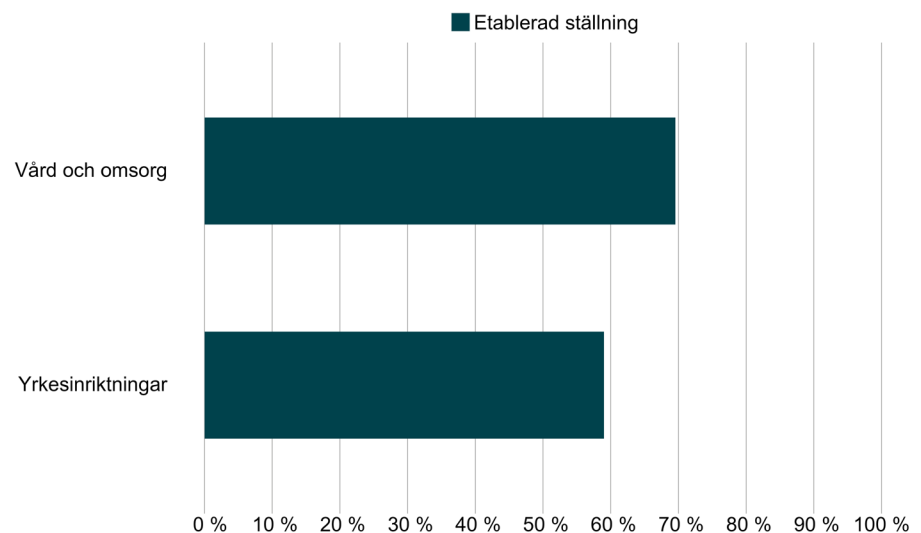
Tre år efter avslutad gymnasieutbildning är 55 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är i nivå med etableringsgraden för avgångselever från vård- och omsorgselever på nationell nivå, men lägre än yrkesprogrammen i länet generellt. Däremot finns en betydligt högre andel av avgångseleverna från vård- och omsorgsprogrammet i högskolestudier, jämfört med alla yrkesprogram i länet.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.¹⁸⁹

Ett år efter en vård- och omsorgsutbildning inom komvux i länet är 70 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är en högre etableringsgrad än andra yrkesområden.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.¹⁹⁰

¹⁸⁹. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

¹⁹⁰. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

Undersköterska är det vanligaste yrket bland utbildade inom vård och omsorg

Tabell. De vanligaste yrkena efter en vård- och omsorgsutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.¹⁹¹

Skolform	Yrke	Andel
Vård- och omsorgsprogrammet i gymnasieskolan	Undersköterska, hemtjänst, hemsjukvård och äldreboende	32 %
	Undersköterska, vård- och specialavdelning	17 %
	Vårdare, boendestödare	9 %
	Personlig assistent	4 %
	Skötare	4 %
Vård- och omsorgsutbildning inom komvux	Undersköterska, hemtjänst, hemsjukvård och äldreboende	50 %
	Vårdare, boendestödare	15 %
	Undersköterska, vård- och specialavdelning	7 %
	Vårdbiträde	6 %
	Personlig assistent	4 %
	Skötare	3 %

Källa: SCB

Färre ungdomar söker till vård- och omsorgsprogrammet

Vård- och omsorgsprogrammet utgör 3 procent av länets erbjudna platser på nationella program läsåret 2023/24.¹⁹²

Till läsåret 2022/23 sökte 3 procent av länets ungdomar i första hand till vård- och omsorgsprogrammet. Sedan år 2017 har andelen förstahandssökande minskat från 5 procent till 3 procent. Programmet är kvinnodominerat, endast 17 procent av de förstahandssökande till läsåret 2022/23 var män.

1 657 elever läste vård- och omsorgsprogrammet i Västra Götalands län läsåret 2022/23.

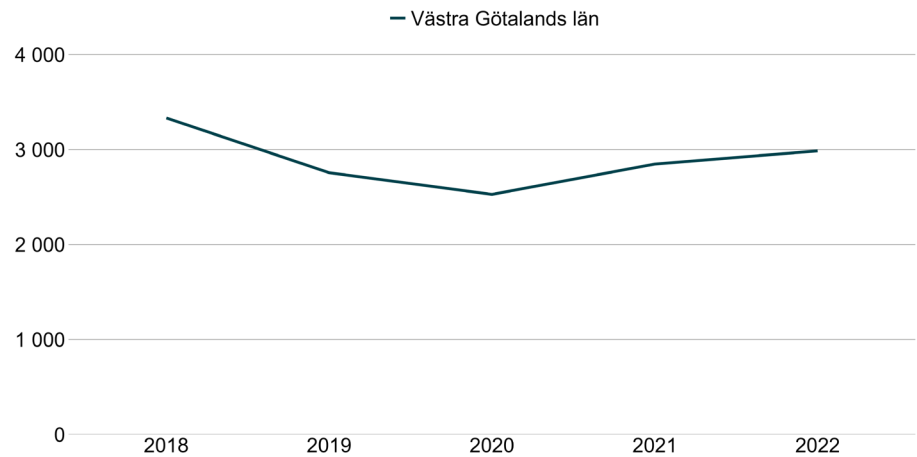
^{191.} För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Västra Götalands län.

^{192.} Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskansliet och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023. Eftersom Kungsbackas erbjudna platser rapporterats in tillsammans med Göteborgsregionens antagningskansli ingår även Kungsbacka i sammanställningen.

Minskande antal elever på vård- och omsorgsutbildningar inom komvux

Figuren nedan visar hur elevantalet inom vård- och omsorgsutbildningarna på komvux i länet har förändrats över tid. Antalet elever som studerar yrkesinriktade kurser inom vård och omsorg har minskat till år 2022 jämfört med år 2018, men vård och omsorg är fortfarande det största yrkesområdet med 42 procent av eleverna.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom vård och omsorg inom komvux i länet 2018–2022.

Vård- och omsorgsutbildning i länet

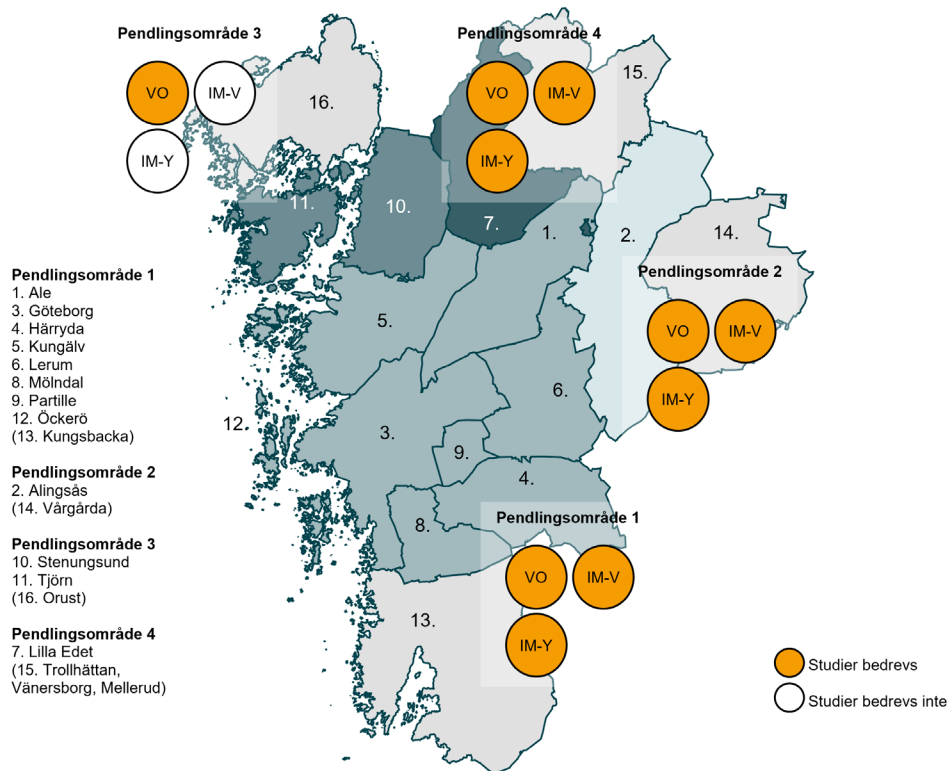
Vård- och omsorgsprogrammet i Göteborgsregionen

Vård- och omsorgsprogrammet bedrevs läsåret 2022/23 i samtliga pendlingsområden i Göteborgsregionen. Programinriktat val mot det nationella programmet och yrkesintroduktion med inriktning mot vård och omsorg bedrevs i alla pendlingsområden förutom pendlingsområde 3.

Figur. Utbud av vård- och omsorgsprogrammet i Göteborgsregionens pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁹³

Förklaring av förkortningar

- VO vård- och omsorgsprogrammet
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

193. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

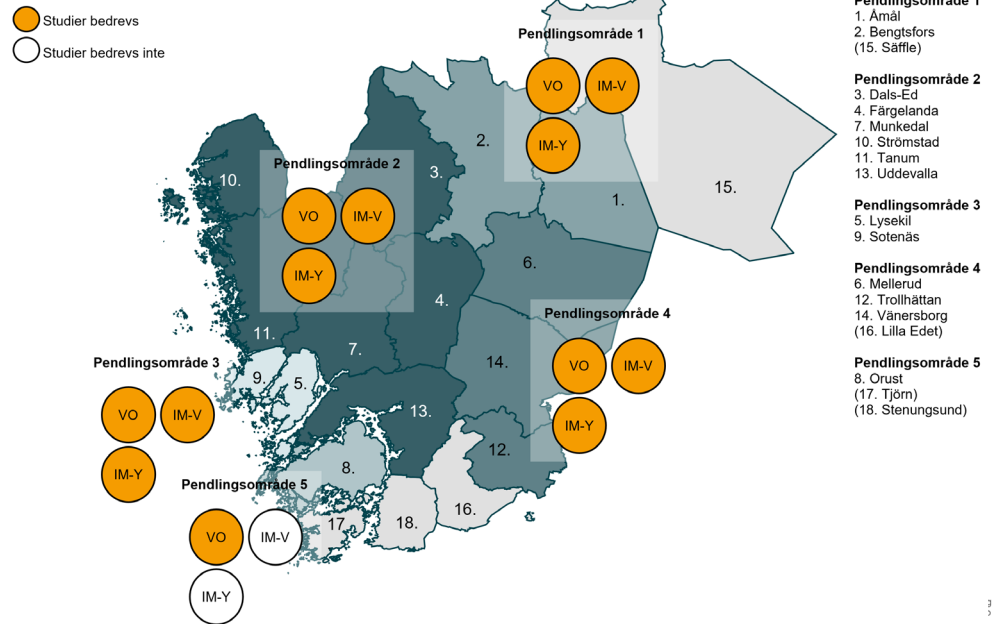
Vård- och omsorgsprogrammet i Fyrbodal

Vård- och omsorgsprogrammet bedrevs läsåret 2022/23 i samtliga pendlingsområden i Fyrbodal. Programinriktat val mot det nationella programmet och yrkesintroduktion med inriktning mot vård och omsorg bedrevs i alla pendlingsområden förutom pendlingsområde 5.

Figur. Utbud av vård- och omsorgsprogrammet i Fyrbodals pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁹⁴

Förklaring av förkortningar

- VO vård- och omsorgsprogrammet
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

¹⁹⁴. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

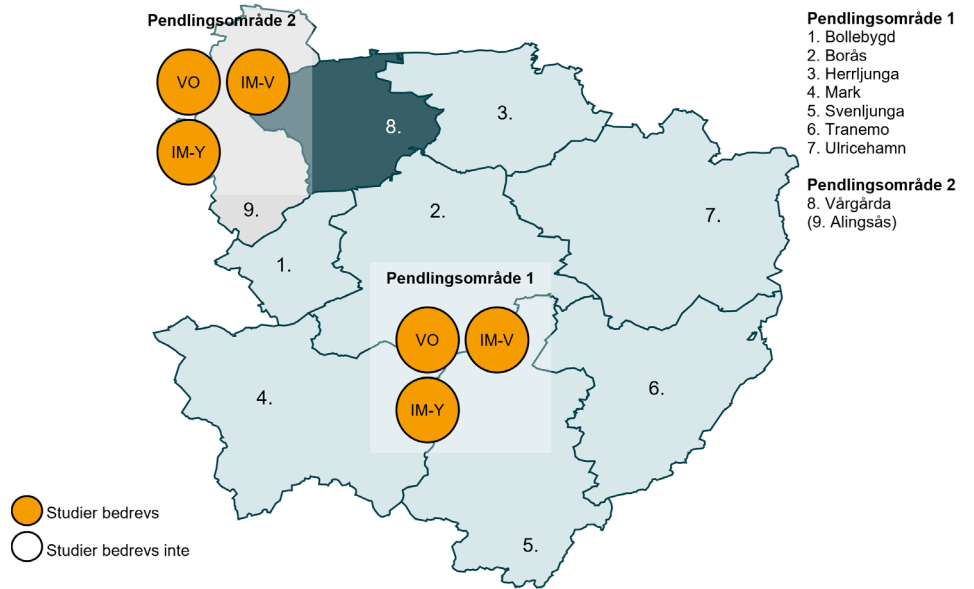
Vård- och omsorgsprogrammet i Sjuhärad

Vård- och omsorgsprogrammet, programinriktat val mot det nationella programmet och yrkesintroduktion med inriktning mot vård och omsorg bedrevs i Sjuhärads två pendlingsområden.

Figur. Utbud av vård- och omsorgsprogrammet i Sjuhärads pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁹⁵

Förklaring av förkortningar

VO	vård- och omsorgs- programmet
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

¹⁹⁵. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

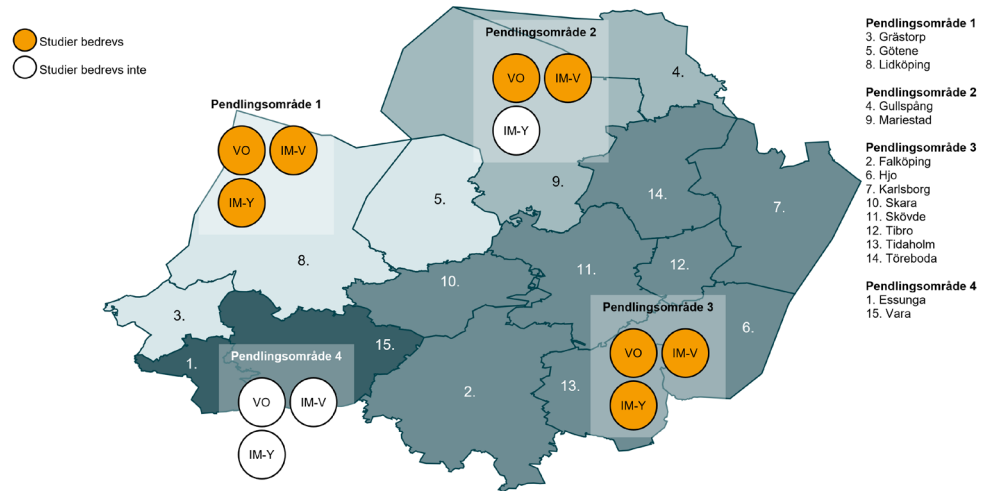
Vård- och omsorgsprogrammet i Skaraborg

Vård- och omsorgsprogrammet bedrevs i samtliga pendlingsområden i Göteborgsregionen. Programinriktat val mot det nationella programmet bedrevs i pendlingsområde 1, 2 och 3, och yrkesintroduktion med inriktning mot vård och omsorg bedrevs i pendlingsområde 1 och 3.

Figur. Utbud av vård- och omsorgsprogrammet i Skaraborgs pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁹⁶

Förklaring av förkortningar

- VO vård- och omsorgsprogrammet
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

Vård- och omsorgsutbildning inom komvux

Åren 2020–2022 var 34 kommuner samt Kunskapsförbundet Väst huvudmän för elever som läste yrkesinriktade kurser om minst 400 poäng inom vård och omsorg på komvux.¹⁹⁷ Totalt 18 huvudmän inom komvux genomförde sammanhållen yrkesutbildning i form av nationella eller regionala yrkespaket inom vård och omsorg under år 2021.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom vård och omsorg i länet 2021.¹⁹⁸

Yrkespaket	Huvudman
Stödassistent – lärling	Partille
Undersköterska	Ale, Alingsås, Borås, Färgelanda, Göteborg, Härryda, Kungälv, Kunskapsförbundet Väst, Lerum, Mölndal, Orust, Partille, Skara, Stenungsund, Strömstad, Tanum, Ulricehamn, Vänersborg
Vård och omsorg	Stenungsund
Vårdbiträde	Göteborg, Strömstad

^{196.} Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

^{197.} Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram år 2020–2022.

^{198.} Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Högskoleförberedande program

Det finns sex högskoleförberedande program:

- ekonomiprogrammet
- estetiska programmet
- humanistiska programmet
- naturvetenskapsprogrammet
- samhällsvetenskapsprogrammet
- teknikprogrammet.

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Sammantaget bedömer Skolverket att andelen erbjudna platser inom högskoleförberedande program bör minska, till förmån för yrkesprogram.

Enligt SCB:s bedömning riskerar det att bli överskott på personer med utbildning från de högskoleförberedande programmen som högsta avslutade utbildningsnivå på kort och lång sikt.

Övergången till högskola är relativt låg för utbildade från ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet, samtidigt som det väntas bli ett överskott på arbetskraft med högskoleförberedande utbildning. Skolverket bedömer att andelen platser inom ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet bör minska.

Övergången till högskola är relativt låg för utbildade från estetiska programmet samtidigt som det väntas bli ett överskott på arbetskraft med högskoleförberedande utbildning. Ungdomars efterfrågan har minskat under de senaste åren, och har varit lägre än andelen erbjudna platser. Skolverket bedömer att andelen platser inom estetiska programmet bör minska.

Övergången till högskola är relativt hög för utbildade från humanistiska programmet. Humanistiska programmet är minst av de högskoleförberedande programmen i länet. Ungdomars efterfrågan har legat på samma nivå under de senaste åren. Skolverket bedömer att andelen platser inom humanistiska programmet bör behållas på nuvarande nivå.

Övergången till högskola är relativt hög för utbildade från naturvetenskapsprogrammet. Ungdomars efterfrågan har minskat de senaste åren, och andelen förstahandssökande har varit lägre än andelen erbjudna platser i länet. Skolverket bedömer att andelen platser inom naturvetenskapsprogrammet bör minska för att bättre matcha ungdomars efterfrågan.

Övergången till högskola är relativt hög för utbildade från teknikprogrammet. Ungdomars efterfrågan har minskat under de senaste åren, och är lägre än andelen erbjudna platser i länet. Skolverket bedömer att andelen platser inom teknikprogrammet bör minska för att bättre matcha ungdomars efterfrågan.

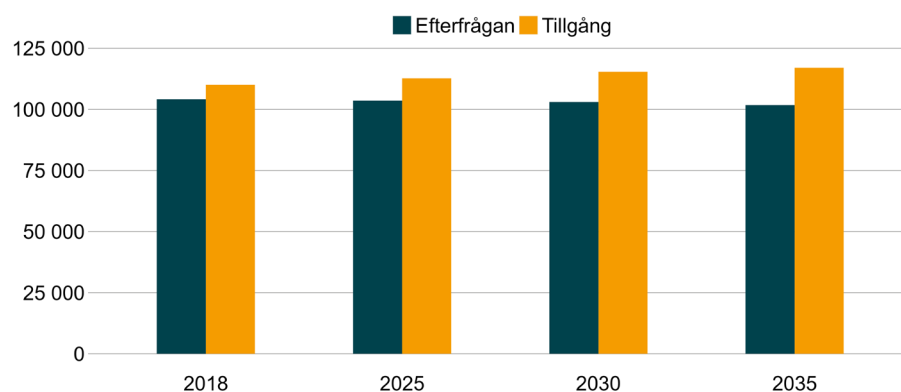
Risk för överskott av arbetskraft med högskoleförberedande utbildning enligt SCB

De som har en högskoleförberedande utbildning bidrar till kompetensförsörjningen på två sätt. Dels är de relevanta på den del av arbetsmarknaden där arbetsgivare rekryterar brett och har ett generellt behov av gymnasialt utbildad arbetskraft. Dels utgör de grunden för den del av arbetskraften som har högskoleutbildning. I denna fördjupningsdel tittar vi därför både på det generella behovet av gymnasialt utbildade och behovet av högskoleutbildade.

SCB bedömer att det på nationell nivå väntas bli ett överskott på arbetskraft med högskoleförberedande gymnasieutbildning som högsta utbildningsnivå 2035. Ett undantag är gymnasieingenjörer, där det beräknas bli brist på utbildade på nationell nivå framöver. På nationell nivå väntas det också bli brist på eftergymnasialt utbildade inom flera områden framöver, till exempel utbildade inom pedagogik, hälso- och sjukvård samt teknik och data.

Tillgången på arbetskraft med högskoleförberedande utbildning som högsta avslutade utbildningsnivå i Västra Götalands län väntas öka med cirka 5 procent under prognosperioden. Samtidigt väntas efterfrågan ligga kvar på samma nivå. Detta innebär att det finns en risk för överskott på personer med högskoleförberedande utbildning i länet år 2035.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft med högskoleförberedande utbildning som högsta utbildningsnivå i länet fram till 2035.

Källa: SCB

SCB gör en prognos över utbildningsgruppen YH-tekniker och gymnasieingenjörutbildning. En del av denna utbildningsgrupp är personer med en gymnasieingenjörutbildning. Fram till 2035 är det 14 400 personer som väntas lämna arbetskraften i denna utbildningsgrupp, framför allt till följd av pensionering. Av de som examineras under perioden fram till 2035 väntas 10 procent komma från gymnasieskolans fjärde tekniska år och resterande från yrkeshögskolan. Totalt beräknas 12 800 personer som är folkbokförda i Västra Götalands län att examineras fram till 2035. Efterfrågan på Yh-tekniker och gymnasieingenjörer i länet beräknas vara relativt konstant. Enligt prognosen finns det risk för brist på personer med denna utbildning eftersom tillgången på utbildade minskar samtidigt som efterfrågan är konstant.

Regionen delar SCB:s bild

Västra Götalandsregionen delar SCB:s bedömning av arbetsmarknadsläget för personer med högskoleförberedande utbildning generellt, men menar att läget ser annorlunda ut för personer som har läst teknikprogrammet. Det finns ett stort behov av personer med denna kompetens och även av personer som läser ett fjärde tekniskt år (TE4), särskilt i samband med den planerade etableringen av batterifabriker i länet.

Regionen lyfter att kombinationsutbildningar har varit en uppskattad källa till regionens kompetensförsörjning men erbjuds nu inte inom gymnasieskolan. Ett sådant exempel är programmet TUNA, teknisk utbildning med näringslivsanknytning, som var ett fyraårigt specialutformat program i samarbete med industrin, med bland annat ett år praktik på industrierna. Både skolan och de samverkande företagen efterfrågar att få starta denna variant igen.

En kombinationsutbildning mellan teknikprogrammet och industritekniska programmet på komvux behövs.

Flera branschföreträdare framhåller behovet av högskoleutbildade

Skolverket har efterfrågat synpunkter från nationella branschföreträdare om behoven av gymnasialt yrkesutbildade på nationell nivå. I sina inspel kring yrkesprogrammen är det flera branschföreträdare som har framhållit att branschen även behöver högskoleutbildad kompetens. Framför allt är det personer med högskoleutbildning inom teknik och it som efterfrågas, men även personer med högskoleutbildning inom logistik och inköp.

Stort behov av gymnasieingenjörer enligt nationella branschföreträdare

Skolverket har fått fem inspel om kompetensbehovet av utbildade från vidareutbildningen med ett fjärde tekniskt år (TE4).¹⁹⁹

Byggföretagen, Teknikföretagen, Trä- och Möbelföretagen, Svensk Elektronik och Sveriges Ingenjörer delar SCB:s bedömning om att det behövs fler gymnasieingenjörer. Teknikföretagen och Trä- och Möbelföretagen menar att behovet av teknisk kompetens har ökat generellt i industrin. Det beror både på att industriella processer blir alltmer komplexa och på att det är brist på industriutbildad arbetskraft vilket ökar behovet av tekniker.

Svensk Elektronik pekar på att det har blivit allt svårare att hitta rätt kompetens till elektronikbranschen. Sveriges Ingenjörer, Trä- och Möbelföretagen och Teknikföretagen lyfter att etableringsgraden är hög bland gymnasieingenjörer, vilket de menar visar att det finns ett tydligt behov på arbetsmarknaden.

Ytterligare en orsak till att behovet av gymnasieingenjörer kommer att öka är att många av de gymnasieingenjörer som finns på arbetsmarknaden i dag närmar sig pensionsåldern. Flera branschföreträdare konstaterar att dessa personer utgör en betydande del av den tekniska kompetensen i svensk

¹⁹⁹. Svensk Elektronik, Teknikföretagen, Trä- och Möbelföretagen, Sveriges Ingenjörer och Byggföretagen.

industri, och att det kommer att skapa stora behov i verksamheterna när de försvinner. Enligt Teknikföretagen har det dessutom utbildats för få gymnasieingenjörer och högskoleingenjörer under lång tid, vilket förstärker omfattningen på behoven. Nyexaminerade gymnasieingenjörer kan inte rakt av ersätta personer med lång yrkeserfarenhet, men de kan bidra till täcka delar av behoven.

Flera branschföreträdare framhåller att de utöver gymnasieingenjörer även kommer att finnas behov av fler civil- och högskoleingenjörer. De ser dock ingen konkurrens mellan de olika utbildningsformerna utan beskriver TE4 som ett komplement eller en väg till högskoleutbildningar.

Sveriges Ingenjörer och Svensk Elektronik menar att både potentiella elever och näringslivet behöver mer kunskap om TE4. Många skolor har svårt att attrahera elever. Sveriges Ingenjörer tror att det finns potential att locka fler unga till TE4 genom att öka kunskapen om utbildningen och vad som skiljer den från en högskole- eller civilingenjörsutbildning.

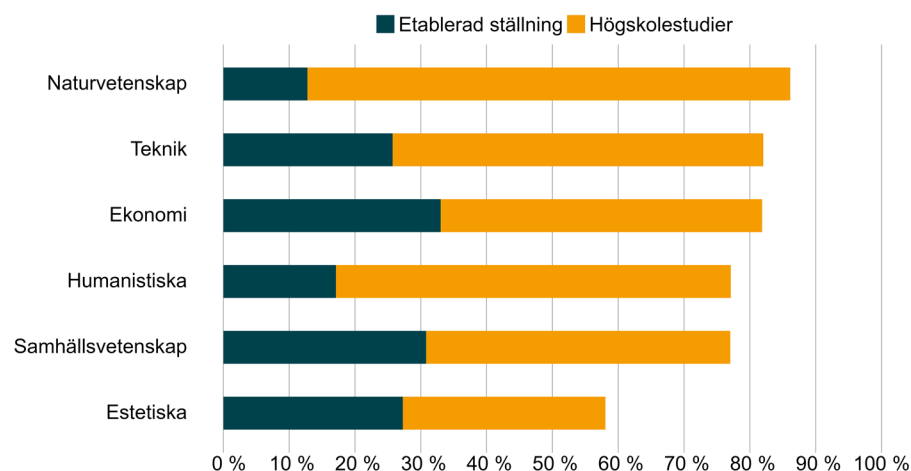
Etablering efter högskoleförberedande gymnasieutbildning

Naturvetenskapsprogrammet har högst andel som fortsätter vidare till högskolestudier medan estetiska programmet har lägst andel. Störst andel med etablerad ställning på arbetsmarknaden har ekonomiprogrammet medan det program med lägst andel etablerad ställning är naturvetenskapsprogrammet.

Det program som totalt sett har lägst andel som varken har en etablerad ställning eller är i högskolestudier är estetiska programmet. Viktigt att notera är dock att en femtedel av avgångseleverna från estetiska programmet i länet finns inom kategorin ”övriga studier”, vilket kan innebära att de studerar på folkhögskola eller läser andra konstnärliga utbildningar.

Naturvetenskapsprogrammet har lägst andel som varken har en etablerad ställning eller är i högskolestudier.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.²⁰⁰

200. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett högskoleförberedande program i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

Butikssäljare och lager- och terminalpersonal vanligaste yrkena bland de som har en högskoleförberedande utbildning

Tabell. De vanligaste yrkena efter högskoleförberedande program i gymnasieskolan i länet.²⁰¹

Program	Yrke	Andel
Ekonomiprogrammet	Butikssäljare, fackhandel	9 %
	Lager- och terminalpersonal	9 %
	Butikssäljare, dagligvaror	7 %
	Kundtjänstpersonal	3 %
	Fordonsmontör	3 %
Estetiska programmet	Butikssäljare, fackhandel	8 %
	Lager- och terminalpersonal	7 %
	Butikssäljare, dagligvaror	6 %
	Kundtjänstpersonal	4 %
	Barnskötare	3 %
Humanistiska programmet	Lager- och terminalpersonal	13 %
	Butikssäljare, dagligvaror	7 %
	Butikssäljare, fackhandel	5 %
	Fordonsmontör	5 %
	Städare	5 %
Naturvetenskapsprogrammet	Lager- och terminalpersonal	7 %
	Butikssäljare, fackhandel	6 %
	Butikssäljare, dagligvaror	6 %
	Övrig montör	4 %
	Maskinställare och maskinoperatör, metallarbete	3 %
Samhällsvetenskapsprogrammet	Butikssäljare, fackhandel	7 %
	Lager- och terminalpersonal	7 %
	Butikssäljare, dagligvaror	6 %
	Fordonsmontör	4 %
	Maskinställare och maskinoperatör, metallarbete	4 %
Teknikprogrammet	Lager- och terminalpersonal	7 %
	Butikssäljare, fackhandel	5 %
	Maskinställare och maskinoperatör, metallarbete	4 %
	Övrig montör	4 %
	Butikssäljare, dagligvaror	3 %

Källa: SCB

^{201.} För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Västra götalandets län.

Vilka yrkesområden personer arbetar inom skiljer sig inte åt till någon större grad beroende på vilket program eleven examinerats från. Försäljningsyrken inom dagligvaru- och fackhandeln och yrken inom lager och terminal är vanligast för avgångselever från samtliga högskoleförberedande program.

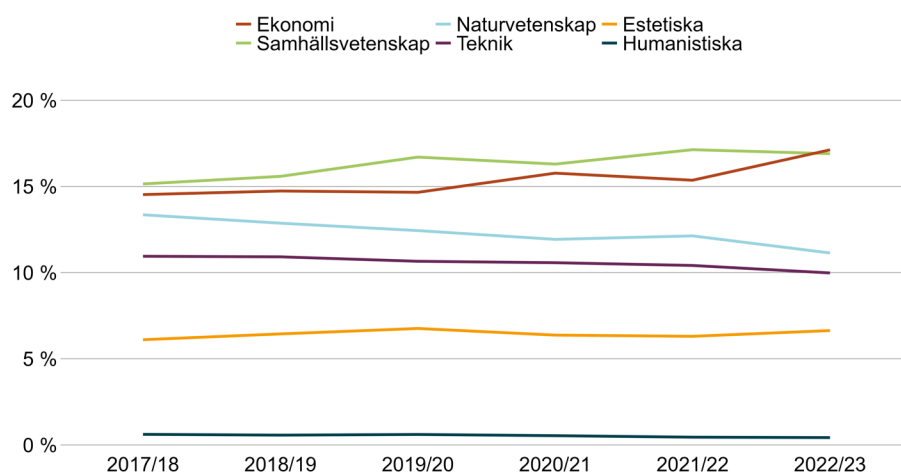
Sex av tio ungdomar i Västra Götalands län väljer högskoleförberedande program

Till läsåret 2022/23 sökte 63 procent av länets ungdomar till något av de högskoleförberedande programmen i första hand. Det motsvarar andelen på nationell nivå.

Andelen förstahandssökande till ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet har ökat sedan läsåret 2017/18, och har under hela perioden haft högst andel förstahandssökande av de nationella programmen. Under samma period har andelen förstahandssökande till naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet minskat.

Lägst andel förstahandssökande har humanistiska programmet, med endast en halv procent av de förstahandssökande.

Figur. Utveckling av andel förstahandssökande per högskoleförberedande program i länet.

Könsfördelningen är relativt jämn inom ekonomiprogrammet och naturvetenskapsprogrammet, medan estetiska programmet och samhällsvetenskapsprogrammet är kvinnodominerade och teknikprogrammet är mansdominerat.

I länet utgjorde de högskoleförberedande programmen tillsammans 65 procent av de erbjudna platserna på nationella program.²⁰²

²⁰² Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023. Eftersom Kungsbackas erbjudna platser rapporterats in tillsammans med Göteborgsregionens antagningskansli ingår även Kungsbacka i sammanställningen.

Figur. Andel förstahandssökande och andel erbjudna platser per program i länet.

Program	Andel förstahandssökande till läsåret 2022/23	Andel erbjudna platser läsåret 2023/24
Samhällsvetenskapsprogrammet	17 %	17 %
Ekonomiprogrammet	17 %	16 %
Naturvetenskapsprogrammet	11 %	13 %
Teknikprogrammet	10 %	11 %
Estetiska programmet	7 %	8 %
Humanistiska programmet	<1 %	<1 %

För estetiska programmet, teknikprogrammet och naturvetenskapsprogrammet planerade länets huvudmän för en större andel elever än andelen förstahandssökande. Andelen förstahandssökande var större än andelen planerade platser inom ekonomiprogrammet, medan andelen förstahandssökande motsvarade andelen planerade platser för samhällsvetenskapsprogrammet. Humanistiska programmet hade endast ett fåtal platser såväl som förstahandssökande.

Högskoleförberedande program i länet

Högskoleförberedande program i Göteborgsregionen

Samtliga högskoleförberedande program bedrivs i Göteborgsregionen läsåret 2022/23.

Samtliga högskoleförberedande program bedrivs i pendlingsområde 1.

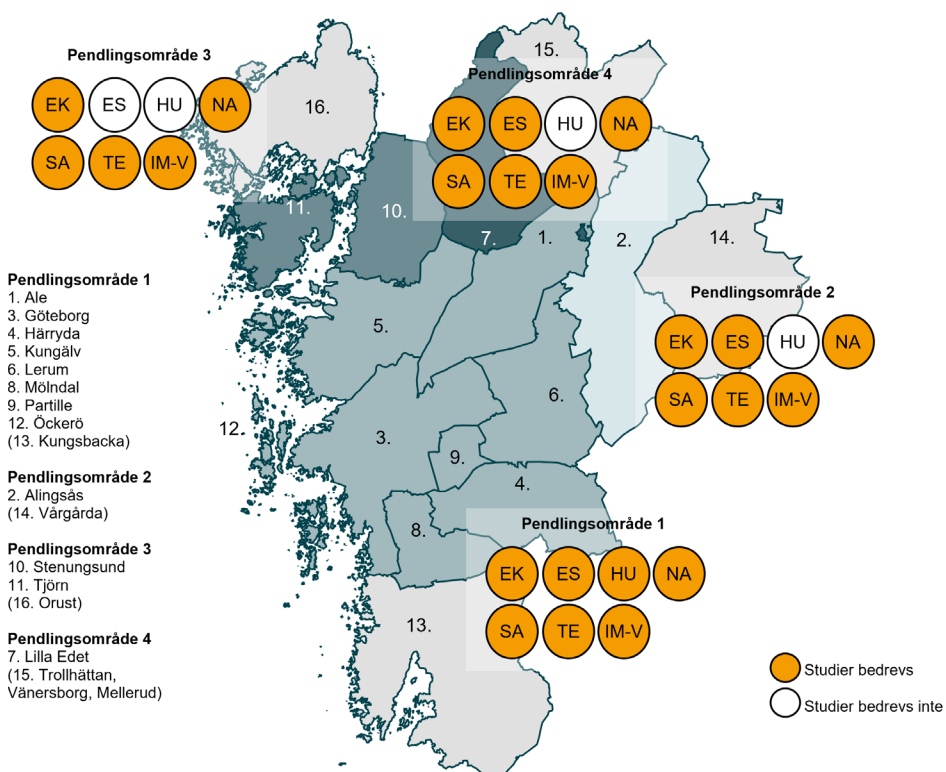
I pendlingsområde 2 och 4 bedrivs samtliga högskoleförberedande program förutom humanistiska programmet, och i pendlingsområde 3 bedrivs samtliga högskoleförberedande program förutom estetiska programmet och humanistiska programmet.

Programinriktat val mot något av de högskoleförberedande programmen bedrivs i samtliga pendlingsområden i Göteborgsregionen.

Figur. Utbud av högskoleförberedande program i Göteborgsregionens pendlingsområden läsåret 2022/23.²⁰³

Förklaring av förkortningar

EK	ekonomiprogrammet
ES	estetiska programmet
HU	humanistiska programmet
NA	naturvetenskapsprogrammet
SA	samhällsvetenskapsprogrammet
TE	teknikprogrammet
IM-V	programinriktat val

²⁰³. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Högskoleförberedande program i Fyrbodals kommun

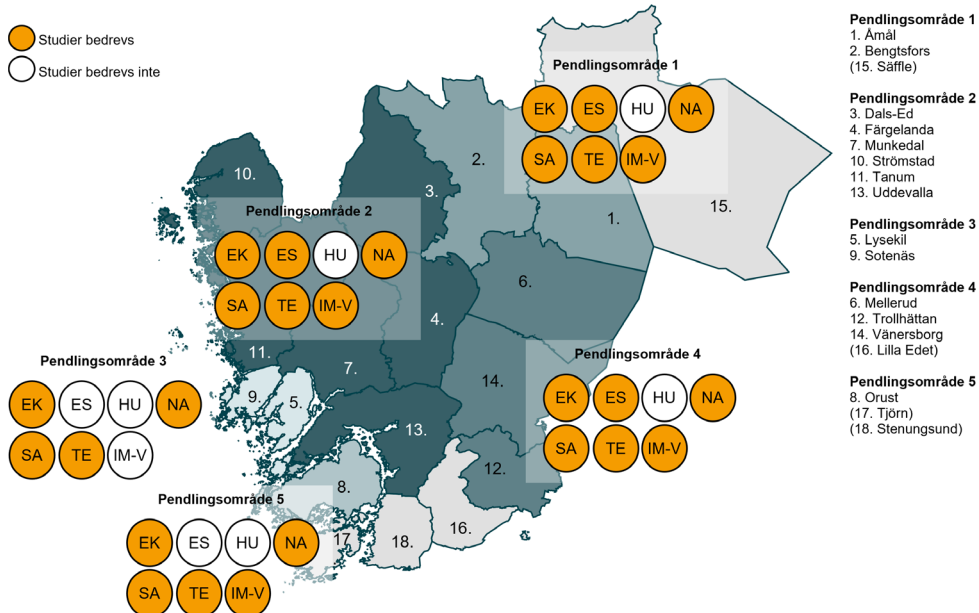
I pendlingsområde 1, 2 och 4 bedrevs samtliga högskoleförberedande program förutom humanistiska programmet, och i pendlingsområde 3 och 5 bedrevs samtliga högskoleförberedande program förutom estetiska programmet och humanistiska programmet.

Programinriktat val mot något av de högskoleförberedande programmen bedrevs i pendlingsområde 1, 2, 4 och 5.

Figur. Utbud av högskoleförberedande program i Fyrbodals pendlingsområden läsåret 2022/23.²⁰⁴

Förklaring av förkortningar

- EK ekonomiprogrammet
- ES estetiska programmet
- HU humanistiska programmet
- NA naturvetenskapsprogrammet
- SA samhällsvetenskapsprogrammet
- TE teknikprogrammet
- IM-V programinriktat val

²⁰⁴. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

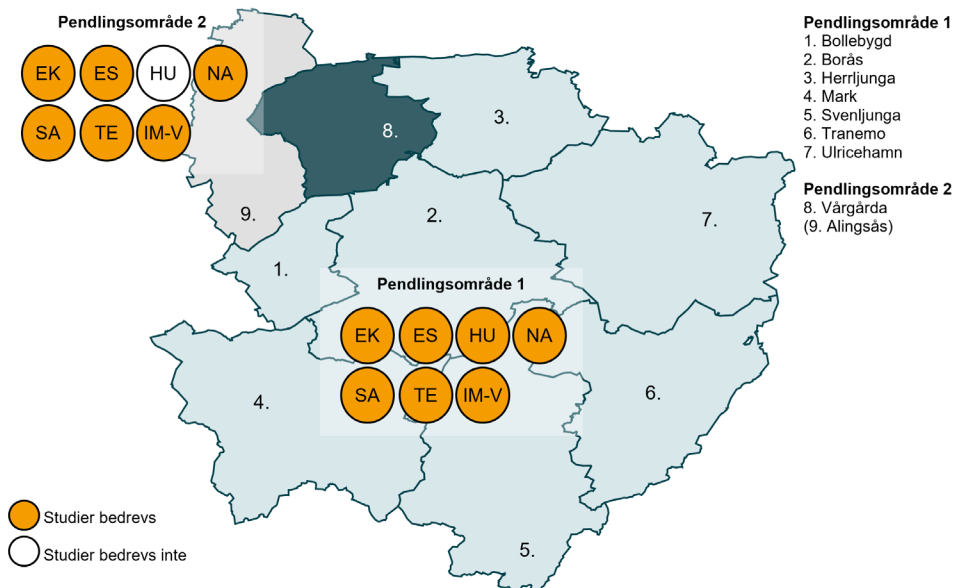
Högskoleförberedande program i Sjuhärad

ISamtliga högskoleförberedande program och programinriktat val mot något av de högskoleförberedande programmen bedrevs i Sjuhärads två pendlingsområden, med undantag för humanistiska programmet som endast bedrevs i ett pendlingsområde.

Figur. Utbud av högskoleförberedande program i Sjuhärads pendlingsområden läsåret 2022/23.²⁰⁵

Förklaring av förkortningar

EK	ekonomiprogrammet
ES	estetiska programmet
HU	humanistiska programmet
NA	naturvetenskapsprogrammet
SA	samhällsvetenskapsprogrammet
TE	teknikprogrammet
IM-V	programinriktat val

205. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Högskoleförberedande program i Skaraborg

I pendlingsområde 1 och 4 bedrevs samtliga högskoleförberedande program förutom humanistiska programmet, och i pendlingsområde 2 bedrevs samtliga högskoleförberedande program förutom estetiska programmet och humanistiska programmet.

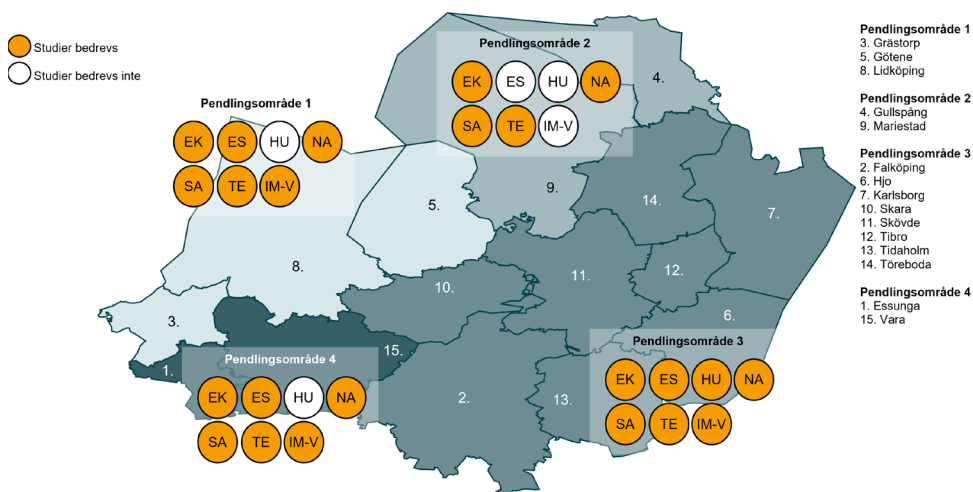
Samtliga högskoleförberedande program bedrevs i pendlingsområde 3.

Programinriktat val mot något av de högskoleförberedande programmen bedrevs i pendlingsområde 1, 3 och 4.

Figur. Utbud av högskoleförberedande program i Skaraborgs pendlingsområden läsåret 2022/23.²⁰⁶

Förklaring av förkortningar

EK	ekonomiprogrammet
ES	estetiska programmet
HU	humanistiska programmet
NA	naturvetenskapsprogrammet
SA	samhällsvetenskapsprogrammet
TE	teknikprogrammet
IM-V	programinriktat val

Fjärde tekniskt år i länet

Kommunerna Alingsås, Borås, Lidköping, Stenungsund och Uddevalla samt de enskilda huvudmännen Göteborgs Tekniska College AB och NTI gymnasiet beviljades läsåret 2022/23 statsbidrag för att bedriva ett fjärde tekniskt år mot gymnaseingenjör.²⁰⁷

^{206.} Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

^{207.} Baserat på Skolverkets statistik över skolenheter som har sökt statsbidrag för ett fjärde tekniskt år bidragsåret 2022/23.

Bilaga 1. Yrkesstatistik

Västra Götalands län

Yrkesstatistiken för vanligaste yrken efter gymnasieskolan omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15, 2015/16 och 2016/17, och som 3 år senare har en etablerad eller osäker ställning på arbetsmarknaden.

Yrkesstatistiken för vanligaste yrken efter komvux omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren, och 1 år efter avslutad komvuxutbildning har en osäker eller etablerad ställning på arbetsmarknaden.

Yrkesuppgifter redovisas endast för de som är förvärvsarbetande enligt den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken RAMS. Både anställda och egenföretagare ingår.

Yrkesstatistiken använder sig av standarden för svensk yrkesklassificering (SSYK) 4. Det är ett system för att gruppera individers yrken eller arbetsuppgifter.

	Gymnasieskolan		Komvux	
	Antal avgångselever med etablerad eller osäker ställning på arbetsmarknaden	Andel (%) utan uppgift om yrke	Antal avgångselever med etablerad eller osäker ställning på arbetsmarknaden	Andel (%) utan uppgift om yrke
Bygg och anläggning	1 624	20 %	429	34 %
Barn och fritid	669	13 %	771	9 %
El och energi	1489	10 %	114	31 %
Fordon och transport	1 163	21 %	476	22 %
Handel och administration	834	13 %	151	17 %
Hotell och turism	240	18 %	31	23 %
Hantverk	699	22 %	88	47 %
Industriteknik	793	15 %	312	26 %
Naturbruk	452	25 %	151	28 %
Restaurang och livsmedel	582	19 %	500	21 %
VVS och fastighet	352	19 %	161	27 %
Vård och omsorg	912	7 %	3 766	5 %
Ekonomiprogrammet	2 021	18 %	-	-
Estetiska programmet	1 227	19 %	-	-
Humanistiska programmet	61	10 %	-	-
Naturvetenskapsprogrammet	812	16 %	-	-
Samhällsvetenskapsprogrammet	2 630	15 %	-	-
Teknikprogrammet	1 176	20 %	-	-

Bilaga 2. Definitioner och förklaringar

Etablering och vidare studier

Gymnasieskolan

Statistiken om etableringsstatus tre år efter avslutad utbildning omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17. Etableringsstatus för dessa grupper har följts upp 2018, 2019 respektive 2020.

Studieresultat

Slutfört gymnasieskolan med gymnasieexamen:

- För en yrkesexamen ska eleven ha läst 2 500 poäng varav 2 250 ska vara godkända (betygen A–E). Eleven ska ha godkänt i svenska 1, eller svenska som andraspråk 1, engelska 5 och matematik 1. Eleven ska också ha godkänt i 400 poäng av de programgemensamma ämnena. Eleven ska även ha ett godkänt gymnasiearbete.
- För en högskoleförberedande examen ska eleven ha läst 2 500 poäng varav 2 250 ska vara godkända (betygen A–E). Eleven ska ha godkänt i svenska 1, 2 och 3 eller svenska som andraspråk 1, 2 och 3, engelska 5 och 6 samt matematik 1. Eleven ska även ha ett godkänt gymnasiearbete.
- Slutfört gymnasieskolan med studiebevis med minst 2 500 poäng:
- För den elev som inte uppfyller kraven för gymnasieexamen efter ett nationellt program ska ett studiebevis utfärdas i stället för ett examensbevis. Studiebevisen som redovisas gäller elever som slutfört ett fullständigt nationellt program (2 500 poäng) och blivit betygsatta (A–F) i sammanlagt 2 500 poäng eller fler.

Yrkesutbildning inom komvux

Statistiken om etableringsstatus ett år efter utbildningen omfattar individer som slutförde sin utbildning under 2017, 2018 och 2019. Etableringsstatus för dessa grupper har följts upp 2018, 2019 respektive 2020.

Populationen i statistiken är avgränsad till elever som avslutade sina studier inom komvux på gymnasial nivå under 2017, 2018 och 2019. Populationen ”avgångselever år 2017” definieras som de elever som studerade inom komvux under 2017 och som sedan inte förekommer som registrerade på någon ytterligare kurs under den närmast följande två-årsperioden, det vill säga 2018 och 2019. Samma typ av avgränsning är gjord avgångselever 2018 och 2019. Elevernas kurser tre år före avslutet har räknats in. Till exempel, för en elev som avslutade komvux 2017 har Skolverket räknat de kurser som eleven läst 2015, 2016 och 2017.

När det gäller att klassificera eleverna i olika studieinriktningar finns det vissa svårigheter som särskiljer komvux från gymnasieskolan. Komvux på gymnasial nivå är, till skillnad från gymnasieskolan, inte organiserad i olika program utan utbildningen bedrivs kursvis utifrån en individuell studieplan. Det innebär att även om eleven har för avsikt att läsa in en längre utbildning, till exempel

motsvarande vård- och omsorgsprogrammet på gymnasieskolan, kan eleven söka och antas till enstaka kurser.

Huvudmännen rapporterar in uppgifter per läst kurs till Skolverket, de rapporterar inte information om kursen är tänkt att ingå som en del i en mer omfattande utbildning, även om så ofta är fallet. Utifrån uppgifterna om vilka kurser som eleverna har läst kan Skolverket dock i efterhand klassificera eleverna enligt olika studieinriktningar. Det gör Skolverket genom att summera ihop antalet lästa poäng på sådana kurskombinationer som motsvarar innehållet i en viss yrkesinriktning.

I klassificeringen av yrkesinriktningar har elevernas kurser tre år före avslutet räknats in. Till exempel, för en elev som avslutade komvux 2017 har Skolverket räknat de kurser som eleven läst 2015, 2016 och 2017. Klassificeringen har gjorts dels utifrån omfattning, dels utifrån karaktären på studierna, det vill säga om eleverna företrädesvis har läst teoretiska kurser, yrkeskurser eller en sådan specifik kombination av yrkeskurser som ger en yrkesinriktad utbildning liknande de yrkesprogram som ges i gymnasieskolan.

För elever som har läst inom komvux på gymnasial nivå mot en yrkesinriktning gäller att eleven ska ha läst minst 400 verksamhetspoäng yrkeskurser i en sådan kombination som motsvarar innehållet på yrkesprogrammen i gymnasieskolan.

Etableringsstatus

Personernas etableringsstatus är årsbaserad och totalräknad. Den klassificeras i sex olika kategorier utifrån individbaserade uppgifter från flera olika datakällor, till exempel inkomstuppgifter från kontrolluppgiftssystemet, sysselsättningsregistret på SCB och Arbetsförmedlingens sökanderegister.

Tabell. Etableringsstatus 2020.

Etableringsstatus	Definition
Etablerad ställning	Förvärvsinkomst på minst den övre inkomstgränsen* Sysselessatt enligt sysselessättningsregistrets definition (november månad) Ingen förekomst av arbetslöshet på hel-/deltid eller arbetsmarknadspolitiska åtgärdsstudier under året
Osäker ställning	Förvärvsinkomst på minst den lägre inkomstgränsen och upp till den övre inkomstgränsen Inte klassificerad som studerande ELLER Förvärvsinkomst på minst den övre inkomstgränsen och minst ett av följande villkor: a) Under året förekomst av arbetslöshet på hel- eller deltid eller arbetsmarknadspolitiska åtgärdsstudier, upp till 274 dagar, b) Inte klassificerad som sysselessatt enligt sysselessättningsregistrets definition Inte klassificerad som studerande
Svag ställning	Förvärvsinkomst upp till den lägre inkomstgränsen Inte klassificerad som studerande ELLER Förvärvsinkomst på minst den lägre inkomstgränsen samt under året förekomst av arbetslöshet på hel- eller deltid eller arbetsmarknadspolitiska åtgärdsstudier, mer än 274 dagar Inte klassificerad som studerande
Högskolestuderande	Registrerad på högskolans grundutbildning vårterminen eller höstterminen och har erhållit någon form av studiemedel samma år och/eller har avklarade högskolepoäng samma år Inte klassificerad som etablerad på arbetsmarknaden ELLER Registrerad på högskolans forskarutbildning vårterminen eller höstterminen Inte klassificerad som etablerad på arbetsmarknaden
Övriga studier	Erhållit någon form av studiemedel under aktuellt år eller har avklarade poäng från komvux under aktuellt år Inte klassificerad som etablerad på arbetsmarknaden eller högskolestuderande
Varken arbete eller studier	Avsaknad av förvärvsinkomst aktuellt år Inte klassificerad som studerande

Källa: Skolverket (2022). Beskrivande statistik. Etablering på arbetsmarknaden och fortsatta studier år 2020 efter gymnasieskolan.

Inkomstgränserna för åren 2016, 2018 och 2020:

- 2016: Lägre inkomstgräns 162 300 kr, högre inkomstgräns 191 800 kr
- 2018: Lägre inkomstgräns 171 300 kr, högre inkomstgräns 202 400 kr
- 2020: Lägre inkomstgräns 178 800 kr, högre inkomstgräns 211 200 kr

Hänvisningar

Skolverkets statistik över elever och studieresultat hittar du på Skolverkets webbplats: www.skolverket.se

Arbetsförmedlingens yrkesprognoser hittar du på Arbetsförmedlingens webbplats: <https://arbetsformedlingen.se>

Arbetskraftsbarometern och regionala matchningsindikatorer finns tillgängliga i SCB:s statistikdatabas: www.statistikdatabasen.scb.se

Trender och prognoser om utbildning och arbetsmarknad finns tillgängliga på SCB:s webbplats: www.scb.se

Skolverket

www.skolverket.se